

Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica

CODI INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA

Quarta edició

*Adoptada per la
Unió Internacional de Ciències Biològiques*

ICZN

**CODI INTERNACIONAL
DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA**

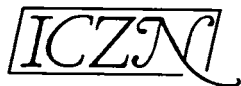
Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica

CODI INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA

Quarta edició

*Adoptada per la
Unió Internacional de Ciències Biològiques*

Les disposicions d'aquest Codi anul·len les de les edicions anteriors
a partir de l'1 de gener de 2000

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

International Commission on Zoological Nomenclature
Codi internacional de nomenclatura zoològica. — 4a ed.
Índex. Glossari
ISBN 84-7283-700-9
I. Títol
1. Zoologia — Nomenclatura
59(083.72)

L'autor d'aquest Codi és la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica

La Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica ha autoritzat la publicació d'aquest text com el *text oficial català* del Codi que, d'acord amb l'article 87, és equivalent en vigència, significat i autoritat als textos oficials en altres llengües.

Comitè Editorial:

W. D. L. Ride, president
C. Dupuis
A. Minelli
P. K. Tubbs

H. G. Cogger
O. Kraus
F. C. Thompson

Institut d'Estudis Catalans

The International Commission on Zoological Nomenclature

Traductor per a la versió catalana:

Xavier Bellés, membre de l'Institut d'Estudis Catalans

© International Trust for Zoological Nomenclature
© Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: desembre de 2003
Tiratge: 450 exemplars

Text revisat lingüísticament per l'Oficina de Correcció i Assessorament Lingüístics de l'IEC

Compost per Víctor Igual, SL

Imprès a Limpergraf, SL

ISBN: 84-7283-700-9
Dipòsit Legal: B. 48229-2003

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

ÍNDICE DE MATÉRIES

Nota explicativa	IX
Prefaci de l'edició catalana	X
Prefaci de la quarta edició	XII
Introducció	XVII

Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica

PREÀMBUL		2
CAPÍTOL 1.	La nomenclatura zoològica	
ARTICLE 1.	Definició i àmbit	2
ARTICLE 2.	Admissibilitat de certs noms en la nomenclatura zoològica	4
ARTICLE 3.	Punt de partida	4
CAPÍTOL 2.	El nombre de mots en els noms científics dels animals	
ARTICLE 4.	Noms dels tàxons de categories superiors al nivell espècie	4
ARTICLE 5.	Principi de la Nomenclatura Binomial	5
ARTICLE 6.	Noms intercalats	5
CAPÍTOL 3.	Els criteris de publicació	
ARTICLE 7.	Camp d'aplicació	6
ARTICLE 8.	Què constitueix una obra publicada segons el Codi	6
ARTICLE 9.	Què constitueix una obra no publicada segons el Codi	8
CAPÍTOL 4.	Els criteris de disponibilitat	
ARTICLE 10.	Condicions de disponibilitat	9
ARTICLE 11.	Requisits	10
ARTICLE 12.	Noms publicats abans del 1931	17
ARTICLE 13.	Noms publicats després del 1930	18
ARTICLE 14.	Autoria anònima de noms i actes nomenclaturals	20
ARTICLE 15.	Noms i actes nomenclaturals publicats després del 1960	20
ARTICLE 16.	Noms publicats després del 1999	21
ARTICLE 17.	Noms que indiquen més d'un tàxon, o tàxons d'origen híbrid, o basats en parts o fases d'animals, o en exemplars insòlits	22
ARTICLE 18.	Noms inadequats i tautònims	22
ARTICLE 19.	Situació de les esmenes, les grafies incorrectes i els canvis obligatoris	23
ARTICLE 20.	Noms del nivell gènere per a fòssils que acaben en <i>-ites</i> , <i>-ytes</i> o <i>-ithes</i>	23

This One

8ZUH-J4S-Y1DJ

Índex de matèries

CAPÍTOL 5.	La data de publicació	
ARTICLE 21.	Determinació de la data de publicació	23
ARTICLE 22.	Esment de la data	25
CAPÍTOL 6.	Validesa dels noms i dels actes nomenclaturals	
ARTICLE 23.	Principi de Prioritat	26
ARTICLE 24.	Precedència entre noms, grafies o actes publicats simultàniament	32
CAPÍTOL 7.	La formació i el tractament de noms	
ARTICLE 25.	Formació i tractament de noms	33
ARTICLE 26.	Presumpció del grec o del llatí en els noms científics	34
ARTICLE 27.	Signes diacrítics i altres signes	34
ARTICLE 28.	Lletres inicials	34
ARTICLE 29.	Noms del nivell família	34
ARTICLE 30.	Gènere gramatical dels noms del nivell gènere	36
ARTICLE 31.	Noms del nivell espècie	39
ARTICLE 32.	Grafies originals	41
ARTICLE 33.	Grafies posteriors	44
ARTICLE 34.	Canvis obligatoris de grafia com a conseqüència de canvis de categoria o de combinació	46
CAPÍTOL 8.	Els tàxons nominals del nivell família i llurs noms	
ARTICLE 35.	El nivell família	46
ARTICLE 36.	Principi de Coordinació	48
ARTICLE 37.	Tàxons nominotípics	48
ARTICLE 38.	Homonímia entre noms del nivell família	48
ARTICLE 39.	Invalidesa deguda a l'homonímia o a la supressió del nom del gènere tipus	48
ARTICLE 40.	Sinonímia del gènere tipus	49
ARTICLE 41.	Gèneres tipus identificats erròniament i fixacions de tipus que han passat desapercebudes	50
CAPÍTOL 9.	Els tàxons nominals del nivell gènere i llurs noms	
ARTICLE 42.	El nivell gènere	50
ARTICLE 43.	Principi de Coordinació	51
ARTICLE 44.	Tàxons nominotípics	51
CAPÍTOL 10.	Els tàxons nominals del nivell espècie i llurs noms	
ARTICLE 45.	El nivell espècie	51
ARTICLE 46.	Principi de Coordinació	53
ARTICLE 47.	Tàxons nominotípics	54
ARTICLE 48.	Canvi d'assignació genèrica	54
ARTICLE 49.	Ús de noms del nivell espècie aplicats equivocadament per identificació errònia	54

CAPÍTOL 11.	L'autoria	
ARTICLE 50.	Autors dels noms i dels actes nomenclaturals	55
ARTICLE 51.	Esment dels noms dels autors	57
CAPÍTOL 12.	L'homonímia	
ARTICLE 52.	Principi d'Homonímia	59
ARTICLE 53.	Definicions de l'homonímia en el nivell família, en el nivell gènere i en el nivell espècie	60
ARTICLE 54.	Noms que no poden incórrer en homonímia	60
ARTICLE 55.	Noms del nivell família	61
ARTICLE 56.	Noms del nivell gènere	62
ARTICLE 57.	Noms del nivell espècie	62
ARTICLE 58.	Variacions en la grafia de noms del nivell espècie que es consideren idèntiques	64
ARTICLE 59.	Validesa dels homònims secundaris	65
ARTICLE 60.	Substitució d'homònims més moderns	66
CAPÍTOL 13.	El concepte de tipus en nomenclatura	
ARTICLE 61.	Principi de Tipificació	67
CAPÍTOL 14.	Els tipus en el nivell família	
ARTICLE 62.	Àmbit d'aplicació	69
ARTICLE 63.	Tipus portador de nom	69
ARTICLE 64.	Elecció del gènere tipus	69
ARTICLE 65.	Identificació del gènere tipus	69
CAPÍTOL 15.	Els tipus en el nivell gènere	
ARTICLE 66.	Àmbit d'aplicació	70
ARTICLE 67.	Disposicions generals	70
ARTICLE 68.	Espècie tipus fixada en la publicació original	75
ARTICLE 69.	Espècie tipus no fixada en la publicació original	76
ARTICLE 70.	Identificació de l'espècie tipus	78
CAPÍTOL 16.	Els tipus en el nivell espècie	
ARTICLE 71.	Àmbit d'aplicació	80
ARTICLE 72.	Disposicions generals	80
ARTICLE 73.	Tipus portadors de nom fixats en la publicació original (holotips i sintips)	84
ARTICLE 74.	Tipus portadors de nom fixats subsegüentment a partir de la sèrie tipus (lectotip a partir de sintips)	87
ARTICLE 75.	Neotips	89
ARTICLE 76.	Localitat tipus	92

Índex de matèries

CAPÍTOL 17.	La Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica	
ARTICLE 77.	Relació de la Comissió amb els organismes internacionals dels quals provenen les seves funcions i els seus poders	93
ARTICLE 78.	Poders i obligacions de la Comissió	94
ARTICLE 79.	<i>Llista de Noms Disponibles en Zoologia</i>	95
ARTICLE 80.	Situació de les accions de la Comissió	99
ARTICLE 81.	Ús dels plens poders	101
ARTICLE 82.	Situació d'un cas sota consideració	102
ARTICLE 83.	Obligacions i poder discrecional de la Comissió	102
ARTICLE 84.	Constitució i Estatuts	102
CAPÍTOL 18.	Regles que regeixen aquest Codi	
ARTICLE 85.	Títol i autor	103
ARTICLE 86.	Data d'entrada en vigor i vigència del Codi	103
ARTICLE 87.	Textos oficials	104
ARTICLE 88.	Aplicació del Codi	104
ARTICLE 89.	Interpretació del Codi	104
ARTICLE 90.	Esmena del Codi	104
GLOSSARI		105
SUMARI DE LA SITUACIÓ DE LES OBRES, DELS NOMS I DELS ACTES NOMENCLATURALS		133
APÈNDIXS		
APÈNDIX A.	Codi d'ètica	134
APÈNDIX B.	Recomanacions generals	135
CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA		137
ÍNDEX		145

Nota explicativa

Aquest Codi ha estat adoptat per la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica i ha estat ratificat pel Comitè Executiu de la Unió Internacional de Ciències Biològiques (International Union of Biological Sciences, IUBS) en representació de l'Assemblea General de la Unió. La Comissió pot autoritzar textos oficials en qualsevol llengua, i tots aquests textos són equivalents en força i significat (article 87).

El Codi pròpiament dit comprèn el preàmbul, noranta articles (agrupats en divuit capítols) i el glossari. Cada article consta d'una o més disposicions obligatòries, acompanyades de vegades per recomanacions i/o exemples il·lustratius. A l'hora d'interpretar el Codi, el significat d'un mot o d'una expressió és el que es dona en el glossari (vegeu l'article 89). Si l'aplicació estricta pogués causar confusió, les disposicions del Codi es poden suspendre o modificar en la seva aplicació a un cas particular, però això tan sols ho pot fer la Comissió en representació de tots els zòlegs i mitjançant l'ús dels seus plens poders (articles 78 i 81), i mai una persona individual.

A més del Codi, el present volum conté un prefaci (a càrrec dels presidents actual i sortint de la Comissió) i una introducció (a càrrec del president del Comitè Editorial). Hi ha tres apèndixs, els dos primers dels quals tenen la condició de recomanacions, mentre que el tercer és la Constitució de la Comissió.

Els textos anglès i francès del Codi són publicats, en nom de la Comissió, per l'Agrupació Internacional per a la Nomenclatura Zoològica (International Trust for Zoological Nomenclature), una societat sense ànim de lucre establerta al Regne Unit amb l'objectiu d'aportar suport financer i logístic al treball de la Comissió.

Qualsevol pregunta en relació amb el Codi, o amb l'aplicació de les seves disposicions a casos particulars, pot adreçar-se a:

The Executive Secretary, ICZN, c/o The Natural History Museum,
Cromwell Road, London SW7 5BD, UK (a/e: iczn@nhm.ac.uk)

Prefaci de l'edició catalana

La nomenclatura zoològica és el sistema de noms científics que s'aplica a les unitats taxonòmiques d'animals actuals o extingits, en qualsevol nivell de la jerarquia espècie, gènere i família. No és una disciplina trivial, ja que permet determinar el nom vàlid de qualsevol unitat taxonòmica a què pertany un animal, però sense limitar la llibertat dels científics per a classificar els animals segons llurs criteris taxonòmics. El Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica ens dona justament les normes que cal seguir per a aconseguir-ho, amb la qual cosa esdevé un poderós instrument impulsor de l'estabilitat i la universalitat dels noms científics.

Conèixer les normes bàsiques de la nomenclatura zoològica contingudes en el Codi pot semblar un tema menor, que molts zòlegs poden donar per sabut o per descomptat. D'altres segurament consideraran que el Codi és un enutjós conjunt de normes de consulta molesta, i es limitaran, simplement, a ignorar-lo i a copiar aproximadament els sistemes i estils que fan servir altres col·legues. És cert que el Codi recorda més un tractat de lleis, curull de redundàncies i ensopit de llegir, que no pas un llibre sobre animals, de prosa amable i estimulante. No és menys cert, però, que la consulta del Codi hauria de ser indefugible a l'hora de decidir quin nom taxonòmic emprar en cada cas particular.

La universalitat i, sobretot, l'estabilitat dels noms científics dels animals és un problema que ens hauria de preocupar a tots els especialistes. Els col·legues de disciplines biològiques de caire més experimental critiquen massa fàcilment els problemes d'estabilitat nomenclatural, quan ens pregunten sobre la vigència dels noms de les espècies sobre les quals treballen i quan ironitzen sobre el caràcter efímer d'alguns d'aquests noms. És clar que la inestabilitat nomenclatural perjudica el progrés de la zoologia, i que tot allò que faciliti les actituds crítiques del nostre col·lega biòleg experimental no contribueix gaire al prestigi de les disciplines més naturalistes.

La traducció al català de la quarta edició del Codi, l'última fins ara, pretén contribuir ensems a la difusió de les normes internacionals de nomenclatura entre els zòlegs de parla catalana, a la presència del català en documents internacionals oficials i a la normalització de la nostra llengua en el camp científic. Val a dir que, ni el Codi de Strickland (1842), ni les *Règles internationales de la nomenclature zoologique* (1905), ambdues obres precursors del Codi actual, ni cap de les successives edicions del mateix Codi (*International Code of Zoological Nomenclature*, edicions del 1961, 1964, 1985 i 2000) no han estat mai traduïdes al català.

La història de la present edició catalana començà el novembre de 2001, quan hom discutí la conveniència de dur-la a terme al si de la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans a proposta del membre

que subscriu aquest prefaci. La idea fou ben rebuda i va merèixer un clar suport dels membres presents, especialment de la doctora Mercè Durfort i dels doctors Carles Bas i Jordi Sans-Sabrafen, que defensaren el projecte amb entusiasme. Tot seguit, hom consultà el projecte a la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica, amb seu al Museu d'Història Natural de Londres. El doctor Philip Tubbs, membre de l'esmentada Comissió i del Comitè de Redacció de la quarta edició del Codi, acollí la idea amb una gran simpatia, i indicà la pauta a seguir.

El gener de 2002 la Secció de Ciències Biològiques aprovà el pressupost per a fer la traducció del Codi al català, la qual fou enllestida pel qui subscriu el mes de novembre del mateix any. Les respostes a les consultes fetes en aquest període als doctors Miguel Àngel Alonso Zarazaga, traductor a l'espanyol de la quarta edició del Codi, i Enrique Macpherson, membre de la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica, foren il·luminadores en molts sentits.

Al llarg de l'any 2003, l'Oficina de Correcció i Assessorament Lingüístics de l'Institut d'Estudis Catalans s'ha ocupat de la revisió lingüística i tipogràfica del manuscrit. En aquest sentit, escau subratllar l'excel·lent treball realitzat pel senyor Josep M. Mestres, que ha comptat amb l'ajut de la senyora Arantzazu Gorostiza. Des del punt de vista lingüístic i lexicogràfic, val a destacar l'esforç fet en la revisió del glossari, que vam comprovar que es podia complementar i adaptar al català sense trair el contingut i l'esperit del text oficial. Quant al contingut dels articles del glossari, s'han sistematitzat les marques de categoria gramatical i les remissions entre entrades, i s'han regularitzat les definicions d'acord amb els criteris lexicogràfics actuals, procurant mantenir íntegrament el sentit de cada accepció. A més, per a aquesta versió ha calgut fixar uns quants neologismes, amb el suport del Centre de Terminologia per a la Llengua Catalana (TERMCAT), que no figuren recollits en els diccionaris de referència. Podem esmentar, entre d'altres, *binom*, *binomial*, *hctografia*, *nomenclatural*, *tautonímia*, *trinomi*, *trinomial*.

Finalment, el text català ha estat sotmès a l'opinió de la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica, mitjançant el seu representant, el doctor Andrew Wakeham-Dawson que s'ha dedicat a aquest tema de manera entusiasta i il·lusionada. El text aprovat per la Comissió esmentada és el que ara veieu estampat, i constitueix la versió catalana oficial del Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica. Escau confiar que esdevindrà una eina útil al servei dels zoòlegs de llengua catalana i agrair a les persones esmentades el suport i l'ajut rebuts.

XAVIER BELLÉS

Membre de la Secció de Ciències Biològiques
de l'Institut d'Estudis Catalans

Prefaci de la quarta edició

Quan es va publicar la tercera edició del *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica* el febrer de 1985, ja començava a fer-se palesa la necessitat d'una quarta edició definitiva. Tant per a la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica com, especialment, per als membres del Comitè Editorial que van fer l'esborrany de la tercera edició, va quedar clar de seguida que determinats problemes quedarien sense poder-se tractar, i que les solucions per a aquests tan sols es podrien incorporar en una edició futura. S'havien rebut, i es van continuar rebent, comentaris de la comunitat zoològica mundial, en part derivats de l'experiència en l'aplicació del Codi i en part estimulats pel progrés ininterromput en el camp de la sistemàtica biològica, però suscitats també pel desenvolupament de les tecnologies de la informació. El projecte de formular una quarta edició, el posà oficialment en marxa la Comissió en la seva reunió de Canberra (Austràlia) de l'octubre de 1988, coincidint amb la XXIII Assemblea General de la Unió Internacional de Ciències Biològiques (IUBS). Allà es va avançar que la nova edició del Codi incorporaria canvis importants respecte a les edicions anteriors, tot i que, com en aquelles, aquests canvis haurien de ser compatibles amb les accions adoptades pels zòlegs en temps passats. Van seguir més de deu anys de discussions i consultes que, juntament amb els resultats que en van derivar, són descrits amb més detall per W. D. L. Ride a la introducció que segueix a aquest prefaci.

A Canberra es constituí un Comitè Editorial per a la nova edició, els membres originals del qual foren H. G. Cogger (Austràlia), C. Dupuis (França), R. V. Melville (Regne Unit), W. D. L. Ride (Austràlia), F. C. Thompson (Estats Units d'Amèrica; president) i P. K. Tubbs (Regne Unit). El juliol de 1989, O. Kraus (Alemanya) substituï W. D. L. Ride en la Presidència de la Comissió i s'incorporà al Comitè Editorial *ex officio*. El 1990, Thompson dimití com a president, tot i que hi va restar com a membre. El succeí Ride, qui, d'aquesta manera, recuperà el paper que tingué en la preparació de la tercera edició.

La futura nova edició del Codi fou discutida en una sessió oberta en el Quart Congrés Internacional de Sistemàtica i Biologia Evolutiva (International Congress of Systematic and Evolutionary Biology, ICSEB) a la Universitat de Maryland (EUA) el juliol de 1990, i en una trobada de la Comissió reunida allà mateix. L'agost de 1991, i per invitació del professor L. B. Holthuis, el Comitè Editorial es reuní a Leiden (Països Baixos) durant uns quants dies, al Museu Nacional d'Història Natural, i durant el mes següent la Comissió i la Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS van discutir el Codi a l'Assemblea General de la IUBS que tingué lloc a Amsterdam (Països Baixos). La Comissió continuà la discussió del Codi a Leiden, justament la mateixa ciutat on, noranta-sis anys abans, s'havia reunit per primera vegada per a aquest mateix propòsit.

Una etapa fonamental en la preparació de la quarta edició fou una reunió, que durà uns quants dies, del Comitè Editorial a prop d'Hamburg (Alemanya) l'octubre de 1993. Després d'una revisió posterior, l'esborrany de discussió resultant fou distribuït a la comunitat zoològica el mes de maig de 1995. La Secretaria distribuï uns set-cents exemplars d'aquest esborrany a quaranta-tres països com a mínim; d'altres foren distribuïts per l'Associació Americana de Nomenclatura Zoològica i s'obrí un espai de discussió sobre el nou Codi a Internet. O. Kraus i D. Ride van presentar també els nous conceptes i disposicions incorporats a l'esborrany en el número de juny de 1995 de *The Bulletin of Zoological Nomenclature*, juntament amb una sol·licitud de comentaris i suggeriments. El novembre de 1995, A. Minelli (Itàlia) succeí O. Kraus com a president de la Comissió i s'incorporà al Comitè Editorial *ex officio*. El nombre de zoòlegs i d'altres persones de tot el món que van aportar comentaris sobre l'esborrany de discussió va reflectir l'actual dimensió humana del «treball en xarxa». Es van rebre més de vuit-centes pàgines de documents d'unes cinc-centes persones o grups en els dotze mesos que seguiren la primera distribució pública de l'esborrany, ja fos per carta o per correu electrònic. Uns quants documents es van publicar a *The Bulletin of Zoological Nomenclature* (del setembre de 1995 al juny de 1996), la qual cosa motivà discussions addicionals.

Tots els documents rebuts es van classificar i comentar com a preparació d'una reunió d'una setmana del Comitè Editorial a Vicenza (Itàlia) el juny de 1996. Una avaluació acurada de tan extensa col·lecció menà el Comitè a tornar a redactar moltes disposicions; es van abandonar algunes propostes de l'esborrany de discussió (com el «registre» obligatori de tots els noms nous, o l'abandonament de la concordança en gènere gramatical entre els noms genèrics i específics) a causa de les dificultats de caire pràctic o perquè no eren acceptables per un consens prou ampli de zoòlegs. Les conclusions del Comitè, juntament amb els canvis en la Constitució de la Comissió que havia plantejat el Consell de la Comissió, foren discutits detalladament per membres de la Comissió reunits durant el Cinquè ICSEB (Budapest, Hongria, agost de 1996), i una reunió de la Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS confirmà el seu acord en tots els punts fonamentals, tal com quedà consignat en el número de desembre de 1996 de *The Bulletin of Zoological Nomenclature*. Minelli presentà una idea general de les principals característiques del nou Codi en el XX Congrés Internacional d'Entomologia de Florència (Itàlia), que se celebrà el mes d'agost de 1996, un congrés que fou molt concorregut i que, en acabat, es féu accessible a través de la Xarxa Mundial (World Wide Web).

El 1997 s'acceptaren els canvis fonamentals en el Codi i la Constitució en una votació postal «indicativa» de tota la Comissió. El Comitè Editorial (al qual s'havia incorporat I. M. Kerzhner, de Rússia, l'agost de 1996, tot i

què dimití el febrer de 1998 després de fer nombroses contribucions extremament valuoses) procedí a la tasca de polir i contrastar el text. Diversos problemes seriosos de salut (els quals resultaren ser, sortosament, transitoris) van causar un retard considerable i inesperat. D'altra banda, en reunions de dues o tres persones a Pàdua (Itàlia), Londres i Canbera es féu també un treball útil.

Mentrestant, P. Bouchet, J. Le Renard i R. Roy, ajudats per C. Dupuis (tots ells del Museu Nacional d'Història Natural de París), van començar a treballar en el text francès del Codi. Es va constatar que això era també d'una importància capital en el desenvolupament del text anglès: el Comitè Editorial tingué en consideració les inconsistències o les ambigüitats lògiques detectades durant la traducció.

L'octubre de 1998, quan tan sols quedava pendent completar l'optimització de la redacció formal, el Codi (incloent-hi tant les disposicions com el glossari) es distribuí entre els membres de la Comissió per tal de procedir a la votació definitiva dins tres mesos, que l'havia d'adoptar com a quarta edició; això mateix es féu amb la Constitució revisada. La Comissió va votar per una àmplia majoria (24 vots a favor i 2 en contra) l'adopció del nou Codi, i en el cas de la Constitució el vot fou unànim. Al mateix temps, es comunicaren el Codi i la Constitució al Comitè Executiu de la IUBS, que els ratificà en nom de l'Assemblea General de la Unió.

Aquesta quarta edició del *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica* entra en vigor a partir de l'1 de gener de 2000, de manera que porta la nomenclatura zoològica al tercer mil·lenni. Més modestament i menys rotundament, marca el 242è aniversari de la data formal de l'inici d'aquesta qüestió: la publicació de la desena edició del *Systema naturae* de Linné. La nova edició es basteix, per descomptat, damunt de la precedent, la tercera edició (1985), a la qual substitueix, que, alhora, es basà àmpliament en la del 1961. La preparació d'aquesta edició (com la de les anteriors, val a dir) ha exigit molt més temps del que havien pensat d'antuvi els implicats. Tanmateix, tenim la satisfacció de saber que és el resultat (gràcies, sobretot, al correu electrònic) de consultes més àmplies i més intenses de les que havien estat possibles anteriorment. Aquest Codi és quelcom més que una mera revisió: com diu David Ride a la introducció que segueix, les noves disposicions permeten a qualsevol zoòleg realitzar una sèrie d'accions per mantenir l'ús actual dels noms en circumstàncies que fins ara haurien requerit dirigir-se a la Comissió, i creiem que això mereixerà una àmplia (tot i que no universal) benvinguda. A l'inrevès, les regles són ara menys permissives en determinats aspectes: hi ha criteris addicionals que cal complir per tal que un nom arribi a ser disponible.

Podem preveure que els zoòlegs i d'altres usuaris dels noms científics ben aviat demanaran encara més canvis al Codi, tal vegada amb èmfasi en

els aspectes vinculats als procediments per a la catalogació dels noms existents i per al registrament dels nous. Quant al primer aspecte, estan apareixent, en una ràpida successió, bases de dades extensives que es van consolidant gràcies a iniciatives com *Species 2000*, i la present quarta edició del Codi ha donat un pas significatiu en aquest sentit mitjançant les disposicions per al desenvolupament i l'adopció de llistes de noms disponibles en zoologia. Quant al registre de noms nous, aquesta pràctica ja ha estat introduïda en bacteriologia, i els botànics i zoòlegs poden arribar a acceptar-la, malgrat determinats dubtes i objeccions comprensibles. Si més no en aquestes àrees, el futur de la nomenclatura biològica probablement serà testimoni de la convergència entre les diferents tradicions que van divergir durant el segle XIX.

La jerarquia linneana convencional no podrà sobreviure tota sola: haurà de coexistir amb les idees i la terminologia de la sistemàtica filogenètica (cladística). Des d'una perspectiva cladista, sovint es considera la nostra nomenclatura tradicional alhora massa prescriptiva i massa permissiva. Massa prescriptiva perquè obliga tots els tàxons (i els seus noms) a encaixar en categories jeràrquiques arbitràries. Massa permissiva perquè es pot aplicar igualment a grups parafilètics i a grups monofilètics. Així doncs, cal esperar que es presentaran noves propostes. Tanmateix, àdhuc en la perspectiva de nous desenvolupaments, creiem que mai no serà possible, o desitjable, desfer-se de dos-cents cinquanta anys de taxonomia i nomenclatura linneana zoològica (i botànica). Caldria tenir sempre present que una funció important de les classificacions és la recuperació de la informació. La tradició linneana es complementarà, però no se substituirà, amb noves eines semàntiques i lèxiques.

En tancar aquest prefaci, volem expressar el nostre agraïment a tots els qui han contribuït a la preparació del Codi: ho fem no tan sols en nom nostre i en el de la Comissió, sinó també en nom de tota la comunitat zoològica i, per descomptat, de molts altres usuaris dels noms científics dels tàxons animals.

Aquest agraïment inclou, tot i que la llista no és completa, les persones següents: David Ride i la resta dels membres del Comitè Editorial al llarg dels anys, els membres retirats i actuals de la Comissió (molts dels quals ajudaren notablement durant les reunions i per correspondència), Philippe Bouchet, Jacques Le Renard i Roger Roy, els traspassats Richard Melville i Curtis Sabrosky, els qui per la seva hospitalitat feren possible les reunions editorials de Canberra, Hamburg, Leiden i Vicenza, els directius de la IUBS i el personal de la Secretaria de la Comissió i de Biosis UK (editors de *Zoological Record*). Agraïm a Robert Barnes, catedràtic de Llengües Clàssiques a la Universitat Nacional Australiana, llur assessorament sobre el gènere gramatical en llatí i en grec. La Comissió i nosaltres mateixos volem

Prefaci

expressar la nostra especial gratitud als centenars de persones de tot el món que van fer comentaris i suggeriments, tant a les reunions com per carta o per correu electrònic; sense el seu interès i les seves contribucions, el Codi possiblement no reflectiria les necessitats i opinions dels zoòlegs actuals fins al punt que esperem que ho faci.

Finalment, agraïm a la Societat Francesa de Sistemàtica i a la Associació Americana de Nomenclatura Zoològica llur valuós suport econòmic per a la impressió d'aquesta edició; en el context de l'ajut d'aquesta darrera volem esmentar una vegada més el desaparegut Curtis Sabrosky, la contribució final del qual al Codi fou el generós llegat a l'Associació que féu possible la seva ajuda.

El prefaci de la tercera edició conclouia: «No hi ha cap Codi que sigui perfecte. Cap no agradarà tothom. És certament poc probable que hi hagi cap Codi que sigui satisfactori per a totes les persones». Aquestes paraules sempre seran certes, però ara, tal com van fer els nostres predecessors, escau recomanar el nou Codi als zoòlegs.

ALESSANDRO MINELLI, president (1995-)

OTTO KRAUS, president (1989-1995)

Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica

Introducció

Com qualsevol llengua, la nomenclatura zoològica reflecteix la història dels qui l'han produïda i és el resultat de pràctiques variables i contradictòries. Alguns dels nostres usos nomenclatorials són el resultat de la ignorància, de la vanitat, de la insistència tossuda per seguir predileccions individuals; com passa en el llenguatge en general, tenen molt de costum, d'orgull i de prejudici nacionals.

Els llenguatges corrents creixen espontàniament en innumbrables direccions, però la nomenclatura biològica ha de ser una eina exacta que transmeti un significat precís a les persones de totes les generacions.

J. Chester BRADLEY, «Prefaci» de la primera edició del *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica*, 1961.

La quarta edició del *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica*, com les edicions prèvies i com les anteriors *Règles internationales de la Nomenclature zoologique*, té un propòsit fonamental, que és proporcionar la màxima universalitat i continuïtat als noms científics dels animals, i que això sigui compatible amb la llibertat dels científics per a classificar els animals segons llurs criteris taxonòmics.

El Codi consta d'articles (que s'han de complir obligatòriament) i de recomanacions. Els articles estan pensats per a permetre als zoòlegs arribar a noms de tàxons que siguin correctes en circumstàncies taxonòmiques concretes. L'ús del Codi permet a un zoòleg determinar el nom vàlid de qualsevol tàxon a què pertany un animal en qualsevol nivell de la jerarquia específica, gènere i família (incloent-hi subespècie, subgènere i categories del nivell família, com és ara subfamília i tribu). El Codi no regula totalment els noms dels tàxons per damunt del nivell família i no proporciona regles d'ús per sota de la categoria de subespècie.

Principis

El Codi es basa en uns principis subjacents determinats. Aquests principis són els següents:

1) El Codi no tracta de criteris taxonòmics, els quals no poden ser objecte de regulacions o restriccions.

2) La nomenclatura no determina la inclusivitat o exclusivitat de cap tàxon, ni el rang que cal donar a cap conjunt d'animals, sinó que més aviat proporciona el nom que cal emprar per a un tàxon, siguin quins siguin els límits taxonòmics o la categoria que hom li doni.

3) El recurs dels tipus portadors de nom permet que s'apliquin noms als tàxons sense entrar en criteris taxonòmics. Qualsevol nom dins l'àmbit del Codi (excepte els noms dels «grups col·lectius» i dels tàxons per damunt del nivell família) està permanentment lligat a un tipus portador de nom. Per

a les espècies i les subespècies, aquest tipus portador de nom és o bé un exemplar únic, o bé un conjunt d'exemplars que constitueixen conjuntament el portador de nom; per als gèneres i subgèneres, és una espècie nominal; per als tàxons de les categories del nivell família, és un gènere nominal. Així, doncs, quan un taxonomista defineix un tàxon de qualsevol nivell, aquest pot contenir diversos tipus portadors de nom, cadascun dels quals amb un nom disponible per a fer-lo servir dins la seva categoria. El Principi de Prioritat (l'aplicació del qual pot ser modificada amb vista a l'estabilitat i la universalitat —vegeu el punt 4 més endavant—) s'utilitza per a determinar quin d'aquests noms és el vàlid.

4) Les regles nomenclaturals són eines dissenyades per a proporcionar la màxima estabilitat que sigui compatible amb la llibertat taxonòmica. D'acord amb això, el Codi reconeix que, en certs casos, l'aplicació rígida del Principi de Prioritat pot alterar el significat usual d'un nom acceptat durant molt de temps per a validar un nom poc conegut o àdhuc pràcticament oblidat. Així, doncs, les regles han de permetre que el Principi de Prioritat no es tingui en compte en els casos en què l'aplicació pugui anar contra l'estabilitat o la universalitat, o bé pugui causar confusió. Per a aquests casos, el Codi inclou disposicions que modifiquen l'aplicació automàtica del Principi de Prioritat, ja sigui amb relació a l'establiment o a la precedència dels noms, a la fixació de tipus portadors de nom, a la grafia d'un nom o a qualsevol altra qüestió.

5) Per tal d'evitar ambigüitats, l'ús del mateix nom per a diferents tàxons no s'ha de donar mai i és prohibit. Es tracta del Principi d'Homonímia.

6) El Codi proporciona una guia als zòlegs que necessiten establir noms nous, així com unes regles per a determinar si un nom prèviament proposat és disponible i amb quina prioritat, si el nom requereix esmenes per usar-lo correctament i per a permetre que es pugui esbrinar (i, si cal, fixar) el tipus portador de nom del tàxon que indica.

7) El Codi proporciona també la seva pròpia interpretació i administració, i prescriu la constitució i la manera de fer de la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica i amb quines condicions es pot esmenar el Codi.

8) En nomenclatura zoològica, no hi ha «jurisprudència». Els problemes de nomenclatura es decideixen mitjançant l'aplicació directa del Codi i mai per referència a un precedent. Si se sol·licita a la Comissió una decisió sobre un cas concret, la decisió s'aplica exclusivament al cas en qüestió.

Antecedents històrics

L'origen d'un Codi de Regles de Nomenclatura Zoològica acceptat internacionalment és conseqüència de la confusió de noms que tingué lloc en la literatura zoològica a principi del segle XIX. A partir de la publicació de

la desena edició del *Systema naturae* de Linné el 1758 i de l'adopció en aquesta obra dels noms binomials per a les espècies d'animals, el segle següent veié com s'expandia i es desenvolupava el nou sistema en diferents llocs i de distintes maneres per als diferents grups animals. En el segon quart del segle XIX els usos disperss eren freqüents i s'havia fet evident arreu la necessitat d'un acord per a aconseguir la universalitat dels noms científics dels animals i una estabilitat més gran.

A més, la gran explosió del nombre d'espècies conegudes, causada pel desenvolupament de la ciència i per l'activa exploració de països de fora d'Europa, tingué com a conseqüència una gran multiplicitat de noms. Molts eren sinònims derivats de les investigacions de científics que treballaven de manera independent. El disseny de mètodes acceptats universalment per a decidir noms vàlids esdevingué un assumpte crucial.

El més important dels primers intents per regular la nomenclatura zoològica fou el de Hugh Strickland. Les regles proposades per Strickland i els seus col·legues van conformar allò que des d'aleshores s'anomena «Codi de l'Associació Britànica» o «Codi de Strickland». El seu títol oficial era *Series of propositions for rendering the nomenclature of Zoology uniform and permanent*. A partir de 1842, any en que fou presentat a l'Associació Britànica per al Progrés de la Ciència per un comitè que incloïa zòlegs tan distingits com ara Charles Darwin, Richard Owen i John Westwood, aquell Codi es traduí i distribuí llargament i tingué una gran influència. Fou publicat a França, Itàlia i als Estats Units d'Amèrica. Fou acceptat pel Congrés Científic de Pàdua del 1843, per la Societat Americana de Geòlegs i Naturalistes el 1845 i fou adoptat per l'Associació Britànica per al Progrés de la Ciència el 1846. Posteriorment fou revisat i constituí la base del Codi formulat per Henri Douvillé (1881), que van adoptar internacionalment els geòlegs, i el Codi de la Unió d'Ornitòlegs Americans (1886).

Com a resultat de la discussió en els congressos internacionals de geologia (París, 1878; Bolonya, 1881), quedà clara la necessitat d'assolir un acord internacional formal perquè les regles cobrissin tots els noms zoològics, amb independència de les corporacions o les disciplines que les haguessin d'emprar, i que fossin aplicables a animals, tant fòssils com actuals. En el 1r Congrés Internacional de Zoologia (París, 1889), el Congrés adoptà, en part, unes regles redactades per Maurice Chaper i Raphael Blanchard, i va remetre la qüestió al 2n Congrés (Moscou, 1892) perquè les discutís. El 3r Congrés (Leiden, 1895) nomenà una comissió de cinc zòlegs (R. Blanchard, J. V. Carus, F. A. Jentink, P. L. Sclater i C. W. Stiles) perquè formulés un «còdex» i n'informés el 4t Congrés (Cambridge, Regne Unit, 1898). Aquest fou el naixement de l'actual Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica. Després d'afegir-s'hi deu membres més i d'un nou

estudi, el 5è Congrés (Berlín, 1901) adoptà l'informe generat i es publicà un codi de regles en francès, anglès i alemany el 1905 que incorporava la decisió del Congrés. Aquest codi, que portava per títol *Règles internationales de la Nomenclature zoologique*, juntament amb una sèrie d'esmenes derivades de congressos posteriors (Boston, 1907; Mònaco, 1913; Budapest, 1927; Pàdua, 1930) es mantingué vigent fins al 1961, en què fou substituït totalment per la primera edició de l'*International Code of Zoological Nomenclature*. Aquest resultà dels estudis fets en els congressos organitzats després de la guerra de 1939-1945 (París, 1948; Copenhaguen, 1953; Londres, 1958); Norman R. Stoll, president del Comitè Editorial, féu una relació detallada del treball que culminà en l'edició del 1961 en la seva introducció d'aquesta edició. El 1964 se'n publicà una segona edició que incorporava esmenes adoptades a Washington (1963).

Per a la majoria dels zoòlegs de l'època, el 17è Congrés Internacional de Zoologia (Mònaco, 1972) semblava que havia de ser el darrer congrés general de zoologia. En aquell congrés es prengueren les decisions pertinents per a esmenar la segona edició (1964), a més, per tal d'assegurar els mecanismes per a la continuïtat i l'actualització futures del Codi, es prengué la decisió de transferir la responsabilitat de codis futurs (i de la Comissió) dels congressos internacionals de zoologia a la Unió Internacional de Ciències Biològiques (IUBS).

La IUBS acceptà la responsabilitat del Codi i de la Comissió en la seva XVII Assemblea General (Ustaaset, Noruega, 1973). Com a resposta a les propostes de canvis fonamentals i substantius en el Codi efectuades per la comunitat de zoòlegs de l'època i per tal d'eliminar ambigüitats, la Comissió preparà i aprovà una tercera edició del Codi amb l'autoritat de la IUBS al final del 1983, que es publicà el 1985. La introducció d'aquesta obra dóna compte dels canvis adoptats en aquesta edició, dels comentaris sobre les propostes i de la votació de la Comissió.

Richard Melville, anterior secretari de la Comissió, donà una relació més detallada del desenvolupament de la nomenclatura zoològica i dels actes que menaren al modern Codi en la història del centenari de la Comissió que es publicà el 1995 amb el títol *Towards stability in the names of animals*.

Les dècades de 1970 i 1980 van veure nous canvis remarcables en l'orientació professional i en els estudis universitaris dels zoòlegs, canvis en la metodologia de la taxonomia derivats sobretot de nova informació genètica i de la utilització dels ordinadors, una literatura creixent i canvis accelerats en la tecnologia de la informació, incloent-hi l'edició electrònica. Quedà ben palès que la Comissió havia de treballar per fer una quarta edició que assumís les conseqüències d'aquests factors i d'altres, entre els quals s'havia d'incloure un ecumenisme més gran de la ciència biològica que menés

a pressions en el si de la IUBS per tal d'assolir una consistència més gran entre els diversos codis de nomenclatura.

L'octubre de 1988, a Canbera, la Comissió nomenà un Comitè Editorial, i les propostes es van sotmetre a discussió en les reunions de la Comissió i de la Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS a Maryland (1990) i a Amsterdam (1991), i en les reunions del Comitè de Leiden (1991) i Hamburg (1993). Seguidament, pel maig de 1995, es féu públic un esborrany de discussió. En un any es van generar gairebé vuit-centes pàgines de comentaris d'unes cinc-centes fonts, moltes de les quals eren grups de zoòlegs; alguns d'aquests comentaris es van publicar a *The Bulletin of Zoological Nomenclature*. El Comitè Editorial, reunit a Vicenza el juny de 1996, considerà tots els comentaris (la major part havien estat enviats mitjançant el correu electrònic) i el text, i l'agost del mateix any es presentà un informe a la Comissió i a la Secció de Nomenclatura Zoològica a Budapest. Els comentaris van mostrar que algunes de les propostes temptatives de l'esborrany de discussió (com la proposta de «registrament» obligatori de nous noms i l'abolició de la concordança en gènere gramatical en les combinacions de noms genèrics i específics) no eren prou acceptables per als zoòlegs com perquè fossin adoptades. Mitjançant una votació postal (1997), la Comissió acceptà un esborrany revisat amb petites esmenes. La Comissió, en votar, féu un cert nombre de suggeriments d'aclariment que han estat incorporats a aquesta edició.

Al mateix temps que el Comitè Editorial treballava en la present edició, la IUBS abonà fortament estudis i simposis per a valorar la necessitat d'uniformitzar la nomenclatura biològica i per a examinar les dificultats que s'haurien de superar abans que es pogués desenvolupar un codi de nomenclatura biològica acceptable (un «biocodi»). La feina feta ha revelat que seria prematur introduir en aquesta edició canvis fonamentals en els principis establerts i en l'estructura que són a la base del Codi. Els diferents codis han divergit tant en aspectes fonamentals des dels seus primers començaments, que la introducció de regles comunes ara, i l'aplicació d'aquestes regles als noms establerts sota els diferents codis i que tenen un ús estable, produiria molta inestabilitat nomenclatural. Actualment, tots els codis tracten d'aconseguir un grau d'uniformitat terminològica més gran. Però l'absència d'una equivalència directa en significat de conceptes universalment aplicables, com és ara «disponibilitat» (zoologia) i «vàlidament publicat» (botànica i bacteriologia —en les quals el mateix terme té sentits diferents—), ha fet que aquesta tasca sigui impossible de moment. Tanmateix, i malgrat això, la feina per a desenvolupar un «biocodi» aplicable als nous noms ha anat progressant sota els auspicis de la IUBS. Anticipant-nos al futur, si el progrés en totes les disciplines continua vers el desenvolupament de sistemes acceptables de registrament de nous noms i la catalogació ofi-

cial de tots els noms disponibles, de manera que les regles que els protegeixen es puguin convertir en una cosa del passat, el Codi únic esdevindrà una possibilitat.

La present edició

El modern *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica* és un document complex i rigorosament integrat, igualment que els seus predecessors. La seva complexitat en part resulta del seu entramat d'articles interdependents. Però la causa principal és el requisit que les regles obligatòries per als actes i noms nous actuals no han de transtornar les accions realitzades per les generacions passades, que es basaven en regles o convencions nomenclaturals diferents i menys restrictives.

Per exemple, molts d'aquests noms són producte del període anterior a les *Règles*, quan l'aplicació del principi dels tipus portadors de nom, tan fonamental avui dia per a la identificació objectiva dels noms i per a establir la sinonímia, no estava regulat. Aquest principi es va introduir en les regles per als noms del nivell gènere amb efecte des del 1931, i l'obligació de fixar explícitament els tipus portadors de nom per als nous tàxons del nivell espècie s'introdueix en l'edició actual. Abans d'existir una base estrictament objectiva per a identificar els noms amb els tàxons, era fàcil aplicar incorrectament els noms, i de fet sovint es cometien incorreccions en aquest sentit. Així, doncs, al mateix temps que obliguen a la identificació precisa dels tipus portadors de nom, les disposicions sobre els tipus han de proporcionar mitjans per a la protecció dels noms que s'establiren sota regles menys precises.

Atès que les disposicions del Codi són interdependents fins a un cert punt, poden aparèixer fàcilment disposicions contradictòries i redaccions distintes que condueixin a interpretacions oposades. Conseqüentment, el llenguatge que s'hi empri ha de ser precís; cal emprar paraules i frases idèntiques una vegada i una altra, i caldrà que hi hagin referències encreuades tot sovint. Molts zoòlegs opinaran que aquests requisits produeixen una prosa tediosa i pedant que pot semblar excessivament legalista. No ens disculpem per la redacció escollida, perquè creiem que la interpretació ha d'estar fora de qualsevol dubte, encara que sigui a costa de l'elegància. També per a reduir l'ambigüitat, el glossari és part integral del Codi: quan es dona un significat en el glossari, aquest i només aquest és el significat que cal emprar en la interpretació del Codi.

Per saber si el Comitè ha reeixit en el propòsit de proporcionar un Codi que pugui ser interpretat fàcilment per la majoria dels taxonomistes en exercici i d'altres persones, haurem d'esperar que l'aplicació que se'n faci ens ho digui. En aquest sentit, val a dir que tots els que han redactat les edicions prèvies del Codi actual (i els seus predecessors) tenien la mateixa esperança.

Quan l'experiència ha mostrat que seria desitjable una reordenació del material respecte a les edicions prèvies, hem fet la reordenació pertinent. Fora d'això, la quarta edició segueix l'ordenació de la tercera.

Desenvolupament dels principis subjacents

El Codi sempre ha seguit el principi subjacent que, perquè puguin ser disponibles, els noms s'han de publicar en còpies múltiples, idèntiques i durables. Així, s'ha assegurat d'una manera efectiva que, amb independència d'on i quan es van publicar, els noms i les descripcions de nous tàxons siguin accessibles permanentment i es puguin consultar amb facilitat; a més, això fa que no hi hagi cap dubte que un nom qualsevol ha estat presentat públicament de la mateixa manera a tots els zoòlegs. Tanmateix, es pot qüestionar que el sistema actual compleixi efectivament els objectius de permanència i accessibilitat avui dia en què la publicació i la comunicació electròniques estan esdevenint un mitjà cada cop més freqüent d'intercanvi i cerca d'informació, i hi ha una gran quantitat de documents efímers que compleixen els criteris de «publicació».

Durant el darrer mig segle, el Codi s'ha anat allunyant de l'assumpció, i més tard del requisit, que els nous noms s'han de publicar mitjançant un mètode que faci servir tinta sobre paper. Les *Règles* del 1905 no especificaven cap mètode en particular; però en aquella època la major part de la informació científica es distribuïa en obres compostes i estampades amb tinta. La tecnologia canviava, per la qual cosa el Congrés de París del 1948 considerà necessari restringir la publicació a la reproducció mitjançant tinta sobre paper, un requisit incorporat en l'edició del Codi del 1961. En la tercera edició (1985), el requisit de tinta sobre paper es va eliminar per a les noves obres que tinguessin certes garanties dirigides a eliminar la major part dels documents de tipus efímer. En la quarta edició s'admeteren discos de làser únicament de lectura (subjectes a certes restriccions) com a mètode acceptable, però no la distribució mitjançant senyals electrònics. Tanmateix, a llarg termini i amb el desenvolupament de nous sistemes d'informació, sembla probable que la solució no consistirà a anar superposant esmenes a una definició de publicació, sinó més aviat a desestimar-la i trobar la manera de substituir la «publicació» com a determinant primari de la disponibilitat.

Mentre s'enllestia la present edició, la Comissió considerarà una proposta per a introduir com a determinant el registrament de tots els noms nous. La reacció pública hi fou contrària; la principal dificultat argumentada pels opositors fou que actualment no existeix cap procediment acceptable. Tanmateix, sembla probable que els botànics portin a terme un sistema de registrament de nous noms i podria ser que la seva experiència doni com a resultat, al seu moment, un mecanisme acceptable per a resoldre la dificultat encara més gran (en termes de nombre de noms nous) que es dona en zoo-

logia. Com a màxim, la Comissió ha pogut aconseguir en aquesta edició recomanar als autors que tots els noms nous es posin en coneixement del *Zoological Record* i requerir que qualsevol nom nou s'identifiqui explícitament com a tal en la publicació original.

En aquesta edició s'ha progressat en l'establiment d'un mecanisme per a facilitar l'accés als noms prèviament establerts i per a aconseguir la certesa que les cerques que es facin dels noms siguin completes i permetin a grups internacionals d'especialistes la compilació de llistes de noms disponibles existents i coneguts en els principals camps taxonòmics, i també que la Comissió adopti aquestes llistes. Els noms que no figurin en la *Llista* adoptada corresponent no seran disponibles. Un sistema similar ha estat adoptat ja per a tots els gèneres i espècies en microbiologia, especialitat en què ni els noms antics ni els nous estan disponibles si no han estat registrats oficialment.

Un altre punt fonamental subjacent del sistema que es qüestiona actualment és l'ús de la gramàtica llatina que el Codi requereix en un cert nombre d'articles; es pot esperar que tan sols uns pocs zòlegs d'avui, o del futur, tindran una comprensió suficient d'aquesta llengua, i molts troben complicat aquest requisit.

Com en els codis previs, l'edició actual conserva el requisit que els noms del nivell espècie que siguin adjectius llatins o llatinitzats hagin de concordar sempre en gènere gramatical amb el nom del gènere amb què es combinen. Es considerarà una proposta que hauria permès que es tractessin els noms de les espècies i subespècies com si fossin paraules arbitràries (és a dir, com si no s'haguessin de tractar mai com a adjectius llatins), de manera que llurs grafies serien invariables i independents del gènere gramatical del nom de gènere amb què es combinessin. La proposta no tan sols hauria facilitat la feina dels qui no saben llatí, sinó que, a més, hauria facilitat la cerca electrònica. Però, com que la majoria dels qui van respondre considerarà que les diferents maneres proposades d'aconseguir grafies immutables tenien inconvenients i no podien ser acceptades, la proposta va ser retirada. Tanmateix, en aquesta edició s'han fet alguns canvis per tal de simplificar la identificació del gènere gramatical en els noms del nivell gènere i la formació d'arrels per als noms del nivell família, que la Comissió espera que reduiran les dificultats dels qui no tenen coneixements de llatí.

El canvi potser més significatiu de manera de fer que ha aprovat la Comissió ha estat introduir un cert nombre de línies d'acció automàtiques en casos que requerien prèviament la intervenció de la Comissió. Entre aquests, hi ha l'exigència de no seguir automàticament el Principi de Prioritat en certs casos en què l'ús actual de noms o grafies es vegi amenaçat pel restabliment de noms en desús proposats abans del 1900. També, si un zòleg descobreix que, quan s'establí un gènere o subgènere, l'espècie tipus va ser identificada erròniament, té la capacitat de fixar com a espècie tipus l'espècie realment nomi-

nada per l'autor original o bé l'espècie nominal que s'adigui amb el nom en ús. Els casos d'aquestes dues categories estan entre els més comuns dels enviats a la Comissió, amb la qual cosa l'eliminació de la necessitat de presentar-los evitarà retards i incerteses. En els casos en què l'acció individual d'un autor possiblement dificulti més que no pas promogui una solució acceptable, la línia d'acció prescrita segueix sent adreçar-se a la Comissió, la qual està sempre oberta com a via d'apel·lació; queda també oberta com a línia d'acció per a aquells casos en què el Codi no proporcioni una solució automàtica.

Els canvis principals introduïts en aquesta edició queden explicats a continuació. Cal consultar el mateix Codi per a veure la redacció de les disposicions concretes. Les tres primeres, que es refereixen a les propostes de noms nous, confirmen la pràctica professional actual.

Canvis que afecten les propostes de nous noms

1. Un nom nou publicat després del 1999 no esdevé disponible si no s'indica explícitament com a tal, preferiblement mitjançant l'ús d'un terme com *sp. nov.*, *gen. nov.*, *fam. nov.*, *nom. nov.*, o per un terme directament equivalent en l'idioma en què estigui escrita l'obra.

2. Després del 1999, la proposta d'un nou tàxon nominal del nivell espècie ha d'incloure la fixació d'un tipus portador de nom per a aquell (un holotip o un sintip indicats expressament), de tal manera que permeti el reconeixement posterior d'aquest tipus.

3. Quan el tipus portador de nom d'un tàxon del nivell espècie proposat després del 1999 consti d'un o més exemplars conservats, cal que el proponent inclogui una declaració esmentant la col·lecció en què s'ha deixat o es deixarà el tipus portador de nom.

4. La proposta després del 1999 d'un nou tàxon nominal del nivell gènere per a restes fòssils (un icnotàxon) ha d'incloure la designació d'una espècie tipus.

5. Un autor que estableixi un nom nou del nivell família després del 1999 pot adoptar una arrel per al nom del gènere tipus que no derivi pròpiament del genitiu del nom de gènere segons els principis de la gramàtica llatina, i els autors posteriors hauran de mantenir la grafia resultant del nom del nivell espècie (es recomana que, si és necessari per a evitar homònims del nivell família, els autors aprofitin aquesta disposició per a adoptar el nom de gènere sencer com a arrel).

Construcció de les designacions de lectotips

6. Les designacions de lectotips fetes després del 1999 requereixen l'ús del terme llatí *lectotipus* o d'una traducció directa d'aquest, acompanyat d'una declaració per tal que la designació es faci amb el propòsit d'aclarir l'aplicació del nom a un tàxon donat.

Qüestions que afecten els neotips

7. Si es redescobreix un holotip, un sintip o un lectotip prèviament perduts d'una espècie tipificada posteriorment mitjançant un neotip, l'exemplar o els exemplars tipus originals reemplaçaran automàticament el neotip i es convertiran en el tipus portador de nom. Si això causés confusió o inestabilitat, qualsevol autor pot demanar a la Comissió la reinstauració del neotip.

8. Si el tipus portador de nom actual d'un tàxon del nivell espècie no està identificat, de manera que l'aplicació correcta del nom a un tàxon particular esdevé dubtosa (és a dir, el nom és un *nomen dubium*), qualsevol autor pot demanar a la Comissió que el rebutgi i designi un neotip.

Canvis que afecten la publicació

9. Una obra no impresa en paper apareguda després del 1999 en còpies inalterables, durables, nombroses i idèntiques (p. ex., en discos òptics únicament de lectura) es pot considerar com a publicada si l'obra en si conté una declaració en el sentit que s'han dipositat còpies en la forma en què s'ha publicat en almenys cinc biblioteques principals públicament accessibles esmentades en la mateixa obra.

10. Amb vista a la nomenclatura zoològica, els tipus de materials següents es consideren no publicats:

- a) els textos o les il·lustracions distribuïts electrònicament;
- b) les còpies descarregades o les impressions d'aquest material;
- c) els resums de treballs, cartells, conferències, etc., distribuïts als participants de congressos, simposis i altres reunions que no s'han publicat d'una altra manera;
- d) les separates distribuïdes després del 1999 abans de la data de publicació especificada en l'obra de què la separata forma part.

Mesures que faculten els autors a actuar per preservar l'ús establert

11. Es pot exigir a un autor (sense una decisió de la Comissió) que no desplaci un nom que hagi estat usat com a vàlid per almenys deu autors en vint-i-cinc publicacions durant els cinquanta anys anteriors i que cobreixin almenys un període no inferior a deu anys, en favor d'un sinònim o homònim anterior que no hagi estat usat com a vàlid des del 1899.

12. En la major part dels casos, es pot exigir que un autor mantingui la grafia concreta d'un nom en ús predominant, àdhuc si se sap que no és l'original; p. ex., les grafies dels noms del nivell família en ús actual s'han de mantenir, fins i tot si estan formades a partir d'arrels gramaticalment incorrectes.

13. Com ja s'ha dit, si un autor descobreix que la fixació de l'espècie tipus d'un tàxon del nivell gènere es basa en una identificació errònia de l'es-

pècie tipus, l'autor pot fixar com a espècie tipus, per tal d'afavorir l'estabilitat i sense demanar-ho a la Comissió, o bé l'espècie taxonòmica realment implicada, o bé l'espècie nominal mal identificada fixada anteriorment.

14. Si es troba que un nom actualment en ús generalitzat per a un tàxon del nivell família és posterior que un nom actualment en ús per a un dels seus tàxons subordinats del nivell família, el nom usat per al tàxon de categoria superior no s'ha de reemplaçar pel nom del tàxon subordinat.

Llistes de noms disponibles

15. La Comissió queda facultada, amb reserves, per a adoptar llistes de noms en els principals camps taxonòmics. Els noms que es considerin en l'àmbit d'aquesta llista adoptada però que no hi estiguin inclosos es consideraran no disponibles. La Comissió tan sols pot adoptar llistes que han estat proposades per corporacions internacionals, i únicament després de la publicació de les propostes, d'una àmplia consulta amb comitès d'especialistes i d'altres persones, i de tenir en compte els comentaris públics.

Conclusió

Com en les edicions precedents, els taxonomistes i altres usuaris d'aquesta edició del Codi trobaran un compromís entre l'aventura i el conservadorisme, la qual cosa no agradarà tothom. Tanmateix, en aquest compromís, el Codi reflecteix les múltiples veus contemporànies de zoòlegs en exercici escoltades per la Comissió abans d'arribar a les conclusions respecte a les propostes fetes pel Comitè Editorial i publicades per tal de rebre comentaris a l'esborrany de discussió del 1995. Com els seus predecessors, el Codi resultant és una mescla d'aclariments d'allò que ja estava en edicions anteriors i de noves mesures dissenyades per a afrontar els reptes de la ciència moderna.

La quarta edició no dirà la darrera paraula. Els zoòlegs en general, i la Comissió en particular, continuaran la redacció del Codi per tal de reduir encara més l'ambigüitat i per a adobar les deficiències en el tractament de les produccions del passat i del present (i, fins allà on puguem preveure, de les del futur). Tant la ciència mateixa com els sistemes socials i tècnics en què treballen els científics canvien constantment, i el Codi ha de continuar evolucionant per tal d'afrontar aquests canvis. Els zoòlegs poden estar segurs que ho continuarà fent.

W. D. L. RIDE
President, Comitè Editorial
Universitat Nacional Australiana
Canberra, Territori de la Capital Australiana
Maig de 1999

CODI INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA

Quarta edició

Text català oficial

CODI INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA

PREÀMBUL

El Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica és el sistema de regles i recomanacions adoptades originalment pel Congrés Internacional de Zoologia i per la Unió Internacional de Ciències Biològiques (IUBS) des del 1973.

Els objectius del Codi són impulsar l'estabilitat i la universalitat dels noms científics dels animals i assegurar que el nom de cada tàxon és únic i distint. Totes les seves disposicions i recomanacions estan subordinades a aquestes finalitats i cap no restringeix la llibertat de pensament o d'acció taxonòmiques.

La prioritat en la publicació és un principi bàsic de la nomenclatura zoològica; tanmateix, sota les condicions prescrites pel Codi, l'aplicació d'aquest criteri es pot modificar per tal de conservar un nom acceptat de temps enrere en el seu sentit usual. Quan l'estabilitat de la nomenclatura en un cas concret es vegi amenaçada, la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica pot suspendre, sota certes condicions, l'aplicació estricta del Codi.

La precisió i la consistència en l'ús terminològic són essencials en un codi de nomenclatura. Els significats que hom dona als termes emprats en aquest Codi es recullen en el glossari. Tant aquest preàmbul com el glossari fan part integrant de les disposicions del Codi.

La Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica és l'autora del Codi.

CAPÍTOL 1 LA NOMENCLATURA ZOOLÒGICA

ARTICLE 1. Definició i àmbit

1.1. Definició. La nomenclatura zoològica és el sistema de noms científics que s'aplica a les unitats taxonòmiques (o *tàxons*; en singular, *tàxon*) d'animals actuals o extingits.

1.1.1. Pel que fa a aquest Codi, el terme *animals* fa referència als metazous, i també als tàxons de protists quan els autors els tracten com a animals des del punt de vista nomenclatural (vegeu també l'article 2).

1.2. Àmbit d'aplicació

1.2.1. Els noms científics dels animals actuals o extingits inclouen els noms basats en animals domesticats, noms basats en fòssils

que són substitucions (reemplaçaments per d'altres materials, impressions, motlles i buidats) de les restes reals dels animals, noms basats en l'obra fossilitzada d'organismes (icnotàxons) i noms establerts per a grups col·lectius (vegeu, especialment, els articles 10.3, 13.3.2, 23.7, 42.2.1, 66.1, 67.14), i també els noms basats en l'obra d'animals actuals, proposats abans del 1931.

1.2.2. El Codi regula els noms dels tàxons del nivell família, del nivell gènere i del nivell espècie. Els articles 14, 710, 11.111.3, 14, 27, 28 i 32.5.2.5 regulen, a més, els noms dels tàxons en les categories per damunt del nivell família.

1.3. **Exclusions.** S'exclouen de les disposicions del Codi els noms proposats

- 1.3.1) per a conceptes hipotètics;
- 1.3.2) per a exemplars teratològics, com a tals;
- 1.3.3) per a exemplars híbrids com a tals (vegeu l'article 17.2 per als tàxons d'origen híbrid);
- 1.3.4) per a entitats infrasubspecífiques, si no és que el nom ha estat considerat posteriorment disponible d'acord amb l'article 45.6.4.1;
- 1.3.5) com a mitjà de referència temporal i no per a un ús taxonòmic formal com a noms científics en la nomenclatura zoològica;
- 1.3.6) després del 1930, per a l'obra d'animals existents;
- 1.3.7) com a modificacions de noms disponibles [article 10] en tot un grup taxonòmic per addició d'un prefix o sufix uniforme per a indicar que els tàxons denominats així són membres d'aquest grup.

Exemple. Herrera (1899) proposà que tots els noms genèrics vagin precedits d'un prefix que indiqui la classe a la què pertany el gènere, de manera que, p. ex., tots els noms genèrics d'insectes portarien el prefix *Ins*. Els mots formats d'aquesta manera són «fórmules zoològiques» (opinió 72) i no són tinguts en compte per la nomenclatura zoològica.

1.4. **Independència.** La nomenclatura zoològica és independent d'altres sistemes de nomenclatura, en el sentit que el nom d'un tàxon animal no ha de ser rebutjat exclusivament perquè sigui idèntic al nom d'un tàxon que no és animal (vegeu l'article 1.1.1).

Recomanació 1A. Noms ja en ús per a tàxons que no són animals. Es recomana als autors que vulguin establir nous noms del nivell gènere que consultin l'*Index Nominum Genericorum (Plantarum)* i l'*Approved List of Bacterial Names*, per tal de determinar si ja s'han establert noms idèntics sota els codis internacionals de nomenclatura que regeixen aquestes llistes i, si és així, que s'abstinguin de publicar noms zoològics idèntics.

ARTICLE 2. Admissibilitat de certs noms en la nomenclatura zoològica

- 2.1. **Noms de tàxons no classificats com a animals originalment però sí posteriorment.** Vegeu l'article 10.5 per a les condicions d'entrada d'aquests noms en la nomenclatura zoològica.
- 2.2. **Noms de tàxons classificats com a animals en algun moment però no posteriorment.** Qualsevol nom disponible d'un tàxon que hagi estat classificat com a animal en algun moment continua competint en homonímia en la nomenclatura zoològica, àdhuc si posteriorment aquest tàxon ha deixat de ser classificat com a animal.

ARTICLE 3. Punt de partida. Es fixa arbitràriament en aquest Codi que l'1 de gener de 1758 és la data d'inici de la nomenclatura zoològica.

- 3.1. **Obres i noms publicats el 1758.** Es considera que l'1 de gener de 1758 es van publicar dues obres:

- la 10a edició del *Systema naturae* de Carl von Linné (Linnaeus);
- l'obra *Aranei Svecici* de Carl Clerck.

Els noms d'aquesta última obra tenen prioritat sobre els de la primera, però es considera que qualsevol nom publicat en qualsevol altra obra del 1758 s'ha publicat després de la 10a edició del *Systema naturae*.

- 3.2. **Noms, actes i informació publicada abans del 1758.** Cap nom o acte nomenclatural publicat abans de l'1 de gener de 1758 no entra en la nomenclatura zoològica; però la informació (com ara descripcions o il·lustracions) publicada abans d'aquesta data es pot emprar. (Vegeu l'article 8.7.1 per a la situació dels noms, els actes i la informació presents en obres publicades després del 1757 que la Comissió ha suprimit des del punt de vista nomenclatural.)

CAPÍTOL 2
EL NOMBRE DE MOTS EN ELS NOMS CIENTÍFICS
DELS ANIMALS

ARTICLE 4. Noms dels tàxons de categories superiors al nivell espècie

- 4.1. **Noms uninomials.** El nom científic d'un tàxon de categoria superior al nivell espècie consisteix en un únic mot (és a dir, el nom és uninomial); ha de començar amb una lletra majúscula [article 28].
- 4.2. **Ús dels noms dels subgèneres.** El nom científic d'un subgènere no s'ha d'emprar com a primer nom d'un binomi o trinomi, si no és que s'està utilitzant amb la categoria de gènere [article 6.1].

ARTICLE 5. Principi de la Nomenclatura Binomial

5.1. Noms d'espècies. El nom científic d'una espècie, i no el d'un tàxon de qualsevol altra categoria, és una combinació de dos noms (un binomi) en què el primer és el nom genèric, i el segon, el nom específic. El nom genèric ha de començar amb una lletra majúscula i el nom específic ha de començar amb una lletra minúscula [article 28].

5.1.1. Vegeu l'article 11.4 per a l'aplicació del Principi de la Nomenclatura Binomial a la disponibilitat de noms del nivell gènere publicats sense espècies nominals associades i de noms subespecífics publicats en trinomis.

5.1.2. Vegeu l'article 6 per a l'aplicació del Principi de la Nomenclatura Binomial a l'ús de noms subgenèrics i de noms per a agregats d'espècies i subespècies.

5.2. Noms de subespècies. El nom científic d'una subespècie és una combinació de tres noms (un trinomi, és a dir, un binomi seguit d'un nom subespecífic) [article 11.4.2]. El nom subespecífic ha de començar amb una lletra minúscula [article 28].

5.3. Exclusió de signes tipogràfics i abreviatures qualificatives. Un signe tipogràfic com ? i una abreviatura com *aff.*, *prox.* o *cf.*, si s'empren per a qualificar l'aplicació d'un nom científic, no formen part del nom d'un tàxon, encara que s'insereixin entre els components del nom.

ARTICLE 6. Noms intercalats

6.1. Noms de subgèneres. El nom científic d'un subgènere, si s'usa en un binomi o trinomi, s'ha d'intercalar entre parèntesis entre el nom genèric i el nom específic; no es compta com un dels mots del binomi o trinomi. Ha de començar amb una lletra majúscula.

Recomanació 6A. Intercalació indesitjable de certs noms del nivell gènere en binomis o trinomis. Entre un nom genèric i un nom específic no s'hauria d'intercalar cap nom del nivell gènere, ni tan sols entre claudàtors o parèntesis, tret que es tracti d'un nom de subgènere vàlid. Si un autor vol fer referència a una combinació genèrica anterior, ho hauria de fer d'una manera explícita, com «*Branchiostoma lanceolatum* [anteriorment dins *Amphioxus*]».

6.2. Noms d'agregats d'espècies o subespècies. Un nom específic es pot afegir entre parèntesis després del nom del nivell gènere o es pot intercalar entre parèntesis entre el nom del nivell gènere i el nom específic per a indicar un agregat d'espècies dins d'un tàxon del nivell gènere; i un nom subespecífic es pot intercalar entre parèntesis entre els noms específic i subespecífic per a indicar un agregat de subespè-

cies dins d'una espècie; aquests noms, que han de començar sempre amb una lletra minúscula i s'han d'escriure complets, no es compten en el nombre de mots d'un binomi o trinomi. El Principi de Prioritat s'aplica a aquests noms [article 23.3.3]; vegeu l'article 11.9.3.5 pel que fa a la disponibilitat.

Recomanació 6B. Significat taxonòmic dels noms intercalats. Un autor que vulgui designar un agregat en qualsevol dels nivells taxonòmics addicionals esmentats per l'article 6.2 hauria de posar, dins el mateix parèntesi que el nom del nivell espècie intercalat, un terme que precisi el significat taxonòmic de l'agregat la primera vegada que utilitzi aquesta notació en una obra.

Exemple. En el gènere de papallones *Ornithoptera* Boisduval, 1832, l'espècie *O. priamus* (Linnaeus, 1758) és el membre nominat més antic d'un agregat d'espècies vicariants que inclou també *O. lydius* Felder, 1865 i *O. croesus* Wallace, 1865. El significat taxonòmic concedit a l'agregat d'*O. priamus* es pot expressar amb la notació «*Ornithoptera* (superespècie *priamus*)», i els membres de l'agregat per les notacions «*O. (priamus) priamus* (Linnaeus, 1758)», «*O. (priamus) lydius* Felder, 1865» i «*O. (priamus) croesus* Wallace, 1865».

CAPÍTOL 3

ELS CRITERIS DE PUBLICACIÓ

ARTICLE 7. Camp d'aplicació. Les disposicions d'aquest capítol no s'apliquen tan sols a la publicació d'un nou nom científic, sinó també a la publicació de qualsevol acte nomenclatural o informació que pugui afectar la nomenclatura.

ARTICLE 8. Què constitueix una obra publicada segons el Codi. Una obra és considerada com a publicada amb finalitat de nomenclatura zoològica si compleix els requisits d'aquest article i no en queda exclosa per les disposicions de l'article 9.

8.1. Criteris que cal satisfer. Una obra ha de satisfer els criteris següents:

- 8.1.1) s'ha de publicar amb la finalitat de proporcionar un registre científic públic i permanent;
- 8.1.2) s'ha de poder obtenir, quan apareix per primera vegada, de franc o per compra; i
- 8.1.3) s'ha d'haver produït mitjançant una edició que contingui còpies obtingudes simultàniament per un mètode que assegurï nombroses còpies idèntiques i durables.

8.2. Negació de la intenció de publicació. Una obra que contingui una declaració manifesta que no ha estat editada per a constituir un regis-

tre científic públic i permanent o per a finalitats de nomenclatura zoològica, no ha estat publicada d'acord amb el Codi.

8.3. Negació de noms i actes. Si una obra conté una declaració que nega que tots o algun dels noms o actes nomenclaturals que inclou tenen finalitat nomenclatural, els noms o actes negats no són disponibles. L'obra en qüestió pot haver estat publicada (és a dir, la informació taxonòmica que conté pot tenir la mateixa condició nomenclatural que la informació taxonòmica d'una obra publicada però suprimida: vegeu l'article 8.7.1).

8.4. Obres produïdes abans del 1986. Perquè pugui ser considerada publicada, una obra produïda abans del 1986 ha d'haver estat realitzada sobre paper, per un mètode d'impressió convencional aleshores (com el text imprès o l'òfset) o per hectografia o mimeografia.

8.5. Obres produïdes després del 1985 i abans del 2000. Una obra produïda entre el 1985 i el 2000 per un mètode que no sigui la impressió convencional es pot acceptar com a publicada d'acord amb el Codi si

8.5.1) compleix la resta de requisits d'aquest article i no queda excloua per les disposicions de l'article 9, i

8.5.2) conté una declaració de l'autor en el sentit que els noms o actes nomenclaturals nous que inclou tenen per finalitat el registre científic públic i permanent, i

8.5.3) conté una declaració escrita en la mateixa obra en el sentit que s'ha produït en una edició composta per exemplars que es poden obtenir simultàniament.

8.6. Obres produïdes després del 1999 per mètodes que no empren la impressió sobre paper. Per a ser acceptada com a publicada d'acord amb el Codi, una obra produïda després del 1999 per un mètode que no sigui la impressió en paper ha de contenir una declaració en el sentit que s'han dipositat exemplars (en la forma en què s'ha publicat) en almenys cinc biblioteques públiques importants esmentades pel nom en la mateixa obra.

8.7. Situació de les obres suprimides. Una obra que ha estat suprimida amb vista a la nomenclatura per la Comissió mitjançant l'ús dels seus plens poders [article 81] i que satisfà les disposicions d'aquest article queda publicada d'acord amb el Codi, si no és que la Comissió ha decidit que s'ha de tractar com a no publicada;

8.7.1) aquesta obra roman disponible com a font de descripcions i il·lustracions publicades, però no com a obra en què sigui disponible un nom o un acte nomenclatural (com la fixació d'un

tipus portador de nom o la determinació de la prioritat segons l'article 24.2).

Recomanació 8A. Àmplia distribució. Els autors tenen la responsabilitat d'assegurar-se que els nous noms científics, els actes nomenclaturals i la informació que pot afectar la nomenclatura es coneguin àmpliament. Aquesta responsabilitat s'alleugereix molt fàcilment si es publiquen en les revistes científiques apropiades o en sèries monogràfiques ben conegudes i si hom s'assegura que els nous noms que proposa entren en el *Zoological Record*. Això darrer s'aconsegueix fàcilment enviant un exemplar de l'obra al *Zoological Record*, publicat per BIOSIS UK.

Recomanació 8B. Conveniència de les obres en paper. Es recomana vivament als autors i editors que s'assegurin de publicar per primera vegada un nom científic o un acte nomenclatural nous en una obra en paper imprès.

Recomanació 8C. Accés públic a les obres publicades. S'haurien de conservar permanentment còpies de les obres impreses que contenen noms científics o actes nomenclaturals nous en biblioteques les obres de les quals són d'accés públic (vegeu, però, l'article 8.6 per al dipòsit d'obres produïdes després del 1999 per un mètode que no sigui la impressió sobre paper).

Recomanació 8D. Responsabilitats dels autors, redactors i editors. Els autors, redactors i editors tenen la responsabilitat d'assegurar-se que les obres que contenen nous noms, actes nomenclaturals o informació que pot afectar la nomenclatura es publiquin d'acord amb el Codi de manera ben palesa. Els redactors i editors s'haurien d'assegurar que les obres inclouen la data de publicació i la informació de com es poden obtenir.

Recomanació 8E. Inclusió de negacions. Els redactors i editors haurien d'evitar la inclusió de nous noms i de la informació que ha d'aparèixer per tal de fer disponibles els noms, o sobre nous actes nomenclaturals, en obres que no es publiquen per al registre científic públic i permanent (com resums previs de congressos o avisos de treballs que han de ser presentats en una reunió). S'haurien d'assegurar que aquests documents contenen una negació (vegeu l'article 8.2), de manera que els noms nous que s'hi publiquin per primera vegada no entrin involuntàriament en la nomenclatura zoològica i avancin la publicació que hom voldria fer en una altra obra.

ARTICLE 9. Què constitueix una obra no publicada segons el Codi. Tot i les disposicions de l'article 8, cap de les obres següents no constitueix una obra publicada d'acord amb el Codi:

- 9.1) després del 1930, les obres manuscrites reproduïdes en facsímil per qualsevol procediment;
- 9.2) les fotografies com a tals;
- 9.3) les proves d'impremta o galerades;
- 9.4) els microfilms;
- 9.5) els enregistraments acústics com a tals fets per qualsevol mètode;
- 9.6) les etiquetes dels exemplars;
- 9.7) les còpies obtingudes en demanar una obra no publicada [article 8], àdhuc si prèviament s'ha dipositat en una biblioteca o un altre arxiu;

9.8) el text o les il·lustracions distribuïdes mitjançant senyals electrònics (p. ex., mitjançant la World Wide Web); o

9.9) els resums d'articles, de contribucions, de cartells, de textos de conferències i de materials similars que han estat emesos principalment per als participants en reunions, simposis, col·loquis o congressos.

Recomanació 9A. Els autors han d'evitar la publicació involuntària en els resums.

Els autors que enviïn resums de comunicacions a congressos destinats principalment a ser lliurats als participants s'haurien d'assegurar que els noms i actes que afecten la nomenclatura en aquestes obres no es vegin subjectes a publicació involuntària. S'haurien d'assegurar que els volums dels resums contenen les negacions adequades [article 8.2].

CAPÍTOL 4

ELS CRITERIS DE DISPONIBILITAT

ARTICLE 10. Condicions de disponibilitat. Un nom o acte nomenclatural esdevé disponible tan sols en les condicions següents.

10.1. Condicions generals. Un nom o acte nomenclatural és disponible i pren autor i data tan sols quan ha satisfet les disposicions d'aquest article i, si escau, les dels articles 11 a 20 (vegeu els articles 21 i 50 per a la data i l'autor). La Comissió pot descartar que un nom esdevingui disponible [articles 78-81] si aquestes condicions no se satisfan plenament.

10.1.1. Si la publicació de les dades relatives a un nou tàxon nominal o a un acte nomenclatural s'interromp i continua en una data posterior, el nom o l'acte esdevenen disponibles tan sols quan s'han satisfet els requeriments dels articles pertinents.

Recomanació 10A. Responsabilitat de redactors i editors. Un redactor s'hauria d'assegurar que el conjunt de descripció i il·lustracions relatives a un nou tàxon nominal, i particularment qualsevol acte nomenclatural o dada necessària per a fer disponible un nom, són publicades en la mateixa obra i el mateix dia.

10.2. Disponibilitat dels noms infrasubespecífics. Un nom infrasubespecífic no és disponible [article 45.5] a partir de la seva publicació original, si no és que ha estat publicat abans del 1961 com una «varietat» o «forma» i es considera disponible d'acord amb l'article 45.6.4.1. Si un autor utilitza un nom prèviament publicat en una categoria infrasubespecífica, de tal manera que el fa disponible per a una espècie o subespècie, per aquesta raó l'estableix com un nom nou i n'esdevé l'autor [article 45.5.1] (vegeu també els articles 23.3.4 i 50.3.1).

10.3. Disponibilitat dels noms proposats per a grups col·lectius i ic-notàxons. Un nom proposat per a un grup col·lectiu s'ha de tractar

com un nom del nivell gènere [article 42.2.1]; un nom proposat per a un icnotàxon és un nom del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie segons la manera com s'estableixi per primera vegada (vegeu l'article 42.2.1 per als noms establerts per a icnotàxons utilitzant el rang del nivell gènere).

- 10.4. Disponibilitat dels noms per a les divisions dels gèneres.** Es considera que un nom uninomial proposat per a una divisió del nivell gènere d'un gènere, tot i que es proposi per a una divisió secundària (o inferior), és un nom subgenèric, àdhuc si la divisió és indicada per un terme com «secció» o «divisió»; tanmateix, un nom emprat per a un agregat d'espècies indicat per un terme com «super-espècie» no es considera com un nom del nivell gènere [article 6.2].
- 10.5. Disponibilitat dels noms de tàxons no classificats originalment com a animals però sí posteriorment.** El nom (o els noms) d'un tàxon, incloent-hi un tàxon basat en l'obra d'un organisme no classificat originalment com a un animal, però que ha estat classificat posteriorment com a tal, és disponible després d'haver estat publicat originalment sempre que satisfaci les disposicions corresponents d'aquest capítol, sempre que no estigui exclòs del Codi [articles 1.3, 3] i sempre que sigui un nom potencialment vàlid d'acord amb un altre codi (el Codi Internacional de Nomenclatura Botànica o el Codi Internacional de Nomenclatura de Bacteris) i apropiat per a aquest tàxon.
- 10.6. Efecte de la invalidesa sobre la disponibilitat.** Un nom que ha estat disponible una vegada, ho continua sent sense tenir-ne en compte la invalidesa com a sinònim més modern, homònim més modern, esmena injustificada, nom de substitució innecessari o nom suprimit, llevat que la Comissió hagi decidit altrament [articles 78.1, 78.2]. Àdhuc si el tàxon en qüestió ja no es classifica com a animal, el seu nom resta disponible [article 2.2].
- 10.7. Disponibilitat dels noms que no figuren en cap part apropiada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*.** Un nom que no figure recollit en l'àmbit que abasta una part aprovada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* no és disponible, malgrat qualsevol disponibilitat anterior [article 79.4.3].

ARTICLE 11. Requisits. Per a esdevenir disponible, un nom o, quan s'escaigui, un acte nomenclatural, ha de satisfer les disposicions següents:

- 11.1. Publicació.** El nom o acte nomenclatural ha d'haver estat publicat, en el sentit de l'article 8, després del 1757.
- 11.2. Ús obligatori de l'alfabet llatí.** Un nom científic s'ha d'haver escrit, en la seva primera publicació, amb tan sols les vint-i-sis lletres

de l'alfabet llatí (ampliat per a incloure les lletres *j*, *k*, *w* i *y*). La presència de signes diacrítics o d'altra mena, apòstrofs o lligadures, o un guió, o un nombre en la primera publicació d'un nom en noms del nivell espècie compostos no converteix el nom en indisponible (vegeu els articles 27 i 32.4.2 per a les correccions).

- 11.3. Derivació.** Sempre que compleixin els requisits d'aquest capítol, un nom pot ser un mot en llatí, en grec o en qualsevol altra llengua o derivada d'aquestes (àdhuc d'una que no tingui alfabet), o formar-se a partir d'un mot com aquest. Pot ser una combinació arbitrària de lletres sempre que es formi per a ser emprat com un mot.

Exemples. *Toxostoma* i *brachyrhynchus* del grec; *opossum* de l'indi algonquí; *Abudedefduf* de l'àrab; *korsac* del rus; *nakpo* del tibetà; *canguru* de l'aborigen kokoimudji; *Gythemon*, una combinació arbitrària de lletres. La combinació arbitrària de lletres *cbafdg* no forma un mot llegible i no pot constituir un nom.

Recomanació 11A. Ús de noms vernacles. Un mot vernacle sense modificar no s'hauria d'emprar com a nom científic. La llatinització adequada és el millor mitjà per a la formació de noms a partir de mots vernacles.

- 11.4. Aplicació conseqüent de la nomenclatura binomial.** L'autor ha d'haver aplicat de manera conseqüent el Principi de la Nomenclatura Binomial [article 5.1] en l'obra en què el nom o acte nomenclatural fou publicat. Tanmateix, aquest article no s'aplica a la disponibilitat dels noms de tàxons en les categories per damunt del nivell família.

11.4.1. S'accepta com a conseqüent amb el Principi de Nomenclatura Binomial una obra publicada que contingui noms del nivell família o del nivell gènere sense espècies nominals associades, llevat que hi hagi una prova en contra.

11.4.2. S'accepta que el nom científic d'una subespècie, un trinomi [article 5.2], és conseqüent amb el Principi de la Nomenclatura Binomial.

11.4.3. Un índex publicat abans del 1931 en una obra que no és consistentment binomial és acceptable en si mateix com una obra conseqüent amb el Principi de Nomenclatura Binomial, sempre que el Principi s'apliqui de manera consistent als noms científics de l'índex; així, un nom científic publicat en aquest índex és disponible si el nom satisfà les altres disposicions d'aquest capítol i dels articles 4, 5 i 6, i si hi ha una connexió inequívoca entre l'entrada de l'índex i la descripció, il·lustració o indicació del text.

- 11.5. Noms que cal tractar com a vàlids.** Per a esdevenir disponible, un nom s'ha d'emprar com a vàlid per a un tàxon en el moment en

què és proposat, llevat que es publiqui per primera vegada com un sinònim més modern i se'l faci disponible posteriorment d'acord amb l'article 11.6.1.

11.5.1. Un nom proposat condicionalment per a un tàxon abans del 1961 no s'ha d'excloure tan sols per aquest motiu [article 15].

11.5.2. La situació d'un nom prèviament indisponible no canvia tan sols pel fet d'esmentar-lo (és a dir, sense adoptar-lo per a un tàxon), encara que hom l'acompanyi d'una referència a l'obra en què es va publicar sense quedar disponible.

Exemple. El 1780 Chemnitz descriví el gasteròpode *Conus moluccensis* i va tractar el seu nom com a vàlid, però en una obra que no era consistentment binomial i, per tant, el nom és indisponible. El 1817 Dillwyn esmentà el nom *Conus moluccensis*, però no el va emprar com a nom vàlid d'un tàxon. El nom *Conus moluccensis* no va esdevenir disponible per l'acte de Dillwyn, tot i que el seu esment anés acompanyat d'una referència a l'obra de Chemnitz. Küster (1838) aplicà el nom a un tàxon i l'atribuí a Chemnitz mitjançant una referència bibliogràfica, i féu així disponible el nom *Conus moluccensis* Küster, 1838.

11.6. Publicació com a sinònim. Un nom publicat per primera vegada en una obra disponible com a sinònim més modern d'un nom que en aquell moment era utilitzat com a vàlid, no esdevé, per aquest motiu, disponible.

11.6.1. Tanmateix, si aquest nom publicat com a sinònim més modern hagués estat tractat abans del 1961 com un nom disponible i, ja fos adoptat com el nom d'un tàxon, o bé tractat com a homònim més antic, esdevé, per això, disponible tot i que conserva la data de la seva primera publicació com a sinònim (si és un nom del nivell gènere, vegeu l'article 67.12 per a l'espècie tipus; si és un nom del nivell espècie, vegeu els articles 73-75 per al tipus portador de nom; per al nom d'autor, vegeu l'article 50.7).

Exemples. Meigen (1818), en una discussió sobre *Ceratopogon flavipes* Meigen (Diptera), comentà que havia rebut el material de Megerle sota el nom manuscrit de *Palpomyia geniculata*. *Palpomyia*, publicat en aquesta discussió com a sinònim de *Ceratopogon*, és un nom disponible, perquè abans del 1961 va ser emprat com a vàlid atribuït a Meigen, 1818. El nom específic *geniculata*, atès que mai no va ser adoptat, no és disponible a partir de Meigen (1818).

11.6.2. Un nom publicat abans del 1758, però esmentat després del 1757 com a sinònim d'un nom emprat com a vàlid, no pot esdevenir disponible d'acord amb l'article 11.6.

Exemple. El nom «*Cidaris miliaris* Klein» (és a dir, de Klein, 1734), esmentat per Linné (1758) en la sinonímia d'*Echinus esculentus* Linnaeus, 1758, no esdevé disponible a partir de Linné (1758) com a resultat de la seva simple adopció per a un tàxon per un altre autor.

- 11.6.3. Un nom publicat per primera vegada després del 1960 i tractat com a sinònim més modern en aquesta ocasió, no pot esdevenir disponible a partir d'aquest acte, d'acord amb l'article 11.6.

11.7. Noms del nivell família

- 11.7.1. Un nom del nivell família, quan es publica per primera vegada, ha de complir tots els criteris següents.

- 11.7.1.1. Cal que sigui un nom en nominatiu plural format a partir de l'arrel d'un nom genèric disponible [article 29] (indicat bé sigui per referència explícita al nom genèric, bé sigui implícitament per la seva arrel, però vegeu l'article 16.2 per als noms del nivell família proposats després del 1999); el nom genèric ha de ser un nom emprat en aquest moment com a vàlid en el nou tàxon del nivell família [articles 63, 64] (simplement l'ús de l'arrel en la formació del nom s'accepta com a evidència que l'autor emprà el nom genèric com a vàlid en el nou tàxon del nivell família, llevat que hi hagi una prova en contra).

Exemples. El nom ERYCIINAE Robineau-Desvoidy, 1830 (originalment escrit ERYCINAE) és disponible perquè es publicà per a un tàxon del nivell família que incloïa el gènere *Erycia* Robineau-Desvoidy, 1830. El nom TRICHOCERIDAE Rondani, 1841 és disponible, tot i que es va proposar sense menció explícita de *Trichocera* Meigen, 1803, perquè es publicà en una classificació de les famílies de Diptera d'Europa amb una referència a Meigen i amb una declaració explícita del principi bàsic de Rondani de formar tots els noms de família sobre el nom d'un gènere inclòs. PINIDAE Leach, 1819 incloïa no tan sols *Modiola* Lamarck, 1801 i *Mytilus* Linnaeus, 1758, sinó també, per deducció a partir de l'arrel, *Pinna* Linnaeus, 1758, per al qual gènere és clar que es creà; és, doncs, disponible.

El nom «Macromyidae» de Robineau-Desvoidy (1830) no és disponible perquè, tot i que és un nom de grup formalment llatinitzat (i no pas un nom vernacle), era un terme descriptiu per a un grup de gèneres que no incloïa *Macromyia* Robineau-Desvoidy, 1830, que en aquell context era un gènere situat en una divisió diferent i distant de la família TACHINIDAE.

- 11.7.1.2. Cal que s'utilitzi clarament com a nom científic per a indicar un tàxon supragenèric i no merament com un nom o adjectiu en plural per a referir-se als membres d'un gènere.

Exemple. Osten Sacken (1882) publicà una clau per a onze espècies del gènere de dípters *Graptomyza* amb el títol «*Graptomyzae* of the Indo-Malayan Archipelago». El mot «*Graptomyzae*» és un substantiu plural que es refereix tan sols a «les espècies del gènere *Graptomyza*»; no és disponible com a nom del nivell família.

- 11.7.1.3. Cal que acabi en un sufix de nom del nivell família, excepte en allò que disposa l'article 11.7.2; un nom

del nivell família el sufix de nom del nivell família del qual [article 29] sigui incorrecte, és disponible amb els seus autor i data originals, però amb el sufix corregit [articles 29, 32.5.3].

Exemple. Latreille (1802) establí la família TIPULARIAE, basada en *Tipula* Linnaeus, 1758. El sufix *-ariae* es corregeix per *-IDAE*; TIPULIDAE s'atribueix a Latreille, no a l'autor que corregí per primera vegada la grafia.

11.7.1.4. Cal que no es basi en certs noms que s'apliquen tan sols a fòssils i que acaben en els sufixos *-ites*, *-ytes* o *-ithes* [article 20].

11.7.1.5. Cal que no es basi en un nom del nivell gènere que hagi estat suprimit per la Comissió [article 78].

11.7.2. Si un nom del nivell família es va publicar abans del 1900 seguint les disposicions anteriors d'aquest article, però sense forma llatinitzada, és disponible amb els seus autors i data originals tan sols si ha estat llatinitzat per autors posteriors i, en general, ha estat acceptat com a vàlid per autors interessats en el grup en qüestió, amb la data d'aquesta primera publicació en forma vernacle.

Exemple. S'atribueix generalment el nom de família TETRANYCHIDAE a Donnadieu, 1875. Aquest publicà el nom com «Tétranycidés», però a la vista de l'acceptació general de TETRANYCHIDAE a partir del 1875, s'ha d'atribuir a les seves obra i data, i no a Murray (1877), que el llatinitzà per primera vegada.

11.8. Noms del nivell gènere. Un nom del nivell gènere (vegeu també l'article 10.3) ha de ser un mot de dues o més lletres, i ha de ser —o ha de ser tractat com— un nom en nominatiu singular.

11.8.1. Un nom del nivell gènere proposat en un text llatí, però escrit d'una manera diferent que el nominatiu singular d'acord amb la gramàtica llatina, és disponible sempre que compleixi la resta dels requisits de disponibilitat, però s'ha de corregir al nominatiu singular.

Exemple. El nom genèric *Diptotoxa* (Diptera) fou proposat per Loew (1863) en una nota titulada «*Chlorops versicolor* nov. sp. », de la manera següent: «*Chlor. versicolor* cum similibus proprium genus [...] constituit, cui nomen *Diptotoxae* propono» [*Chlor. versicolor* i les espècies similars constitueixen un gènere diferent, per al qual proposo el nom de *Diptotoxa*].

11.9. Noms del nivell espècie

11.9.1. Un nom del nivell espècie ha de ser un mot de dues o més lletres o un mot compost (vegeu l'article 11.9.5) i si és un mot llatí o llatinitzat, ha de ser o s'ha de tractar com

- 11.9.1.1) un adjectiu o un participi en nominatiu singular (com ara *Echinus esculentus*, *Felis marmorata*, *Seioptera vibrans*), o
 - 11.9.1.2) un substantiu en nominatiu singular en aposició al nom genèric (com ara *Struthio camelus*, *Cercopithecus diana*), o
 - 11.9.1.3) un nom en genitiu (p. ex., *rosae*, *sturionis*, *thermopylarum*, *galliae*, *sanctipauli*, *sanctae helenae*, *cuvieri*, *merianae*, *smithorum*), o
 - 11.9.1.4) un adjectiu emprat com a substantiu en genitiu i derivat del nom específic d'un organisme amb el qual l'animal en qüestió es troba associat (com ara *Lernaeocera lusci*, un copèpode paràsit de *Trisopterus luscus*).
- 11.9.2. Un nom del nivell espècie que sigui un adjectiu proposat en un text llatí però no escrit en nominatiu singular d'acord amb la gramàtica llatina és disponible sempre que compleixi els altres requisits de disponibilitat, però s'ha de corregir al nominatiu singular si és necessari.

Exemple. Acompanyant el seu tractament de les espècies *Musca grossa* i *M. tremula*, Illiger (1807) descriví una nova mosca amb la constatació: «[...] species occurrit, *Grossae* et *Tremulae* intermedia [...] quam *Pavidam* nuncupamus» [hi ha una espècie intermèdia entre *M. grossa* i *M. tremula* [...] que es denomina aquí *pavida*]. El nom específic escrit en acusatiu *pavidam* es corregeix al nominatiu *pavida* (a *Musca pavida*).

- 11.9.3. Un nom del nivell espècie s'ha de publicar en combinació sense ambigüitats amb un nom genèric (explícit o implícit en el context);

Exemple. En l'exemple de l'article 11.9.2, les combinacions no esdevenen explícites per la juxtaposició o l'idioma (és a dir, l'ús de noms llatins diferents de la resta del text), però queden clares pel context. Es considera que el nom específic *pavida* s'ha publicat en combinació amb *Musca*.

- 11.9.3.1. El nom genèric no té per què ser vàlid, ni tan sols ser disponible.
- 11.9.3.2. Es considera que un nom del nivell espècie s'ha publicat en combinació amb la grafia original correcta del nom genèric àdhuc si es va publicar realment en combinació amb una esmena o una grafia incorrecta del nom genèric [article 33].
- 11.9.3.3. El nom genèric es pot esmentar en abreviatura sempre que aquesta sigui inequívoca en el context en què es publica el nou nom del nivell espècie.

11.9.3.4. La combinació genèrica, tot i que ha de ser inequívoca, pot ser provisional.

Exemple. En el binomi *Dysidea? papillosa* Johnston, 1842, la combinació genèrica provisional no afecta la disponibilitat del nom específic.

11.9.3.5. Un nom del nivell espècie publicat per primera vegada com a nom intercalat [article 6.2] no pot esdevenir disponible per aquest acte.

11.9.3.6. Es considera que un nom del nivell espècie publicat per primera vegada abans del 1961 en combinació amb un nom genèric prèviament disponible, però acompanyat en la mateixa obra per un nou gènere nominal proposat condicionalment [article 15] per a contenir la nova espècie o subespècie, esdevé disponible en combinació amb el nom genèric prèviament disponible (vegeu els articles 15.1 i 51.3.3).

Exemple. Lowe (1843) va establir la nova espècie de peix *Seriola gracilis* i alhora proposà condicionalment un nou gènere *Cubiceps* per a contenir aquesta espècie nominal. Per aquesta acció, es considera que va establir primer l'espècie nominal *Seriola gracilis* Lowe, 1843 i després la va transferir al gènere *Cubiceps*, proposat condicionalment, en el qual el seu nom és *Cubiceps gracilis* (Lowe, 1843).

11.9.4. Un nom del nivell espècie no ha de consistir en paraules unides per una conjunció ni incloure un signe que no pugui ser confegit amb l'alfabet llatí (vegeu l'article 11.2; per a l'ús del guió, vegeu l'article 32.5.2.4.3).

Exemples. Les expressions com «rudis planusque» (en la qual «-que» és una conjunció) i «?-album» no són acceptables com a noms.

11.9.5. Si un nom del nivell espècie es publica en forma de mots separats que representen o es refereixen conjuntament a una única entitat (p. ex., una espècie hoste, una àrea geogràfica) en una obra en què l'autor ha aplicat de manera conseqüent el Principi de la Nomenclatura Binomial [article 5.1], es considera que els mots components formen un únic mot i s'uneixen sense guió [article 32.5.2.2].

Exemples. Els noms específics *Coluber novaehispaniae*, *Calliphora terraenovae* i *Cynips quercusphellos* (aquest darrer basat en el nom binomial de la seva planta hoste) originalment es van publicar com si fossin dos mots, però s'accepten perquè junts indiquen una entitat única. Tanmateix, els mots «*aquilegiae flava*» d'*Aphis aquilegiae flava* (és a dir, «el pugó groc de l'*Aquilegia*») no formen un nom del nivell espècie acceptable perquè componen una frase descriptiva no basada en el nom d'una única entitat.

11.10. **Ús deliberat d'identificacions errònies.** Si un autor emprava un nom específic o subespecífic per a l'espècie tipus d'un nou tàxon no

mineral del nivell gènere, però deliberadament ho fa en el sentit d'una identificació incorrecta prèvia d'aquest, es considera que l'ús del nom fet per aquest autor indica una nova espècie nominal, i el nom específic queda disponible amb els seus propis autor i data, com si s'hagués proposat novament en combinació amb el nou nom del nivell gènere (vegeu l'article 67.13 per a la fixació com a espècie tipus d'una espècie inclosa originalment com una identificació errònia anterior constatada expressament, i l'article 69.2.4 per a la designació posterior d'aquesta mena d'espècie com l'espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal prèviament establert).

Exemple. Leach (1817), en establir el gènere nominal *Plea* (Heteroptera), fixà com a espècie tipus per monotípia *Notonecta minutissima*, però emprà expressament el nom *N. minutissima* en el sentit d'una identificació errònia usada per Geoffroy a Fourcroy (1785) i d'altres autors, i no en el sentit taxonòmic de Linné (1758), autor original del binomi. Es considera que Leach, per aquesta acció, ha establert la nova espècie nominal *Plea minutissima* Leach, 1817 per al tàxon realment en qüestió i que ha designat aquest (i no *Notonecta minutissima* Linnaeus, 1758) com a espècie tipus de *Plea*.

ARTICLE 12. Noms publicats abans del 1931

12.1. Requisits. Per a esdevenir disponible, qualsevol nom nou publicat abans del 1931 ha de satisfer les disposicions de l'article 11 i anar acompanyat d'una descripció o una definició del tàxon que designa, o d'una indicació.

12.2. Indicacions. Pel que fa a aquest article, el mot *indicació* designa tan sols el que s'assenyala a continuació:

12.2.1) una referència bibliogràfica d'una descripció o definició publicada prèviament, àdhuc si la descripció o definició és continguda en una obra publicada abans del 1758, o que no és consistentment binomial, o que ha estat suprimida per la Comissió (llevat que la Comissió hagi decidit que l'obra s'ha de tractar com a no publicada [article 8.7]);

12.2.2) la inclusió d'un nom en l'índex d'una obra que no és consistentment binomial, sempre que se satisfacin les disposicions de l'article 11.4.3;

12.2.3) la proposta d'un nou nom de substitució (*nomen novum*) per a un nom disponible, tant si ho requereix una disposició del Codi com si no;

12.2.4) la formació d'un nom del nivell família a partir d'un nom genèric disponible [article 29]);

12.2.5) en el cas d'un nou nom del nivell gènere, l'ús d'un o més noms específics disponibles en combinació amb ell mateix o

clarament inclosos en ell mateix o clarament referits a ell mateix mitjançant una referència bibliogràfica, sempre que el nom, o els noms específics es puguin assignar sense ambigüitat a un o diversos tàxons del nivell espècie;

Exemple. Dejean (1835) proposà *Isarthron* com a nom del nivell gènere de escarabats amb vuit noms del nivell espècie associats. Aquests es van esmentar amb autor (p. ex., «*luridum* Fabr.»); tot i que no es van aportar referències bibliogràfiques, els noms es poden assignar inequívocament pel context a espècies nominals i, per tant, *Isarthron* quedà disponible.

12.2.6) una descripció o definició combinada d'un nou gènere nominal i una única espècie nominal nova, la qual cosa proporciona una indicació per a cada nom sense tenir en compte si es constata o no que els noms siguin nous;

12.2.7) la proposta d'un nou nom del nivell gènere o del nivell espècie associats a una il·lustració del tàxon que es nomina, o a una referència bibliogràfica d'aquesta il·lustració, àdhuc si aquesta és continguda en una obra publicada abans del 1758 o en una que no és consistentment binomial, o en una que la Comissió ha suprimit (si no és que la Comissió ha decidit que l'obra s'ha de tractar com a no publicada [article 8.7]); i

12.2.8) la descripció de l'obra d'un organisme [articles 23.3.2.3, 72.5.1].

12.3. Exclusions. L'esment d'un nom vernacle, una localitat, un horitzó geològic, un hoste, una etiqueta o un exemplar no constitueix per ell mateix descripció, definició o indicació.

ARTICLE 13. Noms publicats després del 1930

13.1. Requisits. Per a esdevenir disponible, qualsevol nom nou publicat després del 1930 ha de satisfer les disposicions de l'article 11 i, a més,

13.1.1) ha d'anar acompanyat d'una descripció o definició que exposi amb paraules els caràcters que suposadament diferencien el tàxon, o

13.1.2) ha d'anar acompanyat d'una referència bibliogràfica d'una exposició d'aquesta mena ja publicada, àdhuc si aquesta exposició és continguda en una obra publicada abans del 1758, o en una que no és consistentment binomial, o en una que la Comissió ha suprimit (si no és que la Comissió ha decidit que l'obra s'ha de tractar com a no publicada [article 8.7]), o

13.1.3) ha d'haver estat proposat expressament com a nou nom de substitució (*nomen novum*) per a un nom disponible, tant si ho requereix una disposició del Codi com si no.

Recomanació 13A. Propòsit de diferenciació. En descriure un nou tàxon nominal, l'autor hauria de deixar clar el seu propòsit de diferenciar el tàxon incloent-hi, juntament amb aquest, una diagnosi, és a dir, un resum dels caràcters que diferencien el nou tàxon nominal dels tàxons relacionats o similars.

Recomanació 13B. Llengua. Els autors haurien de publicar les diagnosi dels nous tàxons en llengües àmpliament emprades internacionalment en zoologia. Les diagnosi també s'haurien de donar en llengües utilitzades a les regions relacionades amb els tàxons diagnosticats.

13.2. Noms del nivell família. Per a esdevenir disponible, qualsevol nou nom del nivell família publicat després del 1930 ha de satisfer les disposicions de l'article 13.1 i s'ha d'haver format a partir d'un nom disponible del nivell gènere emprat en aquest moment per l'autor com a vàlid en el tàxon del nivell família [articles 11.7.1.1, 29].

13.2.1. Un nom del nivell família publicat per primera vegada després del 1930 i abans del 1961 que no satisfaci les disposicions de l'article 13.1 esdevé disponible després d'haver estat publicat originalment tan sols si s'estava emprant com a vàlid abans del 2000, i també si no el va rebutjar cap autor que, després del 1960 i abans del 2000, hagués aplicat expressament l'article 13 de les edicions del Codi aleshores en vigor.

13.3. Noms del nivell gènere. Per a esdevenir disponible, qualsevol nou nom del nivell gènere publicat després del 1930 (excepte els proposats per a grups col·lectius o icnotàxons), a més de satisfer les disposicions de l'article 13.1, ha d'anar acompanyat de la fixació d'una espècie tipus en la publicació original [article 68], o bé ha de ser proposat expressament com a nou nom de substitució (*nomen novum*) [article 67.8].

13.3.1. Si el nom d'un tàxon del nivell gènere establert abans del 1931 se substitueix per un nou nom de substitució (*nomen novum*) després del 1930, aleshores cal designar l'espècie tipus del tàxon nominal, si no n'hi ha ja una de fixada.

13.3.2. Un nom publicat en qualsevol moment per a un grup col·lectiu [article 66] no cal que vagi acompanyat d'una fixació d'espècie tipus, atès que els grups col·lectius no tenen espècie tipus [article 42.3.1].

13.3.3. Un nom publicat per a un icnotàxon del nivell gènere abans del 2000 no cal que vagi acompanyat d'una fixació d'espècie tipus; però si un nom similar es reemplaça després del 1999 amb un nou nom de substitució (*nomen novum*), aleshores cal designar una espècie tipus, si no n'hi ha ja una de fixada [article 66.1].

13.4. Descripció combinada d'un nou tàxon del nivell gènere i una nova espècie. Es considera que la descripció o definició combinada d'un nou gènere o subgènere nominal i una única espècie nominal inclosa en ell, si és marcada per «gen. nov., sp. nov.» o una expressió equivalent, confereix disponibilitat a cada nom d'acord amb l'article 13.1.1 (un tàxon del nivell espècie descrit així després del 1999 ha de satisfer, a més, les condicions de l'article 16.4).

13.5. Descripció combinada d'un nou tàxon del nivell família i un nou gènere. Es considera que la descripció o definició combinada d'un nou tàxon nominal del nivell família i un únic gènere nominal nou el nom del qual és la base per al nou nom del nivell família [article 11.5] confereix disponibilitat a cada nom d'acord amb l'article 13.1.1, però per a noms d'aquesta mena publicats després del 1930 no es confereix la disponibilitat a cada nom si no es fixa una espècie tipus per al nou gènere nominal [articles 13.2 i 13.3].

Recomanació 13C. Descripcions i definicions individuals. Instem els autors perquè evitin publicar descripcions i definicions combinades. Cada nou tàxon nominal s'hauria de diferenciar de la resta de tàxons de la mateixa categoria.

13.6. Exclusions

13.6.1. Un nom proposat després del 1930 no pot esdevenir disponible pels mètodes d'«indicació» establerts pels articles 12.2.2, 12.2.4 (vegeu, però, l'article 13.2.1), 12.2.5 i 12.2.7.

13.6.2. Un nom proposat després del 1930 que estigui basat en l'obra d'un animal existent resta exclòs de la nomenclatura zoològica [article 1.3.6].

ARTICLE 14. Autoria anònima de noms i actes nomenclaturals. Un nou nom o acte nomenclatural publicat després del 1950 anònimament [article 50.1] no esdevé disponible per aquest motiu; una publicació d'aquesta mena d'abans del 1951 no impedeix la disponibilitat. Aquest article no s'aplica als actes nomenclaturals publicats per la Comissió.

ARTICLE 15. Noms i actes nomenclaturals publicats després del 1960

15.1. Propostes condicionals. Un nou nom o acte nomenclatural proposat condicionalment i publicat després del 1960 no esdevé disponible per aquest motiu. Un nou nom o acte nomenclatural proposat condicionalment i publicat abans del 1961 pot ser disponible (vegeu els articles 67.2.5. i 67.5.3 per als articles relacionats amb la fixació d'espècies tipus; vegeu els articles 11.9.3.6 i 51.3.3 per als noms del nivell espècie publicats per primera vegada al mateix temps que noms ge-

nèrics proposats condicionalment, i vegeu l'article 11.9.3.4 per als publicats en combinacions provisionals).

- 15.2. Exclusió de noms publicats després del 1960 sota el terme «varietat» o «forma».** Es considera que un nom nou publicat després del 1960 expressament com el nom d'una «varietat» o «forma» és infra-subespècífic i, com a tal, no és regulat pel Codi [article 1.1.1] i resta exclòs de les disposicions d'aquest [articles 1.3.4, 45.6.3].

15.2.1. Vegeu l'article 45.6.4 per als noms publicats abans del 1961 per a «varietats» o «formes».

ARTICLE 16. Noms publicats després del 1999

- 16.1. Tots els noms: la intenció dels autors d'establir nous tàxons nominals ha de ser explícita.** Qualsevol nom publicat després del 1999, incloent-hi els nous noms de substitució, s'han d'indicar explícitament com a intencionadament nous.

Recomanació 16A. Maneres d'indicar explícitament que els noms són intencionadament nous. Per tal d'evitar la incertesa sobre llurs intencions, s'aconsella als autors que proposin noms nous (incloent-hi nous noms de substitució), que facin explícites llurs intencions mitjançant l'ús com a encapçalaments o, quan el nom nou aparegui per primera vegada, afegint les abreviatures adequades de termes llatins com «fam. nov.», «g. nov.», «sp. nov.», «ssp. nov.» o alguna expressió estrictament equivalent com ara «n. fam.», «n. g.», «n. sp.», «n. ssp.», «família nova», «gènere nou», «espècie nova», «subespècie nova». La abreviatura «nom. nov.» (*nomen novum*) tan sols s'hauria d'emprar per a indicar un nou nom de substitució.

El terme «stat. nov.» (*status novum*) no s'hauria d'emprar. Però quan s'ha utilitzat per a indicar que s'està aplicant el nom previ d'una entitat infrasubespècífica a una espècie o subespècie, qualsevol autor hauria d'acceptar que es tracta d'una indicació explícita de la intenció de l'usuari d'establir el nom previ de l'entitat infrasubespècífica com a nom nou (vegeu l'article 45.5.1).

- 16.2. Noms del nivell família: esment obligatori del gènere tipus.** A més de satisfer les disposicions dels articles 13-15, un nou nom del nivell família publicat després del 1999 ha d'anar acompanyat de l'esment del nom del gènere tipus (és a dir, el nom a partir del qual es forma el nom del nivell família).

Recomanació 16B. Per tal d'evitar ambigüitats amb possibles homònims i noms similars, s'aconsella als autors que, quan esmentin el nom del gènere tipus, n'esmentin l'autor i la data de publicació, i també la referència bibliogràfica de l'obra en què fou establert.

- 16.3. Noms del nivell gènere: icnotàxons i grups collectius.** Vegeu l'article 13.3.3 per als noms proposats per a icnotàxons; vegeu l'article 13.3.2 per als noms proposats per a grups collectius.

- 16.4. Noms del nivell espècie: obligatorietat de la fixació explícita del tipus.** Qualsevol nou nom específic o subespècífic publicat des-

prés del 1999, a excepció d'un nou nom de substitució (un *nomen novum*, per al qual el tipus del tàxon nominal que indica és fixat automàticament) [article 72.7], ha d'anar acompanyat, en la publicació original,

16.4.1) de la fixació explícita d'un holotip o de sintip per al tàxon nominal [articles 72.2, 72.3, 73.1.1, 73.2, i rec. 73A i 73C], i

16.4.2) d'una declaració, en el cas que l'holotip o els sintips siguin exemplars existents, que són o haurien de ser dipositats en una col·lecció, el nom i la situació de la qual són precisats en aquesta mateixa declaració (vegeu la recomanació 16C).

Recomanació 16C. Conservació i dipòsit d'exemplars tipus. Reconeixent que els tipus portadors de nom són els patrons internacionals de referència (vegeu l'article 72.10), els autors haurien de dipositar els exemplars tipus en una institució que mantingui una col·lecció d'investigació, amb la infraestructura apropiada per a conservar-los i fer-los accessibles a l'estudi (és a dir, una que compleixi els requisits de la recomanació 72F).

Recomanació 16D. Publicació de la informació que permet distingir els exemplars tipus. Quan se subministri informació per a distingir l'exemplar o els exemplars tipus respecte d'altres exemplars (article 16.4.1), els autors haurien d'incloure informacions com el nombre d'exemplars i la descripció de les etiquetes (vegeu les recomanacions 73C i 73D per a les dades recomanades).

Recomanació 16E. Preferència d'un holotip davant els sintips. Sempre que sigui possible, els autors haurien d'escollir un holotip en comptes de sintips.

Recomanació 16F. Il·lustracions dels exemplars tipus. Sempre que sigui possible, l'obra que descriu un nou tàxon nominal hauria d'incloure il·lustracions de l'holotip o dels sintips que mostrin els trets característics del tàxon.

ARTICLE 17. Noms que indiquen més d'un tàxon, o tàxons d'origen híbrid, o basats en parts o fases d'animals, o en exemplars insòlits. La disponibilitat d'un nom no es veu afectada encara que

17.1) es descobreixi que la descripció original o l'exemplar (o els exemplars) tipus portador de nom es refereixen a més d'un tàxon o a parts d'animals que pertanyen a més d'un tàxon; o

17.2) s'apliqui a un tàxon del qual se sap, o es descobreix després, que és d'origen híbrid (vegeu també l'article 23.8); o

17.3) es basi en tan sols una part d'un animal, o en un sexe, o en una fase del cicle vital, o en una de diverses generacions dissimilars, o en una forma o casta d'una espècie polimorfa, o en una forma partenogenètica, o en un exemplar que és un cas insòlit del tàxon (vegeu els articles 1.3 i 45.6 per a les exclusions).

ARTICLE 18. Noms inadequats i tautònims. La disponibilitat d'un nom no és afectada per inadequació del nom ni per tautonímia [article 23.3.7].

Exemples. Noms com *Polyodon*, *Apus*, *albus* o *sinensis* no s'han de rebutjar pel fet que volen indicar un caràcter o una distribució que el tàxon no presenta. Noms del nivell espècie com *bison* a *Bison bison* i *troglodytes* a *Troglodytes troglodytes troglodytes* no s'han de rebutjar per la tautonímia.

ARTICLE 19. Situació de les esmenes, les grafies incorrectes i els canvis obligatoris

- 19.1. **Esmenes injustificades i grafies incorrectes.** Una esmena injustificada d'un nom disponible és ella mateixa un nom disponible [article 33.2.3], sempre que compleixi els altres requisits de disponibilitat, però una grafia posterior incorrecta no ho és [article 33.3].
- 19.2. **Esmenes justificades.** Una esmena justificada substitueix la grafia original incorrecta i, com a grafia original corregida, conserva l'autoria i la data del nom original [articles 32.2.2, 33.2.2, 50.4].
- 19.3. **Grafies originals múltiples.** Es considera que les grafies originals alternatives que no hagin estat adoptades pel primer revisor [article 24.2] són grafies originals incorrectes i no són disponibles separatament [article 32.4].
- 19.4. **Canvis obligatoris.** La disponibilitat d'un nom no és afectada per un canvi obligatori fet d'acord amb les disposicions de l'article 34.

ARTICLE 20. Noms del nivell gènere per a fòssils que acaben en -ites, -ytes o -ithes. Un nom format mitjançant l'addició del sufix *-ites*, *-ytes* o *-ithes* al conjunt o a l'arrel d'un nom disponible d'un tàxon del nivell gènere i aplicat a fòssils per a distingir-los dels membres actuals d'aquest tàxon, sense cap evidència clara que s'estigui intentant establir un nou tàxon del nivell gènere, queda disponible tan sols a l'efecte del Principi d'Homonímia. Un nom com aquest no es pot emprar com a nom vàlid per a un tàxon [article 23.1.] o com a base d'un nom del nivell família [article 11.7.1.4].

Exemple. Els noms genèrics *Pectinites* i *Tellinites* Schlotheim, 1813, emprats per a denominar conques fòssils que suposadament pertanyen als gèneres recents *Pecten* Müller, 1776 i *Tellina* Linnaeus, 1758, són disponibles tan sols a l'efecte del Principi d'Homonímia. Per contra, el nom genèric *Pentacrinites* Blumenbach, 1804, proposat per a designar un tàxon del nivell gènere aplicat a fòssils, i no simplement per a indicar els membres fòssils d'un gènere d'animals actuals, no és afectat per aquest article i pot ser disponible.

CAPÍTOL 5 LA DATA DE PUBLICACIÓ

ARTICLE 21. Determinació de la data de publicació

- 21.1. **Data que cal adoptar.** Excepte en el que estipula l'article 3, la data que cal adoptar com a data de publicació d'una obra i dels noms

o actes nomenclaturals que conté s'ha de determinar d'acord amb les disposicions següents.

21.2. Data especificada. La data de publicació especificada en una obra s'ha d'acceptar com a correcta, tret que hi hagi una prova en contra.

21.3. Data incompletament especificada. Si en una obra no s'especifica el dia de publicació, s'ha d'acceptar com a data de publicació el primer dia que se'n demostrï l'existència com a obra publicada; però en absència de tal prova, la data que cal adoptar és

21.3.1) el darrer dia del mes, si se n'especifiquen o se'n demostren el mes i l'any, però no el dia, o

21.3.2) el darrer dia de l'any, si tan sols se n'especifica o se'n demostra l'any.

21.4. Data incorrecta. Si es descobreix que la data de publicació especificada en una obra és incorrecta, cal adoptar el primer dia que se'n demostrï l'existència com a obra publicada. En absència d'una prova respecte al dia, s'han d'aplicar les disposicions de l'article 21.3.

21.5. Dates d'obres aparegudes per parts. Si s'han publicat parts d'una obra en diferents dies, cal determinar la data de publicació de cada part separatament.

21.6. Interval de dates. Si la data de publicació especificada en una obra és un interval de dates, l'obra ha de portar la data del darrer dia de l'interval; tanmateix, si es pot demostrar que la data determinada d'aquesta manera és incorrecta o que l'obra va aparèixer per parts, la data o les dates de publicació s'han de determinar d'acord amb les disposicions corresponents dels articles 21.3-21.5.

21.7. Data no especificada. Si en una obra, o en una part d'una obra, no s'especifica la data de publicació, cal adoptar com a data de publicació de l'obra o d'aquesta part el primer dia que se'n demostrï l'existència com a obra publicada. Si no hi ha cap prova respecte del dia, s'han d'aplicar les disposicions de l'article 21.3.

21.8. Distribució per endavant de separates i còpies preliminars. Abans del 2000, un autor que hagués distribuït separates abans de la data especificada de publicació de l'obra en què es va publicar el treball, va avançar, per aquesta raó, la data de publicació. Després del 1999, l'aparició per endavant de separates no té cap efecte sobre la data, mentre que les edicions preliminars, clarament estampades amb llur pròpia data de publicació, poden ser obres publicades des de la data d'aparició (vegeu al glossari «separata», «còpia preliminar»).

Recomanació 21A. Publicació en una data diferent de l'especificada. Un autor, redactor o editor no hauria de publicar o permetre que es publiqui o es distribueixi una obra,

totalment o parcial, per primera vegada en una data diferent de l'especificada de publicació. Un autor que rebi separates abans de la data especificada de publicació no les hauria de distribuir fins a estar segur que l'obra s'ha publicat.

Recomanació 21B. Publicació simultània de dades pertinents. Un redactor o editor hauria d'exigir que tot el que envii un autor i que afecti la disponibilitat d'un nou nom científic, incloent-hi la fixació de tipus, es publiqui en la mateixa obra i el mateix dia [recomanació 10A].

Recomanació 21C. Especificació de la data. Un redactor o editor hauria de fer constar el dia de publicació d'una obra, de cada part d'una publicació periòdica i de qualsevol obra publicada per parts. En un volum fet amb parts aparegudes per lliuraments, caldria especificar el dia de publicació de cadascuna de les parts i les pàgines, làmines, mapes, etc., exactes que tenen.

Recomanació 21D. Conservació de la informació sobre la data. Un bibliotecari no hauria de retirar o permetre que un enquadernador retiri la coberta o les pàgines que porten informació relativa a la data de publicació, als continguts de la obra o de les seves parts, o al dia o la data de recepció a la biblioteca.

Recomanació 21E. Informació bibliogràfica sobre separates i còpies preliminars. Un autor, redactor o editor s'hauria d'assegurar que una separata conté la referència bibliogràfica completa de l'obra original (incloent-hi la data de publicació) i que té la mateixa paginació d'aquesta obra. Les còpies preliminars que incorporen llur data de publicació haurien d'estar clarament identificades com a preliminars.

Recomanació 21F. Correcció de la data. Si l'autor d'un nou nom científic o de qualsevol altre acte nomenclatural està al corrent que la data especificada en l'obra que el conté és incorrecta o incompleta, hauria de publicar una correcció de manera adequada.

ARTICLE 22. Esment de la data. Quan s'esmenta, la data de publicació d'un nom segueix el nom de l'autor (vegeu l'article 51).

Recomanació 22A. Esment de la data

22A.1. Incitació a esmentar la data. Es recomana vivament que la data de publicació (i l'autor; vegeu l'article 50) d'un nom s'esmenti almenys una vegada en una obra que tracti d'un tàxon. Això és especialment important per als homònims i per als noms del nivell espècie que no són emprats amb llur combinació original.

22A.2. Manera d'esmentar la data. En esmentar la data de publicació d'un nom, un autor

22A.2.1) no hauria d'intercalar res més que una coma entre el nom de l'autor i la data;

22A.2.2) hauria d'esmentar la data real de publicació, quan la data real de publicació és diferent de la data especificada a l'obra (data impresa), tot i que,

22A.2.3) si vol esmentar la data real i la impresa, hauria d'esmentar primer la data real (com hem dit més amunt), seguida de la data impresa (com a informació i tancada entre parèntesis o claudàtors, i entre cometes altes); vegeu la recomanació 40A per a un ús diferent del parèntesi en les dates dels noms de substitució del nivell família conservats d'acord amb l'article 40.2.1.

Exemple. *Ctenotus alacer* Storr, 1970 ("1969") o *Ctenotus alacer* Storr, 1970 ["1969"] o *Ctenotus alacer* Storr, 1970 (imprès 1969) o *Ctenotus alacer* Storr, 1970 (no 1969) fou establert en una obra que, tot i que fou publicada el 1970, portava la data impresa del 1969;

Anomalopus truncatus (Peters, 1876 ["1877"]) fou establert en un gènere diferent d'*Anomalopus* en una obra que, tot i que fou publicada el 1876, portava la data impresa del 1877.

22A.3. Data d'una combinació canviada. Si s'esmenta la data original de publicació d'un nom del nivell espècie en una combinació canviada, la data s'hauria d'incloure en el mateix parèntesi del nom de l'autor original [article 51.3].

Exemple. *Limax ater* Linnaeus, 1758 s'hauria d'esmentar com a *Arion ater* (Linnaeus, 1758) quan l'espècie s'inclou en el gènere *Arion*.

CAPÍTOL 6

VALIDESA DELS NOMS I DELS ACTES NOMENCLATURALS

ARTICLE 23. Principi de Prioritat

23.1. Declaració del Principi de Prioritat. El nom vàlid d'un tàxon és el nom disponible més antic que li ha estat aplicat, si no és que aquest nom ha estat invalidat o que alguna disposició del Codi o una decisió de la Comissió han donat precedència a un altre nom. La prioritat s'aplica a la validesa dels sinònims [article 23.3.1], a la precedència relativa dels homònims [articles 53-60], a la correcció o no de les grafies [articles 24, 32] i a la validesa dels actes nomenclaturals (com és ara els actes compresos en el Principi del Primer Revisor [article 24.2] i la fixació del tipus portador de nom [articles 68, 69, 74.1.3, 75.4]).

23.1.1. Vegeu els articles 35.5 i 40 per a una excepció en relació amb certs noms del nivell família.

23.1.2. Vegeu l'article 55.3.1.1 per al cas de noms del nivell família en desús que són homònims.

23.1.3. Vegeu els articles 20 i 23.7 sobre les circumstàncies en les quals certs noms del nivell gènere són exclosos de l'aplicació del Principi de Prioritat.

23.1.4. Vegeu els articles 23.7.3 i 23.8 sobre les circumstàncies en les quals certs noms del nivell espècie són exclosos parcialment de l'aplicació del Principi de Prioritat.

23.2. Finalitat. D'acord amb els objectius del Codi (vegeu el preàmbul), el Principi de Prioritat s'ha d'emprar per a promoure l'estabilitat; no ha estat pensat per a alterar un nom de perllongada acceptació en el seu significat usual mitjançant la introducció d'un nom que és un sinònim seu o un homònim més antic (vegeu l'article 23.9 per a alguns d'aquests casos) o en tenir en compte la descoberta d'un acte nomenclatural previ desconegut fins al moment (com, p. ex., una fixació de tipus prèvia; vegeu els articles 70.2 i 75.6).

23.3. Aplicació a la sinonímia. El Principi de Prioritat exigeix que un tàxon format per la fusió de dos o més tàxons nominals prèviament establerts dins del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie en un únic tàxon d'una categoria concreta prengui com a nom vàlid el nom determinat d'acord amb el Principi de Prioritat [article 23.1] i amb la finalitat d'aquest [article 23.2], amb canvi de sufix si es tracta d'un nom del nivell família [article 34].

Exemple. El nom vàlid d'un gènere format per la fusió dels gèneres *A-us* 1850 i *C-us* 1870, amb el subgènere *B-us* 1800 (transferit del gènere *X-us* 1758) és *B-us* 1800.

23.3.1. La prioritat del nom d'un tàxon nominal no és afectada pel fet que ascendeixi o descendeixi de categoria dins del nivell família, el nivell gènere o el nivell espècie [articles 36, 43, 46], ni per qualsevol canvi obligatori de sufix d'un nom del nivell família com a conseqüència d'un canvi de categoria [article 34].

23.3.2. El Principi de Prioritat s'aplica àdhuc si

23.3.2.1) alguna part d'un animal és anomenada abans que l'animal complet, o

23.3.2.2) dues o més generacions, formes, fases o sexes d'una espècie són anomenats com a tàxons nominals diferents, o

23.3.2.3) abans del 1931 es va establir un nom sobre l'obra d'un animal actual prèviament al fet que se n'establís un altre per al mateix animal (vegeu l'article 23.7 per als icnotàxons).

23.3.3. El Principi de Prioritat s'aplica als noms específics intercalats que s'afegeixen entre parèntesis després d'un nom del nivell gènere per a indicar agregats d'espècies, o que s'intercalen entre parèntesis entre els noms específics i subespecífics per a indicar agregats de subespècies [article 6.2]. La prioritat d'un nom intercalat d'aquesta mena és la que té en el nivell espècie (vegeu l'article 11.9.3.5).

23.3.4. El Principi de Prioritat no s'aplica als noms adjudicats a les entitats infrasubspecífiques, ja que aquestes són excloses de la nomenclatura zoològica [article 1.3.4]. Si un nom que s'hagi publicat per a una entitat d'aquesta mena s'estableix posteriorment per a una espècie o subespècie (vegeu els articles 10.2, 45.5 i 45.6), el Principi de Prioritat s'aplica aleshores des de la data en què el nom esdevé disponible com a resultat d'aquest establiment.

23.3.5. El Principi de Prioritat exigeix que, si es troba que el nom en ús d'un tàxon no és disponible o és invàlid, sigui substituït pel nom disponible següent en antiguitat entre els seus sinònims, incloent-hi els noms dels tàxons continguts en el mateix grup (p. ex., subgèneres dins de gèneres), sempre que aquest nom no sigui ell mateix invàlid. Si el nom rebutjat no té un sinònim potencialment vàlid, en el seu lloc s'ha d'establir un nom nou de substitució (vegeu l'article 60.3).

Exemples. Es considera que el gènere *A-us* 1850 conté subgèneres amb els noms vàlids *A-us* 1850, *B-us* 1900 i *C-us* 1860. Si es troba que el nom *A-us* no és disponible o és invàlid, el nom del gènere i del subgènere nominotípic esdevé *C-us* 1860; tanmateix, si l'anterior subgènere *A-us* (*A-us*) tingués un sinònim *D-us* 1855 (és a dir, si conté l'espècie tipus de *D-us*), el nom del gènere seria aleshores *D-us* 1855.

23.3.6. El Principi de Prioritat es continua aplicant a un nom disponible quan és tractat com un sinònim més modern; aquest es pot emprar com el nom vàlid d'un tàxon per qualsevol autor que consideri errònia la sinonímia, o bé si es troba que el sinònim més antic no és disponible o és invàlid (vegeu l'article 11.6 per als noms publicats per primera vegada com a sinònims més moderns).

23.3.7. Un nom disponible vàlid conformement al Principi de Prioritat no pot ser rebutjat, ni tan sols per l'autor o autors, per raons com ara que no sigui adequat, per tautonímia (vegeu l'article 18 per als exemples) o per grafia incorrecta (en aquest cas, el nom continua sent vàlid, però amb la seva forma correcta: vegeu l'article 19).

23.4. **Aplicació a l'homonímia.** El Principi de Prioritat exigeix que la precedència relativa dels homònims, incloent-hi els homònims secundaris del nivell espècie, es determini d'acord amb el Principi de Prioritat (vegeu els articles 23.1 i 23.2) i el Principi d'Homonímia [article 52]; vegeu l'article 24 per a l'aplicació als homònims publicats simultàniament.

23.4.1. El Principi de Prioritat s'aplica a noms del nivell família si aquest nom o el del seu gènere tipus són homònims més moderns; en aquests casos, vegeu els articles 55 i 39, respectivament.

23.5. **Aplicació a les grafies.** El Principi de Prioritat s'aplica a les grafies d'un nom disponible, llevat que una grafia incorrecta hagi estat conservada d'acord amb l'article 33.3.1 o, en el cas dels noms del nivell família, d'acord amb els articles 29.4 o 29.5. (Vegeu l'article 33.2.3.1 per a la conservació d'esmenes injustificades.)

23.6. Aplicació a actes nomenclaturals. D'acord amb el Principi de Prioritat, el primer acte nomenclatural realitzat respecte a un nom o a un tàxon nominal constitueix l'únic acte vàlid en relació amb: l'aplicació del Principi del Primer Revisor [article 24.2], la fixació d'espècies tipus [articles 68, 69], la primera inclusió d'espècies nominals en un tàxon del nivell gènere [article 67.2], la designació de lectotip [article 74.1.3] i neotip [article 75.5] (els tipus del nivell família es fixen automàticament i no estan subjectes a cap fixació posterior [article 63]; vegeu, però, l'article 16.2 per als noms publicats després del 1999).

23.7. Aplicació a grups col·lectius i icnotàxons. Excepte per a l'aplicació del Principi de Homonímia [articles 55, 56, 57],

23.7.1) un nom establert expressament per a un grup col·lectiu no competeix en prioritat amb altres noms del nivell gènere;

23.7.2) un nom establert per a un tàxon nominal del nivell gènere i posat posteriorment en ús per a un grup col·lectiu ja no competeix en prioritat amb altres noms del nivell gènere mentre s'empri d'aquesta manera (vegeu també l'article 67.14);

23.7.3) un nom establert per a un icnotàxon no competeix en prioritat amb un nom establert per a un animal (àdhuc per a l'animal que va formar o podia haver format el rastre fòssil).

Exemple. Krebs (1966) va associar les empremtes denominades *Chirotherium* per Kaup (1835) amb el rèptil fòssil triàsic *Ticinosuchus* Krebs, 1965. *Ticinosuchus* no pot ser rebutjat com a sinònim més modern de *Chirotherium* per aquesta raó.

23.8. Aplicació a noms del nivell espècie establerts sobre híbrids. Un nom del nivell espècie establert per a un animal reconegut posteriorment com un híbrid [article 17] no s'ha d'emprar com a nom vàlid de cap de les espècies que són parentes, àdhuc si és més antic que els altres noms disponibles per a aquestes. Un nom d'aquesta mena pot entrar en homonímia. Vegeu l'article 17.2 per als noms basats en tàxons que són d'origen híbrid.

23.9. Inversió de la precedència. El Principi de Prioritat [article 23.2], d'acord amb la seva finalitat, queda moderat per les consideracions següents.

23.9.1. L'ús predominant ha de ser mantingut si es donen a la vegada les condicions següents:

23.9.1.1) el sinònim u homònim més antic no s'ha emprat com a nom vàlid després del 1899, i

23.9.1.2) el seu sinònim o homònim més modern ha estat emprat per a un tàxon concret, com el seu suposat nom

vàlid, en almenys vint-i-cinc obres, publicades almenys per deu autors en els cinquanta anys immediatament precedents, i durant un període no inferior a deu anys.

- 23.9.2. Qualsevol autor que descobreixi que són aplicables les dues condicions de l'article 23.9.1 hauria d'esmentar ambdós noms conjuntament, i fer constar explícitament que el nom més modern és vàlid, i que l'acció es porta a terme d'acord amb l'article 23.9; alhora, l'autor ha de mostrar les proves d'acord amb les quals es donen les condicions de l'article 23.9.1.2 i manifestar a més que, al seu entendre, s'aplica el requisit de l'article 23.9.1.1. A partir de la data de publicació d'aquest acte, el nom més modern té prioritat sobre el més antic. Quan s'esmenti, el nom més modern, vàlid, pot ser qualificat com a *nomen protectum* i l'invàlid, tot i que més antic, com a *nomen oblitum* (vegeu el glossari). En el cas d'una sinonímia subjectiva, el nom més antic pot ser emprat novament com a vàlid en el moment que aquests dos noms deixin de ser considerats com a sinònims.

Exemple. El nom vàlid d'una espècie formada per la inclusió dels tàxons nominals *A-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us w-us* Jones, 1800 en una única espècie taxonòmica és *A-us w-us* Jones, 1800. Però si es donen les condicions de l'article 23.9.1.1 i 23.9.1.2, aleshores *A-us x-us* Schmidt, 1940 esdevé (si no és que la Comissió decideix una altra cosa) el nom vàlid d'aquesta espècie. Tanmateix, si els tàxons nominals es refereixen a espècies taxonòmiques separades, els noms d'aquestes són *A-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us w-us* Jones, 1800. Si, d'altra banda, es tracten els dos tàxons com a subespècies d'una única espècie, aleshores els noms d'aquelles han de ser *A-us x-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us x-us w-us* Jones, 1800, i no *A-us w-us x-us* Schmidt, 1940 i *A-us w-us w-us* Jones, 1800.

Recomanació 23A. Cas en què la supressió és desitjable. Si, en opinió d'un autor, la supressió del nom més antic és més desitjable que el canvi de precedència relativa dels dos noms en qüestió, a més d'actuar d'acord amb l'article 23.9.2 per mantenir l'ús predominant, l'autor hauria de sotmetre el cas a la Comissió amb una recomanació adient.

- 23.9.3. Si no es donen les condicions de 23.9.1, però un autor entén que l'ús del sinònim o homònim més antic amenaçaria l'estabilitat o la universalitat o causaria confusió, i per això vol mantenir l'ús del sinònim o homònim més moderns, ha de sotmetre la qüestió a la Comissió perquè prengui una decisió en exercici dels seus plens poders [article 81]. Mentre el cas estigui en consideració, cal mantenir l'ús del nom més modern [article 82].

- 23.9.4. En el cas d'una homonímia en noms del nivell família, resultant de la similitud però no de la identitat dels noms dels gèneres tipus, vegeu l'article 55.3.

- 23.9.5. Si un autor descobreix que un nom del nivell espècie en ús és un homònim primari més modern [article 53.3] d'un altre nom del nivell espècie també en ús, però els noms s'apliquen a tàxons no considerats congenèrics després del 1899, l'autor no ha de substituir automàticament l'homònim més modern; pot sotmetre el cas a la Comissió perquè prengui una decisió en exercici dels seus plens poders, i mentrestant s'ha de mantenir l'ús predominant d'ambdós noms [article 82].
- 23.9.6. L'ús deliberat d'un nom contrari a l'article 23.9.1 o la menció d'un nom en una sinonímia, o el fet d'aparèixer en una llista d'una publicació de resums o en un nomenclàtor o un altre índex o llista de noms, no s'ha de prendre en consideració a l'hora de determinar-ne l'ús en el sentit dels articles 23.9.1.1 i 23.9.1.2.
- 23.10. **Inversió errònia de la precedència.** Si es troba posteriorment que una acció exercida d'acord amb l'article 23.9.2 ha estat empresa erròniament perquè no se satisfien les condicions 23.9.1.1 i 23.9.1.2, cal sotmetre el cas a la Comissió. L'ús predominant s'ha de mantenir [article 82] fins que la Comissió prengui una decisió (és a dir, un autor que trobi que s'ha donat aquesta acció errònia no hauria d'emprar automàticament el sinònim o homònim més antic).
- 23.11. **Cas en què és desitjable l'aplicació de la prioritat estricta.** Si, quan es donen les condicions de l'article 23.9.1, un autor vol substituir un nom en ús predominant per un sinònim més antic, ho hauria de sotmetre a la Comissió perquè prengui una decisió en exercici dels seus plens poders [article 81].
- 23.12. **Noms rebutjats d'acord amb l'antic article 23b.** Si un nom fou rebutjat entre el 6 de novembre de 1961 i l'1 de gener de 1973 per un autor que va aplicar explícitament l'article 23b de les edicions del Codi vigent entre aquestes dates, pel fet de tractar-se d'un *nomen oblitum* (vegeu el glossari), no se li ha de donar prioritat sobre un sinònim més modern en ús predominant, llevat que la Comissió decideixi que el nom més antic rebutjat ha de tenir la prioritat.
- 23.12.1. En aquest article, el terme «rebutjat» s'ha d'interpretar d'una manera estricta; el fet de no tenir en compte un nom no s'ha d'interpretar com un rebuig (àdhuc si es va fer esment de l'article 23b, aleshores en vigor). El nom rebutjat s'ha d'haver esmentat, i en el seu lloc s'ha d'haver emprat un sinònim més modern com a nom vàlid.
- 23.12.2. Un nom que va ser rebutjat sota l'antic article 23b, en absència de qualsevol altra causa d'invalidesa, es pot emprar com a vàlid si ja no se'l considera sinònim d'un altre nom, o si els

seus mateixos sinònims són invàlids d'acord amb les disposicions del Codi.

ARTICLE 24. Precedència entre noms, grafies o actes publicats simultàniament

24.1. Determinació automàtica de la precedència de noms. Si s'estableixen simultàniament homònims o sinònims, però en categories diferents dins del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie, el nom publicat per a una categoria superior és el que té la precedència [articles 55.5, 56.3, 57.7]. Vegeu l'article 61.2.1 per a la precedència de les fixacions de tipus simultànies, però diferents, per als tàxons i els seus tàxons nominotípics subordinats.

Exemple. Els noms del nivell espècie establerts simultàniament *vulgaris* Schmidt i *sinensis* Chang es consideren sinònims; *sinensis*, proposat per a una espècie, té precedència sobre *vulgaris*, perquè aquest darrer fou proposat per a una subespècie.

24.2. Determinació pel primer revisor

24.2.1. Declaració del Principi del Primer Revisor. Si la precedència entre noms o actes nomenclaturals no pot ser determinada objectivament, la precedència es fixa mitjançant l'actuació del primer autor que esmenta aquests noms o actes en una obra publicada i en tria un; aquest autor s'anomena «primer revisor».

24.2.2. Determinació de la precedència de noms o actes pel primer revisor. Si dos o més noms, diferents o idèntics, i basats en el mateix tipus o en diferents, o bé dos o més actes nomenclaturals, es publiquen en la mateixa data en la mateixa obra o en diferents, la precedència dels noms és fixada pel primer revisor, llevat que s'apliqui l'article 24.1.

Exemple. Els noms *Strix scandiaca* i *S. nyctea* (Aves) van ser publicats conjuntament per Linné (1758) i es consideren sinònims subjectius. Lönnberg (1931) va actuar com a primer revisor i va donar precedència al nom *Strix scandiaca*; així doncs, el nom vàlid de l'espècie és *Nyctea scandiaca* (Linnaeus, 1758), i no *N. nyctea* (Linnaeus, 1758).

24.2.3. Selecció de grafies originals correctes. Si en l'obra original un nom està escrit de més d'una manera, el primer autor que els esmenta junts i que en selecciona una grafia com a correcta és el primer revisor. La grafia seleccionada (si no és incorrecta d'acord amb els articles 32.4 o 32.5) queda, doncs, fixada com a grafia original correcta; qualsevol altra grafia és incorrecta (i, per tant, no disponible [article 32.4]).

24.2.4. Cas en què l'autor original es pot considerar com a primer revisor de grafies múltiples. Si l'autor o un dels coautors de dues

grafies originals diferents del mateix nom n'empra posteriorment una com a vàlida en una obra (incloent-hi els *corrigenda* de l'autor o de l'editor), i cap no ha estat seleccionada com a grafia correcta per un primer revisor, es considera que l'autor és el primer revisor, tant si l'autor esmenta ambdues grafies alhora com si no (la que s'empra com a vàlida esdevé la grafia original correcta).

24.2.5. Actuació innecessària d'un primer revisor. Si es demostra posteriorment que la precedència de noms, grafies o actes pot ser determinada objectivament, l'actuació del primer revisor queda anul·lada.

Recomanació 24A. Actuació del primer revisor. Quan actua com a primer revisor en el sentit d'aquest article, un autor hauria de seleccionar el nom, la grafia o l'acte nomenclatural que sigui més útil per a l'estabilitat i la universalitat de la nomenclatura.

Recomanació 24B. Determinació de l'atribució a un autor de noms idèntics publicats simultàniament. Es recomana als zòlegs que, quan actuïn com a primers revisors, a l'hora de determinar la precedència de noms idèntics publicats en la mateixa obra o en distintes obres del mateix dia, segueixin les atribucions fetes pels autors en qüestió, si és que són conegudes (vegeu l'article 50.6).

Capítol 7

LA FORMACIÓ I EL TRACTAMENT DE NOMS

ARTICLE 25. Formació i tractament de noms. Un nom científic s'ha de formar i tractar d'acord amb les disposicions corresponents de l'article 11 i dels articles 26 a 34 (vegeu també l'apèndix B, «Recomanacions generals»).

Recomanació 25A. Abreviatures. En el primer esment d'un nom científic en una obra publicada, tots els seus components s'haurien d'imprimir sencers. Posteriorment, si s'empra una abreviatura per a algun component d'un binomi o un trinomi, aquesta no ha de ser ambigua, i sempre hauria d'anar seguida d'un punt per tal d'evitar que es confongui amb un mot complet.

Exemple. El nom del mosquit *Aedes aegypti* s'hauria d'imprimir així en el seu primer esment, però després es pot donar com *A. aegypti* (i *A. a. aegypti* per a *Aedes aegypti aegypti*), però en el cas que hi hagi possibilitat de confusió (p. ex., amb *Anopheles*), *Aedes aegypti* es podria abreujar com *Ae. aegypti* (i *An. maculipennis*, emprat així sense ambigüitat, per a una espècie d'*Anopheles*).

Recomanació 25B. Derivació de noms. En publicar un nou nom científic, l'autor n'hauria de fer constar l'etimologia.

Recomanació 25C. Responsabilitat dels autors en formar noms nous. Els autors haurien de ser curosos i considerats a l'hora de formar noms nous, i d'assegurar-se que els trien pensant en els futurs usuaris i que, fins allà on sigui possible, siguin escaients, concisos, eufònics, fàcils de recordar i que no ofenguin ningú.

ARTICLE 26. Presumpció del grec o del llatí en els noms científics. Si la grafia d'un nom científic o del mot final que constitueix un nom compost [article 31.1] és la mateixa que un mot grec o llatí, es considera que aquest nom o aquest component és un mot de la llengua corresponent, llevat que l'autor ho decideixi altrament en posar el nom disponible.

ARTICLE 27. Signes diacrítics i altres signes. En un nom científic no s'han d'emprar signes diacrítics ni de cap altra mena (com l'apòstrof), ni lletres lligades *a* i *e* (*æ*) o bé *o* i *e* (*œ*); el guionet tan sols es pot utilitzar com especifica l'article 32.5.2.4.3.

ARTICLE 28. Lletres inicials. Els noms del nivell família o del nivell gènere i els noms dels tàxons per damunt del nivell família han de portar sempre la inicial en majúscula, i els noms del nivell espècie, sempre la inicial en minúscula, independentment de com es van publicar originalment.

Recomanació 28A. Noms a l'inici de una frase. Un nom del nivell espècie no s'hauria de posar en primer lloc en una frase, per tal d'evitar que aparegui amb una lletra inicial majúscula.

ARTICLE 29. Noms del nivell família

29.1. Formació dels noms del nivell família. Un nom del nivell família es forma afegint un dels sufixos especificats per l'article 29.2 a l'arrel del nom [article 29.3] del gènere tipus o al nom sencer del gènere tipus [article 55.3].

29.2. Sufixos dels noms del nivell família. Els sufixos del nivell família són -OIDEA per al nom de superfamília, -IDAE per al nom de família, -INAE per al nom de subfamília, -INI per al nom de tribu i -INA per al nom de subtribu. Aquests sufixos no s'han d'emprar per a altres categories del nivell família. Els sufixos dels noms per a tàxons d'altres categories del nivell família no queden regulats.

29.2.1. Els noms del nivell gènere i del nivell espècie que tenen terminacions idèntiques a les dels sufixos de noms del nivell família no són afectats per aquest article.

Exemples. Els noms dels tàxons següents, per sota del nivell família, no són afectats pel fet de tenir terminacions idèntiques a les dels sufixos dels noms del nivell família: el gènere *Ranoidea* (Amphibia); les espècies *Collocalia terraereginae* (Aves), *Concinnia martini* (Reptilia) i *Hyla mystacina* (Amphibia).

29.3. Determinació de l'arrel en els noms dels gèneres tipus. L'arrel d'un nom del nivell família es basa en el nom del seu gènere tipus [article 63] i es determina de la manera següent.

29.3.1. Si un nom genèric consisteix o acaba en un mot grec o llatí o acaba en un sufix grec o llatí, l'arrel (des del punt de vista del Codi) s'obté escrivint el mot en genitiu singular i eliminant la desinència del genitiu.

Exemples. *Coccinella* (genitiu *Coccinellae*, arrel *Coccinell-*) dóna el nom de família COCCINELLIDAE. De la mateixa manera, *Culex* (genitiu *Culicis*, arrel *Culic-*) dóna CULICIDAE, *Reduvius* (genitiu *Reduvii*, arrel *Reduvi-*) dóna REDUVIIDAE, *Archaeopteryx* (genitiu *Archaeopterygis*, arrel *Archaeopteryg-*) dóna ARCHAEOPTERYGIDAE.

29.3.1.1. Si l'arrel obtinguda d'aquesta manera acaba en *-id*, aquestes lletres es poden apocopar abans d'afegir els sufixos del nivell família. Tanmateix, si la forma sense apocopar té un ús predominant, s'ha de mantenir aquesta grafia, sigui o no sigui l'original.

Exemple. Tot i que l'arrel d'*Haliotis* sigui *Haliotid-*, els noms del nivell família HALIOTIDAE, HALIOTOIDEA no han de ser canviats per HALIOTIDIDAE, HALIOTIDOIDEA, ja que aquestes grafies no tenen un ús predominant.

29.3.2. Si el nom d'un gènere consisteix o acaba en un mot grec llatinitzat amb canvi de terminació, l'arrel és la que correspon a la forma llatinitzada, d'acord amb l'article 29.3.1.

Exemple. En el nom genèric *Leptocerus*, la segona part del qual prové de la llatinització del mot grec *keras*, l'arrel per a la formació del nom del nivell família és *Leptocer-*, i no *Leptocerat-*, com seria el cas si no hagués estat llatinitzat.

29.3.3. Si un nom genèric consisteix o acaba en un mot que no és grec ni llatí, o que és una combinació arbitrària de lletres, l'arrel, pel que fa al Codi, és la que adopta l'autor que estableix el nou tàxon del nivell família, ja sigui el nom genèric sencer (vegeu l'article 29.6), o bé el nom genèric sencer amb la terminació apocopada, o bé el nom genèric sencer amb una o més lletres de connexió escaients afegides per a formar un nom del nivell família més eufònic.

29.4. Acceptació de l'arrel amb la seva forma original. Si, després del 1999, un nou nom del nivell família es basa en un nom genèric que consisteix o acaba en un mot grec o llatí, o acaba en un sufix grec o llatí, però la derivació no segueix els procediments gramaticals dels articles 29.3.1 o 29.3.2, la grafia original s'ha de mantenir com a grafia original correcta, amb la condició que

29.4.1) tingui un sufix format correctament [article 29.2], i

29.4.2) la seva arrel es formi a partir del nom del gènere tipus com si aquest fos una combinació arbitrària de lletres [article 29.3.3].

Exemple. Si, després del 1999, un autor proposa el nom PROREXIDAE basat en el nom genèric *Prorex* (genitiu: *Proregis*), s'ha de mantenir aquesta grafia, àdhuc si la grafia PROREGIDAE fos l'escaient d'acord amb l'article 29.3.1.

29.5. Manteniment de les grafies usals. Si la grafia d'un nom del nivell família no s'ha format d'acord amb l'article 29.3 però té un ús predominant, s'ha de mantenir aquesta grafia, sigui o no sigui la grafia original i encara que la seva derivació del nom del gènere tipus estigui d'acord o no amb els procediments gramaticals dels articles 29.3.1. i 29.3.2.

29.6. Precaució en relació amb l'homonímia en els noms del nivell família. Un autor que vulgui establir un nou nom del nivell família hauria d'evitar l'homonímia amb qualsevol nom conegut i establert prèviament, mitjançant la formació d'una arrel escaient a partir del nom del gènere tipus. (Vegeu l'article 55.3.1 per a l'eliminació de l'homonímia entre noms existents del nivell família.)

Recomanació 29A. Preferència per l'ús del nom genèric complet com a arrel per tal d'evitar l'homonímia entre noms del nivell família. Com a mitjà per a evitar l'homonímia entre un nou nom del nivell família i un altre d'establert prèviament, deguda al fet que els gèneres tipus respectius tenen arrels idèntiques (d'acord amb l'article 29.3), es recomana a l'autor que empri el nom complet del gènere tipus del nou tàxon del nivell família com a arrel.

Exemple. Un autor que proposa un nou nom del nivell família basat en un gènere tipus *Mirum* pot evitar l'homonímia amb MIRIDAE Hahn, 1833 (Heteroptera, gènere tipus *Miris* Fabricius, 1794) prenent com a arrel *Mirum-* i, doncs, formant el nom MIRUMIDAE. (La Comissió va seguir un procediment similar en l'Opinió 898 (1970) quan va decidir que l'arrel de *Mira* Schellenberg, 1803 (Hymenoptera) és *Mira-*, i va esmenar, així, la grafia del nom del nivell família MIRINI Ashmead, 1900 a MIRAINI, i va eliminar d'aquesta manera l'homonímia amb MIRIDAE Hahn.)

ARTICLE 30. Gènere gramatical dels noms del nivell gènere. El gènere gramatical d'un nom del nivell gènere es determina mitjançant les disposicions d'aquest article.

30.1. Gènere gramatical dels noms formats a partir de mots grecs o llatins. Amb les excepcions especificades en l'article 30.1.4,

30.1.1) un nom del nivell gènere que consisteix o acaba en un mot llatí pren el gènere gramatical que atribueixen a aquest mot els diccionaris llatins de referència; si és un mot compost format per dos constituents o més, el gènere gramatical és el del component final (en el cas d'un nom, el gènere gramatical d'aquest nom; en el cas de qualsevol altre constituent, com un sufix llatí, el gènere gramatical escaient per a aquest constituent);

Exemples. *Felis* i *Tuba*, femenins; *Salmo*, *Passer*, *Ursus* i *Turdus*, masculins; *Argonauta*, masculí degut al nom final *nauta* ('mariner'), masculí; *Lithodomus*, femení degut al nom final *domus* ('casa'), femení; *Anser* ('oca'), masculí com els noms formats a partir d'ell; *Anseranas*, femení (un nom compost de dos noms: *Anser*, masculí, però el nom final *anas* ['ànec'] és femení); *Anserina* (*Anser* amb el sufix *-ina*), femení; *Oculina*, femení (del nom llatí masculí *oculus* i el sufix femení *-ina*); *Orca* (de *orca*, 'gerra'), femení; els noms formats a partir d'aquest mitjançant l'addició de sufixos: *Orcaella*, femení, i *Orcinus*, masculí.

30.1.2) un nom del nivell gènere que consisteix o acaba en un mot grec transcrit al llatí sense cap canvi pren el gènere gramatical que atribueixen a aquest mot els diccionaris grecs de referència;

Exemples. Noms grecs transcrits sense canvi al llatí com tot o part d'un nom: *Ichthyornis*, acabat en *-ornis* (< *ornis*), és masculí; *Lepes* (< *lepas*) és femení; *Diadema* (< *diadema*) és neutre. Els noms acabats en *-caris* (< *caris*), *-gaster* (< *gaster*), *-lepis* (< *lepis*) o *-opsis* (< *opsis*) són femenins; els noms acabats en *-ceres* (< *keras*), *-nema* (< *nema*), *-soma* (< *soma*), *-stigma* (< *stigma*) o *-stoma* (< *stoma*) són neutres.

30.1.3) un nom del nivell gènere que sigui un mot grec llatinitzat amb canvi de terminació o amb un sufix llatí o llatinitzat pren el gènere gramatical que normalment correspon a la terminació canviada o al sufix llatí.

Exemples. Els noms amb la terminació de gènere gramatical llatí *-us*, llatinitzada a partir de les terminacions gregues *-os* (masculina o femenina), *-e* (femenina), *-a* (neutra) o *-on* (neutra), són masculins: p. ex., *-cephalus* (< *kephale*), *-cheilus* i *-chilus* (< *cheilos*), *-crinus* (< *krinon*), *-echinus* (< *echinos*), *-gnathus* (< *gnathos*), *-rhamphus* (< *rhamphos*), *-rhynchus* (< *rhynchos*), *-soma* (< *soma*), *-stethus* (< *stethos*) i *-stomus* (< *stoma*). Els noms amb la terminació de gènere gramatical llatí *-a*, llatinitzada a partir de la terminació grega *-on*, són femenins, p. ex., *-metopa* (< *metopon*). Els noms derivats del grec *-keres* (neutre) poden tenir les terminacions *-cerus* (masculina) o *-cera* (femenina), però la simple transcripció de la terminació grega com *-ceres* conserva el gènere gramatical neutre; *Phorella* (femení) es deriva del mot grec *phor* ('lladre', masculí) i el sufix diminutiu llatí *-ella* (femení); *Scatella*, femení, es deriva de *skatos* (neutre) i el sufix llatí *-ella* (femení); *Doridunculus* (masculí), de Doris, el nom grec d'una deessa marina (femení) i *-unculus*, un sufix llatí (masculí).

30.1.4) S'hi han d'aplicar les excepcions que segueixen.

30.1.4.1. Si l'autor, en establir el nom, fa constar que no es forma d'un mot llatí o grec o que no es tracta com a tal [article 26], el gènere gramatical es determina com si el nom fos una combinació arbitrària de lletres [article 30.2.2].

30.1.4.2. Un nom del nivell gènere que consisteixi o acabi en un mot de gènere gramatical indeterminat o variable (masculí o femení) s'ha de tractar com a masculí si no és que

l'autor, en establir el nom, fes constar que és femení o el tractés com a tal en combinació amb un nom del nivell espècie adjectiu [article 31.2].

Exemples. *Bos* (que significa 'bou' o 'vaca') és de gènere gramatical indeterminat; aquest i els noms compostos acabats en aquest mot (com *Ovibos*) es tracten com a masculins. Els noms compostos llatins acabats en *-cola* (de gènere gramatical masculí o indeterminat en llatí): *Agricola* ('pagès', masculí en llatí) és masculí, *Sylvicola* ('que viu al bosc') i *Monticola* ('que viu a la muntanya') es tracten com a masculins. *Petricola* ('que viu a les roques'; en llatí, de gènere gramatical indeterminat) és femení perquè es va tractar originalment com a femení en combinar-lo amb els noms específics *costata*, *striata* i *sulcata*.

30.1.4.3. Un nom compost del nivell gènere acabat en *-ops* s'ha de tractar com a masculí, independentment de la derivació o de com fou tractat per l'autor.

30.1.4.4. Un nom compost del nivell gènere acabat en els sufixos *-ites*, *-oides*, *-ides*, *-odes* o *-istes* s'ha de tractar com a masculí, si no és que l'autor, en establir el nom, ha fet constar que el gènere gramatical era un altre o l'ha tractat com a tal en combinar-lo amb un nom del nivell espècie que sigui un adjectiu en un altre gènere gramatical.

Exemples. *Hoplitoides* i *Harpides* són masculins, però *Aleptinoides* (que significa 'similar a *Aleptina*') es tracta com a femení perquè aquest fou el gènere gramatical adoptat pels autors originals.

30.1.4.5. Un nom del nivell gènere que consisteix o acaba en un mot llatí la terminació del qual ha estat canviada, pren el gènere gramatical escaient a la nova terminació; si la terminació és tal que no indica un gènere gramatical concret, el nom s'ha de tractar com a masculí.

Exemple. *Dendrocygna* és femení, tot i que es forma a partir de *cygnus* ('cigne'), masculí.

30.2. Gènere gramatical dels noms formats a partir de mots que no són ni llatins ni grecs

30.2.1. Si un nom s'escriu exactament com un substantiu d'una llengua europea moderna amb gèneres gramaticals (sense que s'hagi hagut de transcriure d'un alfabet no llatí al llatí) pren el gènere gramatical d'aquest substantiu.

Exemple. *Pfrille*, del substantiu femení alemany *Pfrrille* ('un peixet') és femení.

30.2.2. Si no s'aplica l'article 30.2.1, un nom que no es formi a partir d'un mot llatí o grec pren el gènere gramatical expressament especificat per l'autor.

30.2.3. Si no s'ha especificat cap gènere gramatical, el nom pren el gènere gramatical indicat per la combinació amb un o més noms del nivell espècie de les espècies nominals originalment incloses [article 67.2] que siguin adjectius.

30.2.4. Si no s'ha especificat o indicat cap gènere gramatical, el nom s'ha de tractar com a masculí, llevat que el nom acabi en *-a* (aleshores és femení), o bé que acabi en *-um*, *-on* o *-u* (aleshores és neutre).

Exemples. *Jackmahoneya* (a partir de Jack Mahoney) és masculí perquè l'autor ho va especificar. *Oldfieldthomasia* (a partir d'Oldfield Thomas) i *Dacelo* (anagrama d'*Alcedo*) són femenins, ja que els autors els van tractar com a femenins. *Abudefduf* (de l'àrab), *Gekko* (del malai) i *Milax* (anagrama de *Limax*) es tracten com a masculins perquè els autors no van especificar o indicar cap gènere gramatical. *Buchia* (a partir de Von Buch), *Cummingella* (a partir de Cumming), *Zyzza* (combinació arbitrària de lletres) i *Solubea* (anagrama) es tracten tots com a femenins, i l'anagrama *Daption* és neutre.

Recomanació 30A. Indicació explícita del gènere gramatical i de l'etimologia. Els autors haurien de fer constar explícitament el gènere gramatical i l'etimologia d'un nou nom del nivell gènere en establir-lo.

Recomanació 30B. Preferència per un gènere gramatical lògic. Per tal que el gènere gramatical d'un nou nom del nivell gènere sigui evident per ell mateix, es recomana als autors que, en formar noms nous basats en paraules que no són llatines ni gregues i fer constar els gèneres gramaticals llurs, triïn gèneres gramaticals escaients a llurs terminacions.

ARTICLE 31. Noms del nivell espècie

31.1. **Noms del nivell espècie derivats de noms de persones.** Un nom del nivell espècie format a partir del nom d'una persona pot ser un substantiu en genitiu, un substantiu en aposició (en cas nominatiu), un adjectiu o un participi [article 11.9.1].

31.1.1. Si un nom del nivell espècie és un substantiu en genitiu i vol indicar un nom llatí de persona o un nom d'una persona moderna, s'ha de formar d'acord amb les regles de la gramàtica llatina.

Exemples. Margaret, es llatinitza en Margarita o Margaretha, dels genitius *margaritae* o *margarethae*. De la mateixa manera, Nicolaus Poda dóna *podae*, si s'accepta com un nom llatí, tot i que sigui el nom d'un home. Víctor i Hèrcules, si s'accepten com a noms llatins, donen *victoris* i *herculis*. El nom Plinius, romà, tot i que en traduir-lo a altres llengües modernes canvia la grafia, dóna *plinii*. Fabricius i Sartorius, si es tracten com a noms llatins, donen *fabricii* i *sartorii*; però si es tracten com a noms moderns, donen *fabriciusi* i *sartoriusi*. Cuvier, si es llatinitza com a Cuvierius, dóna *cuvierii*.

31.1.2. Si un nom del nivell espècie és un substantiu en genitiu (vegeu l'article 11.9.1.3) derivat directament d'un nom personal modern, s'ha de formar afegint a l'arrel d'aquest nom: *-i* si el

nom personal és d'un home, *-orum* si és de diversos homes o d'un home (o diversos homes) i una dona (o diverses dones) junts, *-ae* si és d'una dona i *-arum* si és de diverses dones [article 11.7.1.3]; l'arrel d'un nom d'aquesta mena és determinada per l'acció de l'autor original en formar el genitiu.

Exemple. D'acord amb aquesta disposició, els noms del nivell espècie *podai* a partir de Poda, *victori* a partir de Víctor i *cuvieri* a partir de Cuvier són admissibles. Es poden formar els noms *puckridgei* i *puckridgi* a partir de Puckridge.

31.1.3. La grafia original d'un nom format d'acord amb els articles 31.1.1 i 31.1.2 s'ha de conservar [article 32.2], llevat que sigui incorrecta [articles 32.3, 32.4] (vegeu els articles 33.3 i 33.4 per al tractament de grafies posteriors incorrectes de noms del nivell espècie d'aquesta mena).

Exemple. Els noms del nivell espècie *cuvierii* i *cuvieri* són admissibles d'acord amb els articles 31.1.1 i 31.1.2, respectivament, i es conserven com a grafies originals distintes i correctes, si són disponibles. (Vegeu l'article 58.14 sobre l'homonímia entre noms d'aquesta mena quan es combinen amb el mateix nom genèric.)

Recomanació 31A. Ús desaconsellat de noms de persona com a substantius en aposició. Qualsevol autor que estableixi un nom nou del nivell espècie basat en el nom d'una persona, hauria de formar preferentment el nom sobre el cas genitiu i no com un substantiu en aposició, per tal d'evitar l'aparença que el nom del nivell espècie constitueix la menció de l'autor del nom genèric.

Exemples. Gould (1841) va establir el nom específic *geoffroii* en el gènere *Dasyurus* Geoffroy, 1796. Si hagués proposat *geoffroy* com a substantiu en aposició, la combinació *Dasyurus geoffroy* hauria resultat confusa i enganyosa. Noms com *Picumnus castelnau* i *Aces-trura mulsant*, en què els noms específics són idèntics a noms de persona, són també confusos (i encara més si el nom específic es fa començar erròniament amb majúscula [article 28]).

31.2. **Concordança en gènere gramatical.** Un nom del nivell espècie, si consisteix o acaba en un adjectiu o participi llatí o llatinitzat en nominatiu singular, ha de concordar en gènere gramatical amb el nom genèric amb el qual està combinat.

31.2.1. Un nom del nivell espècie que és un nom simple o compost (o una frase nominal) en aposició no ha de concordar amb el nom genèric amb el qual es combina (la grafia original s'ha de mantenir, amb la terminació de gènere gramatical sense modificar; vegeu l'article 34.2.1).

Exemples. El nom específic *Simia diana* (*Simia* i *diana* són tots dos femenins) resta sense modificar a *Cercopithecus diana* (*Cercopithecus* és masculí); i també les frases nominals a *Melanoplus femurrubrum* (*Melanoplus* és masculí, mentre que *rubrum* concorda amb *femur*, que és neutre) i a *Desmometopa m-nigrum* (*Desmometopa* és femení, mentre que *nigrum* és neutre perquè concorda amb *m*, ja que les lletres de l'alfabet són neutres).

- 31.2.2. Si l'autor d'un nom del nivell espècie no ha indicat si el considera substantiu o adjectiu, i si es pot considerar com qualsevol dels dos i l'evidència de l'ús no és decisiva, s'ha de tractar com un nom en aposició al nom del seu gènere (cal conservar la grafia original, amb la terminació de gènere gramatical sense modificar; vegeu l'article 34.2.1).

Exemple. Els noms del nivell espècie acabats en *-fer* i *-ger* poden ser igualment noms en aposició o adjectius de gènere gramatical masculí. *Cephenemyia phobifer* (Clark) s'ha usat sovint com *C. phobifera*, però el binomi original fou *Oestrus phobifer*; atès que *Oestrus* és masculí, en aquest binomi *phobifer* pot ser igualment un adjectiu masculí o un substantiu en aposició; així doncs, s'ha de tractar com un substantiu en aposició i no canviar-lo en combinar-lo amb el nom genèric femení *Cephenemyia*.

- 31.2.3. Si un nom del nivell espècie (o, en el cas d'un nom del nivell espècie compost, el mot constituent final) no és un mot llatí o llatinitzat [articles 11.2, 26], s'ha de tractar com a indeclinable (en relació amb aquest article), i no cal que concordi en gènere gramatical amb el nom genèric amb què es combina (s'ha de mantenir la grafia original, amb la terminació sense modificar; vegeu l'article 34.2.1).

Exemple. Els noms del nivell espècie com ara *melas*, *melaina*, *melan*; *polychloros*, *polychloron*; *celebrachys* i *nakpo* (mot tibetà que significa 'negre') resten sense modificar si es transfereixen d'una combinació amb un nom genèric d'un gènere gramatical a una combinació amb un altre gènere gramatical diferent. Però *melaena* és un adjectiu llatinitzat (derivat del grec *melaina*), i s'ha de canviar si es transfereix amb una terminació llatina adequada (*-us* per al masculí, *-um* per al neutre).

ARTICLE 32. Grafies originals

- 32.1. **Definició.** La «grafia original» d'un nom és l'emprada a l'obra en la qual fou establert el nom.

- 32.2. **Grafies originals correctes.** La grafia original d'un nom és la «grafia original correcta» si no és que es pot demostrar que és incorrecta d'acord amb l'article 32.5.

- 32.2.1. Si un nom va ser escrit de més d'una manera en l'obra en la qual fou establert, llevat que s'hi oposin altres disposicions d'aquest article, la grafia original correcta és la decidida pel primer revisor [article 24.2.3] (o, si és aplicable, per un autor original que actua com a primer revisor [article 24.2.4]).

- 32.2.2. Una esmena justificada [article 33.2.2] es tracta com si fos la grafia original correcta (i, per tant, pren l'autor i la data de la publicació original [article 19.2]).

32.3. Conservació de la grafia original correcta. La grafia original correcta d'un nom s'ha de conservar sense alteracions, llevat que calgui canviar obligatòriament el sufix o terminació de gènere gramatical d'acord amb l'article 34 (vegeu els articles 32.5, 33.2, 33.3 i 33.4 per al tractament de les esmenes i de les grafies posteriors incorrectes).

32.4. Situació de les grafies originals incorrectes. Una grafia original és una «grafia original incorrecta» si s'ha de corregir d'acord amb l'article 32.5. Una grafia original incorrecta no té disponibilitat separada i no pot entrar en homonímia ni emprar-se com a nom de substitució.

32.5. Grafies que cal corregir (grafies originals incorrectes)

32.5.1. Si, sense recórrer a cap font externa d'informació, en la mateixa publicació original hi ha una prova clara d'una errata inadvertida, ja sigui un *lapsus calami* o una errata de còpia o d'impremta, s'ha de corregir. La transcripció o la llatinització incorrectes o l'ús d'una vocal de connexió inadequada no han de ser considerades errates inadvertides.

32.5.1.1. La correcció de la grafia d'un nom en uns *corrigenda* de l'editor o de l'autor, apareguda simultàniament amb l'obra original o com un full volander inserit a l'obra (o, si és en una revista o obra publicada per parts, en una de les parts del mateix volum), s'ha d'acceptar com a clara evidència d'una errata inadvertida.

Exemples. Si un autor, en proposar un nom nou del nivell espècie, fa constar que dedica l'espècie a Linné, i malgrat això el nom apareix publicat com a *ninnaei*, es tracta d'una grafia original incorrecta que s'ha d'esmenar per *linnaei*. *Enygmophyllum* no és una grafia original incorrecta (p. ex., de *Enigmatophyllum*) pel fet d'haver estat incorrectament transcrita o llatinitzada.

32.5.2. Un nom publicat amb un signe diacrític o d'una altra mena, una lligadura, un apòstrof o un guió, o com un nom del nivell espècie publicat amb mots separats algun dels quals és una abreviatura, s'ha de corregir.

32.5.2.1. En el cas de signes diacrítics o d'una altra mena, cal suprimir el signe en qüestió. Excepcionalment, en noms derivats de l'alemany publicats abans del 1985, la dièresi damunt una vocal s'ha de reemplaçar per una «e» darrere aquesta vocal (això s'aplica àdhuc si hi ha algun dubte sobre l'origen alemany del nom).

Exemples. El nom *nuñezi* s'ha de corregir per *nunezi*, *mjøbergi* a *mjobergi*, però *mülleri* (publicat abans del 1985) s'ha de corregir per *muelleri*.

32.5.2.2. Si un nom compost del nivell espècie ha estat publicat amb mots separats i es considera que estan integrats en un únic mot [article 11.9.5], els mots constituents s'han d'unir sense guió.

Exemples. El nom *bonae spei* esdevé *bonaespei*, i *terrae novae* esdevé *terraenovae*.

32.5.2.3. En un nom compost del nivell espècie publicat amb mots ajuntats per un apòstrof o un guió, els mots s'han d'unir i el signe en qüestió s'ha d'eliminar (vegeu, però, l'article 32.5.2.4.3).

Exemples. El nom *d'urvillei* esdevé *durvillei*, i *striato-radiatus* esdevé *striatoradiatus*.

32.5.2.4. En un nom compost del nivell espècie la primera part del qual és una abreviatura, o una o diverses lletres de l'alfabet llatí que necessiten la segona part, tant si les dues parts estan separades per un signe de puntuació o un guió com si no ho estan, cal unir-les com es descriu a continuació.

32.5.2.4.1. Si qualsevol de les parts separades és l'abreviatura d'un nom (o part del nom) d'un lloc o un sant, cal escriure aquest mot sencer i unir les parts sense cap signe intermedi.

Exemples. Els noms *s. johannis*, *s-johannis*, *st. johannis* i *sti johannis* esdevenen *sanctijohannis*; *s. catharinae* i les seves variants esdevenen *sanctaecatharinae*; *n. hollandiae* es corregeix per *novaehollandiae*.

32.5.2.4.2. Si l'abreviatura representa un títol nobiliari, càrrec, dignitat o tractament per a la persona a la qual es dedica el nom del nivell espècie, cal eliminar aquesta abreviatura.

Exemple. El nom *R. P. Podae*, un nom específic dedicat al Reverendissimus Pater ('Reverendíssim Pare') Poda esdevé *podae*.

32.5.2.4.3. Si el primer element és una lletra llatina emprada per a indicar descriptivament un caràcter del tàxon, s'ha de conservar i connectar a la resta amb un guió.

Exemple. El nom específic *c-album* en la papallona *Polygonia c-album*, dita d'aquesta manera a causa d'una marca blanca a l'ala amb forma de C.

32.5.2.4.4. Si el primer element és una lletra llatina o un grup d'elles que no encaixen en cap de les tres categories precedents, els signes de puntuació (si

n'hi ha) s'han de suprimir i s'han d'unir els constituents.

Exemples. El nom específic *j-beameri*, dedicat a Jack Beamer, es converteix en *jbeameri*.

32.5.2.5. En un nom del nivell espècie publicat per primera vegada amb la inicial majúscula, aquesta s'ha de substituir per la minúscula; en un nom del nivell gènere o del nivell família, o en un nom d'un tàxon per damunt del nivell família, que es publiqui per primera vegada amb inicial minúscula, la inicial s'ha de substituir per la majúscula.

32.5.2.6. En un nom compost del nivell espècie la primera part del qual consisteix en un numeral (com un nombre, un adjectiu numeral o un adverbi numeral), aquest s'ha d'escriure sencer com un mot llatí i s'ha d'unir a la resta sense cap signe intermedi.

Exemple. El nom específic *10-lineata* esdevé *decemlineata*.

32.5.2.7. En el cas d'un nom del nivell gènere o del nivell espècie publicat per primera vegada en un text llatí i en el qual, a causa dels requisits gramaticals del text llatí, no s'ha escrit en nominatiu singular, la grafia del nom del nivell gènere s'ha de corregir al nominatiu singular i també la del nom del nivell espècie, si s'escau.

Exemples. Vegeu els exemples de «*Diplotoxae*» corregit a *Diplotoxa* i «*Pavidam*», a *pavida* (*Musca pavida*), donats en els articles 11.8.1 i 11.9.2, respectivament.

32.5.3. Un nom del nivell família és una grafia original incorrecta, i per tant s'ha de corregir, si

32.5.3.1) té un sufix format incorrectament [article 29.2], o

32.5.3.2) es forma a partir d'una esmena injustificada d'un nom genèric (llevat que l'esmena injustificada s'hagi convertit en un nom de substitució), o

32.5.3.3) es forma a partir d'una grafia posterior incorrecta d'un nom genèric [article 35.4.1], o

32.5.3.4) es forma a partir d'una, de les dues o més grafies originals d'un nom del nivell gènere que no fou seleccionada pel primer revisor [article 24.2.3].

ARTICLE 33. Grafies posteriors

33.1. **Classes de grafies posteriors.** Una grafia posterior d'un nom, si és diferent de la grafia original [article 32.1], o bé és una esmena [arti-

cle 33.2], o bé és una grafia posterior incorrecta [article 33.3] o bé és un canvi obligatori [article 34].

33.2. Esmenes. Qualsevol canvi intencionat demostrable en la grafia original d'un nom i que no sigui un canvi obligatori és una «esmena», llevat del que estipula l'article 33.4.

33.2.1. Un canvi en la grafia original d'un nom es pot interpretar tan sols com a «demostrablement intencionat» si en la mateixa obra o en uns *corrigenda* d'un autor (o editor) hi ha una declaració explícita de la intenció, o quan s'esmenten alhora tant la grafia original com la modificada, i aquesta última s'adopta en lloc de la primera, o si dos o més noms es tracten de la mateixa manera en la mateixa obra.

33.2.2. La correcció d'una grafia original incorrecta d'acord amb l'article 32.5 és una «esmena justificada» i el nom corregit d'aquesta manera manté l'autor i la data de la grafia original [article 19.2].

33.2.3. Qualsevol altra esmena és una «esmena injustificada»; el nom esmenat d'aquesta manera queda disponible amb el seu propi autor i data i és un sinònim objectiu més modern del nom en la seva grafia original; entra en homonímia i pot ser emprat com a nom de substitució. Tanmateix,

33.2.3.1) una esmena injustificada que tingui un ús predominant i sigui atribuïda a l'autor i a la data originals esdevé una esmena justificada.

Exemple. Atès que *Helophorus*, una esmena injustificada d'Illiger (1801) d'*Elophorus* Fabricius, 1775, té un ús predominant en Coleoptera i s'atribueix a Fabricius, es considera que és una esmena justificada; el nom *Helophorus* Fabricius, 1775 s'ha de mantenir com la grafia correcta.

33.3. Grafies posteriors incorrectes. Qualsevol grafia posterior d'un nom diferent de la grafia original correcta que no sigui un canvi obligatori o una esmena és una «grafia posterior incorrecta»; no és un nom disponible, i, com a grafia original incorrecta [article 32.4], no entra en homonímia i no es pot emprar com un nom de substitució. Tanmateix,

33.3.1) si una grafia posterior incorrecta té un ús predominant i hom li atribueix la publicació de la grafia original, s'han de conservar la grafia posterior i l'atribució, i es considera que és la grafia original correcta.

Exemple. El nom específic *Trypanosoma brucei* Plummer & Bradford, 1899 té un ús predominant, però amb la grafia *brucei*; es considera que *brucei* és correcta i que l'ús d'aquesta forma s'ha de mantenir.

- 33.4. **Ús de -i per -ii (o viceversa) i altres formes alternatives en les grafies posteriors dels noms del nivell espècie.** Es considera que l'ús de la desinència de genitiu en -i en una grafia posterior d'un nom del nivell espècie que és un genitiu basat en un nom personal, la grafia original correcta del qual acaba en -ii (o viceversa), és una grafia posterior incorrecta, àdhuc si el canvi de grafia és deliberat. La mateixa regla s'aplica a les desinències -ael-iae, -orum/-iorum, i -arum/-iarum.

Exemple. L'ús posterior per part de Waterhouse de la grafia *bennettii* per al nom establert com *Macropus bennetti* Waterhouse, 1837 no fa disponible la grafia posterior encara que l'acte hagi estat deliberat.

- 33.5. **Casos de dubte.** Si hi ha cap dubte a l'hora de decidir si una grafia posterior diferent és una esmena o una grafia posterior incorrecta, el cas s'ha de tractar com una grafia posterior incorrecta (i, per tant, no disponible), i no com una esmena.

ARTICLE 34. Canvis obligatoris de grafia a conseqüència de canvis de categoria o de combinació

- 34.1. **Noms del nivell família.** El sufix d'un nom del nivell família s'ha de canviar quan el tàxon designat per aquest nom puja o baixa de categoria; l'autor i la data del nom no varien [articles 23.3.1, 29.2, 50.3.1].
- 34.2. **Noms del nivell espècie.** La terminació d'un nom llatí o llatinitzat del nivell espècie, adjectiu o participi, ha de concordar en gènere gramatical amb el nom genèric amb el qual estigui combinat [article 31.2]; si la terminació de gènere gramatical és incorrecta, s'ha de canviar de manera concordant (l'autor i la data del nom no varien [article 50.3.2]).

- 34.2.1. Si un nom del nivell espècie és un substantiu en aposició, la seva terminació no cal que concordi en gènere gramatical amb el nom genèric amb el qual es combina ni s'ha de canviar per tal que concordi en gènere gramatical amb el nom genèric [article 31.2.1].

CAPÍTOL 8 ELS TÀXONS NOMINALS DEL NIVELL FAMÍLIA I LLURS NOMS

ARTICLE 35. El nivell família

- 35.1. **Definició.** El nivell família comprèn tots els tàxons nominals de les categories de superfamília, família, subfamília, tribu, subtribu i qualse-

vol altra categoria per sota de superfamília i per damunt de gènere que s'estimi convenient (vegeu també l'article 10.3 per als grups col·lectius i els icnotàxons).

35.2. Disposicions aplicables a tots els tàxons nominals del nivell família i llurs noms. Els tàxons nominals del nivell família i llurs noms, independentment de la categoria, estan subjectes a les mateixes disposicions, excepte pel que fa als sufixos [article 29.2] (vegeu l'article 36 per a l'aplicació del Principi de Coordinació als noms del nivell família).

35.3. Aplicació dels noms del nivell família. L'aplicació de cada nom del nivell família és determinada per la referència al gènere tipus del tàxon nominal [articles 61 a 65].

35.4. Formació i tractament dels noms del nivell família. Un nom del nivell família s'ha de formar i tractar d'acord amb l'article 11.7 i amb les disposicions pertinents dels articles 25 a 34.

35.4.1. Un nom del nivell família basat en una esmena injustificada (vegeu, però, l'article 35.4.2) o en una grafia incorrecta del nom del gènere tipus, s'ha de corregir, llevat que es mantingui d'acord amb l'article 29.5, o que la grafia del nom del nivell gènere emprat per a formar el nom del nivell família es mantingui d'acord amb els articles 33.2.3.1 o 33.3.1.

Exemple. Goldfuss (1820) va publicar el nom del nivell família Phascolomyda basat en la grafia incorrecta «Phascolomys» (que fou introduïda per Duméril, 1806) de *Phascolomis* Geoffroy, 1803 (Mammalia). El nom corregit és PHASCOLOMIDAE Goldfuss, 1820.

35.4.2. Si una esmena injustificada del nom del gènere tipus es pren com a nom de substitució, el nom del nivell família s'ha de basar en aquest, i s'ha de corregir el nom del nivell família d'acord amb l'arrel del nom de substitució o amb el nom de substitució sencer [article 29.1]; el nom del nivell família manté l'autor i la data.

35.5. Precedència dels noms en ús en una categoria superior. Si després del 1999 es troba que el nom en ús per a un tàxon del nivell família (p. ex., per a una subfamília) és més antic que un nom en ús predominant per a un nom d'un tàxon de categoria superior en el mateix nivell família (p. ex., per a la família en la qual el nom més antic és nom de subfamília), el nom més antic no ha de desplaçar el més modern.

Exemple. La subfamília ROPHITINAE Schenck, 1866 (Hymenoptera) s'inclou generalment en la família HALICTIDAE Thomson, 1869; per prioritat, el nom de la família hauria de ser ROPHITIDAE. La precedència d'HALICTIDAE sobre ROPHITIDAE es manté mentre ambdues siguin tractades com a sinònims subjectius (en la categoria de família), i HALICTINAE i ROPHITINAE s'empen per a subfamílies diferents dins d'HALICTIDAE.

ARTICLE 36. Principi de Coordinació

36.1. Declaració del Principi de Coordinació aplicat a noms del nivell família. Es considera que un nom establert per a un tàxon de qualsevol categoria del nivell família s'estableix simultàniament per als tàxons nominals de totes les altres categories del nivell família; tots aquests tàxons tenen el mateix gènere tipus, i llurs noms es formen a partir de l'arrel del nom del gènere tipus [article 29.3], amb el canvi escaient de sufix [article 34.1]. El nom té els mateixos autor i data en cada categoria.

Exemple. El nom de família HESPERIIDAE (Lepidoptera), basat en *Hesperia* Fabricius, 1793, fou establert per Latreille el 1809 (amb el nom *Hesperides*). Es considera que Latreille també establí simultàniament el nom coordinat de superfamília HESPERIOIDEA i el nom coordinat de subfamília HESPERIINAE, tot i que el primer nom fou emprat per primera vegada per Comstock i Comstock (1904) i el darrer fou emprat per Watson (1893). L'autor i la data dels tres noms és Latreille, 1809.

36.2. Gènere tipus. Si un tàxon nominal puja o baixa de categoria en el nivell família, el seu gènere tipus resta igual [article 61.2.2].

ARTICLE 37. Tàxons nominotípics

37.1. Definició. Si un tàxon del nivell família se subdivideix, el tàxon subordinat que conté el gènere tipus del tàxon superior rep el mateix nom (excepte el sufix), amb els mateixos autor i data [article 36.1]; aquest tàxon subordinat es denomina *tàxon nominotípic*.

Exemple. La família TIPULIDAE Latreille, [1802] (gènere tipus *Tipula* Linnaeus, 1758) es divideix en un cert nombre de subfamílies, cadascuna de les quals es denomina a partir del seu propi gènere tipus. Entre elles, la subfamília que conté *Tipula* s'anomena TIPULINAE Latreille, [1802], i és la subfamília nominotípica.

37.2. Efecte del canvi de nom sobre els tàxons nominotípics. Si el nom en ús per a un tàxon del nivell família no és disponible o és invàlid, s'ha de reemplaçar pel nom vàlid d'acord amb l'article 23.3.5; qualsevol dels tàxons subordinats que continguin el gènere tipus del tàxon nominal de substitució (per tant, indicats pel nom vàlid del nivell família i amb el sufix escaient) esdevenen els tàxons nominotípics.

ARTICLE 38. Homonímia entre noms del nivell família. Vegeu els articles 39 i 55 per a l'homonímia entre noms del nivell família.

ARTICLE 39. Invalidesa deguda a l'homonímia o a la supressió del nom del gènere tipus. El nom d'un tàxon del nivell família és invàlid si el nom del seu gènere tipus és un homònim més modern o ha estat suprimit

totalment o parcial per la Comissió (vegeu els articles 81.2.1 i 81.2.2). Si aquest nom del nivell família es fa servir, s'ha de reemplaçar, sigui pel nom disponible més antic entre els seus sinònims [article 23.3.5], incloent-hi els noms dels seus tàxons subordinats del nivell família, sigui, si no existeix un sinònim d'aquesta mena, per un nom nou basat en el nom vàlid (tant si és un sinònim com un nom de substitució nou [*nomen novum*]) del gènere tipus original.

Exemple. En els Collembola, el nom de família DEGEERIIDAE Lubbock, 1873 es basà en *Degeeria* Nicolet, 1842, un homònim més modern de *Degeeria* Meigen, 1838 en Diptera. DEGEERIIDAE no tenia sinònims i el nom nou (*nom. nov.*) ENTOMOBRYIDAE Tömösväry, 1882 es basà en *Entomobrya* Rondani, 1861, un nom de substitució nou (*nomen novum*) per a *Degeeria* Nicolet.

ARTICLE 40. Sinonímia del gènere tipus

40.1. Influència sobre la validesa dels noms del nivell família. Quan el nom del gènere tipus d'un tàxon nominal del nivell família és considerat com un sinònim més modern del nom d'un altre gènere nominal, el nom del nivell família no s'ha de reemplaçar tan sols per aquest motiu.

Exemple. El nom NEOSITTINAE Ridgeway, 1904 (Aves) és vàlid abans que DAPHOENOSITTINAE Rand, 1936, tot i que el nom del gènere tipus *Neositta* Hellmayr, 1901 és un sinònim més modern de *Daphoenositta* De Vis, 1897.

40.2. Noms reemplaçats abans del 1961. Tanmateix, si un nom del nivell família va ser reemplaçat abans del 1961 a causa de la sinonímia del gènere tipus, el nom de substitució s'ha de mantenir si té un ús predominant.

40.2.1. Un nom mantingut per l'aplicació d'aquest article conserva el seu propi autor, però pren la prioritat del nom al qual reemplaça, del qual es considera el sinònim més antic.

Recomanació 40A. Esment de l'autor i la data. Si s'esmenten l'autor i la data d'un nom del nivell família mantingut d'acord amb l'article 40.2.1, s'haurien d'esmentar amb l'autor i la data originals (vegeu la recomanació 22A.2.2), seguit, entre parèntesis, de la data de prioritat d'acord amb aquest article.

Exemple. El nom de la família de dípters ORPHNEPHILIDAE Rondani, 1847, basat en *Orphnephila* Haliday, 1832, va estar en ús fins que Bezzi (1913) va sinonimitzar *Orphnephila* amb *Thaumalea* Ruthe, 1831 i va adoptar THAUMALEIDAE, basat en el sinònim més antic *Thaumalea*. Aquest nom de família s'ha emprat d'una manera gairebé general des d'aleshores i cal mantenir-lo. Si THAUMALEIDAE no s'hagués imposat per l'ús, ORPHNEPHILIDAE continuaria en ús malgrat el fet que *Orphnephila* sigui un sinònim més modern. THAUMALEIDAE s'esmenta amb els seus propis autor i data, seguits de la data del nom reemplaçat entre parèntesis: THAUMALEIDAE Bezzi, 1913 (1847). Té precedència sobre ORPHNEPHILIDAE Rondani, 1847 i sobre qualsevol sinònim publicat posteriorment.

ARTICLE 41. Gèneres tipus identificats erròniament i fixacions de tipus que han passat desapercbudes. Si l'estabilitat i la continuïtat del significat d'un nom del nivell família es veuen amenaçades perquè s'ha descobert que el gènere tipus del tàxon ha estat identificat erròniament (és a dir, ha estat interpretat en un sentit diferent del definit per la seva espècie tipus), o que el gènere tipus ha estat basat en una espècie tipus identificada erròniament, o, encara, que una fixació vàlida d'espècie tipus per al gènere tipus ha passat desapercbuda, vegeu l'article 65.2.

CAPÍTOL 9

ELS TÀXONS NOMINALS DEL NIVELL GÈNERE I LLURS NOMS

ARTICLE 42. El nivell gènere

42.1. Definició. El nivell gènere, que és l'immediat inferior al nivell família i l'immediat superior al nivell espècie en la jerarquia de la classificació, comprèn tots els tàxons nominals de les categories gènere i subgènere (vegeu també els articles 10.3 i 10.4).

42.2. Disposicions aplicables al conjunt dels tàxons nominals del nivell gènere i a llurs noms. Els tàxons nominals del nivell gènere i llurs noms estan sotmesos a les mateixes disposicions, excepte quan s'apliquen exclusivament als noms d'una categoria particular.

42.2.1. Els noms establerts expressament per a certs conjunts de conveniència taxonòmica coneguts com a «grups collectius» i els noms dels rastres fòssils (icnotàxons) establerts en el nivell gènere s'han de tractar com a noms del nivell gènere en el sentit del Codi [article 10.3.], si no és que hi ha una especificació especial (com en els articles 13.3.2, 13.3.3, 23.7, 42.3.1, 66, 67.14) que s'hi oposa. Cada nom pren l'autor i la data originals.

Exemples. a) D'un nom de grup collectiu: *Agamofilaria* Stiles, 1907 (Nematoda). b) De noms proposats per a rastres fòssils: *Helicolithus* Azpeitia Moros, 1933 i *Stelloglyphus* Vyalov, 1964.

42.3. Aplicació de noms del nivell gènere. L'aplicació de qualsevol nom del nivell gènere és determinada per la referència a l'espècie tipus [articles 61, 66 a 70] del tàxon nominal que indica.

42.3.1. Els grups collectius no tenen espècie tipus (vegeu també els articles 13.3.2 i 67.14).

42.3.2. Els tàxons nominals del nivell gènere establerts abans del 1931 (en el cas dels icnotàxons, abans del 2000 [article 13.3.3])

poden no tenir espècie tipus fixada; en aquests casos s'aplica l'article 69.

- 42.4. Formació i tractament dels noms del nivell gènere.** Un nom del nivell gènere s'ha de formar i tractar d'acord amb els articles 10.3, 10.4 i 11.8 i les disposicions pertinents dels articles 25 a 33.

ARTICLE 43. Principi de Coordinació

- 43.1. Declaració del Principi de Coordinació aplicat als noms del nivell gènere.** Es considera que un nom establert per a un tàxon de qualsevol categoria del nivell gènere, ha estat establert simultàniament pel mateix autor per a un tàxon nominal de l'altra categoria del mateix nivell; ambdós tàxons nominals tenen la mateixa espècie tipus, tant si es va fixar originalment com si s'ha fixat després.
- 43.2. Espècie tipus.** Quan un tàxon nominal del nivell gènere puja o baixa de categoria, la seva espècie tipus resta igual [article 61.2.2], tant si es va fixar originalment com si s'ha fixat després.

ARTICLE 44. Tàxons nominotípics

- 44.1. Definició.** Quan un gènere conté subgèneres, el subgènere que contingui l'espècie tipus del gènere nominal portarà el mateix nom que el gènere, amb els mateixos autor i data [article 43.1]; aquest subgènere es denomina *subgènere nominotípic*.
- 44.2. Canvi de subgènere nominotípic.** Si el nom en ús per a un gènere i, per tant, per al seu subgènere nominotípic, no és disponible o és invàlid, s'ha de reemplaçar pel nom vàlid d'acord amb l'article 23.3.5; el subgènere que porta el nom vàlid i que conté l'espècie tipus del gènere nominal esdevé el subgènere nominotípic.

CAPÍTOL 10 ELS TÀXONS NOMINALS DEL NIVELL ESPÈCIE I LLURS NOMS

ARTICLE 45. El nivell espècie

- 45.1. Definició.** El nivell espècie comprèn tots els tàxons nominals de les categories d'espècie i subespècie (vegeu també l'article 10.2).
- 45.2. Disposicions aplicables a tots els tàxons nominals del nivell espècie i llurs noms.** Els tàxons nominals del nivell espècie i llurs noms, independentment de la categoria que tinguin, estan sotmesos a les mateixes disposicions, excepte si aquestes s'apliquen explícitament

a noms d'una categoria solament (vegeu l'article 6.2 per als noms intercalats que indiquen agregats d'espècies o subespècies).

45.3. Aplicació dels noms del nivell espècie. L'aplicació de cada nom del nivell espècie és determinada per referència al tipus portador de nom [articles 61, 71 a 75] del tàxon nominal, indicat per la combinació en la qual es va establir el nom del nivell espècie.

45.4. Formació i tractament dels noms del nivell espècie. Un nom del nivell espècie s'ha de formar i tractar d'acord amb l'article 11 i les disposicions corresponents dels articles 19, 20 i 23 a 34.

45.5. Noms infrasubspecífics. Un nom proposat expressament per a indicar una entitat infrasubspecífica (vegeu el glossari) no és disponible (si no és que les disposicions de l'article 45.6 ho especifiquen altrament), està exclòs del nivell espècie i no és regulat pel Codi [article 1.3.4]. Un quart nom publicat com a addició a un trinomi indica automàticament una entitat infrasubspecífica (tanmateix, un nom del nivell espècie intercalat [article 6.2] no es considera una addició a un trinomi).

45.5.1. Un nom infrasubspecífic d'acord amb les disposicions d'aquest article no pot esdevenir disponible a partir de la publicació original mitjançant cap acció posterior (com una elevació de categoria) si no és per una decisió de la Comissió. Si un autor posterior utilitza el mateix mot per a una espècie o subespècie, i la converteix, doncs, en un nom disponible [articles 11-18], amb aquesta manera de procedir estableix un nou nom, amb els seus propis autor i data, encara que atribueixi l'autoria del nom a l'autor que el va publicar com a nom infrasubspecífic.

Exemple. El nom *ferganensis* en *Vulpes vulpes karagan natio ferganensis* (publicat per Ognev, 1927) és una addició a un trinomi i, per tant, infrasubspecífic; esdevé disponible a partir de Flerov (1935), al qual s'hauria d'atribuir, ja que el va emprar per primera vegada per a una subespècie: *Vulpes vulpes ferganensis*.

45.6. Determinació de la categoria subespecífica o infrasubspecífica dels noms que segueixen un binomi. La categoria indicada per un nom del nivell espècie que segueix un binomi és subespecífica, amb les excepcions següents:

45.6.1) és infrasubspecífica si l'autor li va donar expressament categoria infrasubspecífica o si el context de l'obra revela sense ambigüitat que el nom fou proposat per a una entitat infrasubspecífica (vegeu també l'article 45.6.4);

45.6.2) es considera infrasubspecífica si l'autor va emprar un dels termes «aberració», «ab.» o «morf»;

Exemple. El nom *pallasi* a *Arvicola amphibius* ab. *pallasi*, publicat per Ognev (1913), és infrasubespècific; queda disponible com a nom del nivell espècie a partir d'Ognev (1950), al qual s'hauria d'atribuir, ja que el va emprar per primera vegada per a una subespècie: *Arvicola terrestris pallasi*.

45.6.3) es considera infrasubespècífica si es va publicar per primera vegada després del 1960 i l'autor va utilitzar expressament un dels termes «varietat» o «forma» (incloent-hi l'ús dels termes «var.», «v.» o «f.»);

45.6.4) és subespècífica si es va publicar per primera vegada abans del 1961 i l'autor va utilitzar expressament un dels termes «varietat» o «forma» (incloent-hi l'ús dels termes «var.», «v.» o «f.»), llevat que l'autor li donés expressament categoria infrasubespècífica, o el context de l'obra reveli sense ambigüitat que el nom fou proposat per a una entitat infrasubespècífica; en aquest cas és infrasubespècífica [vegeu també l'article 45.6.1]. Tanmateix:

45.6.4.1. Un nom que és infrasubespècific d'acord amb l'article 45.6.4 es considera, malgrat això, subespècific si abans del 1985 va ser adoptat com el nom vàlid d'una espècie o subespècie o va ser tractat com un homònim més antic.

Exemples. Spencer (1896) descriví i anomenà *Sminthuroopsis murina* var. *constricta*, un petit marsupial carnívor, a partir d'un exemplar que considerà morfològicament intermedi entre dues espècies congenèriques: *Sminthuroopsis murina* i *S. crassicaudata*; la seva obra no revela sense ambigüitat que el nom hagués estat proposat per a una entitat infrasubespècífica, i, per tant, *constricta* té categoria subespècífica des que fou publicat originalment.

Westhoff (1884) donà a un Heteroptera el nom *Pyrrhocoris apterus* var. *pennata* per a una forma macròptera com a tal, i Wagner (1947) donà explícitament el nom *Stenodema trispinosum* f. *pallascens* a adults recentment emergits com a tals; els noms *pennata* i *pallascens* són, doncs, de categoria infrasubespècífica i, com que cap d'ells no fou adoptat per a una espècie o subespècie abans del 1985, ambdós resten no disponibles.

Polinski (1929) descriví el gastròpode terrestre *Fruticicola unidentata subtectata* com una «variété (natio) n.» i féu constar explícitament que era tan sols «una forma» que no mereixia la categoria subespècífica. Tanmateix, Klemm (1954) adoptà *Trichia (Petasina) unidentata subtectata* (Polinski) com el nom vàlid d'una subespècie, de manera que el nom subespècific *subtectata* es considera disponible a partir de Polinski, 1929.

ARTICLE 46. Principi de Coordinació

46.1. Declaració del Principi de Coordinació aplicat als noms del nivell espècie. Es considera que un nom establert per a un tàxon en qualsevol de les categories del nivell espècie queda establert simultàniament pel mateix autor per a un tàxon de l'altra categoria d'aquest nivell; ambdós tàxons nominals tenen el mateix tipus portador de nom, tant si es va fixar originalment com si ha estat fixat després.

- 46.2. **Tipus portador de nom.** Si un tàxon nominal puja o baixa de categoria en el nivell espècie, el seu tipus portador de nom [article 72.1.2] resta igual [article 61.2.2], tant si es va fixar originalment com si s'ha fixat després.

ARTICLE 47. Tàxons nominotípics

- 47.1. **Definició.** Si es considera que una espècie conté subespècies, la subespècie que conté el tipus portador de nom de l'espècie nominal porta el mateix nom del nivell espècie que l'espècie, amb els mateixos autors i data [article 46.1]; aquesta subespècie es denomina *subespècie nominotípica*.
- 47.2. **Canvi de subespècie nominotípica.** Si el nom del nivell espècie en ús per a una espècie, i per tant per a la seva subespècie nominotípica, no és disponible o és invàlid, cal reemplaçar-lo per un nom vàlid d'acord amb l'article 23.3.5; la subespècie que contingui aleshores el tipus portador de nom de l'espècie nominal vàlida esdevé la subespècie nominotípica.

Exemple. Hemming (1964) va advertir que el nom de la papallona *Papilio coenobita* Fabricius, 1793 és un homònim primari més modern de *Papilio coenobita* Cramer, 1780 i va establir *Pseudoneptis ianthe* Hemming, 1964 com un nou nom de substitució (*nom. nov.*) per a *Pseudoneptis coenobita* (Fabricius). Tanmateix, Stoneham (1938) havia establert una subespècie *Pseudoneptis coenobita bugandensis*, de manera que el nom vàlid de l'espècie és *Pseudoneptis bugandensis* Stoneham, 1938. La subespècie nominotípica és *Ps. bugandensis bugandensis*. El nom *ianthe* indica una subespècie diferent, *Ps. bugandensis ianthe* Hemming, 1964.

ARTICLE 48. Canvi d'assignació genèrica. Quan un nom disponible del nivell espècie es combina amb un nom genèric diferent, esdevé part d'una altra combinació; si cal, s'ha de canviar la terminació genèrica [article 34.2].

ARTICLE 49. Ús de noms del nivell espècie aplicats equivocadament per identificació errònia. Un nom d'espècie o subespècie prèviament establert i aplicat equivocadament per a indicar un tàxon del nivell espècie a causa d'una identificació errònia, no es pot utilitzar com un nom disponible per a aquest tàxon (àdhuc si el tàxon mateix i el tàxon al qual s'aplica correctament el nom específic o subespecífic estan en gèneres diferents o se'ls hi assigna posteriorment). Tanmateix, una identificació errònia prèvia es pot emprar deliberadament per a fixar l'espècie tipus d'un nou gènere o subgènere nominal [articles 11.10, 67.13].

Exemple. C. L. Koch (1847) consignà amb el nom *Polydesmus scaber* Perty una espècie de miriàpode diferent de la que Perty anomenà realment així el 1833. Tret d'allò que

disposa l'article 11.10, el nom *scaber* no es pot emprar per a denominar l'espècie de Koch no descrita anteriorment (encara que la situï en el seu nou gènere *Platyrhacus*, però no la va fixar com a espècie tipus d'aquest). Vegeu l'exemple de l'article 11.10 per a un cas d'identificació errònia prèvia emprada deliberadament en fixar l'espècie tipus d'un nou gènere nominal.

CAPÍTOL 11 L'AUTORIA

ARTICLE 50. Autors dels noms i dels actes nomenclaturals

50.1. Identitat dels autors. L'autor d'un nom o d'un acte nomenclatural és la persona que el publica per primera vegada [articles 8, 11], de manera que satisfaci els criteris de disponibilitat [articles 10 a 20] (vegeu, però, l'article 50.7 per a certs noms publicats en sinonímia). Si una obra és de més d'una persona, però queda clar pel context que tan sols una de elles és responsable d'aquest nom o acte, aleshores aquesta persona n'és l'autora; altrament, es considera que l'autor de l'obra és l'autor del nom o acte. Si l'autor, o la persona que publica l'obra, no pot ser determinat pel context, aleshores es considera que el nom o acte són anònims (vegeu l'article 14 per a la disponibilitat de noms i actes nomenclaturals anònims).

50.1.1. Tanmateix, si queda clar, pel context d'una obra, que no és pas l'autor el responsable alhora del nom o de l'acte i dels factors de disponibilitat a part de la mateixa publicació, sinó una persona diferent, aleshores aquesta altra persona és l'autora del nom o acte. Si la identitat d'aquesta altra persona no és explícita en la mateixa obra, aleshores es considera que l'autora és la persona que publica l'obra.

50.1.2. En el cas de la fixació original d'una espècie tipus mitjançant l'ús deliberat d'un nom del nivell espècie en el sentit d'una identificació errònia prèvia, es considera que la persona que empra deliberadament la identificació errònia és l'autora d'un nom nou específic [articles 11.10, 67.13, 70.4].

50.1.3. Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen també als coautors.

Exemple. El binomi *Dasyurus lanarius* (Mammalia) es va publicar en un informe d'expedicions l'autor del qual és Mitchell (1838). El nom específic *lanarius* d'aquest binomi i la descripció del tàxon estan continguts en una carta d'Owen a Mitchell que aquest publicà mot per mot (la qual cosa demostra explícitament, dins la mateixa obra, que Owen era l'únic responsable tant del nom com de la descripció que el feia disponible). Owen és l'autor de *D. lanarius*, i no pas Mitchell.

Recomanació 50A. Autors múltiples. Si un nom és proposat en una obra de múltiples autors, però tan sols un (o diversos) dels autors són directament responsables del nom i de satisfer els criteris que fan disponible el nom, aleshores l'autor o els autors directament responsables s'haurien d'identificar explícitament. Els coautors de l'obra completa que no han tingut la responsabilitat directa del nom no s'haurien d'incloure automàticament com a autors d'aquest. Vegeu la recomanació 51E per a esmentar els noms d'aquests autors.

50.2. Autoria dels noms publicats en les actes de reunions. Si el nom d'un tàxon esdevé disponible mitjançant publicació en una llista o en l'acta d'una reunió, la persona responsable del nom, i no el secretari o un altre relator de la reunió, és l'autor del nom.

Recomanació 50B. Informació a les actes. Els secretaris i els altres relators de reunions no haurien d'incloure en les seves actes publicades noms científics o actes nomenclaturals nous.

50.3. Autoria no modificada per canvis de categoria o combinació

50.3.1. L'autor del nom d'un tàxon nominal dins del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie no és afectat per la categoria en què s'empra el nom. Tanmateix, el primer a emprar, per a una espècie o una subespècie, un nom infrasubespècífic que, d'altra banda, satisfà els criteris de disponibilitat, n'esdevé l'autor [articles 10.2, 45.5.1].

50.3.2. El canvi de combinació genèrica d'un nom del nivell espècie no n'afecta l'autoria (vegeu l'article 51.3 sobre l'ús dels parèntesis per a indicar les combinacions modificades).

50.4. Autoria d'esmenes justificades. Una esmena justificada s'atribueix a l'autor del nom en la seva grafia original incorrecta, i no a la persona que fa l'esmena [articles 19.2, 33.2.2].

50.5. Autoria d'esmenes injustificades. Una esmena injustificada s'atribueix a l'autor que la publica per primera vegada [article 33.2.3].

50.6. Autoria d'un nom publicat simultàniament per diferents autors. Si dos o més noms idèntics per al mateix tàxon són publicats en la mateixa data per diferents autors en la mateixa o en diferents obres, llur precedència (i, per tant, l'autor del nom) és determinada per l'aplicació de l'article 24.

Exemple. El nom *Zygomaturus keani* (Mammalia) fou publicat per primera vegada tant per Stirton com per Plane en dos treballs diferents de la mateixa publicació (1967). En els dos treballs es descriuen diferents exemplars. Tot i que Plane atribuï el nom a Stirton, el material descrit en el treball de Plane no és el mateix que en el de Stirton i, per tant, Plane fou l'autor únic del nom establert en aquest treball. Mahoney i Ride (1975), com a primers revisors [article 24.2.2], donaren precedència a l'obra i al nom de Stirton (van seguir la intenció de Plane —vegeu la recomanació 50C—), de manera que l'autor del nom és Stirton i els exemplars tipus són els que va fixar ell.

50.7. Autoria de noms publicats per primera vegada com a sinònims més moderns. Si un nom científic (que prové, p. ex., d'una etiqueta o un manuscrit) fou publicat per primera vegada en el quadre de sinònims d'un nom disponible i esdevingué disponible abans del 1961 mitjançant les disposicions de l'article 11.6, l'autor és la persona que el va publicar com a sinònim, àdhuc si s'esmenta algun altre nom d'autor, i no la persona que el va adoptar posteriorment com a nom vàlid [article 11.6].

Recomanació 50C. Autors de noms exclosos o no disponibles. Si, per raons bibliogràfiques o d'altres, escau referir-se a un nom exclòs [article 1.3] o no disponible, l'autor hauria de ser la persona que el va publicar amb aquesta condició, llevat que aquest autor esmenti una altra persona com a font (vegeu la recomanació 51F per a la manera de fer l'esment i per a exemples).

ARTICLE 51. Esment dels noms dels autors

51.1. Ús opcional dels noms dels autors. El nom de l'autor no forma part del nom d'un tàxon i esmentar-lo és opcional, tot i que és costum i sovint fer-ho és aconsellable.

Recomanació 51A. Esment de l'autor i de la data. L'autor original i la data d'un nom s'haurien d'esmentar almenys un cop en cada obra que tracti del tàxon indicat per aquest nom. Això és especialment important per a distingir homònims i per a identificar noms del nivell espècie que no estiguin en llurs combinacions originals. Si el[s] cognom[s] i el[s] nom[s] d'un autor es poden confondre amb un altre, aleshores s'haurien de distingir com en les bibliografies científiques.

Recomanació 51B. Transliteració d'un nom d'autor. Si el nom d'un autor s'acostuma a escriure en un idioma que no utilitza l'alfabet llatí, s'hauria de donar amb caràcters llatins, amb signes diacrítics o sense.

51.2. Manera d'esmentar l'autoria. El nom de l'autor segueix el nom del tàxon sense cap signe de puntuació interposat, excepte en les combinacions canviades d'acord amb l'article 51.3.

Recomanació 51C. Manera d'esmentar autors múltiples. Si els responsables d'un nom són tres o més autors, l'esment del nom dels autors es pot expressar mitjançant l'ús de l'expressió «*et al.*» després del nom del primer autor, sempre que tots els autors del nom s'esmentin sencers en alguna part de la mateixa obra, ja sigui en el text, ja sigui en una referència bibliogràfica.

51.2.1. El nom d'un usuari subsegüent, si s'esmenta, s'ha de separar del nom del tàxon d'una manera distintiva i explícita, però no mitjançant parèntesis (cf. l'article 51.3), llevat que s'hi inclogui una explicació.

Exemple. La referència a *Cancer pagurus* Linnaeus en el sentit utilitzat per Latreille es pot esmentar com «*Cancer pagurus* Linnaeus sensu Latreille», o com «*Cancer pagurus* Linnaeus (d'acord amb la interpretació de Latreille)» o d'alguna altra manera distintiva, però no com «*Cancer pagurus* Latreille» o «*Cancer pagurus* (Latreille)».

Recomanació 51D. Autor anònim, o anònim però conegut o deduït. Si el nom d'un tàxon es va establir (o es considerarà que havia estat establert) anònimament, es pot emprar el terme «Anon.» com si fos el nom dels autors. Tanmateix, si se'n coneix o se'n dedueix l'autoria a partir d'evidències externes, el nom de l'autor, si s'esmenta, s'hauria d'enclosure entre claudàtors per a mostrar l'anonimat original. Vegeu l'article 14 respecte de la disponibilitat dels noms proposats anònimament.

Recomanació 51E. Esment de l'autor responsable. Si un nom científic i les condicions que el fan disponible (ultra la publicació) [articles 10 a 20] són de la responsabilitat no de l'autor de l'obra que els conté, sinó d'alguna altra persona o persones o d'alguns coautors concrets, l'autoria del nom, si aquest és esmentat, hauria de constar com «B a A» o «B a A & B», o de qualsevol altra manera que sigui adequada per a facilitar la recuperació de la informació (normalment, s'hauria d'esmentar també la data).

Recomanació 51F. Esment de l'autor de noms no disponibles o exclosos. Si l'esment de l'autoria d'un nom no disponible o exclòs [recomanació 50C] és necessari o desitjable, la condició nomenclatural del nom hauria de quedar ben palesa; si cal, amb un comentari a part.

Exemples. *Halmaturus rutilus* Lichtenstein, 1818 (*nomen nudum*); *Yerboa gigantea* Zimmermann, 1777 (publicat en una obra rebutjada per la Comissió: opinió 257); «*Pseudosquilla*» (un nom vernacle publicat per Eydoux i Souleyet [1842]).

51.3. Ús dels parèntesis en el cas de combinacions canviades. Si un nom del nivell espècie es combina amb un nom genèric diferent de l'original, el nom de l'autor del nom del nivell espècie, si és esmentat, ha d'anar entre parèntesis (i, si s'esmenta la data, aquesta ha d'anar dins del mateix parèntesi).

Exemple. *Taenia diminuta* Rudolphi, en transferir-se al gènere *Hymenolepis*, s'esmenta com *Hymenolepis diminuta* (Rudolphi) o com *Hymenolepis diminuta* (Rudolphi, 1819).

51.3.1. Els parèntesis no s'empren si el nom del nivell espècie originalment es va combinar amb un nom genèric amb grafia incorrecta o amb una esmena del nom genèric. (Això s'aplica malgrat que una esmena injustificada sigui un nom disponible amb els seus propis autor i data [article 33.2.3].)

Exemple. El nom del nivell espècie *subantiqua* D'Orbigny, 1850 es va establir en combinació amb «*Fenestrella*», la grafia incorrecta de D'Orbigny de *Fenestella* Lonsdale, 1839. Cal esmentar l'espècie com *Fenestella subantiqua* D'Orbigny, 1850 i no pas com «*Fenestrella subantiqua* (D'Orbigny, 1850)».

51.3.2. L'ús dels parèntesis per a englobar el nom de l'autor i la data no és afectat per la presència d'un nom subgenèric, per la transferència a un subgènere diferent dins del mateix gènere, per un canvi de categoria dins del nivell espècie o per la transferència d'una subespècie a una espècie diferent dins del mateix gènere.

Exemple. Si *Goniocidaris florida* Agassiz es transfereix al gènere *Petalocidaris*, s'esmenta com *Petalocidaris florida* (Agassiz). Quan es tracta *Petalocidaris* com un subgènere

de *Goniocidaris* s'omet el parèntesi, àdhuc si l'esment complet es dona com *Goniocidaris* (*Petalocidaris*) *florida* Agassiz.

51.3.3. Si abans del 1961 va establir un nou nom del nivell espècie en combinació amb un nom del nivell gènere prèviament disponible i, alhora, l'autor va proposar condicionalment un nou gènere nominal per a aquest taxon, el parèntesi no s'empra amb el nom de l'autor quan el nom del nivell espècie s'empra en combinació amb el nom genèric prèviament establert, però sí quan el nom del nivell espècie es combina amb el nom genèric proposat condicionalment (vegeu l'article 11.9.3.6).

Exemple. Lowe (1843) va establir la nova espècie de peix *Seriola gracilis* i alhora proposà condicionalment el nou gènere *Cubiceps* per a contenir aquesta espècie nominal. Quan s'inclou a *Cubiceps*, el nom s'esmenta com *Cubiceps gracilis* (Lowe, 1843).

Recomanació 51G. Esment de la persona que proposa una combinació nova. Si es vol esmentar tant l'autor d'un tàxon nominal del nivell espècie com la persona que el va transferir per primera vegada a un altre gènere, el nom de la persona que proposa la nova combinació hauria d'anar a continuació del parèntesi que engloba el nom de l'autor del nom del nivell espècie (així com la data, si hi és esmentada; vegeu la recomanació 22A.3).

Exemples. *Limnatis nilotica* (Savigny) Moquin-Tandon; *Methiolopsis geniculata* (Stål, 1878) Rehn, 1957.

CAPÍTOL 12 L'HOMONÍMIA

ARTICLE 52. Principi d'Homonímia

52.1. **Declaració del Principi d'Homonímia.** Si dos o més tàxons són diferents, no s'han de designar amb el mateix nom.

52.2. **Pràctica del Principi d'Homonímia.** Si dos o més noms són homònims, tan sols el més antic (d'acord amb el Principi de Prioritat: vegeu l'article 52.3), pot ser emprat com a nom vàlid. Com a excepcions, cal tenir en compte els articles 23.2 i 23.9 (homònims més antics en desús) i l'article 59 (homònims secundaris del nivell espècie).

52.3. **Aplicació del Principi de Prioritat.** La precedència relativa dels homònims (incloent-hi els homònims primaris i secundaris en el cas dels noms del nivell espècie) es determina aplicant les disposicions corresponents del Principi de Prioritat i del Principi del Primer Revisor [articles 23, 24].

52.4. **Reemplaçament d'homònims més moderns.** Vegeu els articles 23.3.5, 23.9.5, 39, 55 i 60.

52.5. **Supressió d'homònims més antics.** Vegeu els articles 54.4 i 81.2.1.

52.6. Grafies originals incorrectes i corregides. La grafia corregida d'una grafia original incorrecta pot incórrer en homonímia, però una grafia original incorrecta no [article 32.4].

52.7. Homonímia amb noms de tàxons que no són animals. El nom d'un tàxon animal idèntic al nom d'un tàxon que mai no s'ha tractat com a animal no és un homònim en el sentit de la nomenclatura zoològica [articles 1.4, 2.2].

ARTICLE 53. Definicions de l'homonímia en el nivell família, en el nivell gènere i en el nivell espècie

53.1. Homonímies en el nivell família. En el nivell família, dos o més noms disponibles que tenen la mateixa grafia o que difereixen tan sols en el sufix [article 29.2], i que indiquen diferents tàxons nominals, són homònims.

Exemples. Els noms del nivell família *METOPIDAE* Foerster, [1869] (Hymenoptera; gènere tipus *Metopius* Panzer, 1806), *METOPIDAE* Raffray, 1904 (Coleoptera; gènere tipus *Metopius* Gory, 1832) i *METOPIDAE* Townsend, 1908 (Diptera; gènere tipus *Metopia* Meigen, 1803) són homònims. (Llur homonímia fou eliminada per la Comissió en esmenar les grafies dels dos darrers noms del nivell família a *METOPIDAE* i *METOPIDAE* [Opinió 1772, 1994].)

53.2. Homònims en el nivell gènere. En el nivell gènere, dos o més noms disponibles amb la mateixa grafia són homònims.

Exemple. Els noms genèrics *Noctua* Linnaeus, 1758 (Lepidoptera) i *Noctua* Gmelin, 1771 (Aves) són homònims.

53.3. Homònims en el nivell espècie. Dos o més noms disponibles del nivell espècie que tenen la mateixa grafia són homònims si es van establir originalment en combinació amb el mateix nom genèric (homonímia primària) o si es publiquen posteriorment en combinació amb el mateix nom genèric (homonímia secundària) (vegeu l'article 57.8.1 per als noms del nivell espècie combinats amb noms genèrics homònims).

Exemple. *Cancer strigosus* Linnaeus, 1761 i *Cancer strigosus* Herbst, 1799 es van establir per a espècies nominals diferents en el gènere nominal *Cancer* Linnaeus, 1758, i els noms específics són, per tant, homònims primaris. Vegeu l'article 57.3.1 per a un exemple d'homonímia secundària.

53.3.1. Es considera que les variacions de grafia dels noms del nivell espècie llistats a l'article 58 són grafies idèntiques en relació amb el Principi d'Homonímia.

ARTICLE 54. Noms que no poden incórrer en homonímia. Els noms següents no presenten homonímia:

- 54.1) els noms exclosos de les disposicions del Codi [articles 1.3, 8.3] (vegeu també els articles 1.4 i 52.7);
- 54.2) els noms no disponibles [article 10.1], tret del cas establert per l'article 20;
- 54.3) les grafies incorrectes, tant originals [articles 32.4, 32.5] (ja que no esdevenen disponibles en la forma no corregida) com subsegüents [articles 32.4, 33.3], i
- 54.4) els noms que han estat suprimits pel Principi de Homonímia mitjançant una decisió de la Comissió [article 81.2.1].

ARTICLE 55. Noms del nivell família

- 55.1. **Aplicació del Principi d'Homonímia.** El Principi d'Homonímia s'aplica a tots els noms del nivell família, incloent-hi els noms d'ic-notàxons del nivell família.
- 55.2. **Homonímia causada per noms genèrics idèntics.** Vegeu l'article 39.
- 55.3. **Homonímia causada per noms genèrics similars.** L'homonímia entre noms del nivell família pot provenir de la similitud, però no de la identitat, dels noms de llurs gèneres tipus.

55.3.1. Un cas que impliqui noms del nivell família ha de ser sotmès a la Comissió per tal que adopti una decisió que elimini l'homonímia, llevat que l'homònim més antic sigui un *nomen oblitum*.

55.3.1.1. Si es determina que l'homònim més antic és un *nomen oblitum* d'acord amb l'article 23.9.2, es pot proposar un nom nou del nivell família (un *nomen novum*) basat en el mateix gènere tipus, però s'ha d'escollir una nova arrel del nom del gènere tipus que eviti l'homonímia [articles 29.1, 29.4 i 29.6].

- 55.4. **Diferència d'una lletra.** Dos noms del nivell família no són homònims encara que la diferència entre ells es redueixi tan sols a una lletra.

Exemple. Els noms de família LARIDAE (Aves), basat en *Larus* Linnaeus, 1758, i LARIDAE (Hymenoptera), basat en *Larra* Fabricius, 1793, difereixen d'una lletra i no són homònims.

- 55.5. **Precedència dels noms de categoria superior.** De dos noms del nivell família homònims de la mateixa data però establerts en categories diferents, l'establert en la categoria superior és l'homònim més antic [article 24.1].

ARTICLE 56. Noms del nivell gènere

56.1. Aplicació del Principi d'Homonímia. El Principi d'Homonímia s'aplica a tots els noms del nivell gènere, incloent-hi els noms de grups col·lectius i d'icnotàxons del nivell gènere [articles 1.2, 23.7, 42.2].

56.2. Diferència d'una lletra. Àdhuc si la diferència entre dos noms del nivell gènere és tan sols d'una lletra, no són homònims.

Exemple. Dos noms genèrics en Diptera, *Microchaetina* Van der Wulp, 1891, i *Microchaetona* Townsend, 1919, no són homònims.

56.3. Precedència del gènere sobre el subgènere. Es considera que, de dos noms homònims del nivell gènere de la mateixa data, un establert per a un gènere i l'altre per a un subgènere, el primer té precedència sobre el segon [article 24.1].

ARTICLE 57. Noms del nivell espècie

57.1. Aplicació del Principi d'Homonímia als noms d'espècies i sub-espècies. El Principi de Homonímia s'aplica als noms del nivell espècie que presenten o es considera que presenten una grafia idèntica [article 58] i s'han publicat originalment o posteriorment en combinació amb el mateix nom genèric [article 53.3], incloent-hi els noms dels grups col·lectius i dels icnotàxons del nivell gènere [articles 10.3 i 42.2.1].

57.2. Homònims primaris. Els noms del nivell espècie idèntics establerts per a diferents tàxons nominals, si es van combinar originalment amb el mateix nom genèric (vegeu també els articles 11.9.3.2 i 57.8.1), són homònims primaris [article 53.3] i el nom més modern és permanentment no vàlid (però vegeu l'article 23.9.5), excepte si:

57.2.1) se'n manté l'ús com a nom vàlid (un *nomen protectum*) sota les condicions especificades per l'article 23.9, o

57.2.2) el conserva la Comissió d'acord amb l'article 81, o

57.2.3) és inclòs, aquest però no el seu homònim més antic, en la part aprovada corresponent de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* adoptada per la Comissió (vegeu l'article 79.4.3).

Exemples. Són homònims primaris: *Culex affinis* Stephens, 1825 i *Culex affinis* Adams, 1903; *Lycaena argus nevadensis* Oberthür, 1910 i *Lycaena nevadensis* Zullich, 1928; *Aporia hippia transiens* Alpheraky, 1897 i *Aporia crataegi transiens* Lempke, 1953.

57.3. Homònims secundaris

57.3.1. Els noms del nivell espècie establerts per a diferents tàxons nominals i reunits posteriorment en combinació amb el mateix

nom genèric són homònims secundaris [article 53.3] i el més modern és invàlid (vegeu, però, l'article 57.8.1), tot i que un homònim secundari més modern es pot rehabilitar sota certes condicions [article 59.2-59.4].

Exemples. Els noms específics en *Frontina acroglossoides* Townsend, 1891 i *Eophris-sopolia acroglossoides* Townsend, 1926 esdevenen homònims secundaris quan se situen ambdues espècies en el gènere *Chaetogaedia*.

57.3.2. Els noms idèntics del nivell espècie establerts per a diferents tàxons nominals són homònims secundaris si un es va combinar originalment amb un homònim genèric més modern i l'altre es va combinar originalment amb un nom de substitució nou (*nomen novum*) [article 60.1] per a aquest homònim genèric.

Exemple. *X-us albus* Smith, 1900 (en què *X-us* és un homònim més modern) esdevé *X-oides albus* (Smith, 1900) quan s'estableix *X-oides* Dupont, 1909 per a reemplaçar *X-us*. Si s'hagués proposat una nova espècie *X-oides albus* Jones, 1910, els dos noms específics serien homònims secundaris.

57.4. **Absència d'efecte d'un nom subgenèric.** La presència de diferents noms subgenèrics situats entre parèntesis entre el mateix nom genèric i noms del nivell espècie idèntics no té cap efecte sobre l'homonímia dels noms en qüestió.

Exemple. Els noms específics *A-us (B-us) intermedius* Pavlov i *A-us (C-us) intermedius* Dupont es van establir originalment en el gènere *A-us* i, per tant, són homònims primaris. Ambdós són homònims secundaris d'*A-us (D-us) intermedius* (Nomura), establert originalment en el gènere *X-us*.

57.5. **Diferència de grafia dels noms genèrics.** Els noms idèntics del nivell espècie (o considerats com a idèntics [article 58]) establerts per a diferents tàxons nominals són homònims si es combinen amb el mateix nom genèric (vegeu, però, l'article 57.8.1), àdhuc si la grafia del nom genèric amb què es combinen un o més dels noms del nivell espècie és una grafia incorrecta o una esmena [article 11.9.3.2].

57.6. **Diferència d'una lletra.** Llevat del que estableix l'article 58, una diferència d'una lletra entre noms del nivell espècie combinats amb el mateix nom genèric és suficient per a evitar l'homonímia.

57.7. **Prioritat dels noms de les espècies sobre els de les subespècies.** Si dos noms homònims del nivell espècie han estat establerts un amb la categoria d'espècie i l'altre amb la de subespècie [o categoria assimilada, vegeu l'article 45.6], el d'espècie té precedència.

57.8. Excepcions

57.8.1. No s'ha de fer cas de l'homonímia entre noms idèntics del nivell espècie en combinació (original o posterior) amb noms

genèrics homònims amb la mateixa grafia però establerts per a diferents gèneres nominals [article 53.2].

Exemple. *Noctua* Linnaeus, 1758 (Insecta) i *Noctua* Gmelin, 1771 (Aves) són homònims, però l'homonímia entre *variegata* Jung, 1792 a *Noctua* (Insecta) i *variegata* Quoy & Gaimard, 1830 a *Noctua* (Aves) no s'ha de tenir en compte.

57.8.2. Vegeu l'article 59.2-59.4 sobre el restabliment d'homònims secundaris més moderns en certes circumstàncies.

ARTICLE 58. Variacions en la grafia de nonis del nivell espècie que es consideren idèntiques. Es considera que els noms del nivell espècie establerts per a tàxons nominals diferents que difereixen en grafia tan sols en algun dels punts següents, i que tenen el mateix origen i significat, són homònims si els tàxons nominals que designen s'inclouen en el mateix gènere o grup col·lectiu:

- 58.1) l'ús de *ae*, *oe* o *e* (p. ex., *caeruleus*, *coeruleus*, *ceruleus*);
- 58.2) l'ús de *ei*, *i* o *i* (p. ex., *cheiropus*, *chiropus*, *chyropus*);
- 58.3) l'ús de *i* o *j* per a la mateixa lletra llatina (p. ex., *iavanus*, *javanus*; *maior*, *major*);
- 58.4) l'ús de *u* o *v* per a la mateixa lletra llatina (p. ex., *neura*, *nevra*; *miluina*, *milvina*);
- 58.5) l'ús de *c* o *k* per a la mateixa lletra (p. ex., *microdon*, *mikrodon*);
- 58.6) l'aspiració o no aspiració d'un consonant (p. ex., *oxyrhynchus*, *oxyrynchus*);
- 58.7) l'ús d'una consonant simple o doble (p. ex., *litoralis*, *littoralis*);
- 58.8) la presència o absència de *c* davant de *t* (p. ex., *auctumnalis*, *autumnalis*);
- 58.9) l'ús de *f* o *ph* (p. ex., *sulfureus*, *sulphureus*);
- 58.10) l'ús de *ch* o *c* (p. ex., *chloropterus*, *cloropterus*);
- 58.11) l'ús de *th* o *t* (p. ex., *thiara*, *tiara*; *clathratus*, *clatratus*);
- 58.12) l'ús de diferents vocals de connexió en mots compostos (p. ex., *nigricinctus*, *nigrocinctus*);
- 58.13) la transcripció de la semivocal *i* com *y*, *ei*, *ej* o *ij* (p. ex., *guyanensis*, *guyanensis*);
- 58.14) l'ús de *-i* o *-ii*, *-ae* o *-iae*, *-orum* o *-iorum*, *-arum* o *-iarum*, com a desinència d'un genitiu basat en el nom d'una persona o de més, o d'un lloc, un patró o una altra entitat associada al tàxon, o entre els elements d'un nom compost del nivell espècie (p. ex., *smithi*, *smithii*; *patchae*, *patchiae*; *fasciventris*, *fasciiventris*);
- 58.15) la presència o absència d'una *i* abans d'un sufix o desinència (p. ex., *timorensis*, *timoriensis*; *comstockana*, *comstockiana*).

Recomanació 58A. Noms basats en noms personals o geogràfics. Un autor no hauria de basar un nom nou del nivell espècie en un nom personal o geogràfic si hi ha un altre nom derivat del mateix mot o de mots del mateix sentit (àdhuc si són formats diferentment) que estan en ús en el mateix gènere o en un de proper o similar (p. ex., *hispanus*, *hispanicus*; *moluccensis*, *moluccanus*; *sinensis*, *sinicus*, *chinensis*; *ceylonicus*, *zeylanicus*).

Contraexemple. Atès que els noms *Chrysops calidus* (que significa 'càlid') i *Chrysops callidus* (que significa 'hàbil') deriven de mots d'origen i sentit diferents, no són homònims, tot i que es diferencien com un dels casos enumerats per aquest article (vegeu l'article 58.7).

ARTICLE 59. Validesa dels homònims secundaris

59.1. Tàxons considerats congenèrics. Si un nom del nivell espècie és un homònim secundari més modern, ha de ser tractat com a invàlid per qui consideri que els dos tàxons del nivell espècie en qüestió són congenèrics.

59.2. Homònims secundaris no reemplaçats i que ja no es consideren congenèrics. Si en un cas d'homonímia secundària, el nom del nivell espècie més modern no ha estat reemplaçat [article 60] i els tàxons en qüestió ja no es consideren congenèrics, el nom més modern no s'ha de rebutjar, encara que un dels noms del nivell espècie es va proposar originalment en el gènere usat actualment per a l'altre.

Exemple. *Platyura nigriventris* Zetterstedt, 1855, se situa ara en el gènere *Orfelia*. *Apeumon nigriventris* Johannsen, 1910 se situa ara en el gènere *Platyura*, però el nom específic mai no ha estat reemplaçat malgrat l'homonímia secundària. Els dos noms *Orfelia nigriventris* (Zetterstedt, 1855) i *Platyura nigriventris* (Johannsen, 1910) poden, doncs, coexistir sense reemplaçament, atès que les dues espècies no es consideren congenèriques.

59.3. Homònims secundaris reemplaçats abans del 1961 i que ja no es consideren congenèrics. Un homònim secundari més modern, reemplaçat abans del 1961, esdevé permanentment invàlid. Tanmateix, si no s'empra el nom de substitució i els tàxons en qüestió ja no es consideren congenèrics, aleshores l'homònim més modern no s'ha de rebutjar a causa d'aquest reemplaçament.

Exemple. Deignan (1947) fusionà, per raons taxonòmiques, els gèneres d'ocells *Muscicap* Brisson, 1760, *Ficedula* Brisson, 1760 i *Niltava* Hodgson, 1837 i adoptà el primer nom com a vàlid. Va reemplaçar set homònims secundaris més moderns que van aparèixer a conseqüència del canvi; però com que llur classificació i llurs noms de substitució no s'empren actualment, els antics noms que foren reemplaçats no han de ser rebutjats d'acord amb aquest article.

59.3.1. Si l'ús d'un nom de substitució per a un homònim secundari més modern causa confusió, el cas s'ha de sotmetre a la Comissió per tal que decideixi (amb plens poders, si cal, vegeu l'article 81) quin nom servirà millor, en relació amb l'estabilitat i universalitat, el qual esdevindrà aleshores el nom vàlid.

59.4. Restabliment d'homònims secundaris més moderns rebutjats després del 1960. Un nom del nivell espècie rebutjat després del 1960 per homonímia secundària, ha de ser restablert com a vàlid per qualsevol autor que consideri que els dos tàxons del nivell espècie en qüestió no són congenèrics, llevat que sigui invàlid per alguna altra raó.

Exemple. *A-us niger* Smith, 1950, transferit després del 1960 a *B-us*, esdevé un homònim secundari més modern de *B-us niger* Dupont, 1940 i rep el nom nou *B-us ater* Jones, 1970. Tanmateix, un autor que consideri que ambdues espècies no són congenèriques ha de restablir *niger* Smith com el nom específic vàlid de l'espècie en qüestió, amb *ater* Jones com a sinònim més modern.

ARTICLE 60. Substitució d'homònims més moderns

60.1. Noms de substitució. Un homònim més modern [article 53] ha de ser rebutjat i reemplaçat o bé per un sinònim disponible i potencialment vàlid [article 23.3.5], o bé, en cas d'absència d'un nom d'aquesta mena, per un nou nom de substitució [article 60.3]. Vegeu l'article 23.9 per als homònims més antics en desús; i els articles 39 i 55.3 per a la substitució de noms homònims del nivell família; i l'article 59 per a la substitució d'homònims secundaris en el nivell espècie.

60.2. Homònims més moderns amb sinònims. Si l'homònim més modern rebutjat té un o més sinònims disponibles i potencialment vàlids, el més antic d'ells esdevé el nom vàlid del tàxon [article 23.3.5], amb els seus propis autor i data.

60.2.1. Un nom d'aquesta mena es pot mantenir com a vàlid en lloc d'un homònim més modern tan sols mentre sigui considerat sinònim d'aquest darrer.

60.3. Homònims més moderns sense sinònims. Si l'homònim més modern rebutjat no té sinònims disponibles i potencialment vàlids coneguts, ha de ser reemplaçat per un nom de substitució nou, amb el seu propi autor i data; aleshores aquest nom competirà en prioritat amb qualsevol sinònim que es pugui reconèixer després.

Recomanació 60A. Preferència per un reemplaçament basat en criteris objectius. Llevat que el tipus portador de nom del tàxon nominal indicat per l'homònim més modern rebutjat sigui taxonòmicament inadequat (p. ex., com descriu l'article 75.5 o, en el cas d'un homònim del nivell gènere, perquè l'espècie tipus estigui pobrament definida), es recomana als autors que emprin aquest mateix tipus per a establir un nom de substitució nou (*nomen novum*) a partir d'una base objectiva [articles 67.8, 72.7].

CAPÍTOL 13

EL CONCEPTE DE TIPUS EN NOMENCLATURA

ARTICLE 61. Principi de Tipificació

61.1. Declaració del Principi de Tipificació. Qualsevol tàxon nominal dels nivells família, gènere o espècie té, realment o potencial, un tipus portador de nom. La fixació del tipus portador de nom d'un tàxon nominal proporciona el criteri objectiu de referència per a l'aplicació del nom que porta.

61.1.1. Siguin quins siguin els límits que pugui tenir un tàxon taxonòmic en opinió dels zòdlegs, el nom vàlid del tàxon es determina [article 23.3] a partir del tipus o dels tipus portadors de nom que es consideren inclosos dins d'aquests límits.

61.1.2. L'objectivitat proporcionada per la tipificació és contínua a partir de la jerarquia de noms. S'estén en ordre ascendent des del nivell espècie fins al nivell família. D'aquesta manera, el tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell espècie és un exemplar o un conjunt d'exemplars (un holotip, un lectotip, un neotip o sintips [article 72.1.2]); el d'un tàxon nominal del nivell gènere és una espècie nominal definida objectivament pel seu tipus; el d'un tàxon nominal del nivell família és el gènere nominal sobre el qual es basa el nom.

61.1.3. Una vegada fixats, els tipus portadors de nom són estables i proporcionen una continuïtat objectiva en l'aplicació dels noms. D'aquesta manera, el tipus portador de nom de qualsevol tàxon nominal, una vegada fixat d'acord amb les disposicions del Codi, no està subjecte a cap canvi, excepte en el cas dels tàxons nominals del nivell gènere que estableix l'article 70.3.2, dels tàxons nominals del nivell espècie com estableixen els articles 74 i 75, o mitjançant l'ús dels plens poders de la Comissió [article 81].

61.2. Tipus portador de nom dels tàxons nominotípics. El tipus portador de nom d'un tàxon nominal és també el tipus portador de nom del seu tàxon nominotípic [articles 37.1, 44.1, 47.1], i la fixació d'un tipus portador de nom per a un constitueix també la fixació per a l'altre.

61.2.1. Si es fixen diferents tipus portadors de nom simultàniament per a un tàxon nominal i per al seu tàxon nominotípic, té precedència la fixació per al tàxon de categoria més elevada.

- 61.2.2. Si un tàxon nominal del nivell família, del nivell gènere, o del nivell espècie es fa pujar o baixar de categoria, o el nom s'empra en més d'una categoria simultàniament, el tipus portador de nom resta igual [articles 36.2, 43.1, 46.2].

61.3. Tipus portador de nom i sinonímia

- 61.3.1. Si diversos tàxons nominals amb diferents tipus portadors de nom s'atribueixen a un únic tàxon taxonòmic, llurs noms són sinònims subjectius en la categoria d'aquest tàxon (però no tenen per què ser-ho en una categoria subordinada).

Exemple. Es considera que els diferents tipus portadors de nom de *Psittacus elegans* Gmelin, 1788 i *Platycercus flaveolus* Gould, 1837 pertanyen a una única espècie taxonòmica de periquitos australians que porta el nom vàlid *Platycercus elegans* (Gmelin, 1788). Tot i que els noms són sinònims subjectius en la categoria d'espècie, no ho són en la categoria subordinada de subespècies de *Platycercus elegans*, per a les quals els noms vàlids són *P. e. elegans* (Gmelin, 1788) i *P. e. flaveolus* Gould, 1837.

- 61.3.2. Si dos o més noms genèrics que són sinònims objectius s'han emprat com a base per a noms del nivell família, els noms del nivell família són sinònims objectius.

- 61.3.3. Si dos o més tàxons nominals del nivell gènere tenen la mateixa espècie tipus o espècies tipus amb diferents noms basades en el mateix tipus portador de nom, llurs noms són sinònims objectius.

- 61.3.4. Si dos o més tàxons nominals del nivell espècie tenen el mateix tipus portador de nom, llurs noms són sinònims objectius.

- 61.4. **Designació d'un subgènere o d'una subespècie com a tipus portador de nom.** Si un subgènere nominal és designat tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell família, es considera que ha estat elevat primer a la categoria de gènere. Si una subespècie nominal és designada tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell gènere, es considera que ha estat elevada primer a la categoria d'espècie.

Exemple. *Planigale* Troughton, 1928 (Mammalia) es va establir amb les espècies *P. subtilissima* (Lönnberg, 1913), *P. tenuirostris* Troughton, 1928 i *P. ingrami* (Thomas, 1906) i la subespècie *P. ingrami brunnea* Troughton, 1928. En la descripció original es va designar tipus de *Planigale* aquesta darrera «subespècie d'*ingrami*» mitjançant el terme «Genotipus». *P. brunnea* Troughton, 1928 és l'espècie tipus per designació original, i no pas *P. ingrami* (Thomas, 1906).

CAPÍTOL 14

ELS TIPUS EN EL NIVELL FAMÍLIA

ARTICLE 62. Àmbit d'aplicació. Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen igualment als tàxons nominals de qualsevol categoria dins del nivell família (superfamília, família, subfamília, tribu, subtribu i qualsevol altra categoria per sota de superfamília i per damunt de gènere) [article 35.1].

ARTICLE 63. Tipus portador de nom. El tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell família és un gènere nominal anomenat *gènere tipus*; el nom del nivell família es basa en el del gènere tipus [article 29]. Vegeu també els articles 11.7, 35, 39 i 40.

63.1. Tàxons nominals coordinats. Els tàxons nominals coordinats del nivell família tenen el mateix gènere tipus [articles 36, 37, 61.2].

ARTICLE 64. Elecció del gènere tipus. Un autor que vol establir un nou tàxon nominal del nivell família pot seleccionar com a gènere tipus qualsevol gènere nominal inclòs en la família que porti un nom considerat vàlid [article 11.7.1], el qual no ha de ser necessàriament el més antic. L'elecció de gènere tipus determina l'arrel del nom del tàxon nominal del nivell família [article 29.1].

Recomanació 64A. El gènere tipus hauria de ser ben conegut. Fins allà on sigui possible, un autor que vulgui establir un tàxon nominal del nivell família hauria de seleccionar com a gènere tipus un gènere que sigui alhora ben conegut i representatiu del tàxon del nivell família.

ARTICLE 65. Identificació del gènere tipus

65.1. Presumpció d'identificació correcta. Llevat que hi hagi una prova evident en contra, cal suposar que un autor que estableix un nou tàxon nominal del nivell família n'ha identificat correctament el gènere tipus.

65.2. Identificació errònia o concepte alterat. Si l'estabilitat o la universalitat es veuen amenaçades, o hi ha un risc de confusió, cal sotmetre a la Comissió, per a obtenir una decisió, els casos que segueixen.

65.2.1. Quan es descobreix, en establir el nom del nivell família, que el gènere tipus va ser identificat erròniament (és a dir, es va interpretar en un sentit diferent del definit per la seva espècie tipus).

65.2.2. Quan es descobreix una fixació d'espècie tipus del gènere tipus (o del tipus portador de nom d'aquesta espècie tipus) que havia passat desapercibuda.

- 65.2.3. Quan es descobreix que el gènere tipus, en ser establert, es va basar en una espècie tipus erròniament identificada en aquell moment, si no és que la dificultat no pot ser resolta directament per la fixació d'una espècie tipus, d'acord amb les disposicions de l'article 70.3.

CAPÍTOL 15 ELS TIPUS EN EL NIVELL GÈNERE

ARTICLE 66. Àmbit d'aplicació. Les disposicions i les recomanacions d'aquest capítol s'apliquen igualment als gèneres i subgèneres nominals (incloent-hi les divisions del nivell gènere considerades com a subgèneres; vegeu l'article 10.4), però no als grups col·lectius del nivell gènere, que no tenen espècie tipus [articles 13.3.2, 42.3.1, 67.14.].

- 66.1. Un icnotàxon del nivell gènere proposat després del 1999 ha de tenir una espècie tipus designada per tal que el seu nom esdevingui disponible. Si es va establir abans del 2000 la fixació d'una espècie tipus no és indispensable; tanmateix, es pot haver fixat, o pot fixar-ne una, d'acord amb les disposicions de l'article 69 (vegeu també l'article 13.3.3).

ARTICLE 67. Disposicions generals

- 67.1. **Tipus portador de nom.** El tipus portador de nom d'un gènere o subgènere nominal és una espècie nominal denominada *espècie tipus* [article 42.3].

67.1.1. Un gènere nominal i el seu subgènere nominotípic [article 44.1] tenen la mateixa espècie tipus [article 61.2].

67.1.2. El nom d'una espècie tipus roman sense canvis encara que sigui un homònim o sinònim més modern, o un nom suprimit (vegeu l'article 81.2.1).

Recomanació 67A. Terminologia. Tan sols s'hauria d'emprar el terme «espècie tipus», o un terme estrictament equivalent en un altre idioma, per a referir-se al tipus portador de nom d'un gènere o subgènere nominal. Per a evitar l'ambigüitat, el terme «genotip», que té en genètica un ampli ús amb un sentit diferent, no hauria de ser emprat en el sentit d'«espècie tipus».

Recomanació 67B. Esment de l'espècie tipus. El nom d'una espècie tipus s'hauria d'esmentar mitjançant el seu binomi original. Si el nom de l'espècie tipus és un nom invàlid o es tracta usualment com a tal, els autors en poden esmentar també el sinònim vàlid.

Exemple. *Astacus marinus* Fabricius, 1775, una de les espècies nominals incloses originalment en el gènere de crustacis decàpodes *Homarus* Weber, 1795, fou designat posterior-

ment per Fowler (1912) com l'espècie tipus d'*Homarus*. L'espècie tipus és, i així cal esmentar-la, *Astacus marinus* Fabricius, 1775. *Astacus marinus* Fabricius es considera actualment sinònima de *Cancer gammarus* Linnaeus, 1758, però aquesta no és l'espècie tipus d'*Homarus* Weber i no s'hauria d'esmentar com a tal. Si cal esmentar l'espècie tipus, s'hauria de fer aproximadament així: «Espècie tipus *Astacus marinus* Fabricius, 1775, sinònim més modern de *Cancer gammarus* Linnaeus, 1758»; o bé «Espècie tipus *Astacus marinus* Fabricius, 1775, avui dia considerada sinònima d'*Homarus gammarus* (Linnaeus, 1758)».

67.2. Espècies elegibles per a la fixació de tipus (espècies nominals originalment incloses). Una espècie nominal és elegible per a ser designada espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal tan sols si és una espècie nominal originalment inclosa.

67.2.1. En el sentit del Codi, les «espècies nominals originalment incloses» comprenen tan sols les realment esmentades en la publicació original amb un nom disponible (incloent-hi les esmentades amb una grafia incorrecta [article 67.6] i incorporades al gènere o subgènere nominal que s'estableix com a nou), independentment del fet que siguin esmentades com a espècies o subespècies (vegeu els articles 45.6 i 68.2), o àdhuc en el cas que siguin esmentades en aplicació deliberada d'una identificació errònia prèvia (vegeu l'article 11.10).

67.2.2. Si un gènere o subgènere nominal va ser establert abans del 1931 (en el cas d'un icnotàxon, abans del 2000 [article 66.1]) sense espècies nominals incloses [article 12], es considera que les espècies nominals que s'hi han inclòs posteriorment per primera vegada d'una manera expressa són les úniques espècies nominals originalment incloses.

67.2.3. La simple referència, en la publicació original, d'una publicació que contingui el nom d'una espècie no constitueix una referència expressa d'una espècie nominal a un gènere nominal.

67.2.4. La simple menció d'un nom disponible del nivell gènere com a sinònim d'un altre no constitueix una inclusió de les espècies nominals del primer en el darrer.

67.2.5. Es considera que una espècie nominal no està originalment inclosa si va ser inclosa o amb dubtes o condicionalment, o va ser esmentada com *species inquirenda* o *species incertae sedis*.

67.3. Admissibilitat de les accions relatives a la fixació. Tan sols els actes nomenclaturals, o altres declaracions, publicats per l'autor en establir un gènere o subgènere nominal s'han de tenir en compte a l'hora de decidir

67.3.1) si l'espècie tipus s'ha fixat d'acord amb les disposicions dels articles 67.8 i 68, i

67.3.2) quines són les espècies nominals originalment incloses en el sentit de l'article 67.2 (vegeu l'article 67.2.2 per a les espècies originalment incloses dels tàxons nominals del nivell gènere establerts sense espècies).

67.4. Fixació de tipus. L'espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal es fixa originalment si es designa en la publicació original [article 68], o subsegüentment, si es designa després que el gènere o subgènere nominal sigui establert [article 69].

67.4.1. Un tàxon nominal del nivell gènere establert després del 1930 (o, en el cas d'un icnotàxon, després del 1999 [article 66.1]) n'ha de tenir fixada l'espècie tipus en la publicació original [article 13.3].

67.5. Designació. El terme «designació» en relació amb la fixació d'una espècie tipus [articles 68, 69] s'ha d'interpretar rígidament; les situacions que es descriuen a continuació no són designacions d'acord amb el Codi:

67.5.1) la menció d'una espècie com a exemple d'un gènere o subgènere;

67.5.2) la menció d'un caràcter o una estructura concrets com a «tipus» o «típica» d'un gènere o subgènere, i

67.5.3) una fixació feta de manera ambigua o condicional.

Exemples. Una declaració del tipus com les que segueixen, no s'ha de considerar com una designació de tipus en el sentit del Codi: «*A-us x-us* és un exemple típic del gènere *A-us*»; «la venació de les ales anteriors d'*A-us x-us* és típica del gènere *A-us*»; «*A-us x-us* podria ser possiblement el tipus d'*A-us*».

67.6. Fixacions utilitzant grafies incorrectes o esmenes injustificades.

Si el nom d'una espècie tipus, en fixar-la, s'esmenta en forma d'una grafia incorrecta o d'una esmena injustificada, es considera que s'ha esmentat en la seva grafia original correcta (vegeu també l'article 69.2.1).

67.7. Situació de les mencions incorrectes. Si en fixar l'espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal, un autor atribueix erròniament el nom de l'espècie tipus, o del gènere o subgènere, a un autor o una data diferents de la del seu primer establiment, o esmenta erròniament la primera inclusió explícita d'una espècie nominal en aquest gènere o subgènere, s'ha de considerar tanmateix que ha fixat vàlidament l'espècie tipus, en la mesura que aquesta espècie nominal era, per la resta, elegible. Vegeu els articles 11.10 i 67.13 per a identificacions errònies prèvies emprades deliberadament en fixar una espècie tipus.

Exemple. *A-us* Dupont, 1790, establert sense espècie tipus, es coneix millor per l'obra d'un autor posterior, Smith (1810). Si es designa posteriorment *B-us x-us* com a espècie tipus d'«*A-us* Smith, 1810», aquesta designació s'ha d'acceptar com a designació d'espècie tipus per a *A-us* Dupont, 1790, sempre que *B-us x-us* sigui elegible per a la designació d'espècie tipus d'aquest darrer. Qualsevol error en l'atribució d'autor o data de *B-us x-us* tampoc no tindria importància.

67.8. Espècies tipus de tàxons nominals del nivell gènere designats mitjançant noms nous de substitució (*nomina nova*). Si un autor publica un nou nom del nivell gènere expressament com a nom nou de substitució (*nomen novum*) per a un nom del nivell gènere prèviament establert o reemplaça un nom prèviament establert del nivell gènere amb una esmena injustificada [article 33.2.4], tant el tàxon nominal previ com la substitució tenen la mateixa espècie tipus, i la fixació de tipus per a un d'ells s'aplica també a l'altre, malgrat qualsevol declaració en sentit contrari (vegeu també l'article 13.3).

67.8.1. L'espècie tipus ha de ser una espècie nominal elegible (vegeu l'article 67.2) per a la fixació com a espècie tipus del tàxon nominal del nivell gènere previ.

Exemple. *B-us* Schmidt, 1890 fou proposat expressament com a nom nou de substitució (*nomen novum*) per a reemplaçar un homònim més modern, *A-us* Medina, 1880, non Dupont, 1860. Si *C-us x-us* es fixa vàlidament com a espècie tipus d'*A-us* Medina, esdevé automàticament l'espècie tipus de *B-us*. Si, d'altra banda, no s'ha fixat cap espècie tipus per a *A-us* Medina, i *C-us y-us* es fixa vàlidament com a espècie tipus de *B-us*, esdevé també l'espècie tipus d'*A-us* Medina.

67.9. Espècie tipus identificada erròniament. Si posteriorment es troba que una espècie tipus vàlidament fixada fou identificada erròniament, cal aplicar les disposicions de l'article 70.3.

67.10. Unió de tàxons nominals del nivell gènere. Si dos o més tàxons nominals del nivell gènere s'inclouen en un únic tàxon taxonòmic amb categoria de nivell gènere, les espècies tipus respectives resten igual (d'acord amb l'article 23, el nom vàlid del tàxon taxonòmic format així és el del tàxon nominal amb el nom més antic potencialment vàlid).

67.11. Espècies nominals que ja són espècie tipus. El fet que una espècie nominal sigui l'espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal no li impedeix ser l'espècie tipus d'un altre. En aquest cas, els noms del nivell gènere són sinònims objectius un de l'altre [article 61.3.3].

67.12. Espècies tipus dels gèneres i subgèneres nominals designats per primera vegada mitjançant sinònims. Si un nom del nivell gènere es va publicar per primera vegada com a sinònim d'un altre nom usat aleshores com a vàlid i posteriorment, abans del 1961, va esde-

venir disponible d'acord amb l'article 11.6.1, l'espècie tipus d'aquest gènere o subgènere nominal publicat com a sinònim és l'espècie nominal (mencionada amb un nom disponible) que hi hagi estat associada directament per primera vegada.

67.12.1. Si es van associar directament diverses espècies nominals per primera vegada amb un nom del nivell gènere publicat originalment com a sinònim i esdevingut disponible segons l'article 11.6.1, aquestes espècies nominals són les espècies nominals originalment incloses, en el sentit dels articles 68 i 69.

Exemple. Meigen (1818) inclogué els noms genèrics manuscrits *Palpomyia* i *Forcipomyia* a la llista de sinònims de *Ceratopogon* Meigen, 1803 (Diptera), en mencionar-los sota espècies d'aquest darrer. Ambdós noms són disponibles d'acord amb l'article 11.6.1. *Ceratopogon flavipes* Meigen, l'única espècie amb què es va associar *Palpomyia*, és automàticament la seva espècie tipus per monotípia. *Ceratopogon bipunctatus* (Linnaeus) i *C. albipennis* Meigen, les úniques espècies amb què es va associar *Forcipomyia*, són les espècies incloses originalment que resten elegibles per a una fixació posterior de tipus per a *Forcipomyia*. L'espècie tipus de *Ceratopogon* no és automàticament l'espècie tipus ni de *Palpomyia* ni de *Forcipomyia*.

67.13. Espècie tipus fixada amb la forma d'un nom prèviament establert emprat deliberadament en el sentit d'una utilització o d'una identificació errònia

67.13.1. Si un autor fixa com a espècie tipus d'un nou gènere o subgènere nominal una espècie originalment inclosa, però emprada deliberadament el nom prèviament establert d'aquesta espècie en el sentit d'una identificació o aplicació errònia per part d'un altre autor [article 67.2.1], es considera que l'espècie tipus fixada així és una nova espècie nominal [article 11.10, 50.1.2 i 70.4]. [Per al tipus portador de nom d'aquesta espècie, vegeu l'article 72.4.2.]

67.13.2. Vegeu l'article 69.2.4 per a la designació subsegüent com a espècie tipus d'un tàxon del nivell gènere prèviament establert d'una espècie inclosa originalment com una identificació deliberadament errònia.

67.14. Espècies tipus de grups col·lectius deixades de banda. Si el nom d'un tàxon nominal del nivell gènere s'aplica posteriorment a un grup col·lectiu, l'espècie tipus d'aquest tàxon s'ha de deixar de banda mentre el nom s'empri com un nom de grup col·lectiu (vegeu també l'article 23.7).

Exemple. *Cercaria* O. F. Müller, 1773 es va establir per a un gènere d'helminths digeneus, i va ser tractat com el nom d'un gènere nominal per molts autors del segle XIX, com si *C. lemna* Müller, 1773 en fos l'espècie tipus. Ara s'empra com un nom de grup col·lectiu

per a larves de trematodes que no es poden situar amb seguretat en gèneres coneguts; *Cercaria* es pot emprar així, independentment de la manera com es tracti aquest nom en qüestions de sinonímia.

ARTICLE 68. Espècie tipus fixada en la publicació original

68.1. Ordre de precedència de les diferents modalitats de fixació. Si una espècie (o més) compleix els criteris de fixació d'espècie tipus de més d'una de les maneres descrites pels articles 68.2-68.5, la fixació vàlida és la determinada mitjançant la referència a l'ordre de precedència següent: primer, la designació original [article 68.2]; a continuació, la monotípia [article 68.3]; a continuació, la tautonímia absoluta [article 68.4], i finalment, la tautonímia linneana [article 68.5].

Recomanació 68A. Menció de la fixació del tipus. En el cas que es puguin aplicar diverses modalitats de fixació de l'espècie tipus, únicament cal mencionar la fixació vàlida.

68.2. Espècie tipus per designació original. Si una espècie nominal es designa explícitament [article 67.5] com a espècie tipus quan s'estableix un tàxon nominal del nivell gènere, aquesta espècie nominal és l'espècie tipus (tipus per designació original) si no és que s'apliquen les disposicions de l'article 70.3.

68.2.1. Es considera que les expressions «gen. n., sp. n.», «gènere i espècie nous» o qualsevol d'equivalent, aplicades abans del 1931 tan sols a una de dues o més espècies nominals noves incloses originalment en un nou gènere o subgènere nominal, són una designació original si no ha estat designada explícitament una altra espècie tipus.

68.2.2. Si en establir un tàxon nominal del nivell gènere sense designació explícita d'espècie tipus, es dona a una nova espècie nominal inclosa originalment [article 67.2] el nom del nivell espècie *typicus*, *-a*, *-um* o *typus*, es considera que aquesta espècie nominal és l'espècie tipus per designació original.

68.3. Espècie tipus per monotípia. Si un autor estableix un nou tàxon nominal del nivell gènere per a una única espècie taxonòmica i li dona un nom disponible, l'espècie nominal nominada així és l'espècie tipus. La fixació per aquest mitjà es considera «fixació per monotípia», àdhuc si es mencionen sinònims, subespècies o noms no disponibles, o si l'autor considera que el tàxon nominal del nivell gènere conté altres espècies que no esmenta pel seu nom, o si d'altres tàxons del nivell espècie són inclosos o són identificats d'una manera dubtosa.

68.3.1. Si un gènere nou se subdivideix en subgèneres quan se n'estableix el nom, i el subgènere nominotípic conté tan sols una única espècie, es considera que aquesta espècie nominal és el tipus per monotípia del nou gènere nominal.

68.4. Espècie tipus per tautonímia absoluta. Si un nom del nivell espècie inclòs originalment [article 67.2], com a nom vàlid o com a sinònim, en un tàxon nominal del nivell gènere és idèntic al nom d'aquest tàxon, l'espècie nominal designada per aquest nom específic (si és disponible) és l'espècie tipus (espècie tipus per tautonímia absoluta).

Exemple. El nou gènere nominal *A-us* Smith conté, entre les seves espècies nominals, *A-us x-us* (Brown); entre els sinònims d'aquesta que es mencionen hi ha el nom disponible *B-us x-us a-us* Robinson. L'espècie tipus d'*Aus* és *B-us a-us* Robinson, i no pas *B-us x-us* Brown.

68.5. Espècie tipus per tautonímia linneana. Si, en la sinonímia de tan sols una de les espècies nominals originalment incloses [article 67.2] en un tàxon nominal del nivell gènere establert abans del 1931, s'esmenta un nom uninomial anterior al 1758 idèntic al nom nou del nivell gènere, aquesta espècie nominal és l'espècie tipus (espècie tipus per «tautonímia linneana»).

Exemple. El gènere *Castor* Linnaeus, 1758 (castor) es va establir amb dues espècies incloses. En la sinonímia d'una d'elles (*Castor fiber*) s'esmenta el nom uninomial «*Castor* Gesner pisc. 185». *Castor fiber* Linnaeus, 1758 és, per tant, l'espècie tipus de *Castor* per tautonímia linneana.

68.6. Fixació de l'espècie tipus per un nom emprat deliberadament en el sentit d'una identificació o aplicació errònia. Vegeu els articles 11.10 i 67.13.

ARTICLE 69. Espècie tipus no fixada en la publicació original. Si un tàxon nominal del nivell gènere es va establir abans del 1931 (en el cas d'un icnotàxon, abans del 2000) i no es va fixar espècie tipus en la publicació original [article 68], s'apliquen les disposicions d'aquest article, subjectes, quan escaigui, a les disposicions dels articles 70.2 i 70.3.

69.1. Espècie tipus per designació subsegüent. Si un autor ha establert un gènere o subgènere nominal però no n'ha fixat l'espècie tipus, el primer autor a designar posteriorment una de les espècies nominals originalment incloses [article 67.2], designa vàlidament l'espècie tipus d'aquest gènere o subgènere nominal (tipus per designació subsegüent) i no pot ser vàlida una designació més tardana.

69.1.1. En absència d'una fixació prèvia de tipus per a un gènere o subgènere nominal, es considera que un autor ha designat una

de les espècies nominals incloses com a espècie tipus si menciona (per qualsevol raó, correcta o errònia) que és el tipus o l'espècie tipus, o empra un terme equivalent, i si és clar que aquest autor l'accepta com a espècie tipus.

69.1.2. Una designació subsegüent feta per primera vegada en una revista de resums bibliogràfics s'ha d'acceptar si és vàlida en tots els altres aspectes.

69.2. Elegibilitat de les espècies per a la fixació de tipus. Qualsevol espècie nominal originalment inclosa és elegible per a ser fixada posteriorment com a espècie tipus encara que ja sigui l'espècie tipus d'un altre tàxon del nivell gènere [article 67.11] o que hagi estat inclosa en un altre tàxon similar.

69.2.1. Si un autor designa subsegüentment una espècie tipus utilitzant una esmena injustificada o una grafia incorrecta del nom d'una de les espècies nominals originalment incloses, es considera que ha designat l'espècie tipus amb el seu nom correctament escrit [article 67.6].

69.2.2. Si un autor designa com a espècie tipus una espècie nominal que no estava originalment inclosa (o accepta tal designació d'un altre), i si, però tan sols si, al mateix temps inclou aquesta espècie nominal a la llista de sinònims d'una i tan sols una de les espècies originalment incloses (com es defineixen a l'article 67.2), aquest acte constitueix una fixació d'aquesta última espècie com a espècie tipus del gènere o subgènere nominal.

69.2.3. Si un autor designa una espècie tipus indicada mitjançant un nou nom de substitució (*nomen novum*) per al nom d'una espècie originalment inclosa, aquest acte constitueix una fixació d'aquesta espècie nominal originalment inclosa com l'espècie tipus del gènere o subgènere nominal.

69.2.4. Si un autor designa subsegüentment com a espècie tipus una espècie originalment inclosa [article 67.2.1] com una identificació o una aplicació errònia expressament manifestes d'una espècie nominal prèviament establerta, l'espècie designada així és l'espècie nominal indicada pel nom de l'espècie taxonòmica realment implicada (i no pas l'espècie nominal esmentada).

69.3. Espècie tipus per monotípia subsegüent. Si en un gènere o subgènere nominal establert sense espècies incloses s'incorpora posteriorment tan sols una espècie nominal per primera vegada, aquesta espècie nominal queda automàticament fixada com l'espècie tipus per monotípia posterior.

Exclusió de la «fixació per eliminació». L'eliminació de totes les espècies originalment incloses excepte una d'un gènere o subgènere nominal no constitueix una fixació de tipus.

Recomanació 69A. Criteris de preferència. En designar una espècie tipus per a un gènere o subgènere nominal, un autor hauria de donar preferència a una espècie que estigui adequadament descrita o il·lustrada, o de la qual encara existeixi material tipus, o de la qual es pugui obtenir material fàcilment. Si hi ha més d'una espècie amb aquestes propietats, l'autor s'hauria de guiar pels criteris següents, llistats per ordre de preferència:

69A.1. S'hauria de designar l'espècie més comuna, o que tingui una d'importància mèdica o econòmica, o una amb el nom específic *communis*, *vulgaris*, *medicinalis* o *officinalis*.

69A.2. Si el nom vàlid o un sinònim d'una de les espècies nominals originalment incloses conté un nom del nivell espècie gairebé idèntic al nom del tàxon del nivell gènere o que tingui la mateixa etimologia o significat, s'hauria de designar aquesta espècie com a espècie tipus (selecció resultant d'una «tautonímia virtual»), si no és que tal designació està fortament contraindicada per altres factors.

Exemples. *Bos taurus*, *Equus caballus*, *Ovis aries*, *Scomber scombrus*, *Sphaerostoma globiporum*, *Spinicapitichthys spiniceps*.

69A.3. Si algunes de les espècies nominals originalment incloses s'han transferit a d'altres tàxons nominals del nivell gènere, s'hauria de donar preferència a una espècie que encara hi resti, si n'hi ha cap d'adequada («selecció resultant de l'eliminació»).

69A.4. En general, una espècie nominal que tingui un exemplar sexualment madur com a tipus és preferible a una altra de basada en un exemplar larvari o immadur.

69A.5. Si es reconeix més d'un grup d'espècies en un tàxon nominal del nivell gènere, s'hauria de donar preferència a una espècie nominal que pertanyi al grup més gran possible.

69A.6. En els tàxons del nivell gènere de paràsits, s'hauria de donar preferència a una espècie nominal que parasiti l'home o un animal d'importància econòmica, o bé a una espècie patró comuna i estesa.

69A.7. Si tota la resta és igual, s'hauria de donar preferència a una espècie nominal que fos ben coneguda de l'autor del tàxon nominal del nivell gènere quan el va establir.

69A.8. Si se sap que un autor situava habitualment una espècie «típica» (és a dir, representativa) primer i que descrivia les altres comparant-les amb aquesta, s'hauria de considerar aquest fet en la designació d'una espècie tipus.

69A.9. Si se sap que un autor ha indicat l'espècie tipus per la seva posició («regla de la primera espècie»), s'hauria de designar com a espècie tipus la primera espècie nominal que esmenti.

69A.10. Si tota la resta és igual, s'hauria de donar preferència a l'espècie nominal mencionada en primer lloc en l'obra, la pàgina o la línia («precedència de posició»).

ARTICLE 70. Identificació de l'espècie tipus

70.1. Presumpció d'identificació correcta. Es presumeix, en absència d'una evidència clara del contrari, que l'autor ha identificat l'espècie correctament si

70.1.1) inclou una espècie nominal establerta prèviament en un nou gènere o subgènere nominal, o

70.1.2) fixa tal espècie com l'espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal nou o prèviament establert.

70.2. Fixació d'una espècie tipus que ha passat desapercibuda. Si es troba que una fixació més antiga d'espècie tipus ha passat desapercibuda, cal acceptar-la, de manera que qualsevol fixació d'espècie tipus posterior és invàlida. Si es considera que això causa inestabilitat o confusió, cal sotmetre el cas a la Comissió per a una decisió.

70.3. Espècie tipus mal identificada. Si un autor descobreix que una espècie tipus fou identificada erròniament (vegeu els articles 11.10, 67.13 i 69.2.4 per a les espècies tipus fixades a partir d'identificacions errònies esmentades deliberadament), l'autor pot seleccionar, i consegüentment fixar, com a espècie tipus, l'espècie que al seu entendre serveixi millor a l'estabilitat i la universalitat, és a dir,

70.3.1) o bé l'espècie nominal prèviament esmentada com a espècie tipus [articles 68, 69],

70.3.2) o bé l'espècie taxonòmica realment implicada en la identificació errònia. Si es tria això darrer, l'autor ha de fer referència a aquest article i mencionar conjuntament tant el nom prèviament mencionat com a espècie tipus, com el nom de l'espècie seleccionada.

Exemples. Si se selecciona l'espècie taxonòmica realment implicada, la designació es podria fer així «espècie tipus per designació present (d'acord amb l'article 70.3 del Codi) *A-us b-us* Mulsant, 1844, identificada erròniament com *X-us y-us* Horn, 1873 en la designació original de Watson (1912)».

Stephens (1829) va incloure «*Staphylinus tristis* Gravenhorst» en el seu nou gènere de coleòpters *Quedius*; Curtis (1837) va indicar que aquesta espècie era el tipus i aquesta acceptació de *Quedius* ha estat acceptada d'aleshores ençà. La descripció de «*S. tristis*» per Gravenhorst (1802) mostra que es tractava d'una nova espècie, però per un error d'identificació li va aplicar el nom *S. tristis* Fabricius, 1792, que actualment és una espècie situada en una tribu d'estafilínids diferent. En tractar aquest error d'identificació reconegut des de feia molt de temps, Tottenham (1949) va designar *Staphylinus levicollis* Brullé, 1832 com a espècie tipus, i va indicar que aquest era el sinònim vàlid de «*Staphylinus tristis* Gravenhorst, 1802, nec Fabricius, 1792». Tanmateix, «*S. tristis* Gravenhorst» no és un nom disponible ni una identificació errònia establerta [article 67.2.1] i, en l'opinió 1851 (1996) la Comissió va designar *S. levicollis* com l'espècie tipus per preservar-ne l'ús. Si no hagués existit aquesta decisió, qualsevol autor, d'acord amb l'article 70.3.2, podria haver designat *S. levicollis* com a espècie tipus sense recórrer a la Comissió (aquesta acció no es podria haver fet amb les edicions prèvies del Codi).

70.4. Identificació d'una espècie tipus a partir d'una utilització deliberadament errònia

70.4.1. [Per a la fixació, com a espècie tipus, d'un nou gènere o subgènere nominal, d'una espècie inclosa utilitzada en el sentit

d'una identificació errònia expressament manifesta d'una espècie nominal prèviament establerta, vegeu els articles 11.10 i 67.13.]

- 70.4.2. [Per a la fixació posterior, com a espècie tipus d'un gènere o subgènere nominal, d'una espècie que ha estat inclosa originalment en el sentit d'una identificació errònia expressament manifesta d'una espècie nominal establerta prèvia, vegeu l'article 69.2.4.]

CAPÍTOL 16

ELS TIPUS EN EL NIVELL ESPÈCIE

ARTICLE 71. Àmbit d'aplicació. Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen indistintament a les espècies i les subespècies nominals, incloent-hi els tàxons considerats com a subespecífics [article 45.6].

ARTICLE 72. Disposicions generals

- 72.1. **Ús del mot «tipus» en el cas d'exemplars.** El mot «tipus» forma part del conjunt de termes o mots composts usats pels taxonomistes per a distingir entre menes concretes d'exemplars, tan sols alguns d'ells són tipus portadors de nom. En relació amb el Codi, es regulen tres menes d'exemplars, que són

72.1.1) la sèrie tipus: tots els exemplars sobre els quals l'autor va establir un tàxon nominal del nivell espècie (excepte els exclosos [article 72.4.1]); en absència de designació d'holotip o de sintips, o de la designació posterior d'un lectotip, tots són sintips i constitueixen col·lectivament el tipus portador de nom;

72.1.2) el tipus portador de nom: exemplars amb la funció de portar un nom, tant si aquest fou fixat originalment (holotip [article 73.1] o sintips [article 73.2]), com si fou fixat posteriorment (lectotip [article 74] o neotip [article 75]);

72.1.3) els altres exemplars: els que no tenen funció de portar un nom (paratips [article 72.4.5], paralectotips [articles 73.2.2, 74.1.3]; vegeu el glossari per a les definicions).

Recomanació 72A. Ús del terme «aHolotip». El terme «aHolotip» pot ser emprat per a indicar un exemplar del sexe oposat al de l'holotip; un «aHolotip» no té condició de portador de nom.

- 72.2. **Fixació de tipus portador de nom a partir de la sèrie tipus de tàxons nominals del nivell espècie establerts abans del 2000.** Un tàxon nominal del nivell espècie establert abans del 2000 pot tenir el

seu tipus portador de nom fixat a partir de la sèrie tipus [article 72.4] original [article 73] o subsegüentment [article 74]. (Si es creu que no existeix cap tipus portador de nom, aleshores es pot fixar un neotip; vegeu l'article 75 per a les condicions.)

72.3. Obligatorietat de la fixació original de tipus portador de nom per als tàxons nominals del nivell espècie establerts després del 1999. La proposta d'un nou tàxon nominal del nivell espècie establert després del 1999 (llevat que es tracti d'un nom nou de substitució (*nomen novum*) [articles 16.4, 72.7]) ha d'incloure la fixació d'un holotip [article 16.4] (vegeu l'article 73.1) o de sintips [article 73.2]. En aquest darrer cas, tan sols els exemplars expressament indicats per l'autor com aquells sobre els quals es basa el nou tàxon queden fixats com a sintips.

72.4. La sèrie tipus

72.4.1. La sèrie tipus d'un tàxon nominal del nivell espècie consta de tots els exemplars inclosos per l'autor en el nou tàxon nominal (tant directament com mitjançant referència bibliogràfica), excepte aquells que l'autor exclogui explícitament de la sèrie tipus [article 72.4.6] o que esmenti com a variants diferents (p. ex., mitjançant un nom, una lletra o un número) o que atribueixi amb dubtes al tàxon.

72.4.1.1. Per a una espècie o subespècie nominal establerta abans del 2000, qualsevol evidència, publicada o no, es pot tenir en compte a l'hora de determinar quins exemplars constitueixen la sèrie tipus.

Exemple. Linné (1758) descriví el gastròpode *Conus imperialis* i mencionà exemplars descrits o il·lustrats per autors previs. La sèrie tipus inclou no tan sols aquells exemplars esmentats, sinó també dos exemplars més actualment dipositats en col·leccions d'Uppsala i Londres dels quals hi ha evidència que Linné els va conèixer i els va determinar com *C. imperialis* en establir l'espècie nominal.

72.4.2. Si un nou tàxon nominal del nivell espècie es basa, totalment o parcial, en una identificació errònia publicada per un autor previ, la sèrie tipus consta de l'exemplar o els exemplars en qüestió erròniament identificats o els inclou, tant si l'autor posterior s'hi refereix directament com si ho fa mitjançant una il·lustració o una descripció (vegeu, però, la recomanació 73B).

72.4.3. La sèrie tipus d'un tàxon nominal del nivell espècie el nom del qual es va publicar primer com un sinònim més modern, però que es féu disponible abans del 1961 d'acord amb les disposicions de l'article 11.6, consta de l'exemplar (o els exemplars) designat amb aquest nom en el moment de la publicació

com a sinònim; si no es va mencionar cap exemplar en aquesta publicació, la sèrie tipus comprèn l'exemplar (o els exemplars) designat per aquest nom en el moment que fou adoptat com a nom d'un tàxon.

72.4.4. La sèrie tipus d'un tàxon nominal del nivell espècie el nom del qual es féu disponible mitjançant una referència bibliogràfica a una descripció o definició associada amb un nom no disponible [articles 12.2.1, 13.1.2] consta de l'exemplar (o els exemplars) indicat mitjançant aquest nom no disponible o l'inclou.

72.4.5. Si un autor designa un holotip [article 73.1], la resta d'exemplars de la sèrie tipus són paratips. Aquests no esdevenen sintips i no poden ser emprats per a una selecció de lectotips [article 74] si l'holotip es perd o es destrueix. Tanmateix, sí que són elegibles per a una selecció de neotips (vegeu la recomanació 75A).

72.4.6. Si un autor, en establir un tàxon nominal del nivell espècie, designa, o bé «sintips» (emprant aquest terme, o emprant tan sols un dels termes «cotips» o «tipus»), o bé «holotips i paratips» ensembles (emprant el terme «tipus» conjuntament amb «al·lotips» o «cotips»), i llista a més altres exemplars, la menció separada d'aquests darrers els exclou automàticament de la sèrie tipus.

72.4.7. La simple menció de «tipus» o una expressió equivalent en una obra publicada que no sigui aquella en què s'estableix el tàxon nominal del nivell espècie, o en un catàleg no publicat d'un museu o en una etiqueta, no és necessàriament una evidència que un exemplar sigui o hagi estat fixat com una de les menes de tipus a les quals es refereix aquest capítol.

Recomanació 72B. Exclusió expressa. Els autors que exclouen exemplars de la sèrie tipus (o dels sintips) de nous tàxons nominals del nivell espècie haurien de ser explícits. P. ex., il·lustrar-ne uns quants, però no tots, o indicar els números d'un o diversos exemplars, però no d'altres, no exclouria els exemplars no il·lustrats o no numerats.

72.5. Elegibilitat com a tipus portador de nom. Tan sols són elegibles com a tipus portadors de nom, o com a part d'un tipus portador de nom, d'un tàxon nominal del nivell espècie:

72.5.1) un animal, o una part d'un animal, o una mostra de l'obra fossilitzada d'un animal, o de l'obra d'un animal existent si el nom que s'hi basa es va establir abans del 1931;

72.5.2) una colònia d'animals que existeix a la natura com una entitat única, derivada per multiplicació asexual o vegetativa d'un

únic individu (p. ex., una colònia de cnidaris, com els coralls), o part d'una colònia d'aquesta mena;

72.5.3) en el cas dels fòssils, una substitució natural, una impressió natural, un motlle natural o un buidat natural d'un animal o d'una colònia, o una part de qualsevol dels dos;

72.5.4) en espècies existents de protists, una o més preparacions d'individus directament relacionats, que representen les diferents fases del seu cicle vital (un hapantotip) [article 73.3];

72.5.5) una preparació per a examen microscòpic (p. ex., una «preparació tipus») que contingui un o més organismes individuals, en la qual els tipus portadors de nom estan clarament indicats i són identificables.

Recomanació 72C. Marcatge d'individus importants. Quan sigui possible, els autors que estableixen nous tàxons nominals del nivell espècie basats en preparacions microscòpiques que contenen més d'un exemplar (una «preparació tipus») haurien de marcar de manera visible les situacions dels exemplars que es consideren d'importància cabdal per a mostrar els caràcters taxonòmics.

72.5.6. En el cas d'un tàxon nominal del nivell espècie basat en una il·lustració o descripció o en una referència bibliogràfica a una il·lustració o descripció, el tipus portador de nom és l'exemplar o els exemplars il·lustrats o descrits (i no pas la il·lustració o descripció).

72.6. Exemplars que ja són tipus portador de nom. El fet que un exemplar ja sigui tipus portador de nom o part del tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell espècie no impedeix que sigui el tipus portador de nom o part del tipus portador de nom d'un altre.

72.7. Tipus portador de nom de tàxons nominals del nivell espècie que corresponen a noms nous de substitució (*nomina nova*). Si un autor proposa un nom nou del nivell espècie expressament com a substitució (un *nomen novum*) d'un altre disponible més antic, aleshores els dos noms són sinònims objectius; els tàxons nominals que ambdós indiquen tenen el mateix tipus portador de nom malgrat qualsevol restricció o aplicació simultània del nom nou de substitució (*nomen novum*) a exemplars concrets o qualsevol designació contrària de tipus, o qualsevol ús taxonòmic diferent del nom nou de substitució.

Exemples. *Mus terraereginae* Alston, 1879 era un nom nou de substitució (*nom. nov.*) per a *Mus leucopus* (Gray, 1867), un homònim secundari de *Mus leucopus* Rafinesque, 1818; consegüentment, ambdós tenen el mateix tipus portador de nom. *Betpakodiscus aliminimus* Brenckle, 1993 es va establir com un «nom. nov.» per a *Archaeodiscus minimus* Reitlinger, 1950 sensu Grozdilova & Lebedeva (1953). *B. aliminimus* i *A. minimus* no tenen el mateix tipus portador de nom perquè «*Archaeodiscus minimus* Grozdilova & Lebedeva,

1953, non Reitlinger, 1950» no és un nom disponible (el tipus portador de nom de *B. aliminimus* Brenckle, 1993 es fixa mitjançant les disposicions de l'article 72.4.4).

72.8. Tipus portador de nom de les subespècies nominotípiques. Una espècie nominal i la seva subespècie nominotípica tenen el mateix tipus portador de nom [articles 47.1, 61.2].

72.9. Fusió de tàxons nominals del nivell espècie. Si dos o més tàxons nominals del nivell espècie s'inclouen dins d'un únic tàxon taxonòmic en la mateixa categoria del nivell espècie, els seus respectius tipus portadors de nom resten igual (d'acord amb l'article 23, el nom vàlid del tàxon taxonòmic format així és el del tàxon nominal del nivell espècie amb el nom potencialment vàlid més antic).

72.10. Valor dels tipus portador de nom. Els holotips, els sintips, els lectotips i els neotips són els portadors dels noms científics de tots els tàxons nominals del nivell espècie (i, indirectament, de tots els tàxons animals). Són els models internacionals de referència que proporcionen objectivitat a la nomenclatura zoològica i s'han de tractar com a tals (vegeu les recomanacions 72D a 72F). Les persones responsables de salvaguardar-los els han de mantenir al servei de la ciència.

Recomanació 72D. Etiquetatge de tipus portadors de nom. Els holotips, els sintips, els lectotips i els neotips haurien de ser etiquetats de tal manera que la seva condició s'indiqués inequívocament.

Recomanació 72E. Publicació de la informació de les etiquetes. Un autor que designi un holotip, un lectotip, un neotip o sintips hauria de publicar tota la informació que aparegui a les etiquetes que acompanyen els exemplars, de manera que faciliti el futur reconeixement dels exemplars.

Recomanació 72F. Responsabilitat de les institucions. Qualsevol institució en la qual hi hagi dipositats tipus portadors de nom hauria

72F.1) d'assegurar-se que tots estan clarament marcats de tal manera que puguin ser reconeguts inequívocament com a tipus portadors de nom;

72F.2) de prendre totes les mesures necessàries perquè es conservin bé;

72F.3) de fer-los accessibles a l'estudi;

72F.4) de publicar llistes dels tipus portadors de nom que posseeixen o que estan sota la seva responsabilitat, i

72F.5) de comunicar, tant com sigui possible, la informació relativa als tipus portadors de nom quan li sigui demanada.

ARTICLE 73. Tipus portadors de nom fixats en la publicació original (holotips i sintips)

73.1. Holotips. Un holotip és l'exemplar únic sobre el qual es basa un nou tàxon nominal del nivell espècie en la publicació original (vegeu els articles 72.5.2, 72.5.4 i 73.3 per als exemplars elegibles com a holotips en animals colonials i en protists).

- 73.1.1. Si en establir un nou tàxon nominal del nivell espècie un autor fa constar en la publicació original que un exemplar, i tan sols un, és l'holotip o «el tipus» o emprà alguna expressió equivalent, aquest exemplar és l'holotip fixat per designació original.
- 73.1.2. Si el tàxon nominal del nivell espècie es basa en un únic exemplar, indicat explícitament o implícita en la publicació original, aquest exemplar és l'holotip fixat per monotípia (vegeu la recomanació 73F). Si el tàxon es va establir abans del 2000, es pot prendre en consideració l'evidència externa a l'obra mateixa [article 72.4.1.1] com a ajuda per a identificar l'exemplar.
- 73.1.3. L'holotip d'un nou tàxon nominal del nivell espècie tan sols el pot fixar l'autor original en la publicació original (vegeu l'article 74.6 per a les conseqüències d'un ús erroni del terme «holotip»).
- 73.1.4. La designació de la il·lustració d'un únic exemplar com a holotip s'ha de tractar com la designació de l'exemplar il·lustrat; el fet que l'exemplar ja no existeixi o no es pugui trobar no invalida la designació.
- 73.1.5. Si un autor posterior troba que un holotip compost (que consisteix en un conjunt de parts corporals desarticulades) no prové pas d'un únic individu, els components estranys es poden excloure de l'holotip mitjançant la menció adequada (es pot excloure material d'un hapantotip si es troba que conté components representatius de més d'un tàxon [article 73.3.2]).

Recomanació 73A. Designació de l'holotip. Un autor que estableix un nou tàxon nominal del nivell espècie hauria de designar el seu holotip de manera que en faciliti el reconeixement posterior.

Recomanació 73B. Preferència pels exemplars estudiats per l'autor. Un autor hauria de designar com a holotip un exemplar realment estudiat per ell mateix, i no pas un exemplar conegut per l'autor per mitjà tan sols de descripcions o il·lustracions bibliogràfiques.

Recomanació 73C. Dades de l'holotip. Un autor que estableix un nou tàxon nominal del nivell espècie hauria de publicar almenys les dades següents relatives a l'holotip, si són importants i conegudes de l'autor:

- 73C.1) les dimensions totals o les dimensions d'un o més òrgans o parts importants;
- 73C.2) la localitat completa (incloent-hi les coordenades geogràfiques), la data i la resta de dades de les etiquetes que l'acompanyen;
- 73C.3) el sexe, si es pot determinar;
- 73C.4) la fase de desenvolupament i la casta, si el tàxon inclou més d'una casta;
- 73C.5) el nom del recol·lector;
- 73C.6) la col·lecció on es diposita i qualsevol número de col·lecció o de registre que li sigui assignada;
- 73C.7) en el cas d'un paràsit, el nom de l'espècie hoste;

73C.8) en el cas d'un tàxon terrestre existent, l'altitud, en metres sobre el nivell del mar, a la qual es capturà l'holotip;

73C.9) en el cas d'un tàxon aquàtic existent, la profunditat, en metres per sota de la superfície, a la qual es capturà l'holotip;

73C.10) en el cas d'un tàxon fòssil, l'edat geològica i la posició estratigràfica de l'holotip expressada, si és possible, en metres per sobre o per sota d'un pla ben establert.

Recomanació 73D. Etiquetatge dels paratips. Després d'etiquetar l'holotip, qualsevol altre exemplar de la sèrie tipus [article 72.4.5] s'hauria d'etiquetar com a «paratip» per tal d'identificar els components de la sèrie tipus original. Els paratips no tenen funció de portador de nom.

Recomanació 73E. Ús desaconsellat del terme «cotip». El terme «cotip» no hauria de ser emprat (p. ex., en el sentit de sintip o paratip).

Recomanació 73F. No presumció de l'existència d'un holotip. Si no es va fixar cap holotip ni cap sintip per a un tàxon nominal del nivell espècie establert abans del 2000, i si aquest tàxon nominal del nivell espècie pot haver estat basat en més d'un exemplar, caldria, més que no pas suposar l'existència d'un holotip, fer com si hi hagués diversos sintips i, aleshores, designar un lectotip (vegeu també l'article 74.6).

73.2. Sintips. Els sintips són exemplars d'una sèrie tipus que constitueixen col·lectivament el tipus portador de nom. Poden haver estat designats explícitament com a sintips (vegeu l'article 73.2.1 per als termes acceptables). Per a un tàxon nominal del nivell espècie establert abans del 2000 [article 72.3], tots els exemplars de la sèrie tipus constitueixen sintips automàticament, si no s'ha designat cap holotip [article 72.1] ni lectotip [article 74]. Si un tàxon nominal del nivell espècie té sintips, tots aquests tenen el mateix valor en nomenclatura com a components del tipus portador de nom.

73.2.1. Els sintips poden incloure exemplars etiquetats «cotip» o «tipus» (ambdós emprats en el sentit de sintip), exemplars sense etiqueta d'identificació i exemplars no vistos per l'autor, però que formen les bases sobre les quals, totalment o parcial, l'autor va fundar el nou tàxon nominal del nivell espècie [article 72.5.5].

73.2.1.1. Si un tàxon nominal és establert després del 1999, tan sols són sintips els exemplars expressament indicats per l'autor com aquells sobre els quals es basa el nou tàxon (vegeu l'article 72.3).

73.2.2. Els exemplars que eren sintips abans de la designació vàlida d'un lectotip [article 74], ho deixen de ser després de tal designació; per aquesta acció, esdevenen lectotip i paralectotips (vegeu la recomanació 74F). Aquests darrers no tenen funció de portador de nom i no recuperen llur condició de sintips si es perd o es destrueix el lectotip.

73.2.3. Si tots els sintips d'un tàxon nominal del nivell espècie tenen el mateix lloc d'origen [article 76.1], aquesta és la localitat tipus; però si els sintips provenen de dos o més localitats (incloent-hi estrats diferents), la localitat tipus comprèn tots els indrets d'origen. Si es designa posteriorment un lectotip o un neotip, la localitat tipus és el lloc d'origen del lectotip [article 76.2] o del neotip [article 76.3].

73.3. **Hapantotip.** Es pot designar un hapantotip (vegeu el glossari) consistent en una o més preparacions o cultius, en establir un tàxon nominal del nivell espècie de protists existents. Aquest hapantotip és l'holotip del tàxon nominal.

73.3.1. Es considera que un hapantotip, tot i que consti d'un cert nombre d'organismes separats, és indivisible i no es pot restringir mitjançant selecció de lectotip; però

73.3.2. Si es troba que un hapantotip conté individus de més d'un tàxon del nivell espècie, se'n poden excloure components mitjançant la menció adequada fins que contingui individus d'un únic tàxon del nivell espècie (vegeu l'article 73.1.5 per al tractament dels holotips si es descobreix que consisteixen en components derivats de més d'un individu).

ARTICLE 74. Tipus portadors de nom fixats subsegüentment a partir de la sèrie tipus (lectotip a partir de sintips)

74.1. **Designació de lectotip.** Es pot designar un lectotip entre els sintips perquè esdevingui el portador únic del nom d'un tàxon nominal del nivell espècie i constitueixi la referència per a l'ús d'aquest nom (excepte en el cas dels hapantotips [article 73.3]).

74.1.1. La designació vàlida d'un lectotip fixa la condició de l'exemplar com l'únic tipus portador de nom d'aquest tàxon nominal; no té validesa cap designació posterior de lectotip.

74.1.2. La designació vàlida de lectotip substitueix qualsevol restricció prèvia de l'aplicació del nom del tàxon.

74.1.3. La designació vàlida de lectotip priva els altres exemplars originalment sintips d'aquest tàxon nominal de la condició de sintips [article 73.2.2]. Aquests exemplars esdevenen aleshores paralectotips.

74.2. **Lectotip que no era sintip.** Si es demostra que un exemplar designat com a lectotip no era un sintip, perd la condició de lectotip.

74.3. **Obligatorietat de la designació individual.** Els lectotips no s'han de designar col·lectivament mitjançant una declaració general; cada

designació s'ha de fer específicament per a cada tàxon nominal i ha de tenir per objectiu la definició d'aquest tàxon.

Exemple. Smith, en revisar les col·leccions descrites en les publicacions de Dupont, fa constar que, en el cas de cada espècie nova descrita per Dupont, «l'exemplar que porta l'etiqueta d'identificació de l'autor és el tipus» o «l'exemplar esmentat en primer lloc en la publicació és designat com a lectotip». Aquest acte de Smith no constitueix una designació vàlida de lectotip.

74.4. Designació mitjançant una il·lustració o descripció. La designació d'una il·lustració o descripció d'un sintip com a lectotip s'ha de tractar com la designació de l'exemplar il·lustrat o descrit; el fet que l'exemplar ja no existeixi, o no es pugui trobar, no invalida la designació.

74.5. Designacions de lectotip abans del 2000. En el cas d'una designació de lectotip feta abans del 2000, cal haver emprat el terme «lectotip» o una traducció exacta o expressió equivalent (p. ex., «el tipus») o l'autor ha d'haver seleccionat sense ambigüitat un sintip concret perquè esdevingui l'únic tipus portador de nom del tàxon. Si l'obra original revela que el tàxon s'ha basat en més d'un exemplar, un ús posterior del terme «holotip» no constitueix una designació vàlida de lectotip, llevat que l'autor, en emprar erròniament aquest terme, hagi indicat explícitament que seleccionava aquest exemplar concret de la sèrie típica perquè servís com a tipus portador de nom.

74.6. Fixació de lectotip per presumpció d'un «holotip» o d'un «tipus» abans del 2000. Si s'ha acceptat que un tàxon nominal del nivell espècie es basa en un exemplar únic, i la descripció original no implica ni explícitament ni implícita l'existència de diversos sintips, i que, més endavant, es considera que la descripció original es podia haver basat en més d'un exemplar, el primer autor que hagi publicat abans del 2000 la presumpció que el tàxon del nivell espècie es basava en un únic exemplar tipus ha designat, de fet, aquest exemplar com a lectotip.

74.6.1. La deducció que l'exemplar és un «holotip» o «el tipus»

74.6.1.1) pot ser per referència a una il·lustració o descripció d'un exemplar [article 74.4];

74.6.1.2) ha de ser individual, d'acord amb l'article 74.3.

Exemple. El «lleó» marsupial fòssil *Thylacoleo carnifex* Owen, 1858 fou descrit breument a l'*Encyclopaedia Britannica*. La descripció incloïa la figura d'un crani. Tot i que s'hi mencionava en dents de la mandíbula inferior, no hi havia informació que permetés esbrinar si aquestes dents formaven part del mateix exemplar. McCoy (1876) descriví una nova espècie nominal *Thylacoleo oweni*, i féu constar, alhora, que el crani descrit per Owen era «el primer tipus descrit de l'espècie» *T. carnifex*. En general, el crani s'ha acceptat com a

holotip. Avui dia se sap que la descripció original contenia informació basada parcialment en una porció de mandíbula d'una localitat diferent. Es considera que la deducció de McCoy (1876) en el sentit que el crani és «el tipus» constitueix una fixació de lectotip.

74.7. Designacions de lectotips després del 1999. Perquè sigui vàlida una designació de lectotips feta després del 1999, cal

74.7.1) que utilitzi el terme «lectotips» o la seva traducció exacta (p. ex., «lectotypus», però no «el tipus»),

74.7.2) que contingui informació suficient per a assegurar el reconeixement de l'exemplar designat i

74.7.3) que contingui una declaració expressa del propòsit taxonòmic de la designació.

Recomanació 74A. Acord amb restriccions prèvies. En designar un lectotip, i per tal de preservar l'estabilitat de la nomenclatura, un autor hauria d'actuar conseqüentment amb les restriccions taxonòmiques prèviament acceptades en l'aplicació del nom, o en tot cas tenir-les ben presents.

Recomanació 74B. Preferència per un exemplar il·lustrat. Si tota la resta de circumstàncies són iguals, un autor que designa un lectotip hauria de donar preferència a un sintip del qual s'ha publicat una il·lustració.

Recomanació 74C. Dades sobre el lectotip. Un autor que designa un lectotip n'hauria de publicar les dades llistades en la recomanació 73C, a més de descriure qualsevol característica individual que en permeti el reconeixement.

Recomanació 74D. Elecció entre sintips de diverses col·leccions. Si és possible, un lectotip s'hauria d'escollir entre els sintips de la col·lecció d'una institució pública, preferiblement de la institució que té el nombre més gran de sintips del tàxon nominal del nivell espècie, o que posseeix la col·lecció sobre la qual treballà l'autor del tàxon nominal del nivell espècie o que disposa de la major part dels tipus d'aquest autor.

Recomanació 74E. Verificació de la localitat. A l'hora de seleccionar un lectotip, l'autor, si pot, hauria de verificar l'exactitud de la localitat que té assignada. S'hauria de preferir un sintip de localitat coneguda a un d'origen desconegut.

Recomanació 74F. Paralectotips. Un autor que designi lectotips hauria d'etiquetar clarament la resta de sintips previs com a «paralectotips». Com els paratips, els paralectotips no tenen condició de portador de nom, però són elegibles per a la designació de neotips.

ARTICLE 75. Neotips

75.1. Definició. Un «neotip» és el tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell espècie, designat sota les condicions especificades en aquest article, si es creu que no existeix cap exemplar tipus portador de nom (és a dir, holotip, lectotip, sintip o neotip previ) i un autor considera que per a definir el tàxon nominal d'una manera objectiva cal un tipus portador de nom. L'existència simultània de paratips o paralectotips no impedeix la designació d'un neotip.

75.2. Circumstàncies excloses. La designació d'un neotip no pot constituir una finalitat en si mateixa o un assumpte de rutina en la tasca de

conservació de colleccions. Qualsevol neotip designat d'aquesta manera no té validesa.

Exemple. Si un autor designa un neotip per a *X-us albus* Smith, una espècie sobre la qual no hi ha cap dubte quant a la identitat, i que no està implicada en cap problema zoològic complex en el moment de ser designada, el pretès «neotip» no té condició de portador de nom.

75.3. Condicions requerides. Un neotip es designa vàlidament quan hi ha una necessitat excepcional i tan sols si aquesta necessitat es fa constar expressament, i sempre que la designació es publiqui amb els elements següents:

- 75.3.1) una declaració que justifiqui que la designació té expressament per objecte aclarir la posició taxonòmica o la localitat tipus d'un tàxon nominal;
- 75.3.2) una declaració dels caràcters que l'autor considera distintius respecte d'altres tàxons del tàxon nominal del nivell espècie per al qual es designa neotip, o una referència bibliogràfica d'aquesta declaració;
- 75.3.3) dades i descripció suficients per a assegurar el reconeixement de l'exemplar designat;
- 75.3.4) les raons de l'autor que l'han menat a creure que l'exemplar o els exemplars tipus portadors de nom (és a dir, l'holotip, el lectotip, tots els sintips o un neotip previ) s'han perdut o destruït, i les gestions que ha fet per tal de localitzar-los;
- 75.3.5) la prova que el neotip concorda amb el que se sap del tipus portador de nom previ, a partir de la descripció original i d'altres fonts; tanmateix, un neotip es pot basar en un sexe o fase vital diferents, si això fos necessari o desitjable per a conferir més estabilitat nomenclatural;
- 75.3.6) la prova que el neotip prové d'un indret tan proper com és possible de la localitat tipus original [article 76.1] i, si escau, del mateix nivell geològic, o de la mateixa espècie hoste que el tipus portador de nom original (vegeu també l'article 76.3 i la recomanació 76A.1);
- 75.3.7) una declaració que el neotip és o ha esdevingut, en el moment de ser publicat, propietat d'una institució científica o educativa reconeguda, mencionada pel seu nom, que manté una col·lecció d'investigació amb infraestructura adequada per a conservar tipus portadors de nom i que són accessibles a l'estudi.

75.4. Prioritat. La primera designació de neotip publicada per a un tàxon nominal del nivell espècie d'acord amb les disposicions d'aquest article és vàlida, i cap designació posterior, tret d'una de feta per la

Comissió en exercici dels seus plens poders [article 78.1], té validesa (vegeu també l'article 75.8 per a la situació d'un neotip si es descobreix un tipus portador de nom anterior).

75.4.1. Si un neotip designat vàlidament es perd o es destrueix, el nou neotip, si se'n designa cap per a reemplaçar-lo, ha de satisfer les disposicions d'aquest article.

Recomanació 75A. Elecció de neotips. S'aconsella als autors que triïn neotips a partir de paratips o paralectotips encara existents, llevat que hi hagi raons convincentes per a no fer-ho així, com ara dades inadequades per a concordar amb els requisits taxonòmics, el mal estat dels exemplars, o una barreja probable de tàxons. Si tota la resta és igual, caldria donar preferència a exemplars topotípics (vegeu el glossari) de la sèrie tipus.

Recomanació 75B. Consulta als especialistes. Abans de designar un neotip, l'autor s'hauria d'assegurar que la designació proposada no suscitarà cap objecció seriosa d'altres especialistes del grup en qüestió.

75.5. Substitució d'un tipus portador de nom no identificable per un neotip. Si un autor considera que la identitat taxonòmica d'un tàxon nominal del nivell espècie no pot ser determinada a partir del seu tipus portador de nom existent (és a dir, el seu nom és un *nomen dubium*) i consegüentment l'estabilitat i la universalitat es veuen amenaçades, l'autor pot demanar a la Comissió que anul·li el tipus portador de nom existent en exercici dels seus plens poders [article 81] i que designi un neotip.

Exemple. L'holotip de l'espècie d'ammonits *Cycloceres laevigatum* M'Coy, 1944 no tenia caràcters diagnòstics importants. Després d'una petició, la Comissió, en exercici dels seus plens poders, va anul·lar la condició de tipus d'aquest exemplar i va designar un neotip (Opinió 1720 [1993]).

75.6. Conservació de l'ús predominant mitjançant un neotip. Si un zòleg descobreix que el tipus portador de nom existent d'un tàxon nominal del nivell espècie no concorda taxonòmicament amb l'ús predominant dels noms i que l'estabilitat o la universalitat es veuen amenaçades a conseqüència d'aquest fet, s'hauria de mantenir l'ús predominant [article 82] i sol·licitar a la Comissió que anul·li el tipus portador de nom existent en exercici dels seus plens poders [article 81] i que designi un neotip.

Exemple. En descobrir que l'únic exemplar tipus existent d'*Aradus caucasicus* Kolnati, 1857 era un exemplar d'una altra espècie, Kershner i Heiss (1993) van proposar que calia conservar l'ús predominant dels noms d'ambdues espècies mitjançant la designació d'un neotip per a *A. caucasicus* i ho van demanar a la Comissió, la qual, en exercici dels seus plens poders, ho acceptà mitjançant l'Opinió 1783 (1994).

75.7. Condició dels neotips designats abans del 1961. Una designació de neotip publicada abans del 1961 té efecte des de la data de publi-

cació si es van satisfer totes les disposicions d'aquest article; si no es van satisfer, és invàlida.

Recomanació 75C. Designacions no vàlides. Un autor que ha publicat una designació de neotip invàlida abans del 1961 hauria de tenir l'oportunitat, si és possible, de validar-la abans que un altre autor designi un neotip per al mateix tàxon nominal del nivell espècie.

Recomanació 75D. Preferència per «neotips» anteriors invàlids. Si s'ha publicat una designació invàlida de neotip abans del 1961, s'hauria de donar preferència a l'exemplar designat aleshores quan es designi vàlidament un neotip per al mateix tàxon nominal del nivell espècie.

75.8. Condició dels anteriors tipus portadors de nom redescoberts. Si després de la designació d'un neotip es troba que el tipus portador de nom (holotip, sintip, lectotip o neotip previ) del tàxon nominal del nivell espècie que es creia perdut, encara existeix, en publicar aquest descobriment, el material redescobert esdevé una altra vegada el tipus portador de nom i el neotip queda anul·lat (llevat que, a conseqüència d'una sol·licitud, la Comissió decideixi que cal mantenir el neotip com a tipus portador de nom).

ARTICLE 76. Localitat tipus

76.1. Definició. La localitat tipus d'un tàxon nominal del nivell espècie és l'indret geogràfic (i estratigràfic, si escau) de captura, recollecció o observació del tipus portador de nom; si hi ha sintips i no s'ha designat lectotip, la localitat tipus comprèn les localitats de tots ells [article 73.2.3].

76.1.1. Si la captura o la recollecció s'ha produït després d'un transport per mitjans artificials, la localitat tipus és l'indret des d'on el tipus portador de nom, o el seu progenitor salvatge, van iniciar el viatge.

Recomanació 76A. Localitats tipus

76A.1. A l'hora de precisar o aclarir una localitat tipus (i un nivell tipus, un hoste tipus o termes similars), un autor hauria de tenir en compte:

76A.1.1) les dades que acompanyen el material original;

76A.1.2) les notes, els itineraris o les comunicacions personals del recol·lector;

76A.1.3) la descripció original del tàxon, i

76A.1.4) com a darrer recurs, i sens perjudici d'altres aclariments, les localitats dins de l'àrea coneguda del tàxon o aquelles en què s'han recol·lectat exemplars atribuïts al tàxon.

76A.2. Si es troba que una declaració de localitat tipus és errònia, cal corregir-la.

76.2. Localitat tipus determinada pel lectotip. L'indret d'origen del lectotip esdevé la localitat tipus del tàxon nominal del nivell espècie, malgrat qualsevol declaració prèviament publicada de localitat tipus (vegeu la recomanació 74E).

- 76.3. Localitat tipus determinada pel neotipus.** L'indret d'origen del neotip esdevé la localitat tipus del tàxon nominal del nivell espècie, malgrat qualsevol declaració prèviament publicada de localitat tipus.

CAPÍTOL 17

LA COMISSIÓ INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLOGICA

ARTICLE 77. Relació de la Comissió amb els organismes internacionals dels quals proven les seves funcions i els seus poders

77.1. Font de l'autoritat. La Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica és una institució permanent que rep tots els poders i la Constitució de les resolucions dels congressos internacionals de zoologia i de les estructures que els han succeït per delegació.

77.2. Delegació subsegüent. El XVII Congrés Internacional de Zoologia (1972) va delegar els poders i les funcions a què es refereix el Codi i la Constitució de la Comissió, a la Unió Internacional de Ciències Biològiques (IUBS). Aquesta delegació inclou la capacitat de delegar poders i funcions en un altre organisme internacional de zoòlegs d'acord amb les condicions especificades en aquest article.

77.3. Condicions de la delegació

77.3.1. En el cas que un organisme internacional delegui en un altre, la Comissió ha de prendre, mitjançant un acord amb el nou organisme, les disposicions adequades per a formar una Secció de Nomenclatura Zoològica encarregada de procedir a l'elecció dels membres de la Comissió, d'examinar les propostes d'esmenes al Codi (vegeu l'article 90) i a la Constitució (vegeu l'article 84.1), i de retre comptes de les activitats de la Comissió a l'organisme internacional, tal com especifica aquest Codi i la Constitució de la Comissió.

77.3.2. Aquest organisme internacional de zoòlegs ha d'adoptar i posar en pràctica les disposicions acordades per a l'exercici de les seves funcions.

77.3.3. No es pot fer cap delegació per part de l'organisme internacional, segons aquest article, sense l'assentiment previ de la Comissió.

77.3.4. En el cas que, en opinió de la Comissió, l'organisme que exerceix la delegació manifesti deixadesa de les seves funcions, la Comissió pot cancel·lar la delegació i transferir-la a un altre organisme internacional de zoòlegs.

77.3.5. Qualsevol proposta feta a la Comissió d'acord amb aquest article requereix l'aprovació de la Comissió, amb almenys dos terços dels vots dels membres, vàlidament emesos per correu en votació secreta.

77.4. La Constitució de la Comissió. La Comissió es regeix per una Constitució [article 77.1]. (Vegeu també l'article 84.)

77.5. Períodes de transició. Durant el període que segueix la terminació d'una delegació (iniciada i acabada d'acord amb els articles 77.3.1 i 77.3.4, respectivament), la Comissió ha de continuar les seves funcions d'acord amb el Codi i la Constitució, i ha de retre comptes a l'organisme que pren la successió en la delegació com si aquest darrer hagués tingut autoritat durant el període següent al darrer informe a l'organisme previ. Durant aquest període, les eleccions a la Comissió han de seguir els procediments de cobertura de vacants eventuais (vegeu la Constitució: article 4.6).

ARTICLE 78. Poders i obligacions de la Comissió

78.1. Plens poders. La Comissió, per una resolució del IX Congrés Internacional de Zoologia (1913), ratificada en codis posteriors pels seus successors, està autoritzada a suspendre l'aplicació de qualsevol disposició del Codi en casos concrets, excepte les d'aquest capítol i el següent, amb les condicions especificades per l'article 81. El procediment que cal seguir és decidit per la Comissió d'acord amb aquests plens poders, i la decisió presa es publica en una opinió [article 80.2].

78.2. Poders específics

78.2.1. La Comissió, seguint els procediments especificats per l'article 79, pot establir una *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* i aprovar parts de la *Llista* (vegeu l'article 79.4 per a la condició dels noms de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* i els tipus portadors de nom dels tàxons nominals que indiquen aquests noms).

78.2.2. Si un article del Codi mena un autor a sotmetre una qüestió nomenclatural a la Comissió perquè prengui una decisió, la Comissió ha de determinar la qüestió com requereixen els articles corresponents i ha de publicar la decisió presa en una opinió [article 80.2].

78.2.3. La Comissió, per iniciativa pròpia [article 83] o si se li sotmet el cas, pot interpretar o aplicar les disposicions del Codi per a qualsevol qüestió de nomenclatura zoològica, i publicar la decisió en una opinió [article 80.2].

78.3. Esmenes al Codi

78.3.1. La Comissió ha de considerar qualsevol proposta d'esmena del Codi, d'acord amb els procediments establerts per la Constitució.

78.3.2. Si la Comissió determina, amb almenys dos terços dels vots emesos vàlidament, que una proposta d'esmena al Codi no és una modificació substancial sinó un simple aclariment d'una disposició del Codi, pot promulgar una declaració (una esmena provisional del Codi) subjecta a les disposicions de l'article 80.1.

78.3.3. La Comissió no pot promulgar cap declaració sobre una proposta que impliqui una modificació substancial del Codi.

78.4. Altres obligacions. La Comissió:

78.4.1) ha de considerar qualsevol sol·licitud de revisió d'una decisió de la Comissió;

78.4.2) ha de posar a les llistes oficials i índexs oficials corresponents els noms i les obres que han estat objecte de decisions de la Comissió en les seves opinions (incloent-hi les correccions oficials);

78.4.3) ha d'informar, mitjançant la publicació en *The Bulletin of Zoological Nomenclature*, dels assumptes relatius a la nomenclatura zoològica i d'interès general per als zoòlegs;

78.4.4) ha de presentar informes del seu treball a l'organisme internacional que tingui autoritat sobre ella [article 77], i

78.4.5) ha de desenvolupar tots les altres obligacions que pot determinar aquest organisme internacional, d'acord amb la Comissió.

ARTICLE 79. *Llista de Noms Disponibles en Zoologia.* Un organisme internacional de zoòlegs (com un congrés internacional, una societat internacional, o un consorci de societats nacionals i regionals, o un membre científic de la Unió Internacional de Ciències Biològiques), d'acord amb la Comissió, pot proposar que la Comissió aprovi per a un camp taxonòmic principal (o camps relacionats) una part de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*. La Comissió ha de considerar la proposta i pot aprovar la part, sempre que l'organisme proponent i la Comissió compleixin els requisits d'aquest article.

79.1. Forma de la proposta. La proposta a la Comissió s'ha de presentar amb la forma de la part sotmesa a adopció i

79.1.1) ha d'especificar els àmbits de la proposta, com és ara el camp taxonòmic, les categories i el període de temps cobert (p.

- ex., Amphibia, noms del nivell espècie establerts abans del 31 de desembre de 1995 [data completa, és a dir, dia, mes, any]);
- 79.1.2) ha de donar la referència bibliogràfica de l'obra en què s'estableix cada nom que s'esmenti, l'autor, la data de publicació i la situació (incloent-hi la precedència, si és diferent de la prioritat);
- 79.1.3) ha de donar, per a cada nom que s'esmenti, detalls del tipus portador de nom del tàxon nominal que indica; en el cas d'un nom del nivell espècie, si els detalls de com es pot reconèixer l'exemplar o els exemplars tipus no es coneixen, ha de fer constar una declaració sobre si el nom està basat en un holotip, sintips, un lectotip o un neotip i l'indret o indrets de dipòsit (si n'hi ha) registrats en la fixació del tipus (però no es pot fer cap designació de lectotip o neotip únicament a l'efecte de la llista [articles 74.7, 75.3]);
- 79.1.4) ha de donar, per a cada nom que s'esmenti i que hagi estat objecte d'una decisió de la Comissió [articles 80, 81], l'opinió corresponent i la condició del nom segons com resulti d'aquesta decisió, i
- 79.1.5) ha d'especificar, si escau, com s'ha resolt l'homonímia amb noms fora de l'àmbit de la proposta.

79.2. Requisits per a la notificació, la consulta i la votació de la Comissió

- 79.2.1. Si és interpellada per un organisme internacional de zòdlegs que té la intenció de proposar una part de la *Llista*, la Comissió ha de nomenar, per mitjà del seu Consell, un comitè *ad hoc* [article 10 de la Constitució] per tal de posar-se d'acord amb l'organisme que fa la proposta.
- 79.2.2. En rebre la proposta, la Comissió
- 79.2.2.1) ha de publicar un avís de la proposta en *The Bulletin of Zoological Nomenclature*, donar detalls de l'organisme que fa la proposta, indicar el camp cobert per la part i com poden obtenir els zòdlegs exemplars (en paper o en qualsevol altre format) de la part proposada, i invitar els zòdlegs a donar a conèixer llurs observacions durant els dotze mesos següents;
 - 79.2.2.2) ha d'enviar l'avís a revistes que publiquen treballs taxonòmics en el camp taxonòmic cobert per la proposta, perquè se'n faci difusió;
 - 79.2.2.3) ha de trametre la proposta al seu comitè *ad hoc* per

tal que reculli comentaris, consulti l'organisme que fa la proposta i d'altres i, en un termini que no pot ser inferior als dos anys a partir de l'anunci fixat per l'article 79.2.2.1, considerar una proposta revisada o recomanar que s'abandoni la proposta;

79.2.2.4) s'ha d'assegurar que la proposta revisada no conté cap nom establert en els cinc anys que precedeixen la presentació inicial de la proposta;

79.2.2.5) ha de publicar, després que la proposta revisada li hagi estat tramesa pel seu comitè *ad hoc*, l'anunci i invitar a fer observacions sobre la proposta revisada, seguint el procediment definit per a la proposta inicial [articles 79.2.2.1, 79.2.2.2];

79.2.2.6) ha de tenir en compte les observacions rebudes (si n'hi ha) i els comentaris de l'organització que fa la proposta, i votar o bé l'adopció, o bé l'abandonament de la proposta de la part de la *Llista*, d'acord amb els procediments establerts per la Constitució [article 12] i els Estatuts de la Comissió per a votar en exercici dels seus plens poders.

79.3. Data d'entrada en vigor i d'accessibilitat de les parts. La Comissió ha de publicar un anunci en *The Bulletin of Zoological Nomenclature* sobre la decisió d'aprovar qualsevol part de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* tan aviat com sigui possible després d'haver pres la decisió.

79.3.1. Abans de publicar l'anunci d'aprovació, la Comissió s'ha d'assegurar que la part recentment acceptada és accessible per compra o gratuïtament, i ha d'incloure aquesta informació en l'anunci.

79.3.2. Qualsevol part de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* aprovada per la Comissió entra en vigor en la data de publicació, en *The Bulletin of Zoological Nomenclature*, de l'anunci de la decisió d'aprovar-la presa per la Comissió.

79.3.3. L'anunci ha d'especificar el títol amb el qual ha de ser coneguda la part de la *Llista* aprovada per la Comissió, i els seus àmbits (incloent-hi el camp taxonòmic i les dates cobertes).

79.4. Condició dels noms, les grafies, les dates de disponibilitat i els tipus especificats en la *Llista dels Noms Disponibles en Zoologia*

79.4.1. Es considera que un nom que aparegui en una part aprovada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* és un nom disponible, i té la grafia, la data i l'autor reconeguts en la *Llista* (malgrat qualsevol prova del contrari).

79.4.2. Es considera que un tàxon nominal indicat per un nom que apareix en una part aprovada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* hi té el tipus portador de nom registrat (malgrat qualsevol prova del contrari).

79.4.3. Un nom que no estigui inclòs dins de l'àmbit corresponent (camp taxonòmic, categories i període de temps cobert) d'una part aprovada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* no és disponible, malgrat que pugui tenir les condicions de disponibilitat del Codi.

Recomanació 79A. Esment de noms prèviament disponibles. Si, per motius taxonòmics o històrics, un autor vol esmentar un nom que ja no és disponible perquè no s'ha inclòs en la part corresponent de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* aprovada per la Comissió, hauria d'esmentar clarament que aquest nom no és disponible.

79.5. Poder de la Comissió per a esmenar la condició d'un nom que apareix en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*. Sota circumstàncies excepcionals, i solament si una entrada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* és causa de confusió, la Comissió pot esmenar aquesta entrada mitjançant l'ús dels seus plens poders [article 81] i publicar la seva decisió en una opinió [article 80.2].

79.5.1. A partir de la data de publicació en *The Bulletin of Zoological Nomenclature* de l'entrada esmenada, la condició, la grafia, la data de disponibilitat i l'autor del nom en qüestió, i el tipus portador de nom del tàxon nominal que designa, queden determinats per la dita entrada.

79.5.2. El requisit que les esmenes de les condicions dels noms que apareixen en la *Llista* tan sols puguin ser fetes per la Comissió mitjançant l'ús dels seus plens poders no impedeix a un autor designar una espècie tipus per a un tàxon nominal del nivell gènere publicat abans del 1931, si no s'ha fixat encara, o designar un lectotip [article 74] entre els sintips registrats en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*, o un neotip, si es donen les circumstàncies que requereixen una designació d'aquesta mena [article 75]. La Comissió pot inserir fixacions posteriors d'aquesta mena a la *Llista*.

Recomanació 79B. Petició als autors que designen lectotips o neotips per a noms que figuren en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*. Es demana als autors que, tan aviat com sigui possible després de la publicació, informin la Comissió de les designacions de lectotips o neotips que facin per als tàxons nominals de noms de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*.

79.6. Poder de la Comissió per a afegir noms omesos a la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*. Si la Comissió constata que hi ha un

nom prèviament disponible dins de l'àmbit d'una part aprovada de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* que s'ha omès de la *Llista*, en circumstàncies excepcionals la Comissió pot fer ús dels seus plens poders i afegir una entrada escaient en aquesta part de la *Llista*, i publicar la decisió sota la forma d'una opinió. Aquesta acció restableix la disponibilitat del nom.

ARTICLE 80. Situació de les accions de la Comissió. A conseqüència de les actuacions de la Comissió determinades pel Codi, la Comissió pot publicar declaracions, opinions, llistes i índexs oficials, i pot aprovar i publicar parts de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*. La situació d'aquests actes publicats i dels noms i les obres de les llistes i índexs oficials s'especifica en aquest article.

80.1. Declaracions. Una declaració publicada per la Comissió té la força d'una esmena provisional del Codi i roman en vigor fins que l'organisme internacional que té l'autoritat [article 77] la ratifica o la rebutja. Si la declaració és ratificada, es considera que el Codi s'ha esmenat des de la data de la declaració.

80.2. Opinions. Si un cas implica l'aplicació del Codi a una obra, a un nom o a un acte nomenclatural concrets, la Comissió ha de donar una decisió en una opinió, i

80.2.1) o bé fer constar com s'ha d'aplicar o interpretar el Codi;

80.2.2) o bé, actuant en l'interès de l'estabilitat i la universalitat, eximir, mitjançant l'ús del seus plens poders [article 81], aquest cas concret de l'aplicació del Codi, i fer constar el procediment que cal seguir.

80.3. Data de entrada en vigor de les opinions. Les decisions de les opinions entren en vigor immediatament després d'haver estat publicades per la Comissió en *The Bulletin of Zoological Nomenclature*.

80.4. Correccions d'errors o omissions en les opinions. Els errors i les omissions (com un error bibliogràfic, un *lapsus calami* o una omisió en situar un nom conservat o suprimir en una llista oficial o un índex oficial) poden ser objecte de correccions oficials per la Comissió sense més votacions, llevat que l'error o omisió vagi en contra de la decisió o de les conseqüències d'aquesta. Si l'error o omisió va en contra de la decisió, la Comissió ha de reconsiderar la qüestió i publicar una opinió addicional.

80.5. Interpretació de les opinions. Una opinió s'aplica tan sols al cas concret sotmès a la Comissió, i s'ha d'interpretar rígidament; no se n'han d'extreure conclusions altres que les especificades expressament.

80.6. Situació de les obres, els noms i els actes nomenclaturals de les llistes oficials. La Comissió publica l'efecte de les seves opinions sobre noms i obres individuals a les llistes i índexs oficials. Els punts que segueixen es refereixen als noms i a les obres que figuren en les llistes oficials.

80.6.1. Un nom inclòs en una llista oficial és un nom disponible.

80.6.2. La condició d'un nom inclòs en una llista oficial queda subjecta a la decisió (o les decisions) de qualsevol opinió (o opinions) escaients, incloent-hi qualsevol correcció oficial d'una opinió [article 80.4]; tots els altres aspectes de la seva situació deriven de l'aplicació normal del Codi. Tanmateix, si un nom d'aquesta mena rep una situació diferent en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*, es considera que la situació en aquesta última és correcta [article 80.8].

80.6.3. Un nom es pot inscriure en una llista oficial sense cap qualificació particular.

80.6.4. Si es creu que un nom inclòs en una llista oficial és un sinònim d'un altre nom disponible (tant si és en una llista oficial com si no), la seva precedència relativa es determina mitjançant l'aplicació normal del Codi, llevat que la Comissió ho decideixi o ho hagi decidit altrament.

80.6.5. Un nom o un acte nomenclatural apareguts en una obra inclosa en la *Llista Oficial d'Obres Aprovades com a Disponibles per a la Nomenclatura Zoològica* queden subjectes a les disposicions del Codi i a qualsevol limitació imposada per la Comissió en relació amb l'ús d'aquesta obra en la nomenclatura zoològica.

80.7. Situació de les obres, dels noms i dels actes nomenclaturals que consten en els índexs oficials. La Comissió publica les conseqüències de les seves opinions sobre noms i obres individuals en llistes oficials i índexs oficials. Quant als noms i obres dels índexs oficials, s'apliquen les consideracions següents.

80.7.1. Una obra, un nom o un acte nomenclatural inclosos en un índex oficial tenen la situació que se'ls atribueix en la decisió o les decisions escaients.

80.7.2. Un nom o un acte nomenclatural que apareguin en una obra inclosa en l'índex oficial no tenen ni disponibilitat ni validesa en nomenclatura zoològica, llevat que la Comissió ho decideixi altrament mitjançant l'ús dels seus plens poders. Tanmateix, aquesta obra es pot emprar com a font d'informació relacionada amb

la nomenclatura zoològica, si no és que la Comissió ha decidit que l'obra ha de ser tractada com a no publicada.

80.8. Cas en què la Comissió ha atribuït a un nom una situació diferent en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* i en les llistes oficials. En el cas que la Comissió concedeixi una situació contradictòria a un nom inclòs en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*, en una llista oficial o en una opinió, es considera que la situació concedida en la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* és correcta, llevat que la Comissió ho hagi decidit altrament [article 79.5].

80.9. Decisions prèvies de la Comissió. Una decisió presa per la Comissió en relació amb una obra, un nom o un acte nomenclatural concrets, no pot ser anul·lada sense el consentiment de la Comissió.

ARTICLE 81. Ús dels plens poders

81.1. Propòsit i abast. Després de l'anunci corresponent fixat per la Constitució, la Comissió té plens poders [article 78.1] per a modificar l'aplicació de les disposicions del Codi en un cas concret, si una aplicació d'aquesta mena pot, segons la seva opinió, alterar l'estabilitat o la universalitat, o causar confusió. Amb la finalitat d'evitar una alteració d'aquesta mena i de promoure una nomenclatura estable i universalment acceptada, mitjançant l'ús dels plens poders, pot conservar, suprimir totalment, parcialment o condicional, o donar una precedència específica o tornar disponible qualsevol nom, fixació de tipus o acte nomenclatural, o qualsevol publicació, i establir substitucions.

81.2. Principis conductors. En fer ús dels plens poders, la Comissió es guia pels principis següents, els quals no tenen caràcter limitant.

81.2.1. Si dos noms són homònims, l'homònim més antic es pot «suprimir totalment», és a dir, es pot suprimir a l'efecte tant del Principi de Prioritat com del Principi d'Homonímia, de manera que l'homònim més recent pugui continuar en ús com a nom vàlid. Un nom del nivell espècie que ha estat «suprimit totalment» continua sent un nom disponible [article 10.6] i pot continuar indicant l'espècie tipus d'un gènere o subgènere [article 67.1.2].

81.2.2. Si dos noms són sinònims objectius, el sinònim més antic es pot «suprimir parcialment», és a dir, suprimir-se tan sols a l'efecte del Principi de Prioritat, sense suprimir-lo també a l'efecte del Principi d'Homonímia.

81.2.3. Si es considera que dos noms són sinònims subjectius, el sinònim més antic es pot suprimir tan sols a l'efecte del Principi de Prioritat [com a l'article 81.2.2], o bé es pot «suprimir

condicionalment» per a permetre que el nom més antic es pugui emprar tan sols si

81.2.3.1) els tàxons indicats pels noms es consideren diferents, o

81.2.3.2) és el nom vàlid d'un tàxon de categoria subordinada al tàxon indicat pel nom més recent i inclòs dins seu (p. ex., una subfamília dins una família o un subgènere dins un gènere).

Exemple. El nom genèric del lepidòpter *Argynnis* Fabricius, 1807, passà a tenir precedència sobre *Argyreus* Scopoli, 1777 quan la Comissió suprimí aquest pels seus plens poders (Opinió 161 [1945]). *Argyreus* és disponible per a emprar-lo com un gènere diferent d'*Argynnis*. També és disponible per a emprar-lo com el nom vàlid d'un subgènere dins d'*Argynnis* i diferent del subgènere nominotípic.

81.2.4. Si la Comissió declina emprar els seus plens poders en un cas concret, la decisió de l'opinió ha d'especificar el nom o els noms que cal emprar i l'acció a realitzar (si escau).

ARTICLE 82. Situació d'un cas sota consideració

82.1. **Manteniment de l'ús predominant.** Si un cas està sota la consideració de la Comissió, s'ha de mantenir l'ús predominant (vegeu el glossari) dels noms fins que es publiqui la decisió de la Comissió.

82.2. **Data en què es considera que comença la consideració.** Es considera que un cas està sota la consideració de la Comissió des de la data de publicació en *The Bulletin of Zoological Nomenclature* de l'anunci de recepció del cas.

ARTICLE 83. Obligacions i poder discrecional de la Comissió. La Comissió no té l'obligació d'investigar violacions del Codi o de complementar o verificar la informació continguda en les sol·licituds que li són sotmeses, o d'iniciar cap acció dins el seu camp de competència, tot i que, discrecionalment, sí que pot fer qualsevol d'aquestes accions.

ARTICLE 84. Constitució i Estatuts. Les regulacions que tracten de la condició de membre de la Comissió, dels seus directius i del seu Consell, de les eleccions, els procediments de votació, les reunions i d'altres assumptes relacionats, són a la Constitució i als Estatuts de la Comissió.

84.1. **Esmenes a la Constitució.** La Constitució tan sols es pot esmenar de la mateixa manera que el Codi [article 90].

84.2. **Esmenes als Estatuts.** Els Estatuts es poden promulgar, esmenar i suspendre d'acord amb els procediments establerts per la Constitució.

CAPÍTOL 18

REGLES QUE REGEIXEN AQUEST CODI

ARTICLE 85. Títol i autor. El títol d'aquestes regles i recomanacions és CODI INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLÒGICA. L'autor és la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica.

Recomanació 85A. Manera d'esmentar el Codi. En esmentar el Codi, els autors haurien d'especificar l'edició (la present és la quarta), l'autor (la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica), la data de publicació i l'editor del text oficial en la llengua en qüestió (vegeu els articles 86.2 i 87).

ARTICLE 86. Data d'entrada en vigor i vigència del Codi

86.1. Data de entrada en vigor. Aquesta edició (la quarta) del Codi entra en vigor l'1 de gener de 2000.

86.1.1. Si un autor emprèn una acció d'acord amb els articles 23.9, 65.2.3 o 70.3 per a conservar l'ús d'un nom i l'acció es publica abans de l'1 de gener de 2000, un autor posterior no hauria d'anul·lar aquesta acció basant-se en el fet que es va publicar abans de l'1 de gener del 2000; si es considera necessari, es pot demanar a la Comissió (que és qui pot fer-ho, sense necessitat de fer cap anunci previ) que confirmi l'acció.

86.1.2. Si un autor envia a publicar abans de l'1 de gener de 2000 una obra que conté noms o actes nomenclaturals proposats d'acord amb les disposicions de la tercera edició del Codi (1985) aleshores en vigor, i l'obra es publica després del 31 de desembre de 1999, els noms o actes no s'haurien d'anul·lar basant-se en el fet que no compleixen les disposicions modificades de la quarta edició. S'hauria de demanar a la Comissió (que és qui pot fer-ho, sense necessitat de fer cap anunci previ) que validi els noms o actes.

86.2. Vigència dels textos. Els textos anglès i francès del Codi són textos oficials i són equivalents en vigència, significat i autoritat (vegeu també l'article 87).

86.3. Vigència de regles i codis previs. Les regles que regeixen la nomenclatura zoològica contingudes en edicions anteriors de les *Regles Internacionals de Nomenclatura Zoològica* i del *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica*, així com qualsevol esmena que afecti el Codi, queden sense vigència, si no és que es reafirmen en aquesta edició, i tan sols com queden expressades aquí.

Recomanació 86A. Noms nous i fixacions de tipus enviades perquè siguin publicades durant el 1999. Per tal d'evitar que les proposicions de nous noms o fixacions de tipus

portador de nom siguin invàlides com a conseqüència de no haver estat publicades abans de l'1 de gener de 2000 (quan entra en vigor aquesta edició del Codi), s'aconsella als autors i editors de les obres enviades durant el 1999 que s'assegurin que les obres compleixen els requisits d'aquesta edició.

ARTICLE 87. Textos oficials. La Comissió pot autoritzar la publicació del Codi en qualsevol altra llengua i en les condicions que decideixi. Tots els textos autoritzats són oficials i equivalents en vigència, significat i autoritat als textos anglès i francès [article 86.2]. En el cas d'una possible diferència de sentit entre els textos oficials, la qüestió ha de ser sotmesa a la Comissió, la interpretació de la qual serà definitiva.

ARTICLE 88. Aplicació del Codi. Cap nom o acte nomenclatural anterior al 1758 entra en la nomenclatura zoològica [article 3]. Els noms zoològics, les obres i els actes nomenclaturals publicats després del 1757 (que poden utilitzar informació d'obres publicades anteriorment) es regeixen per les disposicions d'aquest Codi.

ARTICLE 89. Interpretació del Codi

89.1. Significat dels mots i les expressions. En interpretar el Codi, el significat d'un mot o d'una expressió en relació amb el Codi és el que diu el glossari.

89.1.1. Qualsevol dubte o dificultat a l'hora de decidir el significat d'un mot o una expressió emprats en el Codi i el glossari s'ha de sotmetre a la Comissió, la decisió de la qual és definitiva.

89.2. Condició de les recomanacions, exemples, títols i apèndixs. Les recomanacions, els exemples, els títols i els apèndixs no formen part del text legislatiu del Codi.

ARTICLE 90. Esmena del Codi. Aquest Codi tan sols pot ser esmenat [articles 78.3, 80.1] per l'organització internacional de zoòlegs que tenen el poder delegat sobre la Comissió dels Congressos Internacionals de Zoologia [article 77] i, a més, solament si aquesta organització actua per una recomanació de la Comissió presentada i aprovada per la Secció de Nomenclatura Zoològica de la seva organització internacional.

GLOSSARI

En aquest glossari s'han emprat les abreviacions següents:

/	vegeu la definició del terme en cursiva precedent
abrev.	abreviatura
adj.	adjectiu
adv.	adverbi
cf.	confronteu-ho [amb]
f.	[substantiu] femení
loc. adj.	locució adjectiva
m.	[substantiu] masculí
m. pl.	[substantiu] masculí plural
n.	[substantiu] neutre
p. ex.	per exemple
obs.	[terme] obsolet
pl.	plural
sing.	singular
v.	vegeu
v. t.	vegeu també

aberració (abrev., **ab.**) *f.* Terme que, emprat en conjunció amb un nom nou a la publicació original, demostra inequívocament que els organismes als quals fa referència constitueixen una *entitat infrasubspecífica* i, per tant, que el nom no és disponible (article 45.6.2).

abreviatura *f.* Forma escurçada d'un mot o d'una expressió. En les obres zoològiques, els noms del nivell gènere es redueixen sovint a una o dues lletres, que sempre han d'anar seguides d'un punt; aquestes abreviatures no s'haurien d'emprar la primera vegada que s'esmenti el nom. Aquesta regla també s'aplica a les abreviatures dels noms específics esmentats en els trinomis de subespècie.

acte nomenclatural *m.* Acte publicat que afecta la *situació nomenclatural* d'un nom científic o tipificació d'un tàxon nominal.

acte nomenclatural anònim *m.* Acte nomenclatural l'autor del qual no pot ser determinat en l'obra en què és publicat (article 50.1).

acte nomenclatural disponible *m.* Acte nomenclatural publicat en una obra disponible.

acte [nomenclatural] exclòs *m.* Acte nomenclatural que ha de ser ignorat des del punt de vista de la nomenclatura zoològica, sigui *a)* d'acord amb les disposicions del Codi; o bé *b)* a causa d'una negació (articles 8.2, 8.3).

acte nomenclatural invàlid *m.* V. *acte nomenclatural no vàlid*.

- acte nomenclatural no disponible** *m.* Acte nomenclatural publicat en una obra no disponible.
- acte nomenclatural no vàlid** *m.* Acte nomenclatural que no satisfà les disposicions del Codi.
- acte nomenclatural vàlid** *m.* Acte nomenclatural que satisfà les disposicions del Codi. És el primer acte nomenclatural disponible relacionat amb un nom o tàxon nominal concret que no contravé cap disposició del Codi.
- actual** *adj.* No extingit.
- adoptar** *v. tr.* Emprar un nom no disponible com a nom vàlid d'un tàxon, de manera que quedi establert com un nom nou amb el seu propi autor i la seva pròpia data (articles 11.6, 45.5.1, 45.6.4.1).
- agregat** *m.* Grup 1) d'espècies, que no sigui un subgènere, dins d'un gènere; o bé 2) d'espècies dins d'un subgènere; o bé 3) de subespècies dins d'una espècie. Un agregat es pot designar amb un nom del nivell espècie intercalat entre parèntesis (article 6.2).
- aHotip** [o **aHotípus**] *m.* Terme, no regulat pel Codi, que designa un exemplar típic del sexe oposat al de l'holotip (recomanació 72A).
- aHotípic** | **aHotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu a l'al·lotip.
- anagrama** *m.* Nom format per la transposició de les lletres d'un mot o d'un grup de mots.
- animal** *m.* D'acord amb el Codi, el terme *animal* inclou els metazous i els tàxons dels protists en tant que són o han estat tractats com a animals des del punt de vista de la nomenclatura.
- animal domesticat** *m.* Animal que es distingeix dels seus ancestres salvatges per caràcters que són el resultat d'una selecció artificial, deliberada o no (p. ex., *Canis familiaris*, *Felis catus*, *Bos taurus*).
- anònim** | **anònima** *adj.* Que no té nom d'autor. V. t. *acte nomenclatural anònim*, *autor anònim*, *obra anònima*.
- aplicació errònia** *f.* Utilització, deliberada o no, d'un nom en un sentit que no és correcte d'acord amb les disposicions del Codi (p. ex., en contradicció amb el tipus portador de nom d'aquest tàxon).
- apocopar** *v. tr.* Ometre deliberadament una o més lletres al final d'un mot o d'una arrel (com preveu l'article 29.3.1.1).
- aprovació [d'una part]** *f.* Acceptació, feta per la Comissió tal com especifica l'article 79, d'una part de la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*.
- arrel [d'un nom]** *f.* 1. D'acord amb el Codi, nom o part del nom del gènere tipus a la qual s'afegeix un sufix del nivell família (article 29). 2. D'acord amb el Codi, part d'un nom a la qual s'afegeix una *desinència de genitiu* per a formar un nom del nivell espècie consistent en un substantiu en cas genitiu (article 31.1.2).
- article** *m.* Disposició obligatòria del Codi.

auctorum (abrev., *auct.* o *auctt.*) *m. pl.* [terme llatí que significa ‘dels autors’] Indica que un nom s’emptra en el sentit d’un cert nombre d’autors posteriors i no en el sentit —diferent— establert per l’autor original.

autor *m.* | **autora** *f.* Persona (o, eventualment, persones) a la qual s’atribueix una obra, un nom científic o un acte nomenclatural (articles 50, 51). V. t. *autor anònim*. D’acord amb el Codi, si una obra és atribuïda a un redactor, a un directiu (p. ex., a un secretari) o a un organisme (p. ex., a un comitè o una comissió), tan sols aquesta persona (o persones) responsable de l’obra, nom o acte n’és considerada l’autor (article 50).

autor anònim *m.* | **autora anònima** *f.* Autor la identitat del qual no pot ser determinada a partir tan sols de l’obra corresponent.

autoria *f.* 1. Condició d’autor. 2. Identitat de l’autor. V. t. *autor*.

bibliogràfic | **bibliogràfica** *adj.* Pertanyent o relatiu a la bibliografia. V. t. *referència bibliogràfica*.

binomi [o **nom binomial**] *m.* Combinació d’un nom genèric i un nom específic que, conjuntament, constitueixen el nom científic d’una espècie (article 5.1). Els noms intercalats (article 6) no compten com a components d’un binomi.

binomen (*pl.*, *binomina*) *n.* [terme llatí que significa ‘nom doble’] Binomi.

binomial *adj.* Pertanyent o relatiu al binomi. V. t. *nom binomial*, *nomenclatura binomial*.

The Bulletin of Zoological Nomenclature *m.* Revista oficial de la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica.

canvi obligatori *m.* 1. Canvi de grafia en el sufix d’un nom del nivell família requerit per l’article 34.1. 2. Canvi de grafia en la terminació d’un nom específic o subespecífic requerit per l’article 34.2.

capítol *m.* Divisió principal del Codi.

caràcter *m.* Element descriptiu dels organismes que s’emptra per a reconèixer, diferenciar o classificar tàxons.

cas¹ *m.* Problema nomenclatural sotmès a la Comissió per a una decisió. V. t. *decisió [de la Comissió]*, *declaració*, *directiva*, *opinió*.

cas² *m.* Categoria gramatical de substantius i adjectius relacionada amb la funció sintàctica dins l’oració. Els casos nominatiu i el genitiu són emprats en la nomenclatura zoològica. V. t. *desinència de genitiu*, *terminació de gènere gramatical*.

casta *f.* En els insectes socials, grup d’individus pertanyents a una espècie o subespècie concreta que difereixen, en forma i sovint per la funció, d’altres grups d’individus de la mateixa espècie o subespècie (p. ex., en les abelles: les obreres, els abellots i les reines).

categoria *f.* Nivell, amb finalitat nomenclatural, d’un tàxon en una jerarquia taxonòmica (p. ex., totes les famílies pertanyen, des del punt de vista de la nomenclatura, a la mateixa categoria, que es troba entre superfamília

i subfamília). Les categories del grup família, del grup gènere i del grup espècie en les quals es poden establir tàxons nominals es tracten als articles 10.3, 10.4, 35.1, 42.1 i 45.1.

científic | **científica** *adj.* Pertanyent o relatiu a la ciència o a les ciències. V. t. *nom científic*.

Codi *m.* 1. Nom abreujat del *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica*. 2. Referència a aquest i a altres codis internacionals de nomenclatura taxonòmica (p. ex., els que regulen els noms científics emprats en bacteriologia i en botànica).

col·lecció *f.* Conjunt d'exemplars reunits i conservats amb la finalitat d'estudiar-los o exhibir-los.

col·lectiu | **col·lectiva** *adj.* Que fa referència a una col·lecció o a un agregat d'entitats. V. t. *grup col·lectiu*.

combinació *f.* Associació 1) d'un nom genèric i un nom específic per a formar el nom d'una espècie; o bé 2) d'un nom genèric amb un nom específic i un nom subespecífic per a formar el nom d'una subespècie.

combinació arbitrària de lletres *f.* Nom científic que no es basa en cap mot existent en alguna llengua.

combinació nova *f.* Primera combinació d'un nom genèric i un nom del nivell espècie establerts prèviament.

Comissió *f.* Nom abreujat de la *Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica* (article 77.1).

compost¹ *m.* Mot format per la unió de dos o més components bàsics que no són prefixos ni sufixos (article 32.5.2.4).

compost² | **composta** *adj.* Constituït per diversos elements lingüístics. V. t. *compost*¹, *nom compost*.

concepte hipotètic *m.* Concepte taxonòmic que, en el moment de ser publicat, no es basa en cap animal, passat o present, la existència del qual sigui coneguda a la natura, sinó tan sols existeix en la ment de l'autor, tant si és una predicció com si no ho és (article 1.3.1).

concordança gramatical *f.* Aplicació de les regles gramaticals llatines per a la concordança quant al gènere dels noms del nivell espècie adjectius o participis, llatins o llatinitzats, amb el nom de gènere amb què és combinat —originalment o subsegüentment.

condicional *adj.* Que només és vàlid o realitzable sota certes condicions. V. t. *proposta condicional*.

conservar *v. tr.* Anul·lar o modificar qualsevol disposició del Codi de manera que, per exemple, 1) es mantingui o es permeti l'ús d'un nom com a vàlid en eliminar els obstacles que impedeixen aquest ús; o bé 2) es mantingui l'ús d'un nom en un sentit taxonòmic que, altrament, seria incorrecte; o bé 3) es consideri que una obra és publicada o ha estat disponible malgrat que no se satisfacin els criteris ordinaris. En cada

- cas, la conservació és determinada per una decisió de la Comissió en ús dels seus plens poders.
- conservat | conservada** *adj.* Efecte de conservar. V. t. *nom conservat, obra conservada.*
- considerar** *v. tr.* Estimar o decidir que alguna cosa està d'acord o no amb els fets.
- Constitució** *f.* Nom abreujat de la *Constitució de la Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica.*
- Coordinació, Principi de** *m.* V. *Principi de Coordinació.*
- còpia preliminar** *f.* Obra publicada separatament, amb la seva pròpia data de publicació especificada (data impresa), abans d'aparèixer com a part d'una obra col·lectiva o acumulativa. La còpia preliminar pot ser publicada amb finalitats de nomenclatura zoològica. V. t. *separata.*
- correcció oficial** *f.* Correcció, emesa per la Comissió, d'un error o omisió en una *opinió* publicada prèviament (article 80.4). V. t. *directriu.*
- corrigendum** (*pl. corrigenda*) *m.* [terme llatí que significa 'correcció'] Nota publicada expressament per l'autor, el redactor o l'editor d'una obra per a remarcar-ne errates o omissions, juntament amb llurs correccions.
- cotip** [o **cotípus**] *m.* OBS. Terme no reconegut pel Codi, emprat antigament com a sintip o paratip, però que no s'hauria d'emprar actualment en la nomenclatura zoològica (recomanació 73E).
- cotípic | cotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu al cotip.
- data de publicació** *f.* La data de publicació d'una obra (i de qualsevol nom o acte nomenclatural que contingui) és la data en què els exemplars de l'obra poden ser adquirits o obtinguts gratuïtament. Si la data real és desconeguda, la data que s'ha d'adoptar és regulada per les disposicions de l'article 21, apartats 2 a 7.
- decisió** *f.* Acte de la Comissió publicat en forma d'*opinió* (article 80.2), de *declaració* (article 80.1) o de *directriu*.
- declaració** *f.* Esmena provisional del Codi publicada per la Comissió (articles 78.3.2, 80.1).
- definició** *f.* Exposició escrita que estableix el conjunt de caràcters particulars d'un tàxon (articles 12, 13). V. t. *diagnosi.*
- descripció** *f.* Exposició escrita dels caràcters taxonòmics d'un exemplar o d'un tàxon (articles 12, 13).
- descripció original** *f.* Descripció d'un *tàxon nominal* quan és establert.
- designar** *v. tr.* Fixar, mitjançant la declaració expressa d'un autor o de la Comissió, el tipus portador de nom d'un gènere, un subgènere, una espècie o una subespècie nominals, establerts prèviament o la primera vegada.
- designació** *f.* 1. Acte nomenclatural d'un autor o de la Comissió mitjançant el qual és designat un tipus portador de nom. V. t. *designar.*

- designació original** *f.* Designació del tipus portador de nom d'un tàxon nominal quan és establert (articles 68.1, 73.1.1).
- designació subsegüent** *f.* Designació del tipus portador de nom d'un tàxon nominal publicada després d'haver estat fixat el tàxon nominal (articles 69.1, 74, 75).
- desinència de genitiu** *f.* **1.** Lletres finals d'un nom del nivell espècie que denoten el cas genitiu del nom d'una o més persones, d'un lloc, d'un patró o d'una altra entitat associat al tàxon; hi concorda gramaticalment en gènere i nombre (p. ex., *-i* per a un home, *-ae* per a una dona, *-orum* per a més d'un home o bé per a homes i dones conjuntament, *-arum* per a més d'una dona; article 31.1.2). **2.** Lletres finals d'un nom de gènere llatí o grec en genitiu que són suprimides per a formar-ne l'arrel (article 29.3) abans d'afegir un sufix del nivell família. V. t. *arrel [d'un nom]*.
- diacrític**¹ *m.* Signe diacrític.
- diacrític**² | **diacrítica** *adj.* Que serveix per a caracteritzar, per a distingir.
- diagnosi** *f.* Exposició escrita que detalla els caràcters d'un tàxon que el distingeixen d'altres tàxons amb els quals es podria confondre.
- diferenciar** *v. tr.* Distingir una entitat (p. ex., un tàxon) d'altres (article 13). V. t. *definició*.
- directriu** *f.* OBS. En edicions prèvies del Codi, declaració publicada per la Comissió en què es dona el resultat d'una votació que completa o corregeix una decisió expressada en una opinió. La directriu ha estat substituïda per la *correcció oficial*.
- disponibilitat** *f.* Qualitat de disponible.
- disponible** *adj.* De què es pot disposar. V. t. *acte nomenclatural disponible*, *nom disponible*, *obra disponible*.
- disposició** *f.* Regla.
- divisió** *f.* **1.** Categoria considerada subgenèrica pel que fa a la nomenclatura si està subordinada a un gènere o a un subgènere (article 10.4). **2.** Tàxon de la categoria de divisió.
- domesticat** | **domesticada** *adj.* Que s'ha acostumat a conviure amb les persones. V. t. *animal domesticat*.
- edició preliminar** *f.* Edició mitjançant la qual s'avança, sovint amb finalitats de nomenclatura zoològica, la publicació d'una obra que ha de formar part d'una altra obra col·lectiva o acumulativa. V. t. *obra preliminar*.
- eliminació** *f.* Acció de descartar, treure fora, excloure. V. t. *fixació per eliminació*.
- entitat infrasubespècífica** *f.* **1.** Tàxon de categoria inferior a la de subespècie. **2.** Exemplar que difereix d'altres exemplars d'una espècie o una subespècie a causa de la variabilitat intrapoblacional (p. ex., sexes opo-

- sats, castes, ginandromorfs i intersexes, individus aberrants, formes ontogenètiques o estacionals, variacions dins d'una variabilitat contínua en un polimorfisme, generacions diferents; article 45.4). V. t. *aberració*.
- errata** *f.* Grafia incorrecta d'un nom o d'un altre mot.
- errata d'impremta** *f.* Errata feta en la composició (sovint dita *errata tipogràfica*).
- errata de còpia** *f.* Errata introduïda en copiar.
- errata inadvertida** *f.* Errata no desitjada per l'autor original, com un *lapsus calami*, una errata de còpia o una errata d'impremta (article 32.5.1).
- errata tipogràfica** *f.* V. *errata d'impremta*.
- erroni** | **errònia** *adj.* Entacat d'error. V. t. *aplicació errònia, identificació errònia*.
- esmena** *f.* **1.** Canvi intencionat de la grafia original d'un nom disponible (article 33.2). **2.** Nom disponible resultant d'un canvi intencionat de la grafia original d'un altre nom disponible.
- esmena injustificada** *f.* Esmena que no és justificada d'acord amb el Codi (article 33.2.3).
- esmena justificada** *f.* Correcció d'una grafia original incorrecta (article 33.2.2).
- espècie** *f.* **1.** Categoria immediatament inferior al nivell gènere; és la categoria bàsica de la classificació zoològica. **2.** Tàxon de la categoria d'espècie. V. t. *nom d'espècie*.
- espècie nominal** *f.* Espècie indicada per un nom disponible.
- espècie nominal inclosa originalment** *f.* Espècie nominal considerada com a inclosa originalment d'un tàxon nominal del nivell gènere, d'acord amb l'article 67.2.
- espècie tipus** *f.* Espècie nominal que és el tipus portador de nom d'un gènere o subgènere nominal. V. t. *designació original, designació subsegüent, monotípia, monotípia subsegüent, tautonímia absoluta, tautonímia linneana*.
- establir [un tàxon nominal]** *v. tr.* Fer disponible el nom d'un tàxon nominal havent respectat els requisits del Codi.
- exclòs** | **exclosa** *adj.* Que ha estat omès o separat voluntàriament. V. t. *acte nomenclatural exclòs, nom exclòs, obra exclosa, exemplar exclòs*.
- exemplar** *m.* Exemple d'animal, de fòssil o de treball d'un animal, o d'una part d'aquests. V. l'article 72.5 per a les classes d'exemplars elegibles com a tipus portador de nom de tàxons nominals del nivell espècie.
- exemplar exclòs** *m.* Exemplar omès o separat explícitament de la sèrie tipus d'un tipus portador de nom (articles 72.4.1, 73.1.5).
- exemplar existent** *m.* Exemplar que encara es pot trobar.
- exemplar teratològic** *m.* Exemplar anormal o monstrosos (article 1.3.2).

- exemplar tipus** *m.* 1. En edicions prèvies del Codi, holotip, lectotip, neotip o qualsevol dels sintips. 2. D'una manera general, exemplar de la sèrie tipus/.
- existent** *adj.* Que es pot trobar, vivent o en una col·lecció. V. t. *exemplar existent, tàxon existent.*
- extint** | **extinta** *adj.* No vivent. V. t. *tàxon extint.*
- família** *f.* 1. Categoria del nivell família, situada entre la superfamília i la subfamília. 2. Tàxon de la categoria de família. V. t. *nom de família.*
- fixació [de tipus]** *f.* Determinació d'un tipus portador de nom, ja sigui per designació original, ja sigui per qualsevol altre mitjà. V. t. *designació* (articles 68.1, 69.1, 73, 74, 75), *monotípia* (articles 68.3, 69.3), *tautonímia* (articles 68.4, 68.5).
- fixació [de tipus] per eliminació** *f.* Fixació pretesa d'una espècie tipus pel procediment de treure subsegüentment d'un gènere totes les espècies nominals que hi havien estat incloses originalment excepte una. Per si mateixa, la fixació per eliminació no constitueix un mètode disponible per a la fixació d'espècies tipus (article 69.4); v., però, l'article 69.1.1.
- forma** *f.* 1. Terme que, si ha estat publicat després del 1960, cal considerar que indica una categoria infrasubspecífica, i que, si ha estat publicat abans del 1961, cal interpretar d'acord amb els apartats 6.3 i 6.4 de l'article 45. 2. Individu d'una espècie o subespècie que difereix, d'una manera manifesta, d'altres individus del tàxon (p. ex., formes larvària i adulta, formes masculina i femenina, formes ecològiques i formes estacionals).
- fórmula zoològica** *f.* Modificació de noms disponibles al si de tot un grup taxonòmic mitjançant l'addició d'un prefix o sufix normalitzat, per a indicar que els tàxons nomenats són membres d'aquest grup (article 1.3.7). Les fórmules zoològiques queden excloses de les disposicions del Codi. Els sufixos dels noms del nivell família indiquen la categoria, i no pas un grup taxonòmic, i no constitueixen fórmules zoològiques.
- gènere**¹ *m.* 1. Categoria del nivell gènere, de rang immediatament inferior al nivell família i superior al subgènere. 2. Tàxon de la categoria de gènere. V. t. *nom de gènere.*
- gènere nominal** *m.* Gènere indicat per un nom disponible.
- gènere tipus** *m.* Gènere nominal que és el tipus portador de nom d'un tàxon nominal del nivell família.
- gènere**² [**gramatical**] *m.* Categoria gramatical que dona lloc a la distribució dels substantius en classes nominals, en funció d'un cert nombre de propietats formals que es manifesten per mitjà d'afixos flexius, de la concordança amb l'adjectiu o de la referència pronominal. En el cas dels noms del nivell gènere, la terminació de gènere gramatical d'un

nom del nivell espècie llatí o llatinitzat ha de concordar amb el gènere gramatical del nom genèric amb què està combinat. V. t. *terminació de gènere gramatical*.

genitiu¹ *m.* Cas de la declinació de llengües com ara el llatí o el grec que expressa principalment una relació de possessió, de pertinença o d'origen d'acció. V. t. *cas*.

genitiu² | **genitiva** *adj.* Pertanyent o relatiu al genitiu¹.

genotip [o **genotipus**] *m.* OBS. Espècie tipus; terme no reconegut pel Codi que no s'hauria d'emprar actualment en la nomenclatura zoològica (recomanació 67A).

genotípic | **genotípica** *adj.* OBS. Pertanyent o relatiu al genotip.

grafia *f.* Selecció i ordenació de les lletres que formen un mot.

grafia amb variacions *f.* Grafia diferent d'un nom específic o subespecífic que es considera idèntica d'acord amb el Principi d'Homonímia (article 58).

grafia original *f.* Grafia (o, eventualment, grafies) d'un nom emprada en el moment de ser establerta (articles 32.1, 32.2.1).

grafia original correcta *f.* Grafia original d'un nom disponible, llevat que se'n demostrï la incorrecció d'acord amb l'article 32.5.

grafia original incorrecta *f.* Grafia original que s'ha de corregir d'acord amb els articles 32.4 i 32.5.

grafia original múltiple *f.* Cadascuna de les grafies originals diferents del mateix nom (article 32.2.1).

grafia subsegüent *f.* Grafia d'un nom disponible altra que la grafia original (article 33).

grafia subsegüent incorrecta *f.* Grafia subsegüent no deguda a un canvi obligatori o una esmena (article 33.3).

gramatical *adj.* V. *concordança gramatical, gènere [gramatical]*.

grec | **grega** *adj.* Pertanyent o relatiu al grec clàssic.

grec [clàssic] *m.* En sentit ampli, llengua grega documentada des de l'època arcaica fins a l'època hellenística.

grup *m.* Conjunt de tàxons. V. t. *nivell espècie, nivell família, nivell gènere*.

grup col·lectiu *m.* Conjunt d'espècies o de fases d'organismes (p. ex., ous o larves) que no es poden situar amb certesa en cap gènere nominal. Els noms proposats o emprats per a designar grups col·lectius són tractats com a noms del nivell gènere, per bé que els són aplicats disposicions especials (article 42.2.1).

grup taxonòmic *m.* Tàxon o conjunt de tàxons; p. ex., el grup taxonòmic *Insecta* inclou tots els insectes i els tàxons en què s'agrupen.

guionet *m.* Signe gràfic (-) que uneix les dues parts d'un nom específic o subespecífic compost si la primera part és una sola lletra llatina (article 32.5.2.4.3).

hapantotip [o **hapantotipus**] *m.* Mostra (o, eventualment, més d'una) d'individus directament relacionats, que representen diferents fases del cicle vital i que formen conjuntament el tipus portador de nom d'una espècie existent de protists (article 72.5.4). Tot i que es tracta d'una sèrie d'individus, un hapantotip és un holotip, i la sèrie no es pot restringir per una selecció de lectotips; tanmateix, si es constata que un hapantotip conté individus de més d'una espècie, se'n poden excloure components fins que contingui només individus d'una sola espècie (article 73.3.2).

hapantotípic | **hapantotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu a l'hapantotip.

hctografia *f.* Procediment d'obtenció de còpies de text i figures a partir d'una capa de gelatina preparada a la qual s'ha transferit l'original.

híbrid *m.* Progenie de dos individus que pertanyen a tàxons diferents. V. els articles 1.3.3, 17 i 23.8 per al tractament dels noms donats als híbrids i als tàxons d'origen híbrid.

hipotètic | **hipotètica** *adj.* Admès sense prova amb vista a un raonament, per a explicar un fet. V. *concepte hipotètic*.

holotip [o **holotipus**] *m.* Exemplar únic (excepte en el cas d'un *hapantotip*) designat o fixat d'alguna altra manera com a tipus portador de nom d'una espècie o subespècie nominal en el moment d'establir el tàxon nominal.

holotip per monotípia *m.* V. *monotípia*.

holotípic | **holotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu a l'holotip.

homònim *m.* **1.** En el nivell família, cadascun de dos o més noms disponibles que tenen la mateixa grafia o difereixen tan sols en el sufix i que indiquen tàxons nominals diferents (article 53.1). **2.** En el nivell gènere, cadascun de dos o més noms disponibles que tenen la mateixa grafia i que indiquen tàxons nominals diferents (article 53.2). **3.** En el nivell espècie, cadascun de dos o més noms específics o subespecífics disponibles, establerts per a diferents tàxons nominals, que tenen la mateixa grafia o amb grafies considerades com a idèntiques d'acord amb l'article 58 i que han estat combinats originalment (*homonímia primària*) o subsegüentment (*homonímia secundària*) amb el mateix nom genèric (article 53.3).

homònim més antic *m.* Homònim **1**) que ha estat establert abans; o bé **2**) en cas d'establiment simultani, que ha obtingut la precedència d'acord amb l'article 24.

homònim més modern *m.* Homònim **1**) que ha estat establert després; o bé **2**) en cas d'establiment simultani, que no ha obtingut la precedència d'acord amb l'article 24.

homònim primari *m.* Cadascun de dos o més noms específics o subespecífics idèntics establerts per a tàxons nominals diferents i combinats originalment amb el mateix nom genèric (article 57.2). V. l'article 58 per a les variants de les grafies considerades idèntiques.

- homònim secundari** *m.* Cadascun de dos o més noms específics o subespecífics idèntics establerts per a tàxons nominals diferents i combinats originalment amb diferents noms genèrics, però combinats posteriorment amb el mateix nom genèric (article 57.3). V. l'article 58 per a les variants de les grafies considerades idèntiques.
- homonímia** *f.* 1. Relació entre homònims. 2. Condició de ser homònims.
- homonímia primària** *f.* Relació d'homonímia que s'estableix entre dos homònims primaris o més.
- homonímia secundària** *f.* Relació d'homonímia que s'estableix entre dos homònims secundaris o més.
- Homonímia, Principi d'** V. *Principi d'Homonímia*.
- horitzó tipus** *m.* Estrat geològic on ha estat recollit el tipus portador de nom d'una espècie o subespècie nominal.
- icnotàxon** *m.* Tàxon basat en l'obra fossilitzada d'un organisme, incloent-hi les pistes, les empremtes i els caus fossilitzats (rastres fòssils) fets per un animal. V. t. *obra d'un animal*.
- identificació errònia** *f.* Atribució errònia d'un exemplar a un tàxon determinat.
- impressió** *f.* Tècnica de reproducció sobre paper o sobre un suport anàleg que permet de deixar la marca en tinta d'un escrit, d'un dibuix, etc., gravat sobre una planxa metàl·lica o compost ajuntant peces de metall o fusta cadascuna de les quals té gravada una lletra o una figura.
- impressió preliminar** *f.* Edició preliminar.
- impressió sobre paper** *f.* Producció de nombroses còpies idèntiques de text o d'il·lustracions sobre paper. D'acord amb el Codi, la fotografia (és a dir, la producció d'imatges sobre paper fotosensible) no constitueix impressió (article 9.2).
- inadequat | inadequada** *adj.* No adequat. V. t. *nom inadequat*.
- incertae sedis** *f.* [locució llatina que significa 'de posició incerta'] D'acord amb el Codi, de posició taxonòmica incerta.
- índex** *m.* Llista disposada en un ordre determinat (en general, alfabètic) dels noms o el contingut d'una obra, normalment amb referències a les pàgines en què són tractats.
- Índex Oficial** *m.* Títol abreujat de qualsevol dels quatre índexs, actualitzats i publicats per la Comissió, que esmenten les obres o els noms que han estat rebutjats per decisió de la Comissió. V. l'article 80.7 pel que fa a la situació dels noms esmentats en els índexs i dels noms i actes nomenclaturals de les obres esmentades en els índexs. Els títols complets dels índexs oficials són:
- Índex Oficial de les Obres Rebutjades i Invàlides en Nomenclatura Zoològica** (*Official Index of Rejected and Invalid Works in Zoological Nomenclature*).

Índex Oficial dels Noms del Nivell Família Rebutjats i Invàlids en Zoologia (*Official Index of Rejected and Invalid Family-Group Names in Zoology*).

Índex Oficial dels Noms Genèrics Rebutjats i Invàlids en Zoologia (*Official Index of Rejected and Invalid Generic Names in Zoology*).

Índex Oficial dels Noms Específics Rebutjats i Invàlids en Zoologia (*Official Index of Rejected and Invalid Specific Names in Zoology*).

indicació *f.* Referència a una informació publicada prèviament o a un acte publicat que, en absència d'una definició o d'una descripció, permeten de tractar com a disponible (article 12.2) un nom proposat abans del 1931, sempre que satisfaci les disposicions rellevants dels articles 10 i 11. V. t. l'article 13.6.1.

indisponibilitat *f.* Qualitat de no disponible.

indisponible *adj.* No disponible. V. t. *acte nomenclatural no disponible, nom no disponible, obra no disponible.*

informació taxonòmica *f.* Descripció, il·lustració i qualsevol altre material relatiu a un tàxon. A diferència dels noms i dels actes nomenclaturals, si hom vol crear un nom disponible, aquesta informació pot ser extreta d'obres publicades (i que no hagin estat objecte de negació) que no són disponibles (p. ex., per haver estat publicades abans del 1758, per no haver emprat d'una manera coherent la nomenclatura binomial o per haver estat suprimides —sense haver estat sancionades com a no publicades— per la Comissió).

infraespecífic | **infraespecífica** *adj.* D'una categoria inferior a la d'espècie. V. t. *nom infraespecífic.*

infrasubespecífic | **infrasubespecífica** *adj.* D'una categoria inferior a la de subespècie. Els noms d'*entitats infrasubespecífiques* no són regulats pel Codi (article 1.3.4). V. t. *nom infrasubespecífic.*

intercalat | **intercalada** *adj.* Posar un element nou entre els elements d'una sèrie. V. t. *nom intercalat.*

invàlid | **invàlida** *adj.* No vàlid.

invalidar *v. tr.* Declarar no vàlid d'acord amb el Codi.

jerarquia taxonòmica *f.* Sistema de classificació basat en una seqüència de categories taxonòmiques ordenades pels seus nivells creixents d'inclusivitat. V. t. *tàxon.*

lapsus calami (*pl., lapsus calami*) *m.* [locució llatina que significa 'error de ploma', 'error d'escriptura'] Error comès per un autor en escriure un text, com ara un nom mal escrit, per contraposició a les errates de còpia o d'impremta (article 32.5.1).

lectotip [o **lectotipus**] *m.* Sintip designat com l'únic exemplar portador de nom després de l'establiment d'una espècie o subespècie nominal (article 74).

lectotípic | **lectotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu al lectotip.

llatí¹ *m.* Llengua llatina entesa en sentit ampli; inclou tant el llatí antic com el medieval. V. t. *llatinitzar*.

llatí² | **llatina** *adj.* Pertanyent o relatiu al llatí¹.

llatimitzar *v. tr.* Donar forma i característiques llatines (com una terminació o un sufix llatins) a un mot que no és llatí.

lletres, combinació arbitrària de f. V. *combinació arbitrària de lletres*.

Llista de Noms Disponibles en Zoologia *f.* Conjunt de les parts de la Llista de Noms Disponibles en Zoologia (*List of Available Names in Zoology*) que han estat adoptades per la Comissió d'acord amb l'article 79. V. t. *part de la Llista de Noms Disponibles en Zoologia*.

Llista Oficial *f.* Títol abreujat de qualsevol de les quatre llistes actualitzades i publicades per la Comissió que esmenten les obres o els noms disponibles sobre els quals s'han pres decisions en les opinions de la Comissió. V. l'article 80.6 pel que fa a la situació de les obres, els noms i els actes nomenclaturals de les llistes. Els títols complets de les llistes oficials són:

Llista Oficial de les Obres Aprovades com a Disponibles per a la Nomenclatura Zoològica (*Official List of Works Approved as Available for Zoological Nomenclature*).

Llista Oficial dels Noms del Nivell Família en Zoologia (*Official List of Family-Group Names in Zoology*).

Llista Oficial dels Noms Genèrics en Zoologia (*Official List of Generic Names in Zoology*).

Llista Oficial dels Noms Específics en Zoologia (*Official List of Specific Names in Zoology*).

V. t. *Llista de Noms Disponibles en Zoologia*.

localitat tipus *f.* Indret geogràfic (i, si escau, estratigràfic) de captura, recollecció o observació del tipus portador de nom d'una espècie o subespècie nominal (article 76.1, recomanació 76A).

locució nominal *f.* Compost que consta d'un nom combinat amb un altre nom o un adjectiu modificador, i que cal tractar com un nom en aposició; si l'adjectiu és l'element final en un nom del nivell espècie, la terminació concorda en gènere amb el nom al qual modifica (i no pas amb el nom genèric amb què està combinat el nom del nivell espècie). Podeu veure'n exemples a l'article 31.2.1.

metazous *m. pl.* Conjunt d'organismes pluricel·lulars que, d'acord amb el Codi, són considerats animals.

mimeografia *f.* Mètode d'elaboració de nombroses còpies de text (i figures) emprant tinta aplicada mitjançant un clixé.

monotípia *f.* Situació que s'esdevé 1) quan un autor estableix un gènere o subgènere nominal per a allò que considera que és una única espècie taxonòmica, a la qual indica amb un nom disponible (l'espècie nominal

denominada d'aquesta manera és l'*espècie tipus per monotípia*; article 68.3); o 2) quan un autor basa un tàxon nominal del nivell espècie en un únic exemplar sense designar-lo explícitament com a holotip (*holotip per monotípia*; article 73.1.2).

monotípia subsegüent *f.* Situació que s'esdevé quan un gènere o subgènere nominal s'estableix abans del 1931 sense haver-hi inclòs cap espècie nominal i quan una sola espècie taxonòmica assenyalada amb un nom disponible és referida subsegüentment i per primera vegada a aquest gènere o subgènere (article 69.3).

mot *m.* Unitat lingüística significativa que té una certa autonomia funcional dins l'oració.

mot compost *m.* V. *compost*.

múltiple *adj.* Que no és un ni simple. V. *grafia original múltiple*.

negació *f.* Declaració, feta per l'autor, redactor o editor d'una obra, segons la qual, des del punt de vista de la nomenclatura zoològica, 1) ha de ser exclosa tota l'obra, o bé 2) han de ser exclosos tots o una part dels noms i actes nomenclaturals que hi són inclosos.

neotip [o **neotipus**] *m.* Exemplar únic designat com a tipus portador de nom d'una espècie o subespècie nominal quan hi ha la necessitat de definir el tàxon nominal objectivament i hom creu que no existeix cap tipus portador de nom. Si l'estabilitat i la universalitat perillen perquè un tipus portador de nom existent es revela inadequat taxonòmicament o està en desacord amb l'ús predominant d'un nom, la Comissió pot fer ús del seus plens poders per a rebutjar aquest tipus i per a designar un neotip (article 75.1).

neotípic | **neotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu al neotip.

nivell [**nomenclatural**] *m.* Seqüència de categories coordinades en la jerarquia de classificació (article 1.2.2). El Codi admet tres nivells (*nivell espècie*, *nivell família* i *nivell gènere*), cadascun dels quals pot presentar regles nomenclaturals particulars.

nivell espècie *m.* En la jerarquia de classificació, grup de tàxons de categoria inferior els noms dels quals són regulats pel Codi. El nivell espècie inclou tots els tàxons de les categories d'espècie i subespècie (article 45.1).

nivell família *m.* En la jerarquia de classificació, grup de tàxons de categoria superior els noms dels quals són regulats pel Codi. El nivell família inclou els tàxons de les categories de superfamília, família, subfamília, tribu i qualsevol altra categoria per sota de superfamília i per damunt del nivell gènere que pugui ser necessari, com la subtribu (article 35.1).

nivell gènere *m.* En la jerarquia de classificació, grup de tàxons situat entre el nivell família i el nivell espècie. El nivell gènere inclou els tàxons

- de les categories de gènere i subgènere (article 42.1). Els noms dels grups col·lectius i dels icnotàxons establerts en el rang del nivell gènere són tractats com si fossin noms del nivell gènere (article 42.2.1).
- no disponible** *loc. adj.* Que no se'n pot disposar d'acord amb el Codi. V. t. *acte nomenclatural no disponible, nom no disponible, obra no disponible.*
- no vàlid** | **no vàlida** *loc. adj.* Que no és vàlid d'acord amb el Codi. V. t. *acte nomenclatural no vàlid, nom no vàlid.*
- nom** *m.* **1.** Mot o seqüència ordenada de mots que s'usen convencionalment per a indicar i identificar una entitat concreta (p. ex., una persona, un indret, un objecte o un concepte). **2.** Nom científic. **3.** Element del nom d'un tàxon del nivell espècie. V. t. *nom específic, nom genèric, nom subespecífic, nom subgenèric.*
- nom binomial** *m.* V. *binomi*.
- nom científic** *m.* Nom que s'ajusta a l'article 1 del Codi, per contraposició al *nom vernacle*/. El nom científic d'un tàxon de qualsevol categoria superior al nivell espècie consta d'un nom; el d'una espècie, de dos noms (*binomi*/), i el d'una subespècie, de tres noms (*trinomi*/) (articles 4 i 5). Un nom científic pot no ser disponible.
- nom científic nou** *m.* Nom científic, disponible o no, proposat per primera vegada per a un tàxon.
- nom compost** *m.* Nom científic format per la unió de dos o més components bàsics que no són prefixos ni sufixos (article 32.5.2.4) i escrit com un mot, amb les excepcions establertes per l'article 32.5.2.4.3.
- nom conservat** *m.* Nom que, tot i no ser disponible ni vàlid, la Comissió, exercint els seus plens poders, permet d'emprar després de suprimir els obstacles coneguts per a aquest ús. V. t. *conservar*.
- nom d'espècie** [o **nom d'una espècie**] *m.* Nom científic d'un tàxon de categoria d'espècie. Un binomi, la combinació d'un nom genèric i un d'específic (un nom intercalat, com un nom subgenèric o un nom intercalat del nivell espècie (article 6), quan és emprat, no compta com un dels noms del binomi).
- nom de família** [o **nom d'una família**] *m.* Nom científic d'un tàxon de la categoria de família. Aquests noms porten el sufix *-idae*.
- nom de gènere** [o **nom d'un gènere**, o **nom genèric**] **1.** Nom científic d'un tàxon de la categoria de gènere. **2.** Primer nom d'un binomi o d'un trinomi (article 5).
- nom de grup col·lectiu** [o **nom d'un grup col·lectiu**] *m.* Nom científic que designa un grup col·lectiu; és tractat com un nom del nivell gènere, però segueix disposicions especials (article 42.2.1).
- nom del nivell espècie** *m.* Nom específic o subespecífic.
- nom del nivell família** *m.* Nom científic de qualsevol tàxon del nivell família.

nom del nivell gènere *m.* Nom científic de qualsevol gènere o subgènere, incloent-hi els noms dels grups col·lectius i dels icnotàxons del nivell gènere. V. t. *gènere [gramatical]*.

nom de subespècie [o **nom d'una subespècie**] *m.* **1.** Nom científic d'un tàxon de la categoria de subespècie. **2.** Trinomi, combinació d'un nom genèric, un d'específic i un de subespecífic (un nom intercalat, com un nom subgenèric o un nom intercalat del nivell espècie —article 6—, no és considerat com un dels noms del trinomi).

nom de subfamília [o **nom d'una subfamília**] *m.* Nom científic d'un tàxon de categoria de subfamília. Aquests noms porten el sufix *-inae*.

nom de subgènere [o **nom d'un subgènere**, o **nom subgenèric**] *m.* Nom científic d'un tàxon de la categoria de subgènere.

nom de substitució *m.* Nom disponible, nou o no, que s'empra per a substituir un nom disponible més antic. V. t. *esmena*, *nom nou de substitució*, *sinònim*.

nom de subtribu [o **nom d'una subtribu**] *m.* Nom científic d'un tàxon de la categoria de subtribu. Aquests noms porten el sufix *-ina*.

nom de superfamília [o **nom d'una superfamília**] *m.* Nom científic d'un tàxon de la categoria de superfamília. Aquests noms porten el sufix *-oidea*.

nom de tribu [o **nom d'una tribu**] *m.* Nom científic d'un tàxon de la categoria de tribu. Aquests noms porten el sufix *-ini*.

nom disponible *m.* Nom científic aplicat a un tàxon animal que no ha estat exclòs d'acord amb l'article 1.3 i que s'ajusta a les disposicions dels articles 10 a 20.

nom específic *m.* Segon nom d'un binomi o d'un trinomi (article 5).

nom exclòs *m.* Nom científic que, d'acord amb les disposicions del Codi (article 1.3) o a causa d'una negació (articles 8.2, 8.3), no pot ser considerat un nom disponible.

nom genèric *m.* Nom de gènere.

nom inadequat *m.* Nom que indica un caràcter, una qualitat o un origen que no presenta el tàxon que porta aquest nom (article 18).

nom indisponible *m.* Nom no disponible.

nom infraespecífic *m.* Terme general per a qualsevol nom per sota de la categoria d'espècie. Aquest terme inclou els noms subespecífics i infrasubespecífics.

nom infrasubespecífic *m.* Nom aplicat a una entitat infrasubespecífica.

nom intercalat *m.* Nom situat entre parèntesis **1)** darrere un nom genèric per a indicar un subgènere, o bé **2)** darrere un nom del nivell gènere per a indicar un agregat d'espècies, o bé **3)** darrere un nom específic per a indicar un agregat de subespècies (article 6). Els noms intercalats no són comptats com un dels noms d'un binomi o d'un trinomi.

- nom invàlid** *m.* Nom no vàlid.
- nom no disponible** *m.* Nom científic que **1)** no s'ajusta als articles 10 a 20, o bé **2)** que ha estat exclòs d'acord amb l'article 1.3.
- nom no vàlid** *m.* Nom disponible que **1)** és objectivament no vàlid (és a dir, que és un homònim més modern, o és un sinònim objectiu més modern d'un nom potencialment vàlid, o s'ha de rebutjar d'acord amb les disposicions del Codi, o ha estat suprimit per la Comissió); o bé **2)** és subjectivament no vàlid (perquè és considerat subjectivament un sinònim més modern o no aplicable a un tàxon concret).
- nom nou de substitució** *m.* Nom establert expressament per a substituir un nom ja establert. Un tàxon nominal indicat mitjançant un nom nou de substitució (*nomen novum*) té el mateix tipus portador de nom que el tàxon nominal indicat mitjançant el nom substituït (articles 67.8, 72.7). V. t. *esmena*, *nom de substitució*.
- nom potencialment vàlid** *m.* Nom disponible que no és objectivament invàlid.
- nom rebutjat** *m.* **1.** Nom que, d'acord amb les disposicions del Codi, no pot ser emprat com a un nom vàlid i que queda anul·lat en favor d'un altre nom. **2.** Nom que, a conseqüència d'una decisió taxonòmica, **a)** és tractat com un *sinònim subjectiu* més modern d'un nom vàlid, o bé **b)** es considera que no és aplicable al tàxon en qüestió.
- nom subespecífic** *m.* Tercer nom d'un trinomi (article 5.2).
- nom subgenèric** *m.* Nom de subgènere.
- nom suprimit** *m.* Nom disponible que, per decisió de la Comissió, no pot tornar a ser emprat com a nom vàlid.
- nom tautònim** *m.* Binomi en què el nom genèric i l'específic són iguals.
- nom trinomial** *m.* V. *trinomi*.
- nom uninomial** *m.* Nom científic que consta d'un sol mot i que s'empra per als tàxons de rang superior al del nivell espècie (article 4.1).
- nom vàlid** *m.* Nom correcte d'un tàxon taxonòmic, és a dir, el nom potencialment vàlid més antic d'un tipus portador de nom comprès pel tàxon tal com l'ha concebut un autor (article 23.1). V., però, *Principi de Prioritat*.
- nom vernacle** *m.* Nom d'un animal emprat en una llengua amb una concepció general, en contraposició a un nom proposat tan sols per a la nomenclatura zoològica.
- nom zoològic** *m.* Nom científic d'un tàxon animal en la nomenclatura binomial.
- nomen** *m.* [terme llatí que significa 'nom'] Nom científic.
- nomen dubium** (*pl. nomina dubia*) *m.* [terme llatí que significa 'nom incert'] Nom científic d'aplicació obscura o dubtosa.
- nomen novum** (*pl. nomina nova*) *m.* [terme llatí que significa 'nom nou'] Nom nou de substitució.

- nomen nudum*** (pl. *nomina nuda*) *m.* [terme llatí que significa ‘nom nu’] Nom científic 1) publicat abans del 1931 que no s’ajusta a l’article 12 del Codi, o bé 2) publicat després del 1930 que no s’ajusta a l’article 13 del Codi. Un *nomen nudum* no és disponible, per tant el mateix nom pot arribar a fer-se disponible ulteriorment per al mateix concepte o per a un altre de diferent; en aquest cas, el nom prendria autor i data (articles 21, 50) d’aquest acte d’establiment i no pas d’una publicació prèvia on aparegui com a *nomen nudum*.
- nomen oblitum*** (pl. *nomina oblita*) *m.* [terme llatí que significa ‘nom oblidat’] 1. Des de l’1 de gener de 2000, nom no emprat des del 1899, que, com a resultat d’una acció empresa d’acord amb l’article 23.9.2, no tindria prioritats sobre un sinònim o homònim més recent en ús predominant. El nom més recent que té prioritats sobre el *nom oblitum* s’anomena *nomen protectum*. 2. Nom sinònim més antic en desús, rebutjat entre el 6 de novembre de 1961 i l’1 de gener de 1973 d’acord amb l’article 23b de les edicions del Codi en vigor en aquell període (article 23.12.2). Els *nomina oblita* continuen sent noms disponibles; cf. els articles 23.9 i 23.12 per a les condicions que en regulen l’ús com a noms vàlids.
- nomen protectum*** (pl. *nomina protecta*) *m.* [terme llatí que significa ‘nom protegit’] Nom prioritari respecte a un sinònim o homònim més antic en desús, relegat a la situació de *nomen oblitum* (article 23.9.2).
- nomenclatura** *f.* Sistema de noms científics la formació, el tractament i l’ús dels quals són regulats per disposicions concretes.
- nomenclatura binomial** *f.* Sistema de nomenclatura pel qual una espècie (però cap altre tàxon de cap més categoria) és designada per una combinació de dos noms (és a dir, per un binomi). V. t. *Principi de Nomenclatura Binomial*.
- nomenclatura zoològica** *f.* Sistema de noms científics per als tàxons animals i disposicions per a la formació, el tractament i l’ús d’aquests noms.
- nomenclatural** *adj.* Pertanyent o relatiu a la nomenclatura. V. t. *acte nomenclatural*, *acte nomenclatural anònim*, *acte nomenclatural disponible*, *acte [nomenclatural] exclòs*, *acte nomenclatural invàlid*, *acte nomenclatural no disponible*, *acte nomenclatural no vàlid*, *acte nomenclatural vàlid*, *nivell [nomenclatural]*, *prioritat d’un acte nomenclatural*, *situació nomenclatural*.
- nominal** *adj.* Pertanyent o relatiu al nom. V. t. *espècie nominal*, *gènere nominal*, *subespècie nominal*, *subgènere nominal*, *tàxon nominal*, *tàxon nominal del nivell família*.
- nominat** | **nominada** *adj.* OBS. En edicions anteriors del Codi, *nominotípic* | *nominotípica*.

nominatiu¹ *m.* Cas de la declinació de llengües com ara el llatí o el grec que expressa la funció gramatical del subjecte d'una oració en forma personal o bé el predicat nominal. V. t. *cas*.

nominatiu² | **nominativa** *adj.* Pertanyent o relatiu al nominatiu¹.

nominotípic | **nominotípica** *adj.* Que conté el tipus portador de nom. V. *tàxon nominotípic*.

nou | **nova** *adj.* Que apareix per primera vegada. V. t. *combinació nova*, *nom nou de substitució*.

objectiu | **objectiva** *adj.* Manifestament vertader, que no és una qüestió d'opinió personal (en contraposició a *subjectiu* | *subjectiva*).

obligatori | **obligatòria** *adj.* Que és d'obligació. V. t. *canvi obligatori*.

obra *f.* Text o il·lustració, independentment que hagin estat publicats o que puguin contenir una *negació*¹.

obra anònima *f.* Obra publicada en la qual el nom de l'autor (o dels autors) no pot ser determinat a partir del contingut d'aquesta.

obra conservada *f.* Obra que ha estat declarada disponible per la Comissió.

obra d'un animal *f.* Resultat de l'activitat d'un animal (p. ex., caus, túnels, gal·les, nius, tubs de cucs, capolls, empremtes) que no constitueix una part d'aquest. S'aplica també a les restes fòssils (p. ex., *icnotàxon*¹), però no a les evidències fòssils com ara motlles interns, impressions externes o substitucions. Cf. els articles 1.2.1, 1.3.6, 10.3 i 12.2.8 pel que fa a la disponibilitat dels noms basats en l'obra d'animals.

obra disponible *f.* Obra publicada en la qual, d'acord amb les disposicions del Codi o mitjançant una decisió de la Comissió, hi pot haver establerts noms o actes nomenclaturals.

obra exclosa *f.* Obra que, d'acord amb les disposicions del Codi (article 1.3) o a causa d'una negació (articles 8.2, 8.3), no pot ser declarada disponible.

obra no disponible *f.* Obra publicada en la qual, d'acord amb les disposicions del Codi o mitjançant una decisió de la Comissió, no hi pot haver noms o actes nomenclaturals. Aquestes obres comprenen 1) les que van aparèixer abans del 1758 (article 3), o bé 2) les que no apliquen de manera conseqüent el *Principi de Nomenclatura Binomial*¹ (article 11.4), o bé 3) les que han estat publicades anònimament després del 1950 (article 14), o bé 4) les que contenen una *negació*¹, o bé 5) les que la Comissió ha declarat no disponibles. Cf. els articles 12.2.1, 12.2.7 i 13.1.2 pel que fa a l'ús de la informació que pot afectar la nomenclatura en obres no disponibles.

obra no publicada *f.* Obra 1) que no ha estat publicada en el sentit dels articles 8 i 9, o bé 2) que la Comissió ha decidit que es tracti com a no publicada.

obra publicada *f.* Obra 1) posada en circulació d'acord amb els articles 8 i 9, o bé 2) que la Comissió ha decidit que es tracti com si fos publicada.

- obra rebutjada** *f.* Obra inclosa per la Comissió en l'*Índex Oficial d'Obres Rebutjades i Invàlides en la Nomenclatura Zoològica*.
- obra suprimida** *f.* Obra que la Comissió ha decidit que és no publicada o no disponible.
- oficial** *adj.* Que té la sanció de l'autoritat constituïda. V. *correcció oficial, index oficial, Llista Oficial*.
- opinió** *f.* Publicació formal de la Comissió que conté una decisió que aplica, interpreta o deixa en suspens disposicions del Codi en un cas que afecta un o més noms, actes nomenclaturals o obres concrets. Una opinió exposa com cal aplicar o interpretar el Codi, o la pauta que cal seguir en un cas determinat (apartats 2 a 5 de l'article 80).
- original** *adj.* Que es remunta a l'origen. V. t. *publicació original*.
- paralectotip** [o **paralectotípus**] *m.* Exemplar d'una sèrie sintíptica prèvia, després de la designació d'un lectotip (article 72.1.3, recomanació 74F).
- paralectotípic** | **paralectotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu al paralectotip.
- paratip** [o **paratípus**] *m.* Exemplar d'una sèrie tipus que no és l'holotip (recomanació 73D).
- paratípic** | **paratípica** *adj.* Pertanyent o relatiu a paratip.
- paraula** *f.* Mot.
- part de la Llista de Noms disponibles en Zoologia** *f.* Llista de noms científics disponibles corresponent a un grup taxonòmic principal, aprovada per la Comissió d'acord amb l'article 79.
- patró tipus** *m.* Espècie patró a què s'associa el tipus portador de nom d'una espècie o subespècie nominal (recomanació 76A.1).
- plens poders** *m. pl.* Poder de la Comissió per a suspendre o modificar l'aplicació dels articles 1 a 76 del Codi de la manera que consideri necessària per a servir els interessos de l'estabilitat i la universalitat de la nomenclatura en un cas concret (articles 78, 81).
- poders [de la Comissió]** *m. pl.* Competència de la Comissió per a prendre acords vàlids relatius a la nomenclatura zoològica. V. t. *plens poders*.
- potencialment vàlid** | **potencialment vàlida** *loc. adj.* Que no és objectivament invàlid. V. t. *nom potencialment vàlid*.
- precedència** *f.* Ordre de més antiguitat dels noms o actes nomenclaturals disponibles determinat 1) per l'aplicació del Principi de Prioritat, tal com estableix l'article 23; o bé 2) en el cas de noms o actes publicats simultàniament, tal com determina l'article 24; o bé 3) per una decisió de la Comissió presa en ús dels seus plens poders.
- predominant** *adj.* Que predomina, és a dir, que és superior en nombre, en força, en influència o en autoritat. V. t. *ús predominant [d'un nom]*.
- prefix** *m.* Lletra o grup de lletres que s'afegeixen al davant de la part bàsica d'un mot i que s'empren habitualment per a formar mots derivats. V. t. *compost, fórmula zoològica, sufix*.

preliminar *adj.* Que precedeix i prepara l'objecte principal. V. t. *còpia preliminar, edició preliminar.*

primari | **primària** *adj.* Que té una qualitat en el primer grau. V. *homònim primari.*

primer revisor *m.* Primer autor que esmenta subsegüentment noms (incloent-hi les diferents grafies originals del mateix nom) o actes nomenclaturals publicats en la mateixa data i que en selecciona un perquè tingui prioritats sobre l'altre o els altres (article 24). V. t. *Principi del Primer Revisor.*

principi *m.* Norma de caràcter general presa com a axioma.

Principi d'Homonímia *m.* Principi segons el qual el nom de cada tàxon ha de ser únic. Així, doncs, un nom disponible que sigui un homònim més modern que un altre nom disponible, no s'ha d'emprar com a nom vàlid (article 52).

Principi de Coordinació *m.* Principi segons el qual, en el nivell família, en el nivell gènere o en el nivell espècie, un nom establert per a un tàxon de qualsevol categoria dins del nivell es considera simultàniament establert, amb el mateix autor i data, per a tots els tàxons basats en el mateix tipus portador de nom en totes les altres categories del nivell (articles 36, 43, 46).

Principi de la Nomenclatura Binomial *m.* Principi segons el qual el nom científic d'una espècie, però no el d'un tàxon d'una altra categoria, és la combinació de dos noms (*binomi*); l'ús d'un *trinomi* per al nom d'una subespècie i de noms uninomials per als tàxons per damunt del nivell espècie és conforme al Principi (articles 5, 11.4).

Principi de Prioritat *m.* Principi segons el qual el nom vàlid d'un tàxon és el nom disponible més antic que se li aplica (tenint en compte la resta de les disposicions de l'article 23), sempre que el nom no hagi estat invalidat per una disposició del Codi o per una decisió de la Comissió (article 23).

Principi de Tipificació *m.* Principi segons el qual cada tàxon nominal del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie té, realment o potencialment, un tipus portador de nom fixat que serveix de criteri objectiu de referència mitjançant el qual queda determinada l'aplicació del nom (article 61). V. t. *tipificació.*

Principi del Primer Revisor *m.* Principi segons el qual la prioritats relativa de dos o més noms o actes nomenclaturals publicats en la mateixa data, o de diverses grafies originals del mateix nom, és determinada pel primer revisor (article 24.2).

prioritat *f.* 1. Fet de venir abans en l'ordre del temps. 2. Preferència, primàcia. V. t. *Principi de Prioritat.*

prioritat d'un acte nomenclatural *f.* Preferència d'un acte nomenclatural pel fet de ser més antic d'acord amb la data de disponibilitat.

- prioritat d'un nom** *f.* Preferència d'un nom pel fet de ser més antic d'acord amb la data de disponibilitat.
- proposta** *f.* **1.** Temptativa, fructuosa o infructuosa, d'establir un tàxon nominal o un nom, o de realitzar un *acte nomenclatural*. **2.** Sollicitud a la Comissió d'acord amb el que estableix l'article 79, per a demanar l'aprovació d'una part de la Llista de Noms Disponibles en Zoologia.
- proposta condicional** *f.* **1.** Proposta d'un nom o d'una fixació de tipus que es fa amb reserves manifestes (article 15.1). **2.** Proposta d'inclusió d'un tàxon en un altre tàxon d'una categoria superior que es fa amb reserves manifestes (article 51.3.3).
- protist** *m.* Organisme classificat dins els protists. N'hi ha que són tractats generalment com a animals des del punt de vista de la nomenclatura (p. ex., els que van ser classificats en principi dins els protozous), els noms dels quals són regulats pel Codi (article 1.1.1).
- protists** *m. pl.* Grup molt heterogeni, actualment sense categoria taxonòmica, que comprèn organismes unicel·lulars animals o vegetals que tenen una organització simple.
- publicació** *f.* **1.** Obra publicada. **2.** Acció de publicar una obra conformement als articles 8 i 9. V. t. *data de publicació*.
- publicació original** *f.* **1.** Obra en què es publica per primera vegada un nom o un acte nomenclatural. **2.** Publicació d'un nom o d'un acte nomenclatural per primera vegada.
- publicar** *v. tr.* **1.** Posar en circulació una publicació. **2.** Posar en circulació una obra que s'ajusta a l'article 8 i que no és exclosa per les disposicions de l'article 9. **3.** Fer públic en una obra, d'acord amb l'accepció 2, qual-sevol nom, acte nomenclatural o informació que afecti la nomenclatura.
- rang** *m.* Grau jeràrquic. V. t. *categoria*.
- rebutjat** | **rebutjada** *adj.* No acceptat | no acceptada. V. t. *nom rebutjat, obra rebutjada*.
- rebutjar** *v. tr.* Eliminar, d'acord amb les disposicions del Codi i, en el cas d'un nom, amb criteri taxonòmic, **1)** una obra amb vista a la nomenclatura zoològica, o bé **2)** un nom en favor d'un altre nom. V. t. *suprimir*.
- recomanació** *f.* Enunciat assessor en un article del Codi. Les recomanacions s'indiquen mitjançant el número de l'article, no són obligatòries i es diferencien de les disposicions obligatòries per una lletra majúscula posada a continuació del número de l'article (p. ex., *recomanació 40A*).
- referència bibliogràfica** *f.* Esment publicat que fa referència a una publicació.
- regla** *f.* Article del Codi que no és un títol, una recomanació o un exemple. Les regles són obligatòries. Terme equivalent a *disposició*.
- regne** *m.* Categoria de rang més alt en la jerarquia taxonòmica. (Les edicions anteriors del Codi feien referència a un únic tàxon *Animalia*, amb categoria de regne, però actualment aquesta denominació no té gaire acceptació.)

rehabilitar *v. tr.* Tractar com a nom vàlid, si es compleixen les condicions de l'article 59.4, un nom rebutjat anteriorment pel fet de ser un homònim secundari més modern.

revisor | **revisora** *m. i f.* Persona que revisa. *V. t. primer revisor.*

secció *f. 1.* Categoria que, cas de tractar-se com a una divisió d'un gènere o subgènere, es considera de categoria subgenèrica des del punt de vista de la nomenclatura (article 10.4). *2.* Tàxon de la categoria de secció.

secundari | **secundària** *adj.* Que és menys important que altres, que és d'inferior categoria. *V. t. homònim secundari.*

sensu *m.* [terme llatí que significa 'en el sentit de'] S'empra sovint per a referir-se a la utilització d'un nom per part d'un autor (esmentat) en un sentit diferent del donat per l'autor original o per un altre autor precedent. *V. t. auctorum.*

sensu lato (abrev., *s. lat.* o *s. l.*) *m.* [locució llatina que significa 'en sentit ampli'] Es contraposa a *sensu stricto*.

sensu stricto (abrev., *s. str.* o *s. s.*) *m.* [locució llatina que significa 'en sentit estricte'] S'empra sovint en conjunció amb un nom, quan es refereix a un tàxon nominal en el sentit rigorós del seu tàxon nominotípic subordinat (es contraposa a *sensu lato*).

separata *f.* Exemplar (tiratge a part o duplicat) d'un treball contingut en una revista, en un llibre o en una altra obra més extensa, previst per a la distribució (normalment de manera privada per l'autor o els autors) i separat de l'obra més extensa que el conté, però sense data pròpia de publicació especificada (data impresa). Després del 1999, la distribució per endavant de separates no constitueix *publicació* des del punt de vista de la nomenclatura zoològica. *V. t. edició preliminar.*

separatum (*pl., separata*) *n.* [terme llatí que significa 'separat', 'a part'] Separata.

sèrie tipus *f.* Sèrie de exemplars, definida pels articles 72.4 i 73.2, sobre la qual l'autor original basa un nou tàxon nominal del nivell espècie. En absència d'una designació d'holotip, qualsevol d'aquests exemplars és elegible per a una designació subsegüent com a tipus portador de nom (*lectotip*); si tampoc no existeix designació de lectotip, tots els exemplars de la sèrie tipus són sintips i constitueixen col·lectivament el tipus portador de nom. Queda exclòs de la sèrie tipus qualsevol exemplar que l'autor original expressament hagi exclòs o hagi referit a variacions diferents, o bé hagi inclòs en el tàxon de manera dubtosa.

signe diacrític *m.* Signe gràfic que indica diferents pronunciacions d'una o diverses lletres (com un accent, la cua d'una ce trencada, una titlla, una dièresi, etc.).

sinònim *m.* Cadascun dels dos o més noms de la mateixa categoria emprats per a indicar el mateix tàxon taxonòmic.

- sinònim més antic** *m.* De dos sinònims, el que ha estat establert abans o, si han estat establerts simultàniament, el que té la precedència d'acord amb l'article 24 (cf. també l'article 23.9).
- sinònim més modern** *m.* De dos sinònims, el que ha estat establert després o, si han estat establerts simultàniament, el que no té la precedència d'acord amb l'article 24 (cf. també l'article 23.9).
- sinònim objectiu** *m.* Cadascun dels dos o més sinònims que indiquen un tàxon nominal amb el mateix tipus portador de nom, o (en el cas de tàxons del nivell família i del nivell gènere) que indiquen un tàxon nominal amb tipus portadors de nom els noms dels quals són, al seu torn, sinònims objectius.
- sinònim subjectiu** *m.* Cadascun dels dos o més noms la sinonímia dels quals és tan sols una qüestió d'opinió personal, és a dir, que no és objectiva (article 61.3.1).
- sinonímia** *f.* **1.** Relació d'identitat entre sinònims. **2.** Llista de sinònims.
- sintip** [o **sintipus**] *m.* Cadascun dels exemplars d'una *sèrie tipus* de la qual no s'ha designat l'holotip ni un lectotip (articles 72.1.2, 73.2, 74). Els sintips constitueixen col·lectivament el tipus portador de nom.
- sintípic** | **sintípica** *adj.* Pertanyent o relatiu al sintip.
- situació nomenclatural** *f.* Estat d'un nom, un acte nomenclatural o una obra dins la nomenclatura (és a dir, la disponibilitat o no, i, en el cas d'un nom, la grafia, la tipificació del tàxon nominal que indica i la precedència respecte a altres noms).
- species inquirenda** (*pl. species inquirendae*) *f.* [locució llatina que significa 'espècie que s'ha de verificar'] Espècie d'identitat dubtosa que requereix una investigació més a fons.
- subfamília** *f.* **1.** Categoria del nivell família per sota de la família. **2.** Tàxon de la categoria de subfamília. V. t. *nom de subfamília*.
- subgènere** *m.* **1.** Categoria del nivell gènere per sota del gènere. **2.** Tàxon de la categoria de subgènere. V. t. *nom de subgènere*.
- subgènere nominal** *m.* Subgènere indicat per un nom disponible.
- subgenèric** | **subgenèric** *adj.* Pertanyent o relatiu al subgènere. V. t. *nom subgenèric*.
- subjectiu** | **subjectiva** *adj.* Dependent de criteri, que és una qüestió d'opinió personal (en contraposició a *objectiu*). V. t. *sinònim subjectiu*.
- subordinat** | **subordinada** *adj.* Que depèn d'un altre. V. t. *tàxon subordinat*.
- subespècie** *f.* **1.** Categoria del nivell espècie per sota de l'espècie; és la categoria més baixa que regula el Codi. **2.** Tàxon de la categoria de subespècie. V. t. *nom de subespècie*.
- subespecífic** | **subespecífica** *adj.* Que caracteritza o distingeix una subespècie de tota altra. V. t. *nom subespecífic*.

subsegüent *adj.* Relatiu a la publicació d'un nom disponible després d'haver estat publicat originalment. V. t. *designació subsegüent, grafia subsegüent, grafia subsegüent incorrecta, monotípia subsegüent.*

subsegüentment *adv.* D'una manera subsegüent.

substitució *f.* Acció de substituir. V. t. *nom de substitució.*

substituir *v. tr.* Posar una cosa en el lloc d'una altra.

subtribu *f.* **1.** Categoria del nivell família per sota de la tribu. **2.** Tàxon de la categoria de subtribu. V. t. *nom de subtribu.*

sufix *m.* Lletra o grup de lletres **1)** afegit a l'arrel d'un mot, com *-idae* en els noms de família, *-inae* en els nom de subfamília (article 29.2); o bé **2)** que formen un sufix llatí com *-ella* o *-istes* (article 30) en alguns noms genèrics (article 30.2). V. t. *compost, prefix, terminació.*

superfamília *f.* **1.** Categoria del nivell família per damunt de la família; és la categoria més alta dels noms que regula totalment el Codi. **2.** Tàxon de la categoria de superfamília. V. t. *nom de superfamília.*

supragenèric | **supragenèrica** *adj.* Superior al gènere. V. t. *tàxon supragenèric.*

supressió *f.* **1.** Acció de suprimir. **2.** Efecte de suprimir.

supressió condicional *f.* Supressió, feta per la Comissió en ús dels seus plens poders, que comporta que un nom disponible només es pugui emprar com a vàlid en determinades condicions, p. ex., en tant que no sigui considerat sinònim d'un altre de més recent (article 81.2.3).

supressió parcial *f.* Supressió, feta per la Comissió en ús dels seus plens poders, de la validesa d'un nom disponible, tot i que el nom resta disponible quant a l'homonímia (article 81.2.2).

supressió total *f.* Supressió, feta per la Comissió en ús dels seus plens poders, d'un nom disponible d'acord amb la precedència i l'homonímia. Un nom del nivell espècie suprimit totalment pot, tanmateix, designar encara l'espècie tipus d'un gènere o d'un subgènere nominal (article 81.2.1).

suprimir *v. tr.* La Comissió, en ús dels seus plens poders, pot decidir: **1)** que una obra ha de ser considerada, des del punt de vista nomenclatural, com a no publicada, o que els noms i els actes d'aquesta obra no són disponibles; **2)** que un nom disponible no s'ha de tornar a emprar mai com a vàlid, perquè **a)** és disponible tan sols com a homònim (*supressió parcial* ✓), o **b)** no és disponible d'acord amb la precedència i l'homonímia (*supressió total* ✓); **3)** que un nom disponible tan sols pot ser emprat com a vàlid en determinades condicions (*supressió condicional* ✓).

tautònim¹ *m.* Nom tautònim.

tautònim² | **tautònima** *adj.* Afectat de tautonímia.

tautonímia *f.* Ús del mateix mot per al nom d'un tàxon del nivell gènere i per al nom del nivell espècie d'una de les espècies o subespècies incloses en el mateix tàxon.

tautonímia absoluta *f.* Grafia idèntica d'un nom genèric o subgenèric i del nom específic o subespecífic d'una de les espècies o subespècies nominals que s'hi inclouïen originalment (articles 18, 68.4).

tautonímia linneana *f.* Grafia idèntica d'un nou nom genèric o subgenèric establert abans del 1931 i d'un nom anterior a 1758 esmentat com a sinònim d'una sola de les espècies o subespècies incloses originalment en aquest gènere (article 68.5).

tautonímia virtual *f.* Grafia gairebé idèntica, o del mateix origen o significat, del nom genèric o subgenèric i del nom específic o subespecífic d'un binomi o trinomi. Terme no regulat pel Codi (cf., però, la recomanació 69A.2).

tàxon *m.* Unitat taxonòmica, nominada o no; és a dir, població o grup de poblacions d'organismes als quals generalment se suposa relacionats filogenèticament i amb caràcters comuns que permeten *diferenciar* aquesta unitat (p. ex., un indret geogràfic, un gènere, una família, un ordre) d'altres unitats similars. Un tàxon comprèn tots els tàxons de *categoria* inferior i els organismes individuals que s'hi relacionen. El Codi tan sols regula completament els noms dels tàxons compresos entre les categories de superfamília i subespècie, inclusivament.

tàxon existent *m.* Tàxon que té representants vivents.

tàxon extint *m.* Tàxon sense representants vivents.

tàxon infrasubespecífic *m.* Tàxon de categoria inferior a la de subespècie. Els noms d'aquests tàxons no són regulats pel Codi.

tàxon nominal *m.* Tàxon indicat per un nom disponible (p. ex., Mollusca, Diptera, Bovidae, *Papilio*, *Homo sapiens*). Cada tàxon nominal dels nivells família, gènere o espècie es basa en un tipus portador de nom (per bé que en els dos darrers nivells aquest tipus podria no estar realment fixat). V. t. *establir [un tàxon nominal]*.

tàxon nominotípic *m.* Tàxon nominal de categoria subordinada dins del nivell família, del nivell gènere o del nivell espècie, que conté el tipus portador de nom d'un tàxon taxonòmic dividit d'aquest grup (articles 37, 44, 47), i que té exactament el mateix nom en el cas dels noms del nivell subgènere i del nivell espècie, i el nom modificat pel sufix escaient en el cas del nivell família (p. ex., Felinae és la subfamília nominotípica de la família Felidae; en el cas de *Felix* (*Felix*) *catus*, el subgènere *Felix* és el subgènere nominotípic del gènere *Felix*; *Panthera leo leo* és la subespècie nominotípica de l'espècie *Panthera leo*).

tàxon subordinat *m.* Tàxon d'una categoria inferior a la del tàxon del mateix grup coordinat amb què és comparat.

tàxon supragenèric *m.* Tàxon de categoria superior a la de gènere.

tàxon taxonòmic *m.* Tàxon (p. ex., família, gènere, espècie) que inclou tots els tàxons nominals i els individus que sigui, que un zoòleg con-

sidera, en un moment donat, que entren en la circumscripció d'un *tàxon zoològic*. Un tàxon taxonòmic és designat pel nom vàlid determinat pels noms disponibles dels tàxons nominals que inclou.

tàxon zoològic *m.* Tàxon natural d'animals (que pot haver tingut un nom que el denomini o no).

taxonomia *f.* Teoria i pràctica de classificar organismes.

taxonòmic | **taxonòmica** *adj.* Pertanyent o relatiu a la taxonomia. V. t. *grup taxonòmic, informació taxonòmica, tàxon taxonòmic.*

teratològic | **teratològica** *adj.* Anormal o monstrosos. V. t. *exemplar teratològic.*

terminació de gènere gramatical *f.* **1.** Lletres al final d'un nom del nivell gènere (que és tractat o cal tractar com un nom singular en cas nominatiu; article 11.8) que indiquen el gènere gramatical del mot; cf. l'article 30.2 per als gèneres gramaticals indicats per les terminacions en paraules que no es troben en els diccionaris llatins o grecs. **2.** Lletres al final d'un nom del nivell espècie que és un adjectiu llatí o llatinitzat i que ha de concordar en gènere gramatical amb el nom genèric amb el qual es combina (article 31.2).

terminació de genitiu *f.* V. *desinència de genitiu.*

text oficial [del Codi] *m.* Text del Codi, escrit en qualsevol llengua, que té l'autorització de la Comissió. Tots els textos oficials són equivalents en força, significat i autoritat (article 87).

text preliminar *m.* Còpia preliminar.

típic | **típica** *adj.* Pertanyent o relatiu al tipus.

tipificació *f.* Fixació del tipus portador de nom d'un tàxon nominal, de manera que proporcioni un criteri objectiu de referència per a l'aplicació del nom d'aquest tàxon. V. t. *Principi de Tipificació.*

tipus *m.* Terme que s'emptra sol o com a part d'un terme compost (-*tip*, -*tipus*) per a designar una classe concreta d'exemplar o tàxon. V. t. *allotip, cotip, fixació de tipus, genotip, hapantotip, holotip, lectotip, neotip, paralectotip, paratip, sintip, topotip.*

tipus portador de nom *m.* Gènere tipus, espècie tipus, holotip, lectotip, sèrie de sintips (que constitueixen conjuntament el tipus portador de nom) o neotip que proporciona el criteri objectiu de referència pel qual es pot determinar l'aplicació del nom d'un tàxon nominal.

tiratge a part *m.* D'acord amb el Codi, separata.

topotip [o **topotípus**] *m.* Terme, no regulat pel Codi, que indica un exemplar que prové de la localitat tipus de l'espècie o subespècie a la qual es creu que pertany, tant si forma part de la sèrie tipus com si no.

topotípic | **topotípica** *adj.* Pertanyent o relatiu al topotip.

transcripció *f.* **1.** Còpia literal.

transcriure *v. tr.* Escriure una còpia d'un text. V. t. *transcripció.*

transliteració *f.* Substitució de les lletres d'un alfabet per les equivalents d'un altre. Els noms científics s'han d'escriure amb lletres llatines; així doncs, els noms formats a partir de mots que no són llatins requereixen transliteració.

translitarar *v. tr.* Escriure un text amb altres caràcters. V. t. *transliteració*.

tribu *f.* **1.** Categoria del nivell família per sota de la subfamília. **2.** Tàxon de la categoria de tribu. V. t. *nom de tribu*.

trinomi [o **nom trinomial**] *m.* Combinació d'un nom genèric, un nom específic i un nom subespecífic que, conjuntament, constitueixen el nom científic d'una subespècie (article 5.2).

trinomen (*pl. trinomina*) *m.* [terme llatí que significa 'nom triple'] Trinomi.

trinomial *adj.* Pertanyent o relatiu al trinomi. V. t. *nom trimonial*.

uninomi [o **nom uninomial**] *m.* Nom científic compost d'un sol mot llatí o llatinitzat amb el qual es denominen els tàxons superiors al nivell espècie.

uninomial *adj.* Que consta d'un sol nom (p. ex., els noms del nivell família i els noms del nivell gènere; article 4). V. t. *uninomi*.

ús predominant [**d'un nom**] *m.* Ús del nom que és adoptat almenys per una majoria substancial dels autors més recents que han tractat el tàxon en qüestió, independentment del temps que fa que se n'ha publicat l'obra.

vàlid | **vàlida** *adj.* **1.** D'un nom disponible o d'un acte nomenclatural, que és acceptable d'acord amb les disposicions del Codi. **2.** D'un nom, que és el nom correcte d'un tàxon segons el criteri taxonòmic d'un autor.

validat | **validada** *adj.* OBS. Conservat | conservada.

validesa *f.* Qualitat de vàlid.

variació de la grafia *f.* V. *grafia amb variacions*.

varietat *f.* Terme que, si ha estat publicat després del 1960, es considera que indica una categoria infrasubspecífica; però que, si ha estat publicat abans del 1961, cal interpretar-lo d'acord amb els apartats 6.3 i 6.4 de l'article 45.

vernacle | **vernacla** *adj.* Pertanyent a la llengua de l'indret d'origen. V. t. *nom vernacle*.

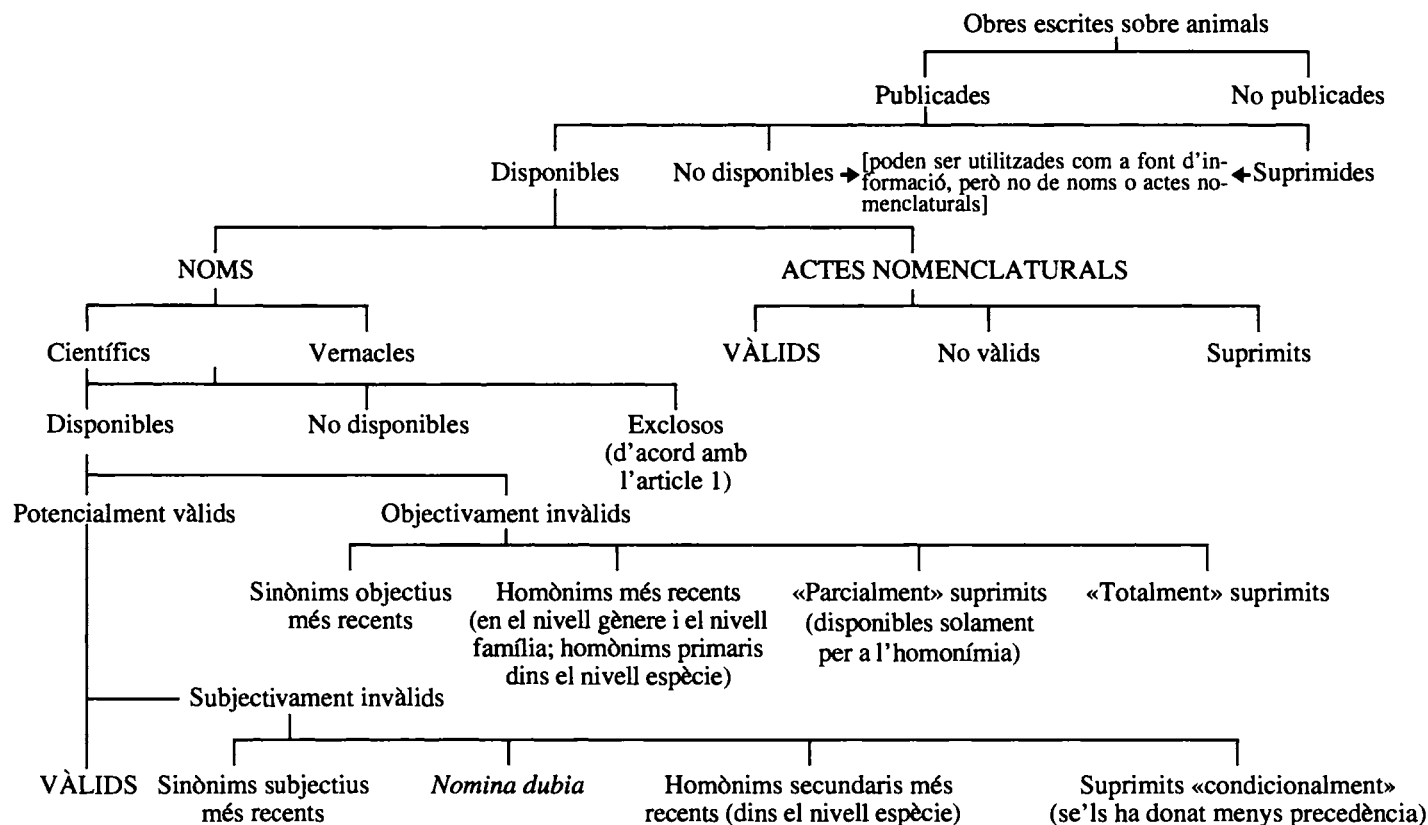
vocal de connexió *f.* Vocal de lligam.

vocal de lligam *f.* Vocal que uneix dos mots per a constituir-ne un de sol (article 58.12). Si el segon dels dos mots combinats comença amb una vocal, no cal fer servir cap vocal de lligam.

zoologia *f.* Part de la biologia que tracta dels animals.

zoològic | **zoològica** *adj.* Pertanyent o relatiu a la zoologia. V. t. *tàxon zoològic*.

zoòleg *m.* | **zoòloga** *f.* Persona que estudia els animals, sigui quina sigui la professió que exerceixi.

Sumari de la situació de les obres, dels noms i dels actes nomenclaturals.

Aquesta presentació simplificada no forma part de les disposicions del Codi. La seva finalitat és ressaltar els termes nomenclaturals principals i llurs relacions. Per als detalls, cal consultar el glossari i el text del Codi.

APÈNDIXS

A. Codi d'ètica

B. Recomanacions generals

Aquests apèndixs constitueixen una guia per a treballar correctament en nomenclatura. A diferència del preàmbul, els articles 1-90 i el glossari, que són parts integrants del Codi, aquests apèndixs tenen la condició de recomanacions; instem els zòlegs a seguir-les, juntament amb les recomanacions que s'afegeixen als articles corresponents del Codi.

APÈNDIX A CODI D'ÈTICA

1. Els autors que proposin noms nous haurien d'observar els principis que segueixen, que constitueixen en conjunt un «codi d'ètica».

2. Un zòleg no hauria de publicar un nom nou si té raons per a creure que un altre zòleg ja ha reconegut el mateix tàxon i es disposa a anomenar-lo (o que el tàxon serà anomenat en un treball pòstum). Un zòleg en aquesta situació s'hauria de posar en contacte amb l'altra persona (o amb els seus representants) i no considerar que és lliure d'establir el nom nou fins que aquesta altra persona (o els seus representants) no ho faci en un període raonable de temps (no inferior a un any).

3. Un zòleg no hauria de publicar un nom nou de substitució (un *nomen novum*), o un altre nom de substitució per a un homònim més modern, si l'autor d'aquest és viu; hauria d'informar aquest autor de l'homonímia i concedir-li un lapse de temps raonable (almenys un any) perquè estableixi un nom de substitució.

4. Cap autor no hauria de proposar un nom que pogués ser ofensiu per qualsevol motiu, dins el seu coneixement o la seva creença raonables.

5. No s'hauria d'emprar un llenguatge immoderat en cap discussió escrita que impliqui la nomenclatura zoològica; aquestes qüestions haurien de ser tractades d'una manera cortesa i amical.

6. Els editors i els altres responsables de la publicació de treballs zoològics haurien d'evitar publicar qualsevol material que els sembli que conté una infracció dels principis esmentats.

7. El respecte d'aquests principis és un assumpte relatiu a la consciència de cada zòleg, i la Comissió no està autoritzada a investigar o a dictaminar sobre presumptes infraccions d'aquests.

APÈNDIX B

RECOMANACIONS GENERALS

Les recomanacions que segueixen no són exhaustives i es complementen amb les recomanacions i exemples afegits als articles corresponents del Codi.

Estabilitat de la nomenclatura

1. Atès que l'objecte de la nomenclatura és donar a cada tàxon un nom que sigui únic, inequívoc i universal, un autor no hauria de canviar l'ús predominant dels noms o el sentit amb què aquests són emprats, si no és que això fos necessari per raons científiques (és a dir, la reclassificació dels tàxons); és d'importància capital que un nom no es transfereixi a un tàxon diferent d'aquell al qual s'aplica usualment.

2. Si les disposicions del Codi porten a requerir una acció que podria amenaçar l'estabilitat o causar confusió, aquesta acció no s'hauria de portar a terme sense sotmetre abans el cas a la Secretaria de la Comissió per demanar consell.

Establiment i formació de noms nous

3. Un autor, a l'hora de preparar la descripció d'un nou tàxon nominal, hauria d'incloure comparacions amb els tàxons propers escaients per tal d'ajudar a la identificació posterior del nou tàxon. El material tipus portador de nom s'hauria d'il·lustrar (o s'hauria de donar una referència a una il·lustració). En el cas de noms nous del nivell espècie, si els tipus portadors de nom són un o més exemplars conservats, és obligatori dipositar-los en una col·lecció esmentada explícitament mitjançant el nom i la localització [article 16.4]; si és possible, la col·lecció hauria d'estar situada en una institució dedicada a aquesta classe de funcions.

4. Un autor que estableixi un nou tàxon nominal hauria d'indicar clarament els tàxons superiors (més inclusius) (p. ex., família, ordre, classe) en els quals s'enquadra el tàxon.

5. Un autor que estableixi un nou nom del nivell gènere o del nivell espècie n'hauria d'indicar la derivació (etimologia) i, en el cas d'un nom del nivell gènere, el gènere gramatical (si no queda clar en la forma del nom mateix). Els noms nous haurien d'estar en forma llatina; també haurien de ser eufònics i fàcils de memoritzar, i no s'haurien de confondre fàcilment amb els noms d'altres tàxons de qualsevol categoria o amb paraules vernacles. En el cas de noms del nivell gènere, no haurien de ser idèntics als noms que se sap que existeixen en gèneres en botànica o microbiologia. En el cas d'un nou nom del nivell família, l'esment del gènere tipus [article 16.2] és obligatori, i també s'han de donar l'autor i la data del gènere tipus.

6. Els noms científics dels tàxons del nivell gènere o del nivell espècie s'haurien d'imprimir amb una tipografia (font) diferent de l'emprada en el text; aquests noms s'imprimeixen normalment en *cursiva*, la qual no s'hauria d'emprar per als noms dels tàxons superiors. Els noms del nivell espècie comencen sempre amb una lletra minúscula i, en esmentar-los, haurien d'anar precedits sempre per un nom genèric (o la seva abreviatura); els noms de tots els tàxons supraespecífics comencen amb una lletra majúscula (versal).

7. Si s'estableix un tàxon nominal nou en un treball escrit en una llengua d'ús científic internacional limitat, el treball hauria d'incloure un resum escrit en una llengua àmpliament compresa, en el qual es destaquí el nom nou.

8. Els noms nous s'haurien d'establir en un treball imprès en paper, publicat de manera palesa en el sentit del Codi, d'àmplia circulació, i que els zoòlegs ja considerin com a vehicle usual per a publicar noms nous en el camp taxonòmic en qüestió. Els noms no s'haurien d'establir en claus, taules, resums, notes a peu de pàgina o en altres textos col·laterals al principal del treball.

9. Els autors i editors s'haurien d'assegurar que tots els noms científics nous han rebut l'atenció del *Zoological Record* i, per tant, d'un conjunt vast de zoòlegs.

Esment de noms

10. Un autor que esmenti el nom d'un tàxon del nivell espècie, del nivell gènere o del nivell família hauria de donar l'autor i la data almenys una vegada en el treball en qüestió. Un nom no hauria de ser esmentat abans de ser establert formalment (vegeu també l'apèndix A, «Codi d'ètica») i no se l'hauria de qualificar de «nou» si no és en el moment de ser establert.

11. Després d'haver estat esmentat per primera vegada en un treball concret (a part del possible esment en el títol), un nom del nivell gènere es pot esmentar de manera abreujada si és part d'un binomi o trinomi. Aquestes abreviatures haurien de ser inequívokes 1) posant sempre un punt al darrere i 2) sense donar-li una forma que es pugui confondre amb l'abreviatura d'un nom del nivell gènere proper (p. ex., *A.* es podria referir a *Aedes* o a *Anopheles*, i podria ser, doncs, ambigua en un treball sobre mosquits). Seguint les mateixes normes, el nom específic es pot abreujar en un trinomi (p. ex., els noms de les subespècies de *Danaus plexippus* es podrien abreujar com *D. p. plexippus* i *D. p. menippe*, respectivament).

12. Els cognoms (patronímics) dels autors de noms científics no s'haurien d'abreujar. Tanmateix, si un nom ha estat publicat per més de tres coautors, es pot esmentar únicament el cognom del primer coautor (igual que en la publicació original) en el text, seguit del terme «*et al.*» (en el sentit de «i d'altres»); en qualsevol cas, s'haurien d'esmentar en la bibliografia tots els noms dels coautors.

CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ INTERNACIONAL DE NOMENCLATURA ZOOLOÒGICA

ARTICLE 1. Posició i funcions de la Comissió. La posició, els deures i els poders de la Comissió són definits en el *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica*.

ARTICLE 2. Composició de la Comissió

2.1. **Nombre.** La Comissió consta ordinàriament de divuit membres o de tants com aquesta decideixi. Els noms i les adreces dels membres es publiquen en *The Bulletin of Zoological Nomenclature*.

2.2. **Qualificacions.** Els membres de la Comissió són científics eminents, independentment de llur nacionalitat, amb una reputació distingida en qualsevol branca de la zoologia i dels quals se sap que tenen interès per la nomenclatura zoològica.

2.3. **Representació d'interessos diversos.** Fins allà on sigui possible, la composició de la Comissió ha de ser tal que asseguri una representació equilibrada:

2.3.1) dels sistemàtics de les principals divisions del regne animal;

2.3.2) dels zoòlegs de diferents parts del món;

2.3.3) dels paleozoòlegs;

2.3.4) no tan sols dels zoòlegs sistemàtics, sinó també dels que treballen en zoologia general i en les ciències biològiques aplicades (p. ex., medicina, agricultura, etc.), els quals, com a usuaris dels noms zoològics, estan directament interessats en la nomenclatura i han mostrat una comprensió dels problemes generals relacionats amb la nomenclatura zoològica.

ARTICLE 3. Duració del mandat dels membres de la Comissió

3.1. **Duració normal.** La duració normal del mandat d'un membre de la Comissió es pot determinar de la manera següent:

3.1.1) els membres s'han d'agrupar per classes depenent de la data d'elecció o de reelecció més recent. Una classe consta dels membres elegits en una sessió concreta de la Secció de Nomenclatura Zoològica de la Unió Internacional de Ciències Biològiques (IUBS) (o de la corporació que substitueixi la IUBS d'acord amb l'article 77 del Codi) juntament amb els membres elegits en eleccions complementàries posteriors a l'esmentada sessió i anteriors a la següent;

- 3.1.2) dins una classe, tots els membres tenen la mateixa antiguitat i, d'acord amb l'article 3.2, la durada del mandat acaba en tancar la sessió general de la Comissió [article 11.1] de la qual llur classe és la més antiga;
 - 3.1.3) a l'efecte d'aquest article, una classe continua existint fins a la clausura de la sessió general de la qual és la més antiga, àdhuc si tots els membres d'aquesta han deixat ja la Comissió d'acord amb l'article 3.3, per defunció o per alguna altra raó.
- 3.2. Duració màxima del mandat i aptitud per a la reelecció.** Es pot reelegir un membre la duració normal del mandat del qual acaba, però:
- 3.2.1) qualsevol persona ha de deixar de ser membre en acabar la següent sessió general de la Comissió si ha completat un període continu de mandat de divuit anys (o de vint-i-quatre anys, si el membre és el president de la Comissió);
 - 3.2.2) al terme del període màxim especificat per l'article 3.2.1, han de passar tres anys abans que un membre anterior de la Comissió pugui ser reelegit;
 - 3.2.2.1) aquesta disposició [article 3.2.2] no s'ha d'aplicar si un membre anterior o sortint és preelegit per la Comissió per tal que continuï com a president, o ho esdevingui si és reelegit com a membre;
 - 3.2.3) com a conveni transitori, cap mandat anterior a l'1 de gener de 1985 es pot prendre en consideració a l'efecte d'aquesta secció.
- 3.3. Terminació anticipada del mandat.** El mandat de qualsevol membre de la Comissió acaba:
- 3.3.1) el dia del seu 75è aniversari;
 - 3.3.2) en acceptar el Consell un anunci de renúncia presentat per escrit al secretari;
 - 3.3.3) si, sense tenir permís d'absència, no presenta en cinc ocasions consecutives un vot o una abstenció sobre les qüestions plantejades a la Comissió perquè prengui una decisió i, dins un període de tres mesos posterior a aquesta manca, no presenta cap explicació escrita al Consell que aquest consideri acceptable.

ARTICLE 4. Elecció de membres de la Comissió

- 4.1. **Notificació.** La Comissió ha de publicar, amb un any d'antelació, com a mínim, respecte a una sessió general de la Comissió [article 11.1], una notificació en la qual:

- 4.1.1) doni els noms, les nacionalitats i els camps d'especialitat dels membres els mandats dels quals finalitzen en acabar aquesta sessió, d'acord amb l'article 3;
 - 4.1.2) esmenti l'article 2.2 i demani candidatures per a formar part la Comissió;
 - 4.1.3) doni un termini, no superior als tres mesos anteriors a la celebració de la sessió general següent, per a rebre les candidatures.
- 4.2. **Publicitat.** La notificació que especifica l'article 4.1 s'ha de comunicar a la IUBS (o a una corporació successora seva, si escau), als organitzadors del Congrés en què s'ha de dur a terme la sessió general i a publicacions adients de diferents parts del món amb el prec de difondre-la.
- 4.3. **Nominacions.** Les nominacions, acompanyades d'una exposició dels camps d'especialització i la qualificació d'acord amb l'article 2.2 de cada candidat, s'han d'enviar al secretari de la Comissió. Si la candidatura no conté aquesta informació, el secretari ha de demanar a cada candidat que doni el seu consentiment a la candidatura i que aporti un *curriculum vitae*, una llista de publicacions i una exposició de la seva experiència en nomenclatura.
- 4.4. **Llista de candidats.** La Comissió, en una sessió general:
- 4.4.1) determina el nombre de places que s'han de cobrir mitjançant votació de la Secció de Nomenclatura Zoològica, que no pot ser inferior a la meitat del nombre de membres sortints al terme de la sessió;
 - 4.4.2) considera les candidatures presentades conformement a l'article 4.3, a partir de les quals prepara una llista amb el doble de candidats respecte al nombre de places que s'han de cobrir, mitjançant una votació feta d'acord amb l'article 4.4.1.
- 4.5. **Elecció.** La Comissió presenta la llista de candidats a la Secció de Nomenclatura Zoològica perquè siguin elegits mitjançant votació secreta.
- 4.6. **Eleccions complementàries.** La Comissió pot, mitjançant votació per correu, cobrir vacants ocorregudes per una terminació anticipada del mandat [article 3.3] o que no s'han cobert per elecció en una sessió de la Secció de Nomenclatura Zoològica [article 4.4.1] o que resulten d'un increment del nombre de membres decidit per la Comissió d'acord amb l'article 2.1.

ARTICLE 5. Obligacions dels membres de la Comissió

- 5.1. **A les sessions.** Qualsevol membre de la Comissió té l'obligació d'assistir a les sessions de la Comissió si li és possible i assistir a

cada reunió durant la sessió, si no és que, per raons imperatives, el directiu en funció de president l'excusa d'assistir-hi.

5.2. Entre sessions. Qualsevol membre de la Comissió té l'obligació de votar, dins el període prescrit, sobre cada qüestió que el secretari li sotmeti amb aquesta finalitat.

5.3. Permís d'absència. Qualsevol membre de la Comissió que no pugui complir temporalment les seves obligacions, ha de demanar per mitjà del secretari (per endavant, si és possible) un permís d'absència per un període determinat.

ARTICLE 6. Directiva. La Directiva de la Comissió és composta per un president, un vicepresident i tants directius com decideixi la Comissió. Llurs obligacions s'han de fer constar en els Estatuts.

ARTICLE 7. Consell. El president, el vicepresident i quatre membres electes de la Comissió formen un consell. Aquest Consell està encarregat de portar a terme, en representació de la Comissió, les obligacions que li són assignades específicament d'acord amb les disposicions d'aquesta Constitució i de supervisar el treball entre sessions de la Comissió no específicament assignat a un directiu o a la Secretaria i que el president consideri que no requereix un vot formal de la Comissió. El Consell pot designar membres de la Comissió per a actuar en qualitats determinades.

7.1. El secretari de la Comissió és també el secretari del Consell, però ni ell ni cap altre membre de la Secretaria pot votar en les deliberacions d'aquest.

ARTICLE 8. Elecció de directius i membres del Consell. Els directius i membres del Consell són elegits per la Comissió mitjançant votació secreta, tal com determinen els Estatuts.

ARTICLE 9. Secretaria. El Consell pot nomenar un secretari executiu per al període i les obligacions que fixen els Estatuts; igualment, es pot nomenar un membre de la Comissió com a secretari general. El secretari executiu pot ser un empleat d'una corporació escaient, com l'Agrupació Internacional per a la Nomenclatura Zoològica.

ARTICLE 10. Comitès

10.1. **Nomenaments i funcions.** El Consell, per mitjà del seu president, pot nomenar comitès consultius i *ad hoc* per tal de facilitar les tasques editorials o indagadores de la Secretaria o per a ajudar la Comissió de qualsevol altra manera. Qualsevol zoòleg que no sigui membre de la Comissió és elegible per a actuar en aquests comitès.

- 10.2. Presentació d'informes.** Cada comitè *ad hoc* ha d'informar el Consell o la Comissió en el moment que consta en els termes del nomenament o quan li demana de fer-ho el Consell o la Comissió. Els comitès *ad hoc* resten dissolts en presentar l'informe final o si han estat rellevats pel Consell.

ARTICLE 11. Sessions

11.1. Sessions generals

- 11.1.1. El president convoca sessions generals a intervals que no excedeixen els sis anys (o a intervals tan propers a sis anys com ho permeti la planificació dels congressos o assemblees relacionades), per tal que se celebrin conjuntament amb les assemblees generals de la IUBS, els congressos internacionals de biologia sistemàtica i evolutiva (ICSEB) o altres congressos internacionals als quals assisteixen zòlegs en un gran nombre.
 - 11.1.2. Una sessió general inclou una reunió per a la preparació d'una llista de candidats a l'elecció per a la Comissió i la presentació d'aquesta llista a la Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS (o de la corporació que la succeeixi, si s'escau) per a la elecció mitjançant votació secreta (article 4.5).
 - 11.1.3. Una sessió general pot començar abans del congrés al qual s'ha associat i continuar després, sempre que s'hagi notificat aquest fet per endavant a tots els membres de la Comissió i que les eleccions a la Comissió se celebrin tan sols durant el període del congrés.
- 11.2. Sessions especials.** La Comissió pot convocar una sessió especial en qualsevol moment o lloc que triï, sempre que:
- 11.2.1) es comuniquin per endavant els assumptes a tractar a tots els membres de la Comissió;
 - 11.2.2) en el transcurs de la sessió tan sols es tractin els assumptes prèviament comunicats;
 - 11.2.3) no s'hi duguin a terme eleccions.

ARTICLE 12. Votacions. Si no indica una altra cosa el Codi o aquesta Constitució, quan la Comissió vota en qüestions de nomenclatura zoològica s'han d'aplicar els procediments següents.

- 12.1. En casos ordinaris.** En els casos que inclouen l'ús de plens poders, es considera que la Comissió pren una decisió afirmativa si la majoria simple dels votants ho fa a favor dins el període de temps estipulat en la papereta de votació.

- 12.2. En casos que impliquen l'ús de plens poders o esmenes al Codi o a la Constitució.** En aquests casos (vegeu els articles 78 a 81 del Codi respecte a l'ús dels plens poders, i l'article 16 d'aquesta Constitució respecte a les esmenes al Codi o a la Constitució), tan sols es considera que s'ha pres una decisió afirmativa quan dos terços dels vots emesos vàlidament en una votació postal de tres mesos de durada estiguin a favor de la proposta i sempre que s'hagi publicat un anunci d'aquesta en *The Bulletin of Zoological Nomenclature* i s'hagi enviat a publicar en almenys tres revistes adients sis mesos abans de la votació, com a mínim (en el cas d'esmenes al Codi o a la Constitució, dotze mesos).

ARTICLE 13. Acords financers. Si la Comissió no es troba en situació de generar o administrar fons propis, està facultada per a aquesta finalitat a entrar en una relació benefactora amb una corporació, com l'Agrupació Internacional per a la Nomenclatura Zoològica, que s'encarregui d'actuar en consonància amb els principis de la Comissió i la IUBS (o la corporació successora, si s'escau). La Comissió pot donar per acabada aquesta relació de manera discrecional.

ARTICLE 14. Obligacions editorials de la Comissió. La mateixa Comissió ha d'editar i, si els mitjans econòmics ho permeten, publicar diverses comunicacions, que s'han de preparar i editar a l'oficina del secretari sota la supervisió del Consell.

- 14.1. Decisions.** És obligació de la Comissió publicar declaracions i opinions que incorporin les decisions de la Comissió, com especifiquen els articles 78 i 80 del Codi.
- 14.2. Informació.** Si els mitjans econòmics ho permeten, és obligació de la Comissió editar una revista periòdica, *The Bulletin of Zoological Nomenclature*, per a mantenir informats els zòlegs sobre els casos que la Comissió tingui pendants, per a publicar els procediments de la Comissió, per als anuncis i per a la discussió general de qüestions nomenclaturals.
- 14.3. Manteniment de les llistes i índexs oficials.** La Comissió compila i manté les llistes i els índexs que es relacionen a continuació.
- 14.3.1. *Llista Oficial de Noms de Nivell Família en Zoologia;*
 - 14.3.2. *Llista Oficial de Noms Genèrics en Zoologia;*
 - 14.3.3. *Llista Oficial de Noms Específics en Zoologia;*
 - 14.3.4. *Índex Oficial de Noms de Nivell Família Rebutjats i Invàlids en Zoologia;*
 - 14.3.5. *Índex Oficial de Noms Genèrics Rebutjats i Invàlids en Zoologia;*

14.3.6. *Índex Oficial de Noms Específics Rebutjats i Invàlids en Zoologia;*

14.3.7. *Llista Oficial d'Obres Aprovades com a Disponibles per a la Nomenclatura Zoològica;*

14.3.8. *Índex Oficial d'Obres Rebutjades i Invàlides en Nomenclatura Zoològica.*

14.4. ***Llista de Noms Disponibles en Zoologia.*** La Comissió pot considerar, adoptar i publicar notícies sobre la *Llista de Noms Disponibles en Zoologia* (o les seves parts) d'acord amb l'article 79 del Codi.

Article 15. Poders d'emergència. En una situació d'emergència, el Consell, o si hi manca, el president, pot assumir i exercir els poders extraordinaris que ell (o el president, si escau) pugui considerar necessaris per tal d'assegurar el funcionament ininterromput de la Comissió, sempre que:

15.1) els poders cessin tan aviat com l'estat d'emergència ho permeti;

15.2) no incloguin poders per a variar el Codi o per a emetre declaracions o opinions que no han estat aprovades per la Comissió;

15.3) aquests, els motius per a assumir-los i la durada es donin a conèixer a la Comissió i a la IUBS (o a la corporació successora, si s'escau) tan aviat com les circumstàncies ho permetin.

ARTICLE 16. Esmenes al Codi i a la Constitució

16.1. **Procediment.** La Comissió:

16.1.1) publica les esmenes proposades (sempre que siguin esmenes al Codi determinades per l'article 78 i no canvis importants) d'acord amb l'article 12.2 d'aquesta Constitució;

16.1.2) rep i considera els comentaris dels zòlegs que arribin dins l'any següent a la publicació de les propostes;

16.1.3) notifica els canvis de principi més importants proposats a la Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS (o a la corporació successora, si s'escau), amb la recomanació que la Secció aprovi els canvis més importants i aboni la ratificació de les esmenes acordades per la Comissió;

16.1.4) vota les esmenes proposades (que poden ser modificades d'acord amb els comentaris dels zòlegs i de la Secció) mitjançant una votació postal que ha de durar tres mesos [article 12.2];

16.1.5) presenta a la IUBS (o a la corporació successora, si s'escau) per a la ratificació [article 90 del Codi] les esmenes subjectes a aprovació per dos terços dels vots vàlidament emesos en la votació postal i amb el suport de la Secció respecte als principis més importants;

16.1.5.1) es pot demanar a la IUBS (o a la corporació successora, si s'escau) una ratificació provisional de les esmenes proposades per endavant respecte al vot de la Comissió perquè la ratificació sigui efectiva en el moment en què la Comissió aprovi les esmenes;

16.1.6) publica la seva decisió i la data a partir de la qual entren en vigor les esmenes ratificades.

16.2. Comitè Editorial. Per a la seva actuació d'acord amb aquest article, la Comissió es pot dotar d'un comitè editorial *ad hoc* que l'assessori i que actuï d'acord amb l'article 10.

ARTICLE 17. Estatuts. Es faculta la Comissió perquè adopti uns estatuts que regulin les normes i les activitats que la Constitució no cobreix. La Comissió té autoritat per a modificar aquests Estatuts mitjançant una votació de majoria si les circumstàncies ho requereixen. Aquests Estatuts han de tractar d'assumptes com ara les obligacions de la Directiva, els mètodes per a obtenir candidatures per a les vacants en la Comissió, les relacions entre la Comissió i la Secretaria, les normes relatives al tractament que cal donar a les sol·licituds i l'adopció de programes i prioritats, i les relatives a altres assumptes de la Comissió.

ARTICLE 18. Entrada en vigor. Aquesta Constitució i totes les esmenes que s'hi facin són efectives en el moment en què han estat aprovades per la Comissió i ratificades per la IUBS (o la corporació successora, si s'escau) d'acord amb l'article 16.

ÍNDIX

L'índex abasta el preàmbul, els articles, les recomanacions (incloent-hi les de l'apèndix B) i el glossari. Les disposicions del Codi s'indiquen mitjançant el número de l'article i la secció (p. ex., «32.5.2»), les recomanacions s'indiquen amb el número de l'article i la lletra majúscula pertinent (p. ex., «40A») o, en el cas de l'apèndix B («Recomanacions generals»), mitjançant una B seguida del número (p. ex., «B6»), i el glossari, mitjançant una «G».

L'índex no forma part del text legislatiu del Codi. Remet als esments principals de cada entrada, però no s'ha de considerar exhaustiu, ja que els termes que hi figuren es poden trobar també en altres articles.

Les entrades i subentrades han estat ordenades pel sistema discontinu amb partícules (és a dir, mot a mot).

aberració, G

abreviatura, G

— de la grafia original d'un nom,
32.5.2.4

— del nom de l'autor, B12

— en esmentar noms, 11.9.3.3, 25A,
B11

absoluta, *vegeu* tautonímia absoluta

accent[s], *vegeu* signe[s] diacrític[s]

acte nomenclatural, G

— anònim, 14, G

— condicional, 15.1

— disponible, 3.2, 10, 11, G

— exclòs, 1.3.4, 15.2, 45.6.3, G

— invàlid, 70.2, G

— negat, 8.2, 8.3

— no disponible, 14, 15.1, G

— no vàlid, 70.2, G

— vàlid, 23.1, 69.1, 70.2, G

supressió d'un —, 81

actes de reunions, 9.9, 9A, 50.2, 50A

actual, G

acústic / acústica, *vegeu* registre acústic
adjectiu

— com a nom del nivell espècie,
11.9, 31.2, 34.2

adjectiu (*cont.*)

— com a substantiu, 11.9, 31.2

adoptar, 11.6, 45.5.1, 45.6.4.1, G

agregat, G

— d'espècies, 6.2, 10.4, 23.3.3, G

— de subespècies, G

al·lotip (*o* al·lotípus), 72A, 72.4.6, G

al·lotípic | al·lotípica, G

al·lotípus, *vegeu* al·lotip

anagrama, G

animal[s], G

— domesticat, G

obra d'un —, *vegeu* obra d'un ani-
mal

parts i fases d'un —, 17, 72.5

significat i aplicació de noms als —,
1, 2, 10.5

anònim | anònima, G

acte nomenclatural —, 14

autor —, *vegeu* autor

autoria —, 14, 50.1, 51D

obra —, G

antic | antiga, *vegeu* homònim més antic,
sinònim més antic

apèndixs del Codi, A, B

condició dels —, 89.2

apèndixs del Codi (*cont.*)

Vegeu també codi d'ètica, recomanacions generals

aplicació errònia, G

- d'una espècie, 11.10, 49, 65.2, 67.13, 69.2.4, 70
- de l'espècie tipus, 11.10, 41, 49, 67.13, 69.2.4
- del gènere tipus, 41, 65.2
- ús deliberat d'una —, 11.10, 67.13, 69.2.4

apocopar, G

aposió, *vegeu* substantiu en aposició

apòstrof, 27, 32.5.2

aprovació [d'una part], G

Aranei Svecici (de Carl Clerck), 3.1

arrel

- [d'un nom], 11.7, 29, 31.1, 55.3, G
- grega [d'un nom], 29
- incorrecta del nom del gènere tipus, 29.3-29.5
- llatina [d'un nom], 29

article[s] [del Codi], G

arxius

dipòsit d'una obra en —, 8.6, 9.7

auctorum, G

autor, G

- anònim | autora anònima, 14, 50.1, 51D, G
- d'un nom
- — de tàxon canviat de categoria, 50.3
- — del nivell espècie, 46.1, 50
- — del nivell família, 11.7.1.3, 11.7.2, 13.2, 36.1, 40.2.1, 40A, 50.3.1
- — del nivell gènere, 43, 50
- — disponible, 11.10, 45.5, 50
- — exclòs, 50D, 51F
- — infrasubspecífic «elevat», 10.2, 45.5.1, 50.3

autor (*cont.*)

- d'un nom (*cont.*)
- — no disponible, 50B, 51D
- — publicat en l'acta d'una reunió, 50.2
- — publicat en sinonímia, 11.6, 50.7
- — publicat simultàniament, 50.6
- d'una esmena, 33.2, 50.4, 50.5
- d'una nova combinació, 50.3.2, 51.3

abreviatura del nom d'un —, B12

esment de l'—, 51

Vegeu també *auctorum*

autoria, 50-51

Vegeu també autor

bibliogràfic | bibliogràfica, *vegeu* referència bibliogràfica

biblioteques

dipòsit d'una obra en —, 8.6, 9.7

binomen, G

Vegeu també binomi

binomi (o nom binomial), 5, 6.1, G

Vegeu també nom d'espècie

binomial, *vegeu* nom binomial, nomenclatura binomial

binomina, *vegeu* binomen

botànic / botànica, *vegeu* nomenclatura botànica

The Bulletin of Zoological Nomenclature, 78.4.3, 79.2, 79.3, 80.2, 80.3, 82.2, G

canvi[s]

- de categoria dels tàxons, 10.2, 23.3.1, 29.2, 34, 36, 43.2, 45.5.1, 46.2, 50.3, 61.2
- de combinació, 22A.3, 48, 50.3, 51.3, 51G
- de sufix, 29.2, 32.5.3, 34.1, 36.1
- de terminació, 29, 31-36, 48
- obligatori, 19, 32.5, 34, G

capítol, G

caràcter [taxonòmic], 13.1, 13A, G

cas

- [gramatical], G
- Vegeu també* desinència de genitiu, nominatiu, terminació de genitiu
- sotmès a la Comissió, 23A, 23.9.5, 23.10, 23.11, 55.3.1, 59.3.1, 65.2, 70.2, 75.5, 78, 79, 81, 82, 89.1
- Vegeu també* decisió [de la Comissió], declaració [de la Comissió], directriu, opinió

casta, G

categoria, G

- canvi de —, 10.2, 23.3.1, 29.2, 34, 36, 43.2, 45.5.1, 46.2, 50.3, 61.2
- Vegeu* sufix dels noms del nivell família

científic | científica, G

- Vegeu també* nom científic

classificació d'un tàxon nou, B4

claus

- nom científic nou en unes —, B8

CLERCK, Carl (autor de l'obra *Aranei Svecici*), 3.1

coautor, 50, 51

coautoria, *vegeu* coautor

codi[s]

- d'ètica, A
- de nomenclatura, 10.5
- Vegeu també* Codi, *Codi Internacional de Nomenclatura de Bacteris*, *Codi Internacional de Nomenclatura Botànica*, *Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica*

Codi, G

Codi Internacional de Nomenclatura de Bacteris, 10.5

Codi Internacional de Nomenclatura Botànica, 10.5

Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica, PREÀMBUL, 1, 85-90

article [del —], G

Codi Internacional de Nomenclatura Zoològica (cont.)

data de entrada en vigor i vigència del —, 86

definició i àmbit del —, PREÀMBUL, 1, 85-90

disposició [del —], G

- Vegeu també* regla

esmena del —, 78.3, 80.1, 90

exclusions del —, 1.3

interpretació del —, 78.2.3, 80.2, 87, 89

llengües del —, 86.2, 87

objectius del —, PREÀMBUL

suspensió de les disposicions del —, PREÀMBUL, 78.1, 81

textos oficials del —, 86.2, 87

col·lecció, G

col·lectiu | col·lectiva, G

- Vegeu també* grup col·lectiu

coma

- ús de la —, 22A.2

combinació, G

- arbitrària de lletres, 11.3, 29.3.3, 30.2, 31.2.3, G
- arrel d'una — —, 29.3.3
- gènere d'una — —, 30.1.4.1, 30.2
- nova, 22A.3, 34.2, 48, 50.3.2, 51A, 51.3, 51G, G
- provisional, 11.9.3.4

Comissió, G

- Vegeu també* Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica, Constitució de la Comissió

Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica, PREÀMBUL, 77-84

autoritat, poders i obligacions de la —, 77-84, 87, 89-90

cas sotmès a la —, PREÀMBUL, 23A, 23.9.3, 23.10, 23.11, 55.3, 59.3.1, 65.2, 70.2, 75.5, 75.6, 78.2, 79

Comissió Internacional de Nomenclatura Zoològica (*cont.*)

decisions prèvies de la —, 80.5, 80.9, 86.3

declaració [de la —], 78.3, 80.1, G

directriu [de la —], G

opinió [de la —], 78, 80-82, G

supressió per part de la —, 8.7, 81

compost i composta, G

Vegeu també nom compost

concepte hipotètic, 13.1, G

concordança gramatical, 31.2, 34.2, G

condició dels exemples del Codi, 89.2

condicional, G

Vegeu també proposta condicional

congressos internacionals de zoologia, 77.1, 90

conjunció, *vegeu* mots units per una conjunció

conservar, G

conservat i conservada, G

Vegeu també nom conservat, obra conservada

considerar, G

consonant[s] en l'homonímia, 58

Constitució [de la Comissió], 77, 84, G

(*Vegeu-ne el text a les pàgines 137-144*)

Coordinació, G

Vegeu també Principi de Coordinació

còpia

— idèntica d'una obra, 8

— preliminar, 21.8, 21A, 21E, 21G, G

Vegeu també separata

correcció oficial, G

Vegeu també directriu

corrigenda, *vegeu corrigendum*

corrigendum, 33.2, G

cotip (*o* cotipus), 72.4.6, 73E, 73.2.1, G

cotípic i cotípica, G

cotipus, *vegeu* cotip

criteris

— de disponibilitat, 10-12

criteris (*cont.*)

— de publicació, 7-9

cursiva per als noms científics, B6

data [dates]

— d'entrada en vigor del Codi, 86

— d'un nom

— — del nivell família, 11.7, 34, 36, 40.2

— — publicat com a sinònim, 11.6

— d'una esmena, 33.2

— de l'obra *Aranei Svecici*, 3

— de l'obra *Systema Naturae* (10a edició), 3

— de les obres publicades en 1758, 3

— de publicació, 10.1.1, 10A, 21-22, G

— dels noms

— — coordinats, 36, 43, 46

— — infrasubspecífics «elevats», 10.2, 45.5.1

— en separates i edicions preliminars, 21E

— entre parèntesis, 22A-22B, 40A

determinació de la —, 21

esment de la —, 22, 22A, 40.2

decisió [de la Comissió], 78-83, G

declaració [de la Comissió], 78.3.2, 80.1, G

Vegeu també diagnosi

definició, G

descripció, G

— combinada

— — d'exemplars tipus, 16D, 16F, 73A, 73C, 74C, 75.3.3

— — d'un nou gènere i una nova espècie, 12.2.6, 13.4, 13C

— — d'una nova família i un nou gènere, 13.5, 13C

— interrompuda, 10.1.1, 10A

— original, G

il·lustració en lloc d'una —, 12.2.7, 13.6.1

descripció (cont.)

llengües recomanades per a una —,
13B

Vegeu també requisits per a la disponibilitat d'un nom

designació, G

— original, G

— subsegüent, G

Vegeu també designar

designar, G

Vegeu també fixació

desinència

— de genitiu, 29.3-29.5, 31, 33.4, G

Vegeu també arrel [d'un nom], sufix[os], terminació de genitiu

diacrític, *vegeu* signe[s] diacrític[s]

diacrític | diacrítica, G

Vegeu també signe[s] diacrític[s]

diagnosi, G

— d'un tàxon, 13A, 13B

dièresi, 32.5.2.1

diferència d'una lletra en els noms, 55.4,
56.2, 57.6, 58

diferenciar, 13.1.1, 13A, 13B, G

Vegeu també definició

depòsit

— d'exemplars tipus, 16.4.2, 16C-16D, 72.10, 72D-72F, 73C, 74D, 75.3.7

— d'obres, 8.6, 8C, 9.7

directriu, G

disponibilitat, G

— d'un acte nomenclatural, 10, 11, 14, 15

— d'un homònim més modern, 10.6

— d'un nom, 10-20, 79.4, 80.6

— — absent de la part aprovada adequada de la *Llista Oficial de Noms Disponibles en Zoologia*, 10.7, 79.4.3

— — amb un nombre o signe, 11.2, 27, 32.2.5

disponibilitat (cont.)

— d'un nom (cont.)

— — basat en una fase vital de l'animal, 17.3

— — basat en una forma d'una espècie polimorfa, 17.3

— — basat en un fòssil, 1.2.20

— — basat en un híbrid, 1.3.3, 17.2, 23.8

— — basat en l'obra d'un animal, 1.2.1, 1.3.6, 10.3, 13.3.3, 13.6.2, 23.7.3, 42.2.1, 66.1

— — basat en més d'un tàxon, 17.1

— — basat en part de l'animal, 17.3

— — basat en un sexe de l'animal, 17.3

— — compost, 11.2, 11.9, 32.5.2

— — d'icnotàxon, 10.3, 13.3.3, 23.7.3, 42.2.1, 66.1

— — de substitució innecessari, 10.6

— — del nivell espècie, 10-19

— — — proposat en una combinació provisional, 11.9.3.4

— — — proposat amb un nom genèric no disponible, 11.9.3

— — del nivell família, 10-15, 17-20

— — del nivell gènere, 10-15, 17-20

— — en una llista oficial, 80.6.1

— — en una part aprovada de la *Llista Oficial de Noms Disponibles en Zoologia*, 79.4.1

— — format per una sola lletra, 11.8, 11.9.1

— — inadequat, 18

— — infrasubespècífic, 10.2, 45.5, 45.6

— — — «elevat», 10.2, 45.5.1

— — intercalat, 11.9.3.5

— — invàlid, 10.6

— — proposat

— — — abans del 1758, 3.2, 11.1, 11.6.2

disponibilitat (*cont.*)

- d'un nom (*cont.*)
- — proposat (*cont.*)
- — — condicionalment, 11.5, 15.1
- — — després del 1900, 11.7.2
- — — en un text llatí, 11.8, 11.9.2
- — publicat
- — — anònimament, 14
- — — abans del 1931, 11.4.3, 12
- — — abans del 1961, 10.2, 11.5, 11.6, 13.2.1, 15, 45.6, 51.3.3, 72.4.3
- — — abans del 1985, 32.5.2.1
- — — abans del 2000, 8.5, 13.3.3, 21.8, 66.1, 72.2
- — — com a sinònim més modern, 11.6
- — — després del 1930, 1.3.6, 9.1, 11.4.3, 13
- — — després del 1950, 14
- — — després del 1960, 13.2.1, 15, 45.6
- — — després del 1999, 8.6, 13.3.3, 16.21.8, 29.4, 29.6, 66.1, 72.3, 86.1.2
- — — en un índex, 11.4.3, 12.2.2
- — — en una obra suprimida, 8.7.1, 80.7.2
- — — per a una varietat o forma, 10.2, 45.5, 45.6
- — suprimir, 10.6
- — tautònim, 18
- — usat
- — — per a un tàxon no animal, 2.2, 10.5
- — — per a una espècie identificada erròniament, 11.10, 67.13
- — vernacle, 11A, 11.7.2, 12.3
- d'un *nomen oblitum*, 23.9.2, 23.12
- d'un sinònim més modern, 10.6
- d'una esmena, 10.6, 19, 33.2

disponibilitat (*cont.*)

- d'una grafia
- — incorrecta, 19.1, 32.4, 33.3
- — original corregida, 19.2, 33.2.2
- — rebutjada pel primer revisor, 24.2.3
- d'una obra, *vegeu* obra, publicació
- de grafies múltiples originals, 19.3, 24.2.3
- de noms
- — coordinats, 36, 43, 46
- — d'agregats d'espècies o subespècies, 6.2, 11.9.3, 23.3.3
- — d'organismes no classificats com a animals
- — — actualment, 2.2
- — — originalment, 10.5
- — de divisions de gènere, 10.4
- — de grups col·lectius, 10.3, 23.7
- per indicació, 12, 13.6
- efecte d'un canvi obligatori sobre la —, 19.4
- requisits per a la —, 10-20
- disponible, G
 - Vegeu també* acte nomenclatural disponible, nom disponible, obra disponible
- disposició, G
- distribució d'una obra, 8, 9, 21A
- divisió, G
 - d'un gènere, 10.4
- domesticat | domesticada, G
 - Vegeu també* animal domesticat
- edició preliminar, G
 - Vegeu també* obra preliminar
- editor[s], *vegeu* data de publicació, dates en separates i edicions preliminars, distribució d'una obra, negociació, publicació de noms, actes o informació, recomanacions als redactors, treballs que violen els principis ètics

elegibilitat com a exemplars tipus, 72.5
 eliminació, G
 fixació de tipus per —, 69.4, 69A.3, G
 entitat infrasubspecífica, G
 Vegeu també aberració
 errata, G
 — d'impremta, G
 — de còpia, G
 — inadvertida, 32.5, G
 — tipogràfica, G
 erroni | errònia, *vegeu* aplicació errònia,
 identificació errònia
 escriptura a mà, 9.1
 esmena [esmenes], G
 — de noms
 — del nivell espècie, 11.9, 19,
 31.2, 32, 33, 34.2
 — del nivell família, 11.7, 19, 29,
 32.5.3, 33, 34.1, 35.4
 — del nivell gènere, 11.8, 19, 32, 33
 — del Codi, 78.3, 80.1, 90
 — injustificada, 10.6, 19.1, 33.2,
 35.4, 50.5, 51.3.1, 67.6, 67.8, B1-
 B2, G
 — justificada, 19.2, 32.2, 33.2, 50.4, G
 autoria d'una —, 19, 33.2, 50.4, 50.5
 data de les —, 19, 33.2
 disponibilitat de les —, 19, 33.2, 50.4,
 50.5
 espècie tipus no afectada per les —,
 67.8
 esment
 — de l'autor, 40A, 45.5.1, 50, 51
 — de la data, 21, 22, 22A, 51
 — en separates i edicions prelimi-
 nars, 21E
 — de fixacions d'espècie tipus, 67A,
 67B, 67.7, 68A
 — de noms abreujadament, 25A, B11
 espècie, G
 — identificada erròniament, 11.10,
 49, 65.2, 67.13, 69.2.4, 70

espècie (*cont.*)
 — inclosa originalment, 67-70
 — nominal, G
 — — inclosa originalment, 11.10,
 67.2, 67.3, 67.13, 68, 69, G
 — patró, 12.3, 69A.6, 73C.7
 — polimorfa, 17.3
 — taxonòmica, 68.3
 — tipus, 61, 66-70, G
 — — d'un gènere establert sense es-
 pècies, 67.2.2, 69.3
 — — d'un icnotàxon, 13.3.3, 66.1
 — — de gèneres indicats mitjançant
 un nom publicat com a sinò-
 nim, 67.12
 — — de més d'un tàxon del nivell
 gènere, 67.11
 — — de tàxons coordinats, 43.1
 — — del subgènere nominotípic,
 44.1, 61.2
 — — designada mitjançant un nou
 nom de substitució, 67.8
 — — en la unió de tàxons del nivell
 gènere, 67.10
 — — identificada erròniament, 11.10,
 67.13, 69.2.4, 70.3
 casos d'— — que s'han de sotme-
 tre a la Comissió, 70.2
 espècie nominal elegible com a —
 —, 67.2, 69.2
 Vegeu també designació original,
 designació subsegüent, fixa-
 ció d'espècie tipus, monotípia,
 monotípia subsegüent, tauto-
 nímia absoluta, tautonímia lin-
 neana
 Vegeu també genotip, *incertae sedis*,
 nom d'espècie
 estabilitat dels noms científics, PREÀM-
 BUL, 23.2, 65.2, 70, 75.5, 81, B1-
 B2
 establir [un tàxon nominal], G

Estatuts de la Comissió, 84.2

ètica, *vegeu* codi d'ètica

etimologia d'un nom, 11A, 25B-25C, B5

etiquetatge, 73D

Vegeu també etiquetes dels exemplars

etiquetes dels exemplars, 9.6, 12.3, 16D, 72D-72E, 73D, 74F

exclòs | exclosa, G

Vegeu també acte nomenclatural exclòs, exemplar exclòs, nom exclòs, obra exclosa

exemplar[s], G

— exclòs, G

— existent, G

— híbrid, 1.3.3

— insòlit, 17.3

— teratològic, 1.3.2, G

— tipus, 61, 71-76, G

Vegeu també allotip, cotip, genotip, hapantotip, holotip, lectotip, neotip, paralectotip, paratip, sintip, tipus portador de nom, topotip

— variants, 72.4.1

exemples [del Codi] *vegeu* condició dels exemples del Codi

existent, G

Vegeu també exemplar existent, tàxon existent

extint | extinta, G

Vegeu també tàxon extint

família, G

Vegeu també nom de família

figura [figures], *vegeu* il·lustració d'exemplars

fixació

— d'espècie tipus, *vegeu* fixació [de tipus]

— [de tipus], 13.3, 66-70, G

— — després del 1930, 13.3

— — en revista de resums bibliogràfics, 69.1.2

fixació (*cont.*)

— [de tipus] (*cont.*)

— — mitjançant una designació incorrecta, 67.7

— — mitjançant una grafia incorrecta, 67.6, 69.2.1

— — mitjançant l'ús de *typicus* o *typus*, 68.2.2

— — mitjançant l'ús deliberat d'una identificació errònia, 11.10, 67.13, 69.2.4

— — per a icnotàxons, 13.3.3, 66.1

— — per designació

— — — d'un sinònim, 69.2.2

— — — interpretada rígidament, 67.5

— — — original, 67.5, 68.2

— — — posterior, 69.1, 69.2

— — per eliminació, 69.4, 69A.3, G

— — per esmena, 67.6, 69.2.1

— — per monotípia, 68.3

— — — posterior, 69.3

— — per posició, 69A.8-69A.10

— — per raons incorrectes, 69.1.1

— — per tautonímia, *vegeu* tautonímia

ordre de precedència en la — —, 68.1

preferència en la — —, 69A

subespècies en la — —, 61.4

Vegeu també designació, fixació del gènere tipus, monotípia, tautonímia

— del gènere tipus, 64

— — mitjançant un gènere tipus identificat erròniament, 65

— — mitjançant un subgènere, 61.4

Vegeu també fixació [de tipus]

— del tipus portador de nom, 61

— — ambigua, 67.5.3

— — anònima, 14

- — condicional, 15, 67.5.3
- — desapercebuda, 65.2.2, 70.2
- fixació (*cont.*)
 - del tipus portador de nom (*cont.*)
 - — negada, 8.2, 8.3
 - — d'un tàxon del nivell espècie basat en una descripció o il·lustració de l'exemplar, 72.5.6
 - — — amb l'holotip, 73
 - — — amb el lectotip, 73F, 74
 - — — amb un neotip, 75
 - — — amb un sintip, 72.3, 74.6
 - — — amb una espècie nominal publicada en sinonímia, 72.4.3
 - — — obligatòria després del 1999, 72.3
 - exemplars elegibles per a la — — —, 72.5

Vegeu també fixació [de tipus] font [tipogràfica] per als noms científics, B6

- forma [formes], 15.2, 45.5, 45.6, G
- formació d'un nom científic, 4, 5, 11.7, 25-29, 31, 32
 - a partir d'un adjectiu, 11.9, 31
 - a partir d'un substantiu, 11.8, 11.9, 31
 - a partir de noms de persones, 31.1, 31A
 - del nivell espècie, 5, 11, 25-28, 31-33, 58
 - del nivell família, 4, 11, 12.2.4, 13.2, 29, 32, 33, 34.1, 55.3
 - del nivell gènere, 4, 11, 20, 25-28, 30, 32, 33, B3-B9
- recomanacions als autors sobre la —, B5

Vegeu també apòstrof, arrel grega [d'un nom], arrel llatina [d'un nom], combinació arbitrària de lletres, concordança de gènere gramatical, lletres inicials dels

noms, signe[s] diacrític[s], xifres en noms composts
fórmula zoològica, G

fòssils

- exemplars —, 1.2.1, 72.5, 73.1.5, 73C.10
- noms del nivell gènere aplicats a —, 20
- Vegeu també* icnotàxon
- fotografies, 9.2
- frase nominal, 31.2.1

gènere [gramatical], G

- d'un nom del nivell gènere, 30, B5
- variable, 30.1.4.2
- concordança en — en les combinacions, 31.2, 34.2
- terminació de —, 30, 31.2, 34.2, G
- gènere [taxonòmic], G
 - nominal, G
 - tipus, 61, 63-65, G
 - — identificat erròniament, 41, 65.2
 - — de la subfamília nominotípica, 61.2
 - — de tàxons coordinats, 36.1, 37, 61.2
 - arrel del nom del — —, 11.7, 29, 55.3
 - casos de — — a sotmetre a la Comissió, 41, 55.3, 65.2
 - fixació de — —, 61.4, 64, 65.2
 - homonímia del nom del — —, 39
 - sinonímia del nom del — —, 40, 61.3
 - subgènere en la fixació del — —, 61.4

Vegeu també nom de gènere genitiu, G

Vegeu també desinència de genitiu, terminació de genitiu

- genitiu | genitiva, G
 genotip (*o* genotipus), 67A, G
 genotípic | genotípica, G
 genotipus, *vegeu* genotip
 glossari, PREÀMBUL, 89
(Vegeu-ne el text a les pàgines 105-132)
 grafia [grafies], 24.2, 25, 27-29, 32-34, G
 — amb variacions, 15.2, 45.5, 45.6, 53, 58, G
 — incorrecta, 19, 32, 33, 54.3, 67.6, G
 — original, 24.2, 32, G
 — — correcta, 24.2, 29, 31, 32, G
 — — incorrecta, 19, 24.2, 32.4, 32.5, 33.2, G
 — — múltiple, 19.3, 24.2, 32.2.1, G
 — subsegüent, 19, 33, 34, 35.4, 67.6, 79.4, G
 — — incorrecta, 33, 34, G
 canvis obligatoris en la —, 19, 32.5, 34
 signe[s] diacrític[s] en la —, 27, 32.5.2
Vegeu també combinació arbitrària de lletres, formació d'un nom científic, sufix[os]
 gramatical, G
Vegeu també concordança gramatical, gènere [gramatical]
 grec
 — clàssic, G
 — en la formació de noms, 26.29, 30
 grec | grega, G
 grup, G
 — col·lectiu, 1.2, 10.3, 13.3.2, 23.7, 42.2.1, 66, 67.14, G
 — taxonòmic, G
Vegeu també nivell, nivell espècie, nivell família, nivell gènere
 guionet, 27, 32.5.2.3, 32.5.2.4.3, G
 hapantotip (*o* hapantotipus), 72.5.4, 73.3, G
 hapantotípic | hapantotípica, G
 hapantotipus, *vegeu* hapantotip
 hectografia, G
 híbrid, 1.3.3, 17.2, 23.8, G
 hipotètic | hipotètica, G
Vegeu també concepte hipotètic
 holotip (*o* holotipus), 16.4, 72-75, G
 — per monotípia, G
Vegeu també monotípia
 holotipus, *vegeu* holotip
 homònim[s], G
 — més antic, 23, 52, 55.5, 56.3, 57.7, G
 — més modern, 10.6, 23, 39, 52-60, 67.1.2, G
 — primari, 23.9.5, 53.3, 57.2, 57.4, G
 — secundari, 53.3, 57.3, 57.4, 59, 60, G
 antiguitat relativa dels —, 23, 24, 50.6, 52, 55.5, 56.3, 57.7, 81.2.1
 substitució d'un —, 23.3.5, 39, 55.3, 59, 60
 variacions en la grafia d'un —, 58
 homonímia, 52-60, G
 — amb diferència d'una lletra, 55.4, 56.2, 57.6
 — del[s] nom[s]
 — — de grup col·lectiu, 23.7, 56.1, 57.1
 — — del gènere tipus, 39, 67.1.2
 — — del nivell espècie, 23.9.5, 53.3, 57.60
 — — del nivell família, 29.6, 29A, 38, 39.53, 55
 — — del nivell gènere, 53.2, 56, 60
 — primària, G
 — secundària, G
 noms que no entren en —, 54, 55.4, 56.2, 57.6, 57.8
Vegeu també Principi d'Homonímia
 horitzó tipus, G

-i, 33.4, 58.4

icnotàxon[s], 1.2.1, 10.3, 13.3.3, 23.7.3, 42.2.1, 42.3.2, 55.1, 56.1, 57.1, 66.1, G
homonímia d'—, 55.1, 56.1, 57.1
requisit d'espècie tipus per a un —, 13.3.3, 66.1

Vegeu també obra d'un animal

identificació

— del tipus portador de nom, 11.10, 41, 49, 65, 67.2.1, 67.9, 67.13, 69.2, 70

— errònia, G

-ii, 33.4, 58.4

il·lustració d'exemplars, 12.2.7, 13.6.1, 16F, 72.5.6, 73.1.4, 74.4

impressió, G

— convencional, 8.4, 8.5

— preliminar, G

— sobre paper, 8.4-8.6, 8B, G

inadequat | inadequada, G

Vegeu també nom inadequat

incertae sedis, 67.2.5, G

incorrecte | incorrecta, G

Vegeu també grafia incorrecta

índex, G

nom en un —, 11.4.3, 12.2.2, 13.6.1

Vegeu també Índex Oficial, Índex Oficial de les Obres Rebutjades i Invàlides en Nomenclatura Zoològica, Índex Oficial dels Noms del Nivell Família Rebutjats i Invàlids en Zoologia, Índex Oficial dels Noms Específics Rebutjats i Invàlids en Zoologia, Índex Oficial dels Noms Genèrics Rebutjats i Invàlids en Zoologia

Índex Oficial, 78.4, 80, G

Vegeu també Índex Oficial de les Obres Rebutjades i Invàlides en Nomenclatura Zoològica, Índex Oficial dels Noms del Nivell Família Rebutjats i Invàlids en Zoologia,

Índex Oficial dels Noms Específics Rebutjats i Invàlids en Zoologia, Índex Oficial dels Noms Genèrics Rebutjats i Invàlids en Zoologia

Índex Oficial de les Obres Rebutjades i Invàlides en Nomenclatura Zoològica, G

Índex Oficial dels Noms del Nivell Família Rebutjats i Invàlids en Zoologia, G

Índex Oficial dels Noms Específics Rebutjats i Invàlids en Zoologia, G

Índex Oficial dels Noms Genèrics Rebutjats i Invàlids en Zoologia, G

indicació, 12.2, 13.6, G

indisponibilitat, G

Vegeu també disponibilitat

indisponible, G

Vegeu també acte nomenclatural no disponible, nom no disponible, obra no disponible

informació taxonòmica, G

infraespecífic | infraespecífica, G

Vegeu també nom infraespecífic

infrasubespecífic | infrasubespecífica, G

Vegeu també nom infrasubespecífic

inicial[s], *vegeu* lletres inicials dels noms intercalat | intercalada, G

Vegeu també nom intercalat

internacional[s], *vegeu* Codi, Comissió, congressos, Unió

interpretació del Codi, PREÀMBUL, 78.2.3, 89

invàlid | invàlida, G

Vegeu també no vàlid, nom invàlid

invalidar, G

jerarquia taxonòmica, G

Vegeu també tàxon

lapsus calami, 32.5.1, G

lectotip (*o* lectotipus), 72.1.1, 72.1.2, 72.10, 73.2.2, 74, 75.1, 75.8, 76.2, G

lectotípic | lectotípica, G
 lectotipus, *vegeu* lectotip
 LINNAEUS, *vegeu* Linné, Carl von
 LINNÉ, Carl von, 3.1
 llatí, G
 — en la formació de noms, 11, 26, 30
 gènere gramatical en —, 30
 Vegeu també llatinitzar
 llatí [llatins] | llatina [llatines], G
 adjectiu —, 31.2, 34.2
 alfabet —, 11.2
 arrel d'un nom —, 29
 lletres — en noms compostos, 32.5.2
 llatinització
 — d'altres mots, B5
 — de noms de persones, 31.1
 — de mots grecs, 30.1.3
 — incorrecta, 32.5.1
 llatinitzar, G
 Vegeu també llatinització
 llengua [llengües]
 — dels noms, 11, 11A, 26, B5
 — dels textos oficials del Codi, 86.2, 87
 — per a les descripcions i la informació, B7
 lletra [lletres]
 — en noms composts, 31.2.1, 32.5.2
 — inicials dels noms, 4.1, 5.1, 28, 32.5.2.5
 — llatines, 11.2
 — majúscula en noms científics, 4, 5, 6, 28
 combinació arbitrària de —, 11.3, G
 diferència en una sola —, 55.4, 56.2, 57.6, 58
 noms d'una sola —, 11.8, 11.9.1
 llibertat
 — d'acció taxonòmica, PREÀMBUL
 — de pensament taxonòmic, PREÀMBUL

Llista de Noms Disponibles en Zoologia, 78.2, 79, 80, G
 Llista Oficial, 78.4, 80, G
 Vegeu també Llista Oficial de les Obres Aprovades com a Disponibles per a la Nomenclatura Zoològica, Llista Oficial dels Noms del Nivell Família en Zoologia, Llista Oficial dels Noms Específics en Zoologia, Llista Oficial dels Noms Genèrics en Zoologia
 Llista Oficial de les Obres Aprovades com a Disponibles per a la Nomenclatura Zoològica, G
 Llista Oficial dels Noms del Nivell Família en Zoologia, G
 Llista Oficial dels Noms Específics en Zoologia, G
 Llista Oficial dels Noms Genèrics en Zoologia, G
 localitat tipus, 76, G
 locució nominal, G

 metazous, 1.1.1, G
 microfilm[s], 9.4
 mimeografia, 8.4, G
 modern | moderna, *vegeu* homònim més modern, sinònim més modern
 monotípia, 68.3, G
 — subsegüent, 69.3, G
 fixació d'holotipus per —, 73.1.2
 mot[s], G
 — compost, G
 Vegeu també compost
 — units per una conjunció, 11.9.4
 múltiple, G
 Vegeu també grafia original múltiple

 negació, 8.2, 8.3, 8E, 9A, G
 neotip (*o* neotipus), 72.2, 72.10, 75, 76.3, 79.1.3, 79.5.2, G

neotípic | notíptica, G

neotípus, *vegeu* neotip

nivell, G

— espècie, 45-49, G

— família, 35, G

— gènere, 42, G

— [nomenclatural], G

no disponible, G

Vegeu també acte nomenclatural no disponible, nom no disponible, obra no disponible

no vàlid, G

Vegeu també acte nomenclatural no vàlid, nom no vàlid

nom[s], G

— anònim, 14, 50.1, 51D

— basat en fòssils, 1.2.1, 20, 72.5.3, 73.1.5

— basat en l'obra d'un animal, 1.2.1, 1.3.6, 13.6.2, 23.3.2.3

Vegeu també icnotàxon

— basat en una descripció, 72.5.6, 74.4

— basat en una il·lustració, 12.2.7, 13.6.1, 72.5.6, 73.1.4, 74.4

— basat en una de diverses generacions dissimilars, 17.3

— basat en una part, un sexe, una fase, una forma o una casta d'un animal, 17, 23.3.2

— binomial (o binomi), 5, 6.1, G

Vegeu també nom d'espècie

— científic[s], 1, 4-6, G

— nou, G

nombre de mots en els — —, 4-6

— — — en unes claus, B8

— com a referència temporal, 1.3.5

— compost, 11.2, 11.9.5, 26, 30.1, 31.2.3, 32.5.2, G

— condicionalment proposat, 11.5.1, 15.1, 51.3.3, G

— conservat, 81.1, G

— coordinats, 36, 43, 46

nom[s] (*cont.*)

— d'agregats del nivell espècie, 6, 11.9.5, 23.3.3

— d'espècie[s], 5, G

— — identificades erròniament, 11.10, 49, 67.2.1, 67.9, 67.13, 69.2.4, 70.3

— — polimorfes, 17.3

— d'icnotàxon, 1.2.1, 10.3, 13.3.3, 23.7.3, 42.2.1, 55.1, 56.1, 57.1, 66.1

— d'un gènere, G

Vegeu també nom de gènere

— d'un grup col·lectiu, G

Vegeu també nom de grup col·lectiu

— d'un subgènere, G

Vegeu també nom de subgènere

— d'una espècie, G

Vegeu també nom d'espècie

— d'una família, G

Vegeu també nom de família

— d'una forma o varietat, 15.2, 45.5, 45.6, G

— d'una lletra, 11.8, 11.9.1

— d'una subespècie, G

Vegeu també nom de subespècie

— d'una subfamília, G

Vegeu també nom de subfamília

— d'una subtribu, G

Vegeu també nom de subtribu

— d'una superfamília, G

Vegeu també nom de superfamília

— d'una tribu, G

Vegeu també nom de tribu

— de família, 29.2, G

— de gènere gramatical variable, 30.1.4.2

— de gènere [taxonòmic], 11.8, 13.3, 16.3, 20, 30, 42-44, 56, G

— — sense descripció separada d'espècie, 12.2, 13.4

— — sense espècie, 12, 13.3, 69

nom[s] (*cont.*)

- de grup col·lectiu, 1.2, 10.3, 13.3.2, 23.7, 42.2.1, 66, 67.14, G
- de persona, 31.1
- de subespècie, 5, 6.2, 45-49, G
- de subfamília, 29.2, 35.5, 37, G
- de subgènere, 4.2, 6.1, 42-44, 56.3, 57.4, G
- de substitució, 10.6, 23.3.5, 33.2.3, 35.4.2, 37.2, 40.2, 59, 60, G
Vegeu també nomen novum
- de subtribu, 29.2, G
- de superfamília, 29.2, G
Vegeu també nom[s] del nivell família
- de tàxons per damunt del nivell família, 1.2.2, 4.1, 28
- de tribu, 29.2, G
- disponible, G
- en resums i actes de reunions, 9.9, 9A, 50.2, 50A
- esmentat per un usuari posterior, 51.2.1
- específic, 5, 5.1, G
Vegeu també nom d'espècie, nom del nivell espècie
- exclòs, 1.3, 1.4, 3.2, 8.3, 8.4, G
- genèric, G
Vegeu també nom de gènere
- inadequat, 18, 23.3.7, B5, G
- indisponible, G
- infraespecífic, G
- infrasubspecífic, 1.3.4, 10.2, 15.2, 45.5, 45.6, 50.3.1, G
- intercalat, 6, 11.9.3.5, 23.3.3, G
- invàlid, 10.6, 23, 39, 40, 52, 57, 59, 60, G
- no disponible, G
Vegeu també disponibilitat
- no vàlid, G
- nou[s]
- — de substitució, G

nom[s] (*cont.*)

- nou[s] (*cont.*)
- — en els resums de comunicacions, 9.9, 9A
fixació de — — de tipus, obligatòria després del 1999 per a ic-notàxons i tàxons del nivell espècie, 13.3.3, 72.3
- — menció explícita d'un — — com a «nou», obligatòria després del 1999, 16, 16A
Vegeu també nomen novum
- ofensiu, A
- potencialment vàlid, G
- publicat[s]
- — abans del 1900, 11.7.2
- — abans del 1931, 11.4.3, 12, 67.2.2, 68.2.1, 69
- — abans del 1961, 10.2, 11.5, 11.6, 13.2.1, 15, 45.6, 51.3.3, 72.4.3
- — abans del 1985, 32.5.2.1
- — abans del 2000, 8.5, 13.3.3, 21.8, 66.1, 72.2
- — com a sinònim més modern, 11.6, 50.7, 67.12, 72.4.3
- — després del 1757, 3.11
- — després del 1930, 1.3.6, 9.1, 13, 67.4.1
- — després del 1950, 14
- — després del 1960, 15, 45.6
- — després del 1999, 8.6, 13.3.3, 16, 21.8, 29.4, 29.6, 66.1, 72.3, 86.1.2
- — en un índex, 11.4.3, 12.2.2, 13.6.1
- — en un informe de reunió, 9.9, 9A, 50.2, 50A
- — en un resum, una taula de matèries, una introducció o una clau, B8
- — en un text llatí, 11.8, 11.9, 32.5.2.7

nom[s] (*cont.*)

- publicat[s] (*cont.*)
- — simultàniament, 24, 55.5, 56.3, 57.7
- que no entren en homonímia, 54, 57.8.1
- rebutjat, 1.4, 18, 23.3.7, 23.12, 59.2, 59.3, 60, G
- subespecífic, G
Vegeu també nom de subespècie
- subgenèric, G
Vegeu també nom de subgènere
- supragenèric, 1.2.2, 11.7.1.2, G
- suprimit, 10.6, 39, 67.12, 81, G
- — condicionalment, 81.2.3
- — parcialment, 81.2.2
- — totalment, 81.2.1
- tautònim, G
Vegeu també tautonímia
- temporal, 1.3.5
- trinomial (*o* trinomi), 5.2, G
Vegeu també nom de subespècie
- uninomial (*o* uninomi), 4.1, G
- vàlid, 11.5, 23, 24, G
- vernacle, 1.3.5, 11.7.2, 11A, 12.3, G
- zoològic, G
- autor d'un —, *vegeu* autor
- data d'un —, *vegeu* data [dates]
- diferència d'una lletra en un —, 55.4, 56.2, 57.6, 58
- disponibilitat d'un —, *vegeu* disponibilitat
- estabilitat dels —, PREÀMBUL, 23.2, 65.2, 70, 75.5, 81, B1-B2
- etimologia d'un —, 11A, 25B-25C, B5
- forma del —, 15.2, 45.5, 45.6
- formació de —, *vegeu* formació, grafia, llatinització, sufix[os]
- grafia d'un —, *vegeu* grafia
- índexs i llistes oficials de —, 78.4, 80
- republicació com a nou d'un —, B10

nom[s] (*cont.*)

- supressió de — feta per la Comissió, 79-81, G
- universalitat dels —, PREÀMBUL, 23.2, 23.9, 65.2, 70, 75.5, 81
- varietat del —, 15.2, 45.5, 45.6, G
- Vegeu també* nom[s] del nivell espècie, nom[s] del nivell família, nom[s] del nivell gènere
- nom[s] del nivell espècie, 5, 6, 31-34, 45-49, G
 - amb nombres o signes, 11.2, 27, 32.5
 - compost, 11.2, 11.9.5, 31.2.3, 32.5.2
 - coordinat, 46.1
 - d'un tàxon subordinat, 47
 - «elevats» d'una categoria infrasubespècífica, 10.2, 45.5.1, 50.3
 - erròniament aplicat o identificat, 11.10, 49, 67.13, 69.2.4, 70
 - establerts amb un nom genèric no disponible, 11.9.3
 - establerts en una combinació genèrica provisional, 11.9.3.4
 - intercalat, 6, 11.9.3.5, 23.3.3
 - per a agregats, 6.2, 10.4, 23.3.3
 - per a un icnotàxon, 10.3, 13.3.3, 23.7.3, 42.2.1, 66.1
- autoria d'un —, 46, 50
- canvi de combinació d'un —, 22A.3, 34.2, 48, 51.3
- concordança en gènere gramatical d'un —, 31.2, 34.2
- disponibilitat d'un —, *vegeu* disponibilitat
- esmena d'un —, 11.9, 19, 31.2, 33, 34.2
- fixació i dipòsit després del 1999 del tipus portador de nom d'un —, 16
- forma d'un —, 15.2, 45.5, 45.6
- formació d'un —, 5, 11, 25-28, 31-33, 58

nom[s] del nivell espècie (*cont.*)

- homonímia d'un —, 52-55, 57-60
- lletra inicial d'un —, 5.1, 28
- mentió d'un — com a «nou», obligatòria després del 1999, 16.1
- precedència entre —, 23, 24, 57.7
- sinonímia d'un —, 23.3, 61.3
- varietat d'un —, 15.2, 45.5, 45.6
- Vegeu també*: disponibilitat, espècie tipus, formació, grafia, llatinització, nom[s]

nom[s] del nivell família, 11.7, 13.2, 29, 35-41, 61-65, G

- basat
- en el nom d'un gènere tipus, 11.7, 12.2.4, 13.2, 29, 35, 39, 61-65
- en un gènere homònim més modern, 39, 40
- en una esmena injustificada del nom del gènere tipus, 35.4
- coordinat, 36
- per a un icnotàxon, 10.3
- publicat en índexs, 11.4, 12.2.2
- autoria d'un —, 36, 40.2.1, 50
- canvi de categoria d'un —, 29.2, 34.1, 36
- canvi obligatori de sufix d'un —, 34.1
- casos de — que s'han de sotmetre a la Comissió, 55.3, 65.2
- disponibilitat d'un —, 11.7, 12.2.4, 13.2, 29
- esmena d'un —, 11.7, 29, 32.5.3, 34.1, 35.4
- formació d'un —, 11.7, 12.2.4, 13.2, 19, 29, 33, 34.1, 35
- grafia incorrecta d'un —, 32.5.3, 34.1
- homonímia d'un —, 29.6, 29A, 29, 55
- lletra inicial majúscula del —, 4.1, 28
- precedència entre —, 23, 24, 35.5, 40, 55.5

nom[s] del nivell família (*cont.*)

- precaució en relació amb l'homonímia en —, 29.6, 29A
- sinonímia d'un —, 23.3, 35.5, 40
- sufix d'un —, 11.7, 29.2, 34.1
- sufix incorrecte d'un —, 11.7, 29.2, 34.1

Vegeu també arrel incorrecta del nom del gènere tipus, gènere tipus, nom[s], tàxon[s]

nom[s] del nivell gènere, 4, 6.1, 10.3, 10.4, 11.8, 12, 13, 16.3, 20, 24, 30, 32, 33, 42-44, G

- condicional, 11.5, 11.9.3.6, 15, 51.3.3
- coordinat, 43
- vàlids, 23
- arrel dels —, 29
- autoria d'un —, 43, 44, 50, 51
- canvi de categoria d'un —, 23.3.1, 43, 50.3
- disponibilitat dels —, *vegeu* disponibilitat
- divisions i seccions del —, 10.4
- esmena dels —, 11.8, 19, 32, 33
- formació dels —, *vegeu* formació
- gènere gramatical dels —, 30, B5
- grafia dels —, *vegeu* grafia
- homonímia dels —, 53.2, 56, 60
- lletra majúscula inicial dels —, 4, 28
- precedència entre els —, 23.24, 56.3
- prioritat en —, 23
- sinonímia dels —, 23.3, 61.3, 67.11, 67.12
- substitució de —, 23.3.5
- tipografia per als —, B6
- Vegeu també* nom[s]

nombre de mots en els noms científics, 4-6

nomen, G

- *dubium*, 75.5, G

nomen (cont.)

- *novum*, 12.2.3, 13.3.1, 16.1, 16.4, 39, 60A, 67.8, 69.2.3, 72.3, 72.7, G
- *nudum*, G
- *oblitum*, 23.9.2, 23.12, 55.3.1, G
- *protectum*, 23.9.2, 57.2.1, G

nomenclatura, G

- binomial, 5, 11.4, 12.2, G
- botànica, 1.4, 1A, 10.5
- zoològica, PREÀMBUL, 1-3, G
- punt de partida de la —, 3, 11.1
- Vegeu també* Principi de Nomenclatura Binomial

nomenclatural, G

- Vegeu també* acte nomenclatural, nivell [nomenclatural], prioritat d'un acte nomenclatural, situació nomenclatural

nomina

- *dubia*, *vegeu nomen dubium*
- *nova*, *vegeu nomen novum*
- *nuda*, *vegeu nomen nudum*
- *oblita*, *vegeu nomen oblitum*
- *protecta*, *vegeu nomen protectum*

nominal, *vegeu* espècie nominal, gènere nominal, subespècie nominal, subgènere nominal, tàxon nominal

nominat | nominada, G

nominatiu, 11.7-11.9, 31.1, 32.5.2.7

nominatiu | nominativa, G

nominotípic | nominotípica, *vegeu* tàxon nominotípic

nou | nova, G

- Vegeu també* combinació nova, nom nou de substitució

numerals en noms compostos, 11.2, 32.5.2.6

objectiu | objectiva, G

- Vegeu també* sinònim objectiu

obligatori | obligatòria, G

- Vegeu també* canvi obligatori

obra [obres], 8, 9, G

- anònima, 14, 50.1, G
- conservada, 81.1, G
- disponible, 8, 9, 11, 14, G
- exclosa, G
- negada, 8.2, 8.3, 8E, 9A
- no disponible, 8, 9, 11, 14, 81, G
- no publicada, 8, 9, G
- publicada [obres publicades], G
- — el 1758, 3
- — en parts, 21.5, 21C
- — simultàniament, 24, 50.6
- rebutjada, G

Vegeu també Índex Oficial d'Obres Rebutjades i Invàlides en la Nomenclatura Zoològica

- suprimida, 8.7, 81, G
- distribució d'una —, 8.1, 8.5, 8.6, 8A-8C, 9

índexs i llistes oficials d'—, 78.4, 80
publicació interrompuda d'una —, 10.1, 10A

Vegeu també obra d'un animal, publicació

obra d'un animal, 1.2.1, 12.2.8, 23.3.2.3, 72.5.1, G

Vegeu també icnotàxon

obtenció d'una publicació, 8.1.3

oficial, *vegeu* correcció oficial, Índex Oficial, Llista Oficial

opinió [de la Comissió], 78-81, G

original, *vegeu* fixació, grafia original, publicació original

paralectotip (*o* paralectotipus), 73.2.2, 74.1.3, 74F, 75.1, 75A, G

paralectotípic | paralectotípica, G

paralectotipus, *vegeu* paralectotip

paràsit, 69A.6

paratip (*o* paratipus), 72.1.3, 72.4, 73D, 75.1, 75A, G

paratípic | paratípica, G

paratipus, *vegeu* paratip

paraula, G

Vegeu també mot

parèntesi[s]

data entre —, 22A.2.3, 40A

nom de l'autor entre —, 22, 51.2.1, 51.3

nom subgenèric entre —, 6.1

noms per a agregats entre —, 6.2

part de la Llista de Noms Disponibles en Zoologia, G

patró, 12.3, 69A.6, 73C.7

— tipus, 73C.7

plens poders [de la Comissió], 78, 79.5, 79.6, 80, 81, G

poders [de la Comissió], G

Vegeu també plens poders [de la Comissió]

posterior, *vegeu* grafia, monotípia, tipus portador de nom, usuari

potencialment vàlid i potencialment vàlida, G

Vegeu també nom potencialment vàlid

precaució en relació amb l'homonímia en noms del nivell família, 29.6, 29A

precedència, G

— de posició (línia o pàgina), 69A.8-69A.10

— en les fixacions d'espècie tipus, 68

— entre noms del nivell espècie, 23, 24, 57.7

— entre noms del nivell família, 23.9, 24, 35.5, 40, 55.5

— entre noms del nivell gènere, 23, 24, 56.3

— de noms publicats simultàniament, 24, 55.5, 56.3, 57.7

Vegeu també prioritat, ús predominant [d'un nom]

predominant, G

Vegeu també ús predominant [d'un nom]

prefix[os], G

Vegeu també compost, fórmula zoològica, sufix[os]

preliminar, G

Vegeu també còpia preliminar, edició preliminar

preparació tipus, 72.5.5

primari i primària, G

Vegeu també homònim primari

primer revisor, 23.1, 24.2, 32.2.1, 50.6, G

Vegeu també Principi del Primer Revisor

principi, G

Vegeu també Principi d'Homonímia, Principi de Coordinació, Principi de la Nomenclatura Binomial, Principi de Prioritat, Principi de Tipificació, Principi del Primer Revisor

Principi

— d'Homonímia, 52, G

— de Coordinació, 36, 43, 46, G

— de la Nomenclatura Binomial, 5, 11.4, 12.2, G

— de Prioritat, 23, G

— de Tipificació, 61, G

— del Primer Revisor, 24, G

prioritat, PREÀMBUL, 23, G

— d'un acte nomenclatural, G

— d'un nom, G

Vegeu també precedència, Principi de Prioritat

proposta, G

— condicional, G

— d'aprovació d'una part de la Llista de Noms Disponibles en Zoologia, 79

— d'un nom, 11.5.1, 15

protist[s], 1.1.1, 72.5.4, 73.3, G

proves d'impremta, 9.3

publicació, 7-9, G

— anònima de noms o actes nomenclaturals, 14, 50.1, G

publicació (*cont.*)

- de còpies preliminars, 21.8, 21A, 21E, 21G, G
- de noms, actes o informació, 10A, 21B
- interrompuda, 10.1.1, 10A
- original, G
- simultània d'un nom, 24, 55.5, 56.3, 57.7

data de —, 10.1.1, 10A, 21-22, G

mètodes de —, 8-9

Vegeu també disponibilitat, obra [obres], republicació d'un nom com a nou, separata

publicar, G

punt de partida de la nomenclatura zoològica, 3

puntuació, *vegeu* apòstrof, claus, coma, guió, parèntesis

rang, G

Vegeu també categoria

rebuig d'un nom, 1.4, 18, 23.3.7, 23.12, 59.2, 59.3, 60, 60.3

rebutjar, G

Vegeu també suprimir

rebutjat | rebutjada, G

Vegeu també nom rebutjat, obra rebutjada

recomanació [recomanacions], G

— als redactors, 8B, 8D, 8E, A, B

Vegeu també data de publicació, dates en separates i edicions preliminars, distribució d'una obra, negació, publicació de noms, actes o informació, treballs que violen els principis ètics

— generals, B

condició de les —, 89.2

Vegeu també les recomanacions al final de cada article i a l'apèndix A («Codi d'ètica»)

redactor[s]

Vegeu també data de publicació, dates en separates i edicions preliminars, distribució d'una obra, negació, publicació de noms, actes o informació, recomanacions als redactors, treballs que violen els principis ètics

referència

— bibliogràfica, G

— — a la publicació original del nom, 51A, B10

— — a una definició o descripció, 12.2, 13.1.2, 75.3.2

— — a una il·lustració, 12.2.7, 13.6.1

— temporal, *vegeu* nom com a referència temporal

registre acústic, 9.5

regla, G

Vegeu també disposició

regne, G

rehabilitar, G

republicació d'un nom com a nou, B10

requisits per a la disponibilitat d'un nom, 12, 13

restricció taxonòmica, 74

resums de comunicacions, *vegeu* nom nou en els resums de comunicacions
reunions, *vegeu* nom[s] en resums i actes de reunions

revisor | revisora, G

Vegeu també primer revisor

secció, 10.4, G

Vegeu també Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS

Secció de Nomenclatura Zoològica de la IUBS, 77.3.1, 90

secundari | secundària, G

Vegeu també homònim secundari

sensu

— *lato*, G

Índex

sensu (cont.)

— *stricto*, G

Vegeu també auctorum

separata (o tiratge a part), 21.8, 21A, 21E, G

Vegeu també edició preliminar

separata, *vegeu separatum*

separatum, G

sèrie tipus, 72, 75A, G

signe[s] diacrític[s], 27, 32.5.2, G

sinònim[s], G

— com a noms de substitució, 23.3.5, 40, 60

— més antic, 23, 24, G

— més modern, 10.6, 11.6, 23, 24, 50.7, G

— objectiu, 33.2.3, 61.3, 67.1.1, 67.8, 72.7, G

— subjectiu, 61.3, G

disponibilitat de —, 10.6, 11.6

sinonímia, G

— de noms del nivell espècie, 23.3, 61.3

— de noms del nivell família, 23.3, 35.5, 40, 61.3

— de noms del nivell gènere, 23.3, 61.3, 67.10, 67.12

— del nom del gènere tipus, 40, 61.3
noms publicats en —, 11.6, 67.12, 72.4.3

sintip (o sintipus), 72, 73.2, 74, 75, G

sintípic i sintípica, G

sintipus, *vegeu* sintip

situació nomenclatural, G

species inquirenda, 67.2.5, G

species inquirendae, *vegeu species inquirenda*

subdivisió

— d'un gènere, 10.4

— d'un tàxon del nivell família, 37

subespècie, 5.2, 45, G

subespecífic i subespecífica, G

subfamília, 35, 37, G

Vegeu també nom de subfamília

subgènere, 42-44, 61.4, 66-70, G

— en la fixació de tipus, 61.4

— nominal, G

Vegeu també nom de subgènere

subgenèric i subgenèrica, G

Vegeu també nom subgenèric

subjectiu i subjectiva, G

Vegeu també homònim subjectiu, sinònim subjectiu

subordinat i subordinada, G

Vegeu també tàxon subordinat

subsegüent, G

Vegeu també designació subsegüent, grafia subsegüent, monotípia subsegüent

subsegüentment, G

substantiu

— en aposició, 11.9.1.2, 31.1, 31.2, 31A, 34.2.1

— de gènere variable, 30.1.4.2

substitució, G

Vegeu també nom de substitució

substituir, G

subtribu, 29.2, 35, G

Vegeu també nom de subtribu

sufix[os], G

— en els noms del nivell espècie, 31.1

— en els noms del nivell família, 11.7, 29, 34.1, 36

— en els noms del nivell gènere, 20, 30

— en fòssils, 20

— per a noms de persona, 31.1

Vegeu també compost, desinència, prefix[os], terminació

superespècie, 6.2, 10.4

superfamília, 35, G

Vegeu també nom de superfamília

supragenèric i supragenèrica, G

Vegeu també tàxon supragenèric

supressió, 81, G

- condicional, 81.2.3, G
- parcial, 81.2.2, G
- total, 81.2.1, G

suprimir, G

suspensió de les disposicions del Codi,
PREÀMBUL, 81-83

Systema naturae (de Carl von Linné), 3

tautònim, G

tautònim[s] | tautònima [tautònimes], G
disponibilitat de noms —, 18, 23.3.7

tautonímia, G

- absoluta, 68.4, G
- linneana, 68.5, G
- virtual, 69A.2, G

tàxon[s], 1, G

- del nivell espècie, 45-49, 71-75
Vegeu també nom[s] del nivell espècie
- del nivell família, 35-41, 62-65
- — subdividit, 37
Vegeu també nom[s] del nivell família
- del nivell gènere, 42-44, 66-70
Vegeu també nom[s] del nivell gènere
- existent, G
- extint, G
- fòssil[s], 1.2.1, G
Vegeu també fòssil[s], icnotàxon
- infrasubspecífic, G
Vegeu nom infrasubspecífic
- no animal, 1, 2, 10.5
- nominal, G
- nominotípic, 37, 44, 47, 61.2, 67.1.1, 68.3.1, 72.8, G
- per damunt del nivell família, 1.2.2
- subordinat, 37, 44, 47, G
- supragenèric, G
- taxonòmic, G
- zoològic, G

tàxon[s] (*cont.*)

- classificació de nous —, B3
- comparació d'un — amb altres de relacionats, 13A, B4
- unió de —, 23.3, 67.10

taxonomia, G

taxonòmic | taxonòmica, G

- Vegeu també* grup taxonòmic, informació taxonòmica, tàxon taxonòmic
- temporal, *vegeu* nom com a referència temporal

teratològic | teratològica, G

- Vegeu també* exemplar teratològic

termes gramaticals, *vegeu* adjectiu com a nom del nivell espècie, arrel d'un nom, cas, frase nominal, gènere gramatical, mots units per una conjunció, substantiu, terminació

terminació

- d'un nom, G
- de gènere gramatical, 30, 31.2, 34.2, G
- de genitiu, 29.3-29.5, 31, 33.4, G
Vegeu també desinència de genitiu, sufix[os]

text

- distribuït electrònicament, 9.8
- oficial [del Codi], G
- preliminar, G

típic | típica, G

tipificació, G

- Vegeu també* Principi de Tipificació

tipus, G

- de tàxons
- — coordinats, 46
- — nominals
- — — del nivell espècie
Vegeu exemplars tipus
- — — del nivell família
Vegeu gènere tipus
- — — del nivell gènere
Vegeu espècie tipus

tipus (*cont.*)

- portador de nom, 61, 63, 67, 72, G
- aplicació dels noms científics determinada pels —, 35.5, 42.3, 45.3, 61
- casos de — que s'han sotmetre a la Comissió, 70.2, 75.6
- dipòsit d'exemplars —, 16.4.2, 16C-16D, 72.10, 72D-72F, 73C, 74D, 75.3.7
- etiquetatge d'exemplars —, 16D, 72D-72E, 73D, 74F
- fixació posterior de —, 67.4, 69, 74, 75
- redescoberta d'exemplars —, 75.8
- Vegeu també* allotip, cotip, espècie tipus, exemplar tipus, fixació de tipus, gènere tipus, genotip, hapantotip, holotip, horitzó tipus, lectotip, localitat tipus, neotip, paralectotip, paratip, patró tipus, preparació tipus, Principi de Tipificació, sèrie tipus, sintip, topotip
- tratge a part (*o separata*), G
- topotip (*o* topotipus), 75A, G
- topotípic | topotípica, G
- topotipus, *vegeu* topotip
- transcripció, G
 - de mots grecs, 30.1.2
 - incorrecta, 32.5.1
- transcriure, G
 - Vegeu també* transcripció
- transliteració, G
- transliterar, G
 - Vegeu també* transliteració
- treballs que violen els principis ètics, A
- tribu, 29.2, 35, G
 - Vegeu també* nom de tribu
- trinomi (*o* nom trinomial), 5.2, G
 - Vegeu també* nom de subespècie
- trinomen, G
 - Vegeu també* trinomi
- trinomina, *vegeu* trinomen

- Unió Internacional de Ciències Biològiques (IUBS), PREÀMBUL, 77.2, 79, 90
- uninomi (*o* nom uninomial), G
- uninomial, G
 - Vegeu també* nom uninomial
- unió de tàxons, 23.3
- universalitat dels noms científics, PREÀMBUL, 23.2, 23.9, 65.2, 70, 75.5, 81
- ús predominant [d'un nom], 29.5, 33.2.3.1, 33.3.1, 35.4.1, 35.5, 82.2, G
- usuari posterior d'un nom, 51.2.1, 51G
- vàlid | vàlida, G
 - Vegeu també* nom vàlid, nom no vàlid
- validat | validad, G
- validesa, G
- variació de la grafia, G
 - Vegeu també* grafia amb variacions
- variacions o formes, 15.2, 45.5, 45.6
- varietat, G
- vernacle | vernacla, G
 - Vegeu també* nom vernacle
- virtual
 - Vegeu* tautonímia virtual
- vocal
 - de connexió, 32.5, 58.12, G
 - de lligam, G
- World Wide Web*, 9.8
- Xarxa Mundial, 9.8
- xifres en els noms compostos, 32.5.2.6
- zoologia, G
- zoològic | zoològica, G
 - Vegeu també* tàxon zoològic
- Zoological Record*, 8A, B9
- zoòleg | zoòloga, G

